К.П.У.

На правах рукопису. [332.1 (47.71)].

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ „УКРАЇНБАНКУ“

№ 9 ВИДАННЯ ПЕРІОДИЧНЕ № 9

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖ. БІБЛІОТЕКА ім. В. Г. Короленка

ЗМІСТ:

1. Фінансово-кредитовий план Банку на 1924-1925 опер. рік.
   Кошторис н-Банку на 1924-1925 опер. рік.
   Потреба кооперативів I і II ступня в банківському кредиті.
2. Підсумки річних загальних зборів пайщиків філій Банку.
3. Де-які відомости про сучасний стан кредитової кооперації на Україні.
4. Про вексельну дисципліну.
5. Юридичний Відділ.
6. Позиційна відомість на 1 січня 1925 р.

СІЧЕНЬ

ХАРКІВ 1925

Д. У. Д. Харків, № 11745.
Зам. № 472. Т 500.
Літографія-друкарня
„КНИГОСПІЛКИ“
Харків, Нетечен. наб., 14.

Фінансово-Кредитовий план

Всеукраїнського Кооперативного Банку на 1924/1925 опер. рік.

За підставу для фінансово-кредитового плану ми беремо:

1. Розвиток операцій Банку протягом останніх двох кварталів минулого операційного року (розвиток Банку за першу половину минулого операційного року до періоду грошевої реформи—характерним не з'являється й ми його до уваги не приймаємо) і то з потрібною обережностю, поскільки це був період грошевої реформи й праця Банку в цей час не з'являється типовою.

2. Баланс Банку на I/X—1924 року та данні за перші два місяці першого кварталу.

Виходячи з цього, ми передбачаємо, що розвиток операцій в біжучому операційному році буде мати такий вигляд:

П а с и в.

Кошти	На 1-X —1924	% %	На 1-I —1925	% %	На 1-IV —1925	% %	На 1-VII —1925	% %	На 1-X —1925	% %
Пайовий капіт.	2703000	18,4	2900000	17,7	3600000	19,2	3800000	18,6	4000000	17,5
Вклади та б. р.	8796000	59,9	9700000	59,1	11650000	62,1	12800000	62,7	14100000	61,4
Кредит в Держб.										
а) Вексельний .	1576000	10,7	2000000	12,2	3000000	16—	3500000	17,1	4000000	17,5
б) По хліб. зал. та тов.—коміс. операц. . . .	779000	5,3	995000	6,1	503000	2,7	330000	1,6	830000	3,6
Позики в Н.К.Ф.										
а) По зол. поз.	616000	4,2	584000	3,6	—	—	—	—	—	—
б) По промкред.	222000	1,5	222000	1,3	—	—	—	—	—	—
Разом. .	14692000	100	16401000	100	18753000	100	20430000	100	22930000	100

Основне місце в пасиві весь час будут займати депозити, які на I/X—1924 р. складають 59 9% і на протязі операційного року, з незначними ухилами будуть доведені до 61,4% передбачаємої суми пасиву.

Розвиток пайового капіталу буде йти цілком нормально. Роля його в загальній сумі пасиву виносила на I/X—1924 року 18,4%, а на I/X—1925 року будемо мати 17,5%.

Звичайний кредит в Держбанку на I/X—1924 року складав 10 7%, починаючи з III-го кварталу він збільшується до 16% і доходить на I/X—1925 р. до 17,5% загальної суми пасиву.

Коли-ж взяти в розрахунок спеціяльні кредити в Держбанку й позики в Н. К. Ф., то загальна сума позик на протязі року не тільки не збільшиться, а навіть зменшиться з 21,7% до 21,1%.

Переходячи до подробного розгляду окремих статтів пасиву, слід зазначити слідуюче:

Пайовий капітал.

На 1 жовтня 1924 р. пайовий капітал Банку виносить в круглих цифрах 2.700.000 крб. Приймаючи на увагу, що в минулому операційному році Кооперативними Організаціями було реально придбано паїв на 1.190.000 крб. ми вважаємо, що в біжучому році, при передбачаємому збільшенню кредитування, майже в подвійному розмірі, пайовий капітал збільшиться по лінії кооперації на крб.—1.400.000.

При переведенні пайової кампанії Українбанк буде виходити не тільки зі своєї основної мети найбільшого охоплення Кооперативної периферії, але також із потреби більш—менш повного задоволення кредитом життездатніх пайщиків, відповідно чому буде йти збільшення паїв старих пайщиків.

Прийом нових пайщиків буде переводитися з потрібною обережностю і з учотом реальних потреб Кооперації в банківському кредиті.

Утворення твердого складу пайщиків, шляхом відбору життездатніх, в організаційному та економичному відношеннях, Організацій, дасть можливість удосконалити плани кредитування й вести роботу в напрямку більш повного та рівномірного задоволення пайщиків.

З метою остаточної ліквідації боргів за паї, передбачається із зазначених вище 1.400.000 крб. 600.000 крб. повернути на погашення підписного капіталу Кооперативних Центрів.

Таким чином, підвищення пайового капитала по лінії Кооперації дасть 800.000 карбованців.

Крім того. згідно з постановою УЄН , Держава мала придбати паї в Українбанку на 1.650.000 карбованців, але в фінансовий плаи ми вносимо лишь 500.000 крб., які поки що асігновано Союзним Н.К.Ф.

Всього же збільшення пайового капіталу за біжучий рік складає 1.300.000 крб., а на I/X—1925 року загальна сума буде виносити 4.000.000 крб. По кварталах ми відносимо по 200.000 крб. на кожний квартал за рахунок Кооперації, а в 2-му кварталі, крім того, 500.000 крб. за рахунок Держави.

Вклади та біжучі рахунки.

На 1-ше жовтня 1924 року загальна сума вкладів та біжучих рахунків виносить 8.796.000 карбованців.

На майбутній рік передбачаємо збільшення депозитів в такому розмірі:

1. Но протязі першого кварталу на 10%, що дасть на I/I—1925 року . . . . . крб. 9.700.000
2. На протязі другого кварталу, як найбільш жвавого в торговельному відношенню, на 20%, що складе на I/IV—1925 року . . . . . крб. 11.650.000
3. На протязі третього кварталу, який припадає на літній торговельний застой, на 10%, що дасть на I/VII—1925 року . . . . . крб. 12.800.000
4. На протязі четвертого кварталу, друга половина якого буде характерізуватись з одного боку ліквидацією торговельного застою, а з другого—виборкою коштів Соцстрахом на свої сезонні витрати, на 10%, що дасть на I/X—1925 року . . . . . кар. 14.100.000

При складанні плану розвитку вкладкових операцій ми маємо на увазі, що не тільки Кооперативна периферія, але й Центри, свої вільні кошти будуть депонувати в Українбанкові, а також з'осереджувати в ньому свої інкасові, переказові та розрахункові операції.

Такі заходи не тільки зміцнять фінансове становище Українбанку—Кредитового Центру Кооперації, але безумовно, сприятимуть найбільш тісному зв'язку Українбанку і всієї Кооперації з держпромисловістю й торговлею, та внесуть полегшенння в їх взаємні розрахунки.

Далі ми передбачаємо, що професійні та соціяльно-страхові організації ще більш зв'яжуться з Українбанком і свої вільні кошти ще в більшому розмірі, ніж раніш, будуть тримати в Українбанкові.

Збільшення депозитів Українбанку дасть можливість поширити кредитування Кооперації, наслідком чого буде поліпшення стану кооперованого населення, в чому професійні та соцільно-страхові Організації цілком зацікавлені.

Кредити в инших Кредитових Установах.

Українбанк користується кредитом лише в Держбанкові. Вексельний кредит у останньому великої ролі в структурі балансу н/Банку в кінці минулого операційного року не відігравав.

Він виносив з початку року 33% і в останні часи знизився до 8% до балансу, складаючи на I/X—1924 року крб. 1.650.000.

Учитуючи той стан річей, який складається з часу постанови відповідних органів (С.Т.О. і Держплан У.С.Р.Р.) про росподіл функцій між Банками, по якому все обслуговування, як низової, так і районової Кооперації поступово передається Українбанкові, слід вважати за нормальне, аби всі суми, які зараз уділяються Державним Банком на кредитування цих ступнів Кооперації (біля 6.000.000 кар.) було передано ним Українбанкові під видом збільшення на цю суму звичайного кредиту.

Одначе, поскільки, протягом всього біжучого операційного року найбільш крупні Кооперативні Організації II-го ступня, Ц.Р.К. і Рабкоопи Донбасу, поруч з українбанківським кредитом, матимуть кредити й в Державному Банкові, ми беремо за основу, керуючись постановою Наради при Р.Н К., збільшення нам кредиту Державним Банком до суми нашого пайового капіталу, який в кінці року дасть крб. 4.000.000.

Гадаємо, що цей кредит буде Держбанком збільшено і за підставу до того кладемо;

1. Накупчення н/Банком в короткий час значних депозитів при самих несприятливих умовах обмежености грошевого ринку.
2. Найбільше наближення н/Банку до Низової Кооперації через мережу його Установ.
3. Користування до цього часу занадто малим кредитом в Державному Банкові, що ставить н/Банк в порівненню з иншими спеціяльними Банками в більш несприятливі умови роботи.
4. Що кредит в розмірі 4.000.000 крб. буде складати лише до 25% передбачаємої н/планом загальної суми кредитуваннія Кооперації і до 20% потреби Низової Кооперації в банківському кредиті, яка складає по н/підрахунках 18.026.000 карбованців.
5. Що збільшення кредиту в Держбанку дасть можливість повністю здійснити кредитовий план, що утворе відповідну базу для дальнійшого зрісту депозитів Українбанку.

Вважаємо за необхідне підкреслити, що навіть і в цій сумі звичайний кредит в Держбанку не буде достатнім ні збоку потреби кооперації в кредиті, ні з боку відношення кредиту в Держбанку до кредиту, який здійснюється н/Банком за рахунок власних і депозитних коштів, а тому Правління залишає за собою право просити Держбанк збільшити кредит н/Банкові зверх 4.000.000 карбованців.

Крім вексельного кредиту, Українбанк має в Держбанкові кредити на хлібо—залогові та товарові операції, які складаються з таких сум:

1. Кредит для фінансування Райспілок на хлібні операції врожаю 1923 року:

Залишилося на I/X—1924 року . . . . . крб. 117.000.

На протязі першого кварталу, згідно з умовою буде покрито крб. 21.000, на протязі другого кварталу кр. 64.000, а останні 32.000 крб. погашаються в третьому кварталі:

2. Кредит для фінансування Низової Кооперації на хлібні операції врожаю 1924 року.

Одержано й залишилося на I—1924 року . . . . . крб. 488.000

Починаючи з 1-го грудня 1924 року ця сума покривається й доводиться:

На I/I —1925 року . . . . . до крб. 439.000
На I/IV —1925 року . . . . . до крб. 98 000
На I/VII—1925 року . . . . . пей кредит буде цілком погашений.

В четвертому кварталі по, прикладу минулого операційного року, передбачається одержати від Держбанку аналогичний кредит на нову хлібну кампанію в розмірі крб. 500.000.

3. Кредит на хлібо-експортні операції та хлібо-залогові:

Залишилося з 1923 року . . . . . 174.000 крб.
На протязі першого кварталу покривається . . . . 44.000 крб.,
На протязі другого кварталу покрывається . . . . 87.000 крб.,
а решта 43.000 крб. погашається в третьому кварталі.

4. Кредит під крам та крамові документи.

Всеукраїнською Конторою Держбанку в біжучому році відкрито кредиту в центрі крб. 80.000 і Московською Конторою Держбанку н/Московській Філії крб. 250.000,—разом крб.—330.000, яка сума, передбачаємо, і залишиться без змін на протязі всього року.

Позики в Н.К.Ф.

Позики в Н.К.Ф. складаються із:

1. Промислового кредиту, борг по якому на 1-ше жовтня 1924 року складає 222.000 крб. Ця сума буде нами на протязі другого кварталу цілком погашена і на I/IV—1925 року боргу за нами не буде.

2. Заборгованости за золоту позику, яка на I/X—1924 року виносе 616.000 крб.

На протязі першого кварталу буде покрито 33.000 крб і на I/I—1925 року залишиться 583.000 крб. Покриття цієї суми передбачається шляхом передачи Наркомфіну боргу Кооперативних Центрів Українбанкові за золоту позику.

Справа ця Кооперативними Центрами порушена перед Наркомфіном і ми передбачаємо, що на протязі другого кварталу передачу боргу буде оформлено.

Нових кредитів в Наркомфіні в фінансовий план на 1924/1925 операційний рік ми не вносимо, але Українбанк всеж дбатиме про одержання спеціяльних довготермінових позик (для кредитування Кредитової Кооперації в її основні капітали, для видачи позик Житловій Кооперації і т. ин.), відповідно чому по активу буде зростати загальна сута кредитування Кооперації.

Активні операції.

Росподіл коштів по активу.

Розвиток активних операцій буде цілком залежати від тих коштів, які будуть притягнуті Банком.

На біжучий рік передбачається такий розвиток активу:

	На 1-X —1924 р.	%	На 1-I —1925 р.	%	На 1-IV — 1925 р.	%	На 1-VII —1925 р.	%	На 1-X —1925 р.	%
Кредитування										
а) Звичайне .	8093000	55	11114000	67,7	14401000	76,8	16141000	79	17982000	78,5
б) Цільове . .	1607000	10,9	1197000	7,3	300000	1,6	150000	0,7	—	—
в) Під хлібо-залогові та товарово-посередницькі опер. . . .	2423000	16,5	1605000	9,7	1263000	6,7	1180000	5,8	1785000	7,7
Касовий резерв . . .	1601000	10,9	1455009	8,9	1750000	9,4	1920000	9,4	2115000	9,2
Цінности, що не підлягають хуткій реалізації . . .	968000	6,7	1030000	6,4	1039000	5,5	1039000	5,1	1048000	4,6
Разом .	14692000	100	16401000	100	18753000	100	20430000	100	22930000	100

Основне місце в активних операціях буде займати кредитування, яке в середньому складатиме до 85% загальної суми передбачаємого активу.

Кредитування роспадається на три частини: 1) звичайне, 2) цільове і 3) під хлібо-залогові та товарово-посередницькі операції.

1. Кредитування *звичайне* є основне. На 1-X—1824 р. воно складало 55,9% і передбачається, що на 1-I—1925 року це кредитування збільшиться до 67,7%, а на 1/X—1925 р. буде доведено до 78,5% передбачаємої суми активу.

2. Кредитування *цільове* складається з сум:

а) по золотій позиці, б) по промкредиту і в) по придбанню паїв н/Банку кооперативними центрами та периферією.

а) по золотій позиці заборгованість на 1/X—1924 р. складала 577.000 крб. Передбачається, що ця ж сума залишиться й на 1-I—1925 р., а в II кварталі вона буде покрита.

б) по промкредиту—заборгованність на 1-X—1924 р. складала 170.000 крб., залишається вона й на 1-I—1925 р., а в II кварталі також покривається.

в) Суми по придбанню паїв н-Банку поділяються на дві частини: перша частина—це суми на придбання паїв кооперативною периферією, заборгованість по яких складала на 1-X—1924 р.—225.000 крб. і які покриваються цілком в I кварталі і друга частина—суми по придбанню паїв кооперативними центрами, заборгованість по яких складала на 1-X—1924 р.—635.000 крб. Передбачається, що ця остання заборгованність буде поволі покриватись і складатиме: на 1-I—450.000 крб., на 1-IV—300.000 крб. і на 1-VII—150.000 крб., а в IV кварталі і ця остання сума цілком покриється.

Взагалі ж цільове кредитування на 1-X—1924 р. складало 11,1% і передбачається, що на 1-I воно буде складати 7,1%, на 1-IV—1,6% і ан 1-VII—лише 0,7—передбачаємої суми активу, а на 1-X—1925 р. цілком покривається.

3. Суми по кредитуванню під хлібо-залогові та товарово-посередницькі операції складають 5% загальної суми кредитування.

Решту передбаченого активу, в середньому 15%, займуть касовий резерв та цінности, що не підлягають хуткій реалізації.

Маючи на увазі, що не кожна установа н-Банку має однакові фінансові можливости для задоволення пайщиків кредитами, кошти установ н-Банку будуть регулюватися пайовим капіталом і кредитами в Держбанкові. В тих же випадках, коли це буде викликатися ходом справ в тій чи иншій установі н-Банку, кошти будуть перекидатись з однієї установи в иншу.

Потреба в кредитах. Тяжке взагалі фінансове становище Кооперації вимагає великих грошевих кредитів. Для того, щоб дати їй можливість нормально розвиватись, при умові, що товарові кредити для неї не будуть зменшуватись, а власні капитали її, навпаки, будуть зростати, потрібні такі суми банківських кредитів.

I-го ступня:

Сільські Спож. Т-ва для	2180	орг.	потрібно	2.338.000
Робітничі „ „	275	„	„	11.510.000
С.-г. кооперативи „	2800	„	„	2 800.000
Кустарно промислові „	322	„	„	1.370.000
Инші „	8	„	„	8.000
Разом „	5585	„	„	18.026.000

II-го ступня (Районові):

Споживчі для 49 організацій потрібно.				3.455.000
Сільсько-господарські для 61 орган. потрібно				2.763.000
Кустарно-промислові „	11	„	„	138 000
Окріко „	12	„	„	60.000
Разом „	133	„	„	6.416.000
Житлова кооперация				1.500.000
Разом по I та II ст.				25.942.000

Необхідно при цьому зазначити, що суми ці взято лише по тій частині Низової Кооперації та Районових Союзів, яку Банк мусить задовольнити кредитами і вирахувано з великою обережністю, причому більше позменшено ніж прибільшено.

Житлова кооперація вимагає кредитів переважно на ремонті потреби, кредитів довготермінового характеру і тому вона виділена окремо.

Щож до кооперативних центрів, то їх потреби в кредитах не вираховувались.

(Таблиця потреб й пояснення до неї—додаток 1-й).

Співвідношення кредитування до паїв. Обмеженість пасивних коштів Банку в минулому році не дала можливости довести кредитування пайщиків до десятиразового співвідношення до паїв.

Кредитування пайщиків на 1-ше жовтня 1924 року складалося так:

	Кількість паїв	Сума боргу	Припадає боргу на 1 пай
Споживча Заг. Громадська:			
Центри	6.884	808.435	117
Районові	4 806	1.106.464	230
I ступневі	5.297	1.085.140	205
Разом	16.987	3.000.039	177

Робітнича:			
Центри	548	80.026	146
Районові	922	209.812	225
І ступневі	10.060	2.893.523	287
Разом	11.530	3.183.361	275
Сільсько-господарська:			
Центри	5.990	588.540	98
Районові	3.710	753.563	203
І ступневі	5.500	1.121.814	190
Разом	15.200	2.463.917	157
Кустарно-промислова:			
Центри	1.820	374.423	205
Районові	667	167.981	252
І ступневі	599	105.780	177
Ощадно-позичкові	770	135.686	177
Разом	3.856	783.870	204
Инша:			
Центри	537	41.535	77
Районові	69	8.866	128
І ступневі	84	218.938	3558
Разом	690	269.339	390
Разом по Банку	48.263	9.700.529	200
Центри	15.779	1.892.956	120
Райсоюзи	10.174	2.246.686	220
Кооп. 1-го ст.	22.310	5.560.886	249

Таким чином, основні групи пайщиків Банку кредитувалися до п'ятиразового відношення до паїв.

Винятком з цього явилась до де-якої міри—сільсько-господарська кооперація, кратне співвідношення якої позменшене, але коли взяти до уваги, що вона кредитується установами сільсько-господарського кредиту, що в минулому році всі хлібні операції переводились н-Банком переважно через сільсько-господарську кооперацію, а тепер кредити на хлібо-залогові операції проходять також переважно через неї, то кратне співвідношення її заборгованости до придбаних нею паїв значно зростає і кредитування її йде, безумовно, побіч з кредитування инших галузів кооперації.

Необхідно також зазначити, що при складанні вище приведеної таблиці до групи „инша" віднесено заборгованість ріжних організацій, кредитування яких з'являється випадковим і впливу на вирахування співвідношення кредитування до паїв не має.

Збільшення співвідношення до паїв буде цілком залежати від фінансових можливостей н-Банку.

При сучасних умовах кредитування можливо:

Для кооперативных центрів . . . . . 3-х разове
„ Райспілок. . . . . 5-ти „
„ Кооперативів 1-го ступня . . . . . 6-ти „
„ Центрів Робітничої кооперації . . . . . 4-ох „
„ Робітн. кооп. І-го ступня . . . . . 8-ми „

Для Робітничої кооперації збільшується кратне співвідношення до паїв з тої причини, що значну суму вкладів Профспілок та инших Робітничих організацій внесено в н-Банк з умовою, що ці кошти підуть на додаткове до основного кредитування робітничої кооперації.

Росподіл кредитів. Прагнучи до найбільш повного задоволення потреби пайщиків н-Банку в грошевих кредитах і маючи на увазі сучасне фінансове становище кооперації взагалі, і з окрема тяжку кризу, яку переживают центральні та районові кооперативні організації, необхідно визнати, що стягнення або зниження кредитів в цілому не раціонально. Кредити не тілько не повинні зменшуватися, а мусять поступово збільшуватися. Але не можна допустити, щоб сучасний стан кредитування механично був закріплений. Банк примушений перевести поволі перерозподіл кредитів шляхом збільшення кредитування найбільш міцних і життєздатніх Організацій за рахунок скорочення кредитування слабих і тих, що належать до ліквідації.

Під міцною організацію, необхідно розуміти не лише комерційно міцну організацію а таку яка має в самій собі здорову перспективу, належний соціяльний склад і правильне ведення господарства, з добре налагодженим рахівництвом.

Маючи на увазі, що Робітничи Кооперативи, а також Райспілки будуть кредитуватися Держбанком в такій же мірі, як і н/Банком, а Центральні Кооперативні організації—переважно Держбанком і иншими Банками, а н-Банком вони кредитуватимуться лише в 3-х разовому відношенню до паїв, кредитуваня в біжучому році буде поширюватися в бік переважного задоволення низової кооперації.

Виходячи з цих міркувань, росподіл кредитів буде мати такий вигляд: (див. табл. на 11 стор.).

В плановий росподіл кредитів введено суми, визначені по активу: на кредитування: „звичайне“ і „цільове“.

По кварталах воно складається так:

	На I/X-24	На I/I-25	На I/IV-25	На I/VII-25	На I/X-25
Кредитування вексельне . .	8.093.000	11.114.000	14.401.000	16.141.000	17.982.000
Кред. цільове .	1.607.000	1.197.000	300.000	150.000	—
Разом .	9.700.000	12.311.000	14.701.000	16.291.000	17.982.000

(Суму заборгованности на I/X-24 р. показано з округленням, фактична-ж 9.700.529 крб , що показано в таблиці росподілу кредитів).

Передбачаємий в майбутньому році рух кредитів по ступенях кооперації можна представити в відсотках так:

	I/X-24 р.	I/I-25 р.	I/IV-25	I/VII-25	I/X-25
Низова кооперація . . .	57,1	67,2	71,3	72,6	74,7
Районові	23,1	20,9	20,1	19,7	18,5
Центр. устан.	19,8	11,9	8,6	7,7	6,8
	100	100	100	100	100

Кредити кооперативним центрам зменшуються за рахунок цільових позик. По кредитах звичайних суми залишаються стабільними, але завдяки зросту виділяємих для кредитування сум, падають з 19,8% на I/X-24 р. до 6,8% I/X-25 р. Значне зменшення мусило пройти по Центрах Кустарно-промислової кооперації завдяки ліквідації Українкустарьспілки, але за рахунок сум, які будуть одержуватись в процесі ліквідації останньої, будуть збільшуватися кредити тим кооперативним центрам, які будуть обслуговувати кустарно-промислову кооперацію (Кустекспорт і т. п.).

Суми кредитів для Райспілок збільшуються (при передбачаємому зменшенні кількости їх в біжучому році), а в відсотках вони падають з 23,1% на на I/X-24 р. до 18,5% на I/X-25 р.

Для Низової кооперації кредити, як в абсолютних сумах, так і в відсотках, збільшуються, зростаючи з 57,1% на I/X-24 р. до 74,7% на I/X-1925 р.

	На I/X-1924 р.			На I/I-1925 р.		На I/IV-1925 р.		На I/VII-1925 р.		На I/X-1925 р.		%% задоволення потреби
	Сума	%%	%% задоволен. потреби	Сума	%%	Сума	%%	Сума	%%	Сума	%%	
1-го ступня:												
Сельпо	1.085.140	11,2	—	1.500.000	12,2	1.850.000	12,5	2.000.000	12,3	2.300.000	12,8	—
Робітничі	2.893.526	29,8	—	4.500.000	36,6	5.600.000	38,1	6.500.000	39,9	7.100 000	39,5	—
С.-г. кооперативи .	1.121.814	11,5	—	1.500.000	12,2	1.850.000	12,5	2.000.000	12,3	2.300.000	12,8	—
Кустарно-промислові	100.655	1,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Кредит. промислові .	—	—	—	200.000	1,6	400.000	2,7	400.000	2,5	550.000	3,	—
Ощадно-позичкові .	135.686	1,4	—	300.000	2,6	400.000	2,7	400.000	2,5	550.000	3,	—
Інвалідні	5.125	—	—	40.000	0,2	100.000	0,7	150.000	0,8	200.000	1,5	—
Инші	218.938	2 2	—	231.000	1,9	311.000	2,1	381.000	2,3	442.000	2,1	—
Разом . .	5.560.886	57,1	30,8%	8.271.000	67,2	10.511.000	71,3	11.831.000	72,6	13.442.000	74,7	74,1
Районові:												
Споживчі	1.316 276	13,5	—	1.300.000	10,5	1.400.000	9,5	1.550.000	9,5	1.600.000	8,9	—
Сільсько-господарські	753.563	7,8	—	1.000.000	8,2	1.200.000	8,2	1.300.000	7,9	1.400.000	7,8	—
Кустарно-промислові	130.763	1,3	—	120.000	0,9	120.000	0,8	120.000	0,8	120.000	0,7	—
Окріко	37.218	0,4	—	20.000	0,1	30.000	0,2	40.000	0,2	50 000	0,3	—
Инші	8.866	0,1	—	150 000	1,2	200.000	1,4	200.000	1,3	150.000	0,8	—
Разом по район.	2.246.686	23,1	35%	2.590.000	20,9	2.950.000	20,1	3.210.000	19,7	3.320.000	18,5	51,9
Центральні установи:												
Споживчі: заг. гром.	808.435	8,6	—	550.000	4,4	400.000	2,8	400.000	2,5	400.000	2,2	—
„ робітн. .	80.026	0,8	—	80.000	0,8	80.000	0,6	80.000	0,5	80.000	0,4	—
Сільсько-господарські	588 539	6,1	—	500.000	4,1	450.000	3,1	450.000	2,8	450.000	2,6	—
Кустарно-промислові	374.423	3,9	—	280 000	2,2	270.000	1,8	270.000	1,6	240.000	1,3	—
Инші	41.535	0,4	—	40.000	0,4	40.000	0,3	50.000	0,3	50.000	0,3	—
Разом по центр.	1.892,956	19,8	—	1.450.000	11,9	1.240.000	8,6	1.250.000	7,7	1.220.000	6,8	—
Разом по I, II і III ступн.	9.700.529	100	—	12.311.000	100	14.701.000	100	16.291.000	100	17.982.000	100	—

При росподілі кредитів по галузях за підставу взято:

1. Можливу равномірність відсотку задоволення кредитами кожної галузі кооперації.

2. Удільну вагу і кількість паїв придбаних кооперативами тієї чи иншої галузі і

3. Наявність депозитів спеціяльного призначення.

Виходячи з таких міркувань, кредити для сільської кооперації, як споживчої, так і сільсько-господарчої, будуть рівномірні і зростатимуть до повного охоплення найбільш здорової частини з них.

Підставою для кредитування кустарно-промислової кооперації являються тіж міркування, але для найбільш правильного задоволення кустарів кредитами, передбачається кредитування це переводити через промислово-кредитові та ощадно-позичкові товариства і задовольняти їх кредитами не тільки короткотерміновими а й довготерміновими (в основні капитали, розміром в 2000-3000 карб. на Т-во). Для задоволення кустарно промислової кооперації довго терміновими кредитами потрібно до 450.000 крб. Для цієї мети Банк виділяє з власних коштів до 150.000 крб., а про видачу решти порушує питання перед НКФ.

Кредити артілям інвалідів передбачається поступово, в міру відібрання найбільш життездатніх з них, збільшувати і довести кредитування із коштів Банку з 40.000 крб. на 1/I—до 200.000 крб. на 1/X-1925 року, а коли будуть одержані від Держави 200.000 крб. спеціяльних коштів, то кредитування буде збільшено і на цю суму.

Робітничу кооперацію охоплено в її здоровій частині цілком. В біжучому році, з огляду на наявність депозитів спеціяльного призначення, задоволення її кредитом буде переводитися в підвищених розмірах.

Щож до кооперації житлової, то в таблиці росподілу кредитів вона проходе під рубрикою „Инші“. Вимагає вона кредитів переважно довготермінового характеру на видатки по ремонту будівель. Потреба в таких кредитах на майбутній ремонтний сезон, досить позменшена, досягає 1.500.000 карб.

Надаючи великої ваги цій галузі кооперації, але не маючи спеціяльних коштів для довготермінового кредитування її, Банк вважає, що такі кошти могли б скластись:

1. З коштів самої житлової кооперації, яка могла би вносити на біжучі рахунки до н/Банку та його установ всі суми, яки вона одержує від своїх мешканців і брати їх в міру дійсних потреб. Це могло би дати стабільних коштів, які могли би піти на кредитування житлової кооперації, принаймні 150.000 карбованців.

2. Укрдержстрах міг би передати, яко спеціяльний вклад, частину одержаної ним від житлової кооперації страхової премії, що могло би дати до 400.000 крб.

Крім того, він міг би передати й частину перестраховчої з них сум, одержаних від Коопстраху, примайні 50.000 крб.

3. Коопстрах також міг би передати до н/Банку, яко вклад, страхову премію, яка одержується від житлової кооперації, хоча би в суми 50.000 карб.

4. Наркомфін УССР має в своїому распорядженні фонд кредитування комунальних підприємств, з яких частину, принаймні 300.000 карб. слід би було передати до н/Банку.—

Таким чином, все це склало би суму в 950.000 карб., яку можно було би повернути на довготермінове кредитування житлової кооперації.

Незалежно від цього, н/Банк з власнах коштів на ремонтний сезон доведе суму короткотермінового кредитування до 200.000 карб.

Таке кредитування передбачається переводити через Союзи Житлових Кооперативів. Кредитами ж довготермінового характеру житлова кооперація буде задовольнятися Банком при умові набуття спеціяльних коштів і депозитів спеціяльного призначення.

Взагалі, при плановому росподілі кредитів на біжучий рік підставою було бажання цілком охопити всю найбільш життєздатню частину кооперації. При здійсненні зазначеного росподілу це буде досягнуто в останньому кварталі біжучого року, при чому пайщики будуть задоволені н/Банком приблизно на 65% їх потреб, а коли взяти під увагу, що значна частина їх додатково кредитуватиметься у иншіх Банків, то задоволення кооперативних організацій здоровими банківськими кредитами буде здійснено в повній мірі.

Таким чином, не дивлячись на обмеженість коштів і на всі несприяючі обставини, Банк поступово зміцнює свою позіцію фінансово-розрахункового і кредитового осередку усієї кооперації України. Задоволення своїх пайщиків кредитами, з причини особливого характеру його пасивів, переводилося і буде переводитися надалі переважно в межах короткотермінового кредиту.

Кредитування довготермінове проходить по лінії инших Банків. Але ні потреби кооперативних організацій, ні завдання н/Банку, як единого фінансового центру Української кооперації, не можуть обмежитися лише короткотермінovим кредитуванням. В міру набуття коштів спеціяльного характеру, Банк буде поширювати і довготермінове кредитування.

При сучасних фінансових умовах не може бути Банків окремих для фінансування кооперативних організацій споживчого характеру і окремих—для фінансування кооперативів продукційних. Раціональне використання занадто обмежених коштів, які маються на Україні і які можуть піти на кредитування кооперації, можливе лише при умові з'осередження їх в единому фінансовому центрі Української кооперації.

Умови кредитування. При кредитуванні пайщиків, Банк буде підходити до кожного з них окремо. Кредитоспроможність та платіжездатність, побіч з відповідним веденням господарства, організаційною налагодженостю справ і перспективами для здорового розвитку, як уже зазначено вище, будуть служити підставою для відкриття кредиту, при чому, як правило, всякий кредит мусить мати тверде забезпечення.

Основними формами кредиту будуть: кредити в формі учоту векселів і в формі спеціяльного біжучого рахунку.

Форми забезпечення кредитів будуть такі:

1. **По векселепред'явництву** (товарового характеру).
2. **По векселедавству** (товарового характеру).
3. **Під соло-векселі.**
4. Під товари й товарові документи.

Лише здоровий вексель здорової організації, вексель товарового походження або крам та крамові документи можуть служити забезпеченням кредитів.

Кооперативні центри та районові союзи будуть кредитуватися в формі векселепред'явництва.

Щож до низових кооперативів, то кредитування їх буде переводитися частково в формі векселепред'явництва, коли для цього буде матись можливість у кооператива, і частково в формі векселедавства при наявности здорового районового союзу. Будуть вони кредитуватися і під соло-векселі з поручительними надписами і, нарешті, під соло-векселі без поручительних надписів. Соловексельний кредит призначається виключно для низової кооперації. Загрузити в кредит депозитні кошти Банк не має можливости. Для цього він виділяє 30% власних пайових капиталів і в міру того, як Держбанк буде збільшувати суми по переучоту соло-векселів для н/Банку, буде поширюватись останнім і кредит під соло-векселі. Але ж, приймаючи на увагу сучасні фінансово-господарчі обставини, слід визнати, що для широкого розвитку такого кредиту підстав не мається. При кредитуванні особливу увагу буде звернуто на увязку фінансово-господарчої роботи пайщиків з роботою н/Банку і перевага буде даватись тим із них, які: 1. всі свої вільні кошти будуть держати на біжучих рахунках

в н/Банкові і 2. взагалі всі свої розрахунки переводити лише через нього або його установи. Не менше уваги буде звертатися також і на те, щоби пайщики при ріжних торговельних угодах с госпорганами домогалися від останніх переведення своїх розрахунків з ними лише через н/Банк, що відповідає інтересам, як кооперації, так і госпорганів.

Оздоровлення векселього портфелю. Всяка кредитуюча установа взагалі і н/Банк зокрема мусить мати в своїому портфелі не тільки векселі, які служать юридичним забезпеченням виданого кредиту, а й такі, які, з одного боку, дійсно б забезпечували повернення виданих кредитів і з другого, могли би бути використані Банком для поповнення своїх вибуваючих оборотніх коштів. Для цього мусять служити лише здорові векселі здорових непротестованих як векселепред'явників, так і векселедавців, векселі, що мають під собою торговельну угоду (зделку) або взагалі реальну економичну базу.

Банк буде вживати всіх заходів до полегшення умов користування у нього кредитами, але не може кредитувати протестованих і не знявших протестів пайщіків. Не може він також приймати векселів не здорових, протестованих організацій, як не може оперувати й з негрошевими векселями. Банк буде вживати всіх рішучих заходів до оздоровлення свойого векселього портфелю і відкидатиме всі ті векселі, які не відповідають розумінню здорового комерційного векселю (фінансові, дружні, і т. инші векселі).

Строки кредитування. Маючи на увазі необхідність для пайщіків більш поширених строків кредитування, Банк поступово збільшує ці строки.

Теперішне фінансове становище його дозволяє в майбутньому році збільшити строки кредитування, виходячи з 5-ти разового обігу оборотнього капіталу на рік.

В межах такого обігу капіталу для кожної галузі і кожного ступня кооперації, в залежности від характеру операцій кооперативів, будуть встановлені й відповідні строки. Але необхідно при цьому зазначити, що строки ці залежать від рухливости пасивів Банку, а також від умов, на яких одержуються позики в Держбанкові.

%% ставки по активних операціях. Вартість кредиту, також як і строки кредитування, залежать від цілої низки причин. Вільна грошева маса на грошевому ринкові і приток її в касу Банку на біжучі рахунки, разом з вартістю кредитів в Держбанку (9—11%), мають особливий вплив і на височину відсотків по активних операціях Банку. В боротьбі за притягнення депозитів Банк, маючи обмежені власні кошти, примушений платити підвищені відсотки по пасивних операціях (від 6 до 9-ти). Пересічна собівартість пасивних коштів доходе до 9%, що при пересічних 13% по активних операціях, дає % напруження до 4-х річних. Правління використовує всяку можливість для того, аби знизити відсотки по активних операціях. Таке зниження відсотків лише на протязі одного минулого року було переведено постановами правління:
1, з 15 Січня і 2, з 1-го Квітня.

Нарешті, маючи на увазі зменшення організаційних витрат через закінчення будування мережі установ і твердий кошторис, Правління встановлює таку шкалу:

	Строки	%% річні	Ставки ком.
1. По учоту векселів . . .	до 2-х міс.	13	½ %
2. „ „	до 3-х міс.	14	½ %
3. „ „	до 4-х міс.	15	½ %
4. Спец. біж. рах. „on call“ під веселі		15	¼ % обороту

	Строки	%% річні	Ставки ком.
5. Спец. біж. рах. п/крам та кр. док.		15—18	½%
6. По строкових позиках п/крам та крамові док.		13—18	½%
7. Під цінні папері		10—12	½%
8. По гарантійних кредитах			1—2%
9. По комісово-залогових		12—14	½% крім комисових по посередництву.

Комісія нараховується по учоту векселів та строкових позиках одноразово за весь термін.

По учоту іногородніх векселів береться дамно 1/4%— і порто 25 коп. з кожного векселя.

В порівнянні зі ставками иншіх Банків, ставки н/Банку, при гіршому його становищі, не вищі. Так, Промбанк бере: по учету векселів—до 15% і комісійних до 1%, по спеціяльних біжучих рахунках та строкових позиках до 18%. Лише ставки Держбанку по головних операціях являються в середньому низчими на 2—4%%, але це пояснюється значно більшою дешевизною його коштів (емісія, депозити Н.К.Ф. тощо).

І в біжучему році Банк буде використовувати всякі можливости для зниження відсотків.

Але при сучасному становищі грошевого ринку трудно покладати надії на значне здешевлення банківського кредиту. Таке здешевлення може бути досягнуто лише шляхом правильно організованих операцій по експорту та імпорту. За рахунок прибутків від цих операцій можно найскорше досягнути й зниження %% по кредитуванню пайщиків.

Хлібо-залогові та товаро посередницькі операції.

В роботі н/Банку в майбутньому році особливе місце повинні заняти товарово-посередницькі операції, ведення яких примушує необхідність збільшення рентабільности Банку.

Час для дрібної торговельної роботи, коли потрібно було страхувати грошеві знаки від зниження курсу і для цього вкладати їх в крам, пройшов. Зараз такої потреби немає і тому Банк рішуче відкидає всяку торговельну роботу за твердий рахунок.

Товарові операції будуть переводитись виключно з доручення, на комісових умовах.

Хлібо-залогові операції будуть переводитися в міру потреб і з основною метою одержати доручення для збуту заложеного зерно-хліба і до експорту його за кордон. Але ці операції рентабільности Банку не збільшать.

Головними операціями, які можуть значно збільшити рентабільність Банку, повинні бути операції по експорту продуктів сільського господарства і по імпорту закордонних фабрикатів.

На фінансуванні і провадженні цих операцій, як уже зазначено вище, на комісових умовах і буде з'осереджено головну увагу. По цих операціях Банк буде брати, крім звичайних банківських відсотків, ще й комісові. пересічно 5% з обороту по кожній торговельній угоді (здельці).

На ведення хлібо-залогових та товарово-комісійних операцій виділяється 5% загальної суми кредитування. Росподіл цього спэціяльного кредиту по кварталах передбачається такий:

На 1-і-1925 р.	1.605.000
На 1-IV „	1.263.000
На 1-VII „	1.180.000
На 1-X „	1.785.000

Гарантійний кредит. В другому півріччі минулого року гарантійне кредитування пайщиків н/Банку значно збільшилося. Появлення ж на ринку досить великої кількости гарантій викликало негативне враження.

Це примусило Банк ввести для всіх своїх установ обмежені ліміти і відповідні більш суворі правила для користування гарантійним кредитом в майбутньому.

Кооперативним центрам відкривається гарантійні кредиті, головним чином, для їх зносин з закордонним ринком.

Райсоюзи мають користуватися гарантійними кредитами лише при їх торговельних зносинах з торговельними організаціями центральних ринків.

Низова робітнича кооперація, Горпо і крупні низови сільські кооперативи користуються гарантійними кредитами в н/Банку в залежности від роду і розміру їх операцій.

Селянська низова кооперація, потреби якої в крамі задовольняють Райспілки, гарантійним кредитом користуватися не може.

Гарантії видаватимуться лише за кредитоздатніх пайщиків. Протестованим пайщикам гарантійний кредит видаватися не буде, навіть і тоді, коли гарантії цілком забезпечені, поскільки це робить негативне враження про Банк.

Видача гарантій вводиться в сістему загального кредиту і являється додатковим кредитом. Цей кредит разом з звичайним кредитом не може перевищувати 10-ти разової вартости набутих паїв.

Загальна сума всіх виданих по Банку гарантій не повинна перевищувати двохразової суми пайового капіталу Банку.

Цінности, що не підлягають хуткій реалізації. Кошти, що не повертаються на продуктивно-активні операції складаються на 1/х з таких цінностей, що не підлягають хуткій реалізації:

Цінні папери.	392.449 карб.
Паї Банку в инш. установ	430.316 „
Майно рухоме	144.769 „
Разом . . .	967.534 карб.

В першому кварталі. Банк придбав від Всекобанку 20% акцій старого випуску МНБ Лімітед в Лондоні в кількости 1013 акцій на суму до 44.000 карб. і від МНБанку (в розстрочку) 1000 його акцій нового випуску, за які у першому кварталі заплачено по 2 ф. стер. за акцію, що складає біля 18.000 карб., таким чином, ця стаття дасть на 1/і-25 р. 1.030.000 карб.

В другому кварталі ми внесемо додатково по 1 ф. ст. за кожну акцію нового випуску МНБ Лімітед в Лондоні, придбаних в розстрочку. За 1000 акцій це складає 1.000 ф ст. або біля 9.000 карб., що дасть загальну суму по цій статті на 1/іv-25 р. карб. 1.039.000.

В третьому кварталі ніяких змін по цій статті не буде.

В четвертому кварталі ми внесемо ще по 1 ф. ст. за придбані в розстрочку 1000 акцій МНБ, що складае біля 9.000 карб. і таким чином на 1/х-1925 р. загальна сума цінностів, що не підлягають хуткій реалізації, буде виносити 1.048.000 карб.

Касовий резерв. На 1/х-1924 р. касовий резерв (готівка та біж. рах. в иншіх кредитних установах) виносе 1.607.000, що по відношенню до депозитів дає біля 20%. Такий значний резерв з'являвся тимчасовим і пояснюється грошевою ситуацією, яка склалася в кінці минулого року.

Для нормальної роботи Банку в сучасних умовах потрібно мати до 15% всіх вкладів та біжучих рахунків в постійному резерві.

Цей резерв ми складаємо по 2-х напрямках.

1. Як готівка в касі та на біжучих рахунках в иншіх кредитових установах до 12%.

2. Як постійна решта, невикористаного кредиту в Держбанку (резервний фонд) до 3%, вкладів та біжуч. рахунків.

Виходячи з цього касовий резерв буде виносити:

На 1/I-25	1.455.000
„ 1/IV-25	1.750.000
„ 1/VII-25	1.920.000
„ 1/X-25	2.115.000

Инші статті балансу Банку на I/X—1924 року.

Крім зазначених вище основних статтів, по балансу Банка на I/X—1924 року мається сальдо по таких рахунках.

I. По пасиву.

1. Позики в Держбанку під експ. хліб.	510.799
2. Позики в инших Кредитових Установах	126.044
3. Кореспонденти	157 376
4. Розрахунки між Правлінням та Установами	3.572 626
5. Кредитори	1.289.737
6. Купівля та продаж краму по дорученнях	155.664
7. Инші пасиви	1.373.946
8. Прибутки та збитки	156.869
Разом . . . крб.	7.343.061

II. По активу:

1. Крам	1.002.272
2. Кореспонденти	225.336
3. Розрахунки між Правлінням та Установами	3 793.854
4. Дебетори	648.721
5. Купівля та продаж краму з доручення	325.645
6. Инші активи	1.204.691
7. Прибутки та збитки	142.542
Разом . . . крб.	7.343.061

Що до окремих рахунків потрібно зазначити слідуюче:

По рахунку краму лічиться вартість хліба в сумі 905.613 відправленого закордон ще в минулу хлібну кампанію.

Хліб цей реалізований, але поскільки розрахунки ще остаточно не закінчені,—маємо сальдо по балансу.

Частина зазначеної суми піде на погашення одержаної від Держбанку позики під експортний хліб в сумі крб. 510.709.

Крім того по рахунку краму залишилося по операціях з фабрикатами крб. 96.659, які на протязі першого кварталу майже цілком реалізовані.

Надалі операції з крамом за власний рахунок переводитися не будуть, за вийнятком тих випадків, коли Банк примушений буде прийняти крам для реалізації, аби забезпечити видані пайщикам позики.

2. Позики в инших Кредитових Установах в сумі крб. 126.044 складають борг н/Київської та Одеської Філій місцевим Коммунбанкам та Філіям Промбанку.

Ці позики мають випадковий характер, для Украïнбанку не корисні, а тому надалі практикуватися не будуть.

3. Перевищення по активу по рахунку кореспондентів в сумі крб. 67.960 припадає головним чином на заборгованність вам Берлінського та Лондонського Представництв н/Банку, яку на протязі першого кварталу майже погашено.

4. Ріжниця між активом та пасивом по розрахунках Правління з Установами на крб. 221.228 пояснюється тим, що де—які кореспондентські операції старого року проведені після 1-го жовтня 1924 року і тому зазначені рахунки не балансуються.

5. По рахунку кредиторів знача частина припадає на суми, одержані по інкасо, які належать до виплати комітентам.

6. По рахунку дебеторів залишився борг за держорганами по страхових внесках, які записані нами на біжучі рахунки Соцстраху.

Цей борг забезпечується короткотерміновими векселями й ми прагнемо до того, аби такі суми були зменшені. Во всякому разі власних коштів в ці операції Украïнбанк не вкладає.

7. Інші пасиви припадають на суми невиплачені по переказах, перехідні суми, фонд в майні був. Украïнбанку, ріжні особи та Установи, %% будучого року.

8. Інші активи складаються з нерухомого майна, перехідних і підвідчитних сум, цінних паперів на комісії, видатків за рахунок будучого року ріжних осіб та установ.

9. По рахунку прибутків та збитків маємо перевищення пасиву по над активом в сумі крб. 14.327, що й складає чистий прибуток по Украïнбанку за минулий рік.

Централізація каси і регулювання розрахунків між Правлінням та установами.

З метою доцільного використання вільної готівки в наших філіях і своєчасного безперебойного виконання кореспондентських доручень, передбачається централізувати касу Банку.

Для кожної філії, виходячи з рухливости її депозитів і приймаючи до уваги її переказові та інкасові операції, буде встановлено відповідний щоденний ліміт касового резерву в %% вираховуванні до загальної суми депозитів.

При перевищенні ліміту, лишок переказується Правлінню, яке в свою чергу буде підкріпляти установи, у яких касовий резерв менше ліміту.

Відповідно цьому розрахунки між окремими філіями й надсилка покриття по переказових та інкасових дорученнях буде зосереджено в Правлінні.

Що торкається кредитів Правління філіям, то принціп виділення кожній установі спецкоштів, виходячи із зібраного нею пайового капіталу, передбачається змінити й надалі розмір кредитів Правління кожній установі буде залежати від її власних пасивів і суми відкритих пайщикам кредитів.

Новий порядок дасть можливість вирівняти кредитування по окремих філіях і скоротити видатки по переказах.

Кореспондентські зносини з Союзом і закордоном.

На території Союзу Банк має кореспондентські договори з чотирма Банками (Всекобанк, Роскомбанк, Гомельський Робітничий Банк і Бакінський Міський Банк) якими надано взаємного бланко-кредиту до 75 000 карб.

Крім того Банком закінчується оформлення кореспондентських зносин з Південно-Східним Сільсько-господарським Банком і Азіабанком.

В стадії переговорів перебуває згода з Держбанком і де якими Комунальними Банками. Заключення згаданих договорів збільшить суму кореспондентських кредитів н/Банкові на карб. 200.000.

Закордоном у Банка мається 12 кореспондентів, через які він з'язаний зо всією Західньою Європою Ближнім Сходом. Малою Азією й Америкою.

Зазначені кореспонденти предоставили Банку бланко-кредит до 100 000 карб.

Маємо певність, що цей кредит значно зросте, що з'явиться прямим наслідком збільшення переказових та інкасових операцій з закордоном, а також вступом н/Банку до складу акційників Московського Народнього Банку Лімітед в Лондоні.

Передбачаємо, що загальна сума кореспондентсько-бланкового, перестраховочно гарантійного та иншіх закордонних кредитів буде, протягом біжучого операційного року, доведена до карб. 500.000.

Перші два місяці першого квартилу дали до 70% загальної кількости доручень закордон минулого операційного року. Коли темп закордонної роботи не заменшиться і сама робота буде, як зараз, набирати укрупненого, поступово зростаючого характеру, можна надіятись що до кінця операційного року ці операції збільшаться проти минулого року вчетверо і дійдуть мінімум до круглої суми в карб. 400.000.

На підставі данних за той же період, операції по прийнятих Банком платіжних дорученнях із-за кордону до кінця року дійдуть приблизно до карб. 250.000, це дасть Банкові можливість використовувати в повній мірі бланкові кредити, що відкрито йому його закордонними кореспондентами.

З метою поширення надалі закордонних операцій й прискорення виконання доручень, як клієнтелі, так і закордонних кореспондентів, Банк:

1. Поступово передає своїм філіям право безпосередніх зносин з закордонними кореспондентами;
2. Закінчує будування найбільш зручної й солідної кореспондентської мережі;
3. Встановлює найбільш корисні для клієнтелі таріфи і
4. Прагне до хуткости й точности виконання доручень.

Інкасові та переказові операції. Інкасові та переказові операції в межах Союзу СРР набирають поступового природнього зросту.

В біжучому році ми передбачаємо, що пайщики н/Банку всі свої переказові та інкасові операції провадитимуть через н/Банк і гадаємо, що ці операції значно збільшаться.

Поширення цих операцій, з одного боку, дасть прибуток Банку, а з другого-вплине на збільшення біжучих рахунків Банку і на поширення його клієнтелі.

Базуючись на одноголосних постановах місцевих Нарад пайщиків н/Банку при філіях його про необхідність для всієї Кооперації переводити всі свої переказові та інкасові операції через Українбанк, гадаємо, що наші передбачення мають реальну під собою підставу.

Бюджет Банку.

Протягом біжучого року при умові переведення фінансового плану, в підході до складання якого проявлено максімум обережности, передбачається більша рентабільність Банку.

До уміщеного кошторису Банку на операційний рік в загальній сумі крб. 3.505.139—29 коп. лічимо необхідним додати де-які пояснення.

Перш за все треба відзначити, що Банк вперше після проведеної організаційної роботи має можливість, підраховуючи практику минулого, скласти кошторис, підсумки якого можуть служити контральними цифрами для бюджету 24/1925—25/1926 операційного року.

Порівнюючи суму рахунку прибутків та збитків за 1923 1924 операційний рік зі сумою кошторису на майбутній рік, ми бачимо, що кошторис складено зі зменшенням на крб. 166.693—або на 4,5%.

ВИДАТКИ. **Видатково-прибутковий кошторис**

	Карб.	Коп.	Карб.	Коп	%
Адміністративно-господарчі:					
1. Утримання співробітників:					
а) Правління	320799	—			
б) Філій	728740	52	1049539	52	29,9
2. Утримання помешкань:					
а) Правління	36980	99			
б) Філій	136561	47	173542	46	4,9
3. Канцелярські видатки:					
а) Правління	36060	—			
б) Філій	51729	56	87789	56	2,5
4. Збори та податки:					
а) по Правлінню	44042	—			
б) по Філіях	74213	44	118255	44	3,5
5. Инші:					
а) по Правлінню	68089	—			
б) по Філіях	99491	07	167580	07	4,8
					45,6
Операційні:					
6. % до виплати по вкладах:					
а) по Правлінню	121850	—			
б) по Філіях	500759	65	622609	65	17,8
7. % до виплати по позиках:					
а) по Правлінню	77600	—			
б) по Філіях	523383	25	600983	25	17,1
8. Комісія до виплати по инших:					
а) по Правлінню	—	—			
б) по Філіях	62562	18	62562	18	1,8
9. 3% непредбачених	92485	—			
10. В резерв для покриття безнадійних боргів та курсової ріжниці по цінних паперах . .	207515	—	300000	—	8,5
Разом по видатковій частині . . .	—	—	3182862	13	—
Прибуток цо кошторису	—	—	322277	16	9,2
					54,4
ВСЬОГО . . .	—	—	3505139	29	100

Українбанку на 1924—1925 рік.

ПРИБУТКИ.

	Карб.	Коп	Карб.	Коп	%
1. % від вексельного кредитування:					
а) по Правлінню	279655	—			
б) по Філіях	1388819	—	1668474	—	47,7
2. % від инших операцій:					
а) по Правлінню	41141	—			
б) по Філіях	183820	50	224961	50	6,5
3. Комісія від вексельного кредитування:					
а) по Правлінню	47000	—			
б) по Філіях	214314	75	261314	75	7,2
4. Комісія від инших операцій:					
а) по Правлінню	444650	—			
б) по Філіях	863277	44	1307927	44	37,4
5. Від експлоатації будинків	—	—	42461	60	1,2
ВСЬОГО . .	—	—	3505139	29	100

НАЗВА ФІЛІЙ	ВИДАТКОВА ЧАСТИНА					
	Адм. господ.		Операційні		Всього	
I-рядні Філії.						
1. Київська	108123	65	100221	—	208344	65
2. Одеська	59908	23	65115	—	125023	23
3. Московська	114440	67	60000	—	174440	67
4. Катеринославська	58714	04	90609	—	149323	04
5. Артемівська	43063	65	71871	50	114935	15
	384250	24	387816	50	772066	74
II-рядні Філії.						
6. Миколаївська	40300	21	39185	—	79485	21
7. Винницька	36970	26	65190	—	102160	26
8. Житомирська	24931	04	52475	—	77406	04
9. Сталінська	22513	73	31269	—	53782	73
10. Херсонська	24466	26	43665	—	68131	26
	149181	50	231784	—	380965	50
III-рядні Філії.						
11. Полтавська	27972	55	28952	—	56924	55
12. Зіньов'євська	19716	21	20095	—	39811	21
13. Луганська	19952	17	24697	50	44649	67
14. Мелітопольська	21758	48	16747	50	38505	98
15. Сумська	25545	82	21662	—	47207	82
16. Чернігівська	26424	43	19940	—	46364	43
17. Старобільська	11331	30	9680	—	21011	30
18. Уманська	17958	42	17675	—	35633	42
19. Маріупольська	18677	06	26962	50	45639	56
20. Запоріжська	27753	80	36200	—	63963	80
21. Бердянська	19732	96	17529	—	37271	96
22. Ізюмська	17942	77	14700	—	32642	77
	254765	97	254860	50	509626	47
IV-рядні Філії.						
23. Кременчуцька	22578	53	19651	18	42229	71
24. Криво-Ріжська	21306	41	11095	—	32401	41
25. Куп'янська	13213	16	11795	—	25008	16
26. Павлоградська	18866	06	10540	—	29406	06
27. Проскурівська	13754	98	9195	—	22949	98
28. Роменська	17054	34	9198	—	26252	34
	106773	48	71474	18	178247	66
Агентства.						
29. Гадяч	7296	46	3445	—	10741	46
30. Кам.-Подільськ.	10156	25	5694	—	15850	25
31. Черкаська	13547	62	9257	50	22805	12
32. Першотравенська	7723	72	4992	50	12716	22
33. Тираспольська	4645	24	1220	—	5865	24
	43369	29	24609	—	67978	29
Ліквідуємі.						
34. Біло-Церківська	5604	80	4390	—	9994	80
35. Конотопська	11548	77	7767	50	19316	27
36. Краснограська	15497	67	8090	—	23587	67
37. Таганрогська	25127	79	25365	—	50492	79
38. Шахтинська	28926	84	20421	25	49348	09
39 Нікопольська	7667	46	3780	—	11447	46
40. Порт	4167	24	420	—	4587	24
41. Кахівська	4057	31	390	—	4447	31
	102597	88	70623	75	173221	63

Прибуткова частина		РЕЗУЛЬТАТ				Решта	
		Прибутки		Збитки			
				—	—		
272697	50	64352	85	—	—		
157714	50	32691	27	—	—		
207200	—	32759	33	—	—		
231614	—	82290	96	—	—		
150279	—	35343	85	—	—		
1019505	—	247438	26	—	—	247438	26
103815	—	24329	79	—	—		
135931	75	33771	49	—	—		
120637	50	43231	46	—	—		
71093	24	17310	51	—	—		
83012	50	14881	24	—	—		
514489	99	133524	49	—	—	133524	49
69703	50	12778	95	—	—		
47712	50	7901	29	—	—		
56885	—	12235	33	—	—		
47688	—	9182	02	—	—		
52625	50	5417	68	—	—		
52797	50	6433	07	—	—		
24287	50	3276	20	—	—		
35741	32	107	90	—	—		
52892	50	7252	94	—	—		
79060	—	15096	20	—	—		
55173	—	17901	04	—	—		
35140	—	2497	23	—	—		
609706	32	100079	85	—	—	100079	85
4679	50	4549	79	—	—		
42535	86	10134	45	—	—		
25482	62	474	46	—	—		
34565	—	5158	94	—	—		
18440	—	—	—	4509	98		
35688	—	9435	66	—	—		
203490	98	29753	30	4509	98	25243	32
7610	—	—	—	3131	46		
19865	—	4014	75	—	—		
23165	—	359	88	—	—		
16600	—	3883	78	—	—		
5325	—	—	—	540	24		
72565	—	8258	41	3671	70	4586	71
10722	—	727	20	—	—		
12975	—	—	—	6341	27		
18857	50	—	—	4730	17		
60555	—	10062	21	—	—		
51345	—	1996	91	—	—		
11495	—	47	54	—	—		
3240	—	—	—	1347	24		
3265	—	—	—	1182	31		
172454	50	12833	86	136000	99	767	13

Беручи відношення рахунку прибутків та збитків за минулий рік до балансів на 1-х—1923 року і на 1/х—1924 року, будемо бачити, що сума видатків в першому балансі займає 32,2% і в другому—зменшується до 16,6%. В той же час сума кошторису на 1924—1925 операційний рік, в початковому балансі на 1-х—1924 року, займає 15,9%, тоб-то менше ніж в минулому році на 50%, а в майбутньому річному балансі, який вираховується фінансовим планом, буде займати лише 10,1%.

Таким чином відношення до балансів весь час зменьшується, що безумовно свідчить про нормовість нового бюджету.

Переходячи до окремих частин видаткового кошторису ми бачимо, що в той час, як за минулий рік адміністративно-господарчі витрати займали 53,7% всіх видатків, а операційні 46.3%, в кошторисі на 1924—1925 рік ці цифри міняються і операційні видатки беруть перевагу, забираючи 54,4%, а адміністративно-господарчі забирають 45,6%, тоб-то адміністративно-господарчі зменшуються на 8,1%.

Це зменьшення іде, головним чином, за рахунок так званих „инших витрат", куди відносяться: роз'їзди, командіровки, пожертви і инш. Далі йде скорочення канцелярських видатків і видатків на утримання персоналу, яке викликано скороченням штату по Банку в цілому більш як на 100 чоловік.

В загальній сумі це скорочення дає крб. 119.520, або 1,9% кошторису. Коли порівняти відношення цієї суми до всіх адміністративно-господарчих витрат, то проти минулого року буде скорочення на 6,2% і на 1924—1925 операційний рік буде виносити утримання штату лише 59,3% замість 65,5% в минулому. Ця цифра підходе до нормальної і підтверджується минулою практикою Госбанка на протязі 50-ти років, а також і инших Банків, де вони пересічно виносили коло 58%.

Розглядаючи операційні видатки, ми бачимо, що на цей рік вони росподіляються теж більш нормово у відсотковому відношенню по окремих статтях, ніж в минулому році. Коли за минулий рік головна частина видатків припадала на позики, завдяки більшому їх відношенню до балансу і більшим відсоткам за користування, на будучий рік відношення між %% по вкладах і позиках міняється в бік збільшення перших, завдяки збільшенню вкладкової операції.

Инші операційні видатки зменшуються на 4,3% за рахунок усунення видатків по курсовій ріжниці і паралельно збільшується рахунок передбачаємих прибутків до 9,2% замість 0,4% за минулий рік.

Торкаючись видатків непередбачених, ми рахуємо необхідним поставити їх в розмірі 3% від загальної суми, при чому, викликається це з одного боку можливістю збільшення видатків по урівнюючому податку, а з другого—збільшенням операційних витрат.

Другу суму в розмірі крб. 207.515 необхідно взяти в резерв на покриття безнадійних боргів і курсової ріжниці по цінних паперах.

Чистий прибуток за рік передбачається в сумі крб. 322.277—16 коп., що до пайового капіталу в 2.703.000 крб. на 1/х—1924 року складає—11,9%, а при збільшенні його до 4.000.000—дасть 8%.

При вирахуванні прибутків від кредитування, відсоток напруження було взято 4% і комісія 2% річних, згідно фінансовому плану.

Головну частину прибутків складають %% від кредитування, які дають 54,2% всіх прибутків.

Порівнюючи ці відсотки з практикою минулого часу Держбанку і инших Банків, ми бачимо, що вони наближаються до норми, яка раніш виносила 58%. Комісія від кредитування дасть 7,2%, що проти минулого року дає велике зменьшення, але це пояснюється тим, що на будучий рік взята комісія тільки від кредитування, а комісія по инших операціях віднесена до рахунку „инших комісій", які з 6% підвищуються до 37,4%.

Всі ці данні свідчать про те, що кошторис на 1924/1925 операційний рік складено нормально.

Додаток І.

Потреба кооперативів І и ІІ ступня в банківському кредиті.

Обмеженість коштів, що маються в роспоряджені фінансових центрів України для кредитування кооперації, примушує вишикувати таких способів, які б до певної міри могли гарантувати правильний росподіл їх між відповідними галузями й ступнями кооперативних організацій і збудувати таким чином правильний кредитовий план банківської установи.

Найбільш певним способом для цього мусить служити определення певної потреби кооперативних організацій в банківських кредитах. Підставою для такого определення мусять служити перш за все фактичні обороти кооперативних організацій по продажу краму, запаси їх, власні кошти й кошти позичені, а в організаціях не торговельних - баланси, кількість коштів власних і позичених, кількість членів і їх грошева потреба (коли можно це з'ясувати). Такі способи й були прийняті за підставу для определення потреби в банківських кредитах. Недостатність же строго провірених відчитних данних за останні часи. а по де яких групах кооперативних організацій і повна відсутність їх примушувала користуватися данними за І і ІІ квартали 1923/1924 операційного року і тому обороти по продажу краму брались призменшені, від чого призменшені й суми потреб в кредитах по де яких групах.

При определенні потреб провідною думкою служила необхідність поставити роботу Банка на твердий грунт і опертись на здорову кліентелю і тому потреби ці вираховувались не на всю кількість існуючих кооперативних організацій, а лише на найбільш життездатну частину з них, організацій з налагодженим рахівництвом та відчитністю, на ту частину, яка потрібує банківського кредиту і може раціонально використати його.

І. Кооперативи І ступня.

А. Споживча Кооперація.

І. Сельпо. Загальна кількість сільських споживчих т-в на Україні на 1 жовтня 1924 року—5803. Розділені вони на три групи: І—організації міцні, ІІ—організації середні і ІІІ—організації слабі.

І група По данних Оргвідділу Вукопспілки на Україні нараховується 780 т-в, оборот котрих на рік пересічно складає 84000 крб. на т-во. Темп обігу капіталу в таких т-вах досягає 12 разів на рік. При такому темпі потрібно оборотних коштів на одно т-во до 7.000 карб. Маючи на увазі, що таке т-во повинно мати власних капіталів в обороті не менш 30% і одержати до 40% товарових кредитів, на банківські кредити припадає до 30%, що складає на одно Т-во 2.100 карб. Група ця мусить бути охоплена Українбанком цілком, на 100%. Потреба її в банківських кредитах (780×2100) складає 1.638.000 карб.

ІІ група по тих же данних складається з 2000 т-в.. Оборот по продажу краму пересічно на 1 т-во складає до 30.000 крб. на рік. Темп обігу капіталів в такому т-ві 12 разів на рік. Оборотніх коштів потрібно пересічно 2.500 крб. на Т-во, з них банківських кредитів 20%, що на одно Т-во складає 500 крб.

З цієї групи Банком мусить бути охоплено лише 70%, себ то 1.400 найбільш міцних Т-в, а решта 30% повинна бути відкинута на ті Т-ва, рахівництво та відчитність яких не відповідає вимогам кредитуючих установ.

Потреба цієї групи (1.400×500) складає—700.000 крб.

Всього мусить бути охоплено з І та ІІ групи—2180 організацій, або 85,6% по відношенню до загальної кількости т-в І та ІІ груп.

Потреба їх в банківському кредиті складає . . . . . 2.338.000 карб.

Потреба Кооперативів І-го та ІІ-го

Назва організацій	Загальна кількість кооператив. на 1-X—1924	Пересічний річний оборот на 1-організацію	Темп обігу капіталів на рік	Сума потрібних оборотних коштів на 1-організацію
І-го ступня:				
Споживчі				
1. Сельєпо І-гр.	780	84.000	12	7.000
ІІ-гр.	2000	30.000	12	2.500
ІІІ-гр.	3123	—	—	—
	5803	—	—	—
2. Горпо	145	280.000	7	40.000
3. Робкопи: Ц.Р.К. а)	2	12.000.000	5	2.400.000
б)	2	6.000.000	5	1.200.220
в)	6	2.000.000	5	400.000
г)	2	700.000	5	140.000
ІІ. Робкопи Донбасу	40	1.250.000	5	250.000
ІІІ. Инші Робкопи	123	140.000	7	20.000
4. Т. П. О. І-гр.	5	3.000.000	4	750.000
ІІ-гр.	3	680.000	4	170.000
	328	—	—	—
Сільсько-Господ.				
С.-Г. Товариства І-гр.	1572	10.000	10	1.000
ІІ-гр.	2428	10.000	4	2.500
ІІІ-гр.	1169	—	—	—
	5169	—	—	—
Кустарно-промислові				
Кустарно-Пом. Т-ва	882	Перес.баланс 6.600	25% власні 33,4% довгостр. 41,6% короткостр.	
Ощ.-Поз. Куст. Пр.	92			
Ощ. Поз. Ремесничі	116	—	—	—
Інвалідні І-гр.	60	—	—	—
ІІ-гр.	1039	—	—	—
	2188	—	—	—
Инші	32	—	—	—
Разом по 1 ступ.	13.510	—	—	—
ІІ-го ступня:				
Спож. Райсоюзи І-гр.	15	2.000.000	4	500.000
ІІ-гр.	11	960.000	4	240.000
ІІІ-гр.	23	640.000	4	160.000
	49	—	—	—
С.-Г. Райсоюзи І-гр.	16	900.000	3	300.000
ІІ-гр.	24	420.000	3	140.000
ІІІ-гр.	21	150.000	3	50.000
	61	—	—	—
Куст. Пром. Союзи	11	200.000	4	50.000
Окріко	53	120.000	6	20.000
Разом	64	—	—	—
Разом по ІІ ступ.	174	—	—	—
Разом по І та ІІ ступ.	13.634	—	—	—
Житлові Кооперативи	5.000	—	—	—
Разом	18.684	—	—	—

ступня в банківських кредитах. ДОДАТОК 1.

Потреба в банківських кредитах						Пайщики Українбанка на 1-X—24 г.		Фактична заборгованість Українбанкові на 1-X - 24
% до потр. оборот. кошт.	Потрібно на 1-організацію	Передбачает. охопити: Кільк. орган.	Передбачает. охопити: % до заг. к.	Потрібно на групу	Разом	Кільк.	% до заг. к.	
30%	2.100	780	100%	1.638.000	—	—	—	—
20%	500	1400	70%	700.000	2.338.000	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	2180	376	—	2.338.000	1884	32,5	1.089.451
30%	12.000	115	80%	—	1.380.000	—	—	—
40%	960.000	2	100%	1.920.000				
40%	480.000	2	100%	960.000				
40%	160.000	6	100%	960.000				
40%	56.000	2	100%	112.000	3.952.000	—	—	—
40%	100.000	40	100%	—	4.000.000	—	—	—
40%	8.000	100	81%	—	800.000	—	—	—
30%	225.000	5	100%	1.125.000		—	—	—
30%	51.000	3	100%	153.000	1.278.000	—	—	—
—	—	275	83,5	—	11.510.000	242	79,8	2.893.526
50%	500	1572	100%	1.572.000	—	—	—	—
20%	500	1228	50%	1.228.000	2.800.000	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	2800	54,1%	—	2.800.000	1521	29,4	1.049.353
33,4	2.220	162	100%	360.000	810.000	—	—	—
41,6	2.775	—		450.000		—	—	—
—	5.000	100	86%	—	500.000	—	—	—
—	1.000	60	100%	—	60.000	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	322	14,7%	—	1.370.000	262	11,9	241.466
—	1.000	8	25%	—	8.000	20	25%	130.884
—	—	5585	40,7%	—	18.026.000	3929	29,1	5.404.680
25%	125.000	15	100%	1.875.000	—	—	—	—
25%	60.000	11	100%	660.000	—	—	—	—
25%	40.000	23	100%	920.000	3.455.000	—	—	—
—	—	49	100%	—	3.455.000	48	100	1.316.276
30%	90.000	16	100%	1.440.000	—	—	—	—
30%	42.000	24	100%	1.008.000	—	—	—	—
30%	15.000	21	100%	315.000	2.763.000		—	—
—	—	61	100%	—	2.763.000	65	108	753.563
25%	12.500	11	100%	—	138.000	—	—	—
25%	5.000	12	22,6%	—	60.000	—	—	—
—	—	32	—	—	198.000	35	40,6	167.981
—	—	133	—	—	6.416.000	148	81	2.246.686
—	—	5.718	40,9%	—	24.442.000	4077	29,9	7.651.366
	11.000	20	—	200.000	1.500.000	14	—	156.10[illegible]
—	1.300.000	5.738	—	—	25.942.000	4091	—	7.807.474

Щож до III групи, то до неї віднесено 3.220 т-в. Це переважно дрібні Т-ва, з дрібними оборотами по продажу краму, переважно річей повсякдневного споживання, т-ва майже виключно організаційно слабі. Банківськими кредитами такі Т-ва можуть користуватися лише в міру збільшення оборотів і організаційного зміцнення їх, і тому до складу організацій, що потрібують банківських кредитів вони не включаються. В такому випадкові % охоплення Банком сільських споживчих т-в по відношенню до всієї кількости їх буде складати 36,6.

2. Горпо. По данних Стат. Економичного відділу Вукопспілки на 1 жовтня 1924 року на Україні нараховується 145 мійських споживчих т-в. Пересічний річний оборот по продажу краму на одно т-во складає 280.000 крб. Темп обігу капиталу 7 разів на рік. При такому темпі потрібно оборотніх коштів 40.000 крб., з яких банківських кредитів—30% або 12.000 крб. на Т-во. З загальної кількости 145 т-в Банком мусить бути охоплено до 80% або 115 т-в, 20% або 30 т-в необхідно відкинути на організаційно слабу частину їх. Потреба 115 ти т-в в банківських кредитах, виходячи з розрахунку по 12.000 карб. на Т-во, складає . . . . . 1.380.000 крб.

Робкопи діляться на три групи:

I.—Центрельні Робітничі кооперативи „ЦРК“

II.—Робкопи Донбасу і

III.—Инші Робкопи.

I. ЦРК складають групу в 12 т-в, котрі по їх оборотах розбиті на 4 частини:

а) Харьковский та Киевский ЦРК з пересічним оборотом 12.000.000 крб. на один кооператив за рік. Темп обігу капіталів в ЦРК на рік 5 разів.

При такому темпі на один ЦРК потрібно оборотніх коштів до 2.400.000 крб., з них банківських кредитів 40% або 960.000 крб. на кооператив, а на два кооперативи—1.920.000 крб.

б) Одеський та Миколаевський ЦРК—з пересічним річним оборотом одного кооператива в 6.000.000 крб., при 5-ти разовому обігові капиталів на рік потрібують оборотніх коштів 1.200.000 крб., з котрих банківських кредитів 40% або 480.000 крб. на кооператив, а на два кооперативи 960.000 крб.

в) Катеринославський, Кременчуцький, Запоріжський, Полтавський, Житомирський та Зіновьевський, всього 6 ЦРК—з пересічним річним оборотом 2.000.000 крб. на кооператив, при 5-ти разовому обігу капиталів на рік, потрібують оборотніх коштів 400.000 крб., з котрих банківських кредитів 40% або 160.000 крб. на кооператив, а на 6 ЦРК . . . . . 960.000 крб.

г) Черниговський та Винницький ЦРК з пересічним річним оборотом 700.000 крб., на кооператив, при 5 ти разовому обігу капіталів на рік, потрібують 140.000 крб. оборотніх коштів, з котрих банківських кредитів 40% або 56.000 крб. на кооператив, а на 2 кооперативи . . . . . 112.000 крб.

Всього 12 ЦРК, котрі охоплено Банком, потрібують банківських кредитів . . . . . 3·952.000 крб.

II. Робкопи Донбасу. По останніх данних в Донецкому Басейні, на території УСРР, мається 40 робітничих кооперативів.

Пересічний оборот одного Робкопу на рік складає до 1.250.000 крб. Темп обігу капиталу в цих кооперативах 5 разів. При такому темпі потрібно оборотніх коштів в середньому 250.000 крб., з котрих банківських кредитів 40% або 100.000 крб. на Робкоп, а на 40 робкопів цілком охоплених Банком, потрібно . . . . . 4.000.000 крб.

III. Инші Робкопи. До цієї групи віднесено Робкопи при цукроварнях і взагалі всі робітничі кооперативи на Україні, крім ЦРК і Робкопів Донбасу. Нараховується їх на 1 жовтня 1924 року до 123 організацій.

Пересічний річний оборот такого Робкопу определяється в 140.000 карб. Темп обігу капиталів досягає тут 7 раз на рік. При такому темпі потрібно оборотних коштів до 20.000 крб., з котрих банківських кредитів 40% або 8.000 крб.

на один Робкоп. Зі 123 Робкопов необхідно охопити лише 80—81% або 100 робкопів, які з'являються організаційно міцними, решта ж біля 20% мусить бути відкинута як організаційно слаба.

Потреба 100 робкопів в банківських кредитах, беручи 8.000 карб. на організацію, складатиме . . . . . 800.000 крб.

IV. ТПО. По данних Укртранспосекції на 1 жовтня 1924 року мається 8 транспортових споживчих товариств, з яких діяльність одного т-ва поширюється на частину України і весь Крим. По оборотах — ці Т-ва поділяються на дві групи.

I група в 5 т-в з пересічним річним оборотом до 3.000.000 крб. на т-во. Капитал в транспортових кооперативах обертається лише 4 рази на рік. При такому обігові, потрібно оборотних коштів до 750.000 крб. на т-во. З них необхідно банківських кредитів, як мінімум, 30% або 225.000 крб. на організацію, а на 5 організацій . . . . . 1.125.000 крб.

II група—3 т-ва з пересічним оборотом одного Т-ва до 680.000 крб. на рік. При 4-х разовій обертаємости капиталів в них, потрібно оборотних коштів до 170.000 крб. на т-во. З них банківських кредитів до 30% або 51.000 крб. на організацію, а на 3 організації . . . . . 153.000 крб.

Всього потрібно банківських кредитів на 8 ТПО, які обслуговуються й мусять обслуговуватись Українбанком, ... 1.278.000 крб.

Всього потрібно на робітничі кооперативи I ступня, включаючи сюди й ГОРПО та ТПО . . . . . 11.510.000 крб.

Охоплючи з 328 існуючих організацій—275, в середньому це буде складати 83,5%. З цієї групи охоплюються всі кооперативи, за винятком частин Горпо та инших Робкопів, тих частин, становище котрих не дає можливости користуватись банківськими кредитами.

Б. Сільсько-господарська кооперація.

В галузі сільсько-господарської кооперації Українбанк може обслуговувати короткотерміновим кредитом лише сільсько господарські та сільсько-господарсько-кредитові т-ва на їх товарові та товарово-посередницькі операції. Позичкові операції цих товариств, поскільки вони вимагають термінів, на які Українбанк не може кредитувати, мусять фінансуватись Укрсельбанком.

По данних Оргвідділу „Сільського Господаря" на 1 жовтня 1924 року на Україні мається 5.169 сілсько господарських та сілсько господарсько-кредитових товариств.

Поділяються вони на три групи: I—в 1572 т-ва, що входять в систему сільсько-господарського кредиту; II—в 2488 т-в, котрі не включаються в систему с/г. кредиту, але разом з першими входять в союзи сільсько-господарських кооперативів (і складають 4.000 союзних організацій) і III—1169 т-в, які не входять ні в сістему с-г. кредиту, ні в союзи.

По данних кредитового підвідділу „Сільського Господаря" пересічний річний оборот одного сілсько-господарського і сілсько-госп.-кредитового т-ва по збутових операциях мусить бути определений в 10.000 крб. Капітал в цих операціях обертається до 10 разів на рік. При такому обігові потрібно оборотніх коштів до 1.000 крб., з яких банківських кредитів потрібно 50%, або 500 крб. на Т-во.

Операції по постачанню також дадуть в середньому 10.000 крб. на рік на одно Т-во. В цих операціях капітал обертається лише до 4-х разів на рік. При такому темпі обігу потрібно оборотніх коштів до 2.500 крб., з котрих банківських кредитів 20%, або 500 крб. на Т-во.

Таким чином, одно Т-во потрібує банківських кредитів в середньому 1.000 крб.

В першу чергу Українбанком мусять бути охоплені всі 1572 т-ва з І-ої групи і з II групи—лише 20% або 1228 т-в, а всього 2800 т в, як найбільш міцних організацій. По відношенню до перших двох груп це буде складати 70%, а по відношенню до всієї кількости с.-г. т в—54,1%.

Загальна сума потреби в банківських кредитах 2.800 т в по розрахунку 1.000 карб. на т-во буде виносити . . . . . 2.800.000 крб.

В. Кустарно-промислова кооперація.

На І жовтня 1924 року на Україні нараховується: 882 кустарно-промислових т-ва і артілів і 207 ощадно-позичкових т в. З останніх 91 Т-во обслуговує виключно кустарів, решта-ж в 116 т-в обслуговує і кустарів та ремесників і инчі трудові кола. Крім того, до кустарно-промислової кооперації, згідно постанови Держплану, необхідно причислити 1.099 інвалідних артілів.

Для виявлення потреб в банківських кредитах цієї галузі кооперації необхідно розділити її на три частини:

І. Кустарно промислові т-ва та артілі, маючи на увазі їх організаційну слабість та відсутність коштів, а також необхідність поставити кустарну промисловість на певний грунт, передбачається реорганізувати в ощадно-позичкові кустарно-промислові т-ва.

Таких т-в, разом з існуючими 91 т вом, повинно бути не менше 162-х. Передбачається, що об'єднають вони до 36.000 кустарів.

Середній баланс такого Т-ва (з розрахунку 30 крб. на кустаря) определяється в 6.600 крб., котрі розподіляються так; 1) власних капіталів кустарів—25% або 1765 крб., 2) довготермінової ссуди в основний капітал—33,4% або 2.220 крб. і 3) короткотермінових банківських кредитів 41,6% або 2775 крб.

Определяючи по 2.220 крб. на Т во довготермінового кредиту на 162 т-ва (360.000 крб.) і по 2.775 крб. короткотермінових кредитів, на ту-ж кількість т-в (450.000 крб.) можливо вважати загальну суму потреби в . . 810.000 крб.

II. Ощадно позичкові Т-ва, що об'єднують кустарів та ремесників і інші трудові елементи мусять бути охоплені Банком цілком, за винятком тих т-в, які по своему складові не можуть бути віднесені до кооперативних організацій. На таку частину необхідно відкинути до 15% і, таким чином, з 116 т-в охопити 100 організацій. Определяючи потребу в банківських кредитах в середньому 5.000 крб. на Т-во, а на 100 т-в можно вважати загальну суму потреби в . . . . . 500.000 крб.

III. Останню групу складають інвалідні артілі: поділяються вони на 2 частини. До першої відносяться 60 організацій, які по характеру своєї діяльности потрібують короткотермінових банківських кредитів і мають можливість раціонально використати їх. На одну таку артіль банківський кредит мусить досягати пересічно до 1.000 крб., а на 60 артілів— . . . . 60.000 крб.

До другої частини відноситься решта їх в 1.039 артілів. Останні і по обсягу своєї діяльности не можуть справитися з банківським кредитом і тому їх повинно тимчасово усунути від обслуговування Банком.

Всього, таким чином, потреба кустурно-промислової кооперації в банківських кредитах виносить . . . . . 1.370.000 крб.

Г. Інші галузі. До цієї групи віднесені ріжні кооперативні організації, як то: видавничі і т. п. З загальної кількости в 32 Т-ва, Банком охоплено на 1 жовтня 1924 р. 8 таких організацій. Відсутність відповідних данних про діяльність їх не дає можливости більш менше точно визначити потребу їх в кредитах, і тому, беручи лише 8 організацій і определяючи 1.000 крб. банківського кредиту на організацію, можно вважати потреби цієї групи в . . . . . 8.000 крб.

Разом потреба першоступневої кооперації в банківських кредитах складає . . . . . 18.026.000 крб.

II. Кооперація II ступня.

Маючи на увазі відсутність зросту оборотів і взагалі тяжкий стан більшої частини районових союзів, при определенні потреби їх в банківських кредитах, малась на увазі необхідність збільшення в союзах власних капіталів, з одного боку і усилення темпу обігу оборотних коштів в їх операціях, з другого.

Звичайно, що при сучасному становищі союзів, грошева потреба їх занадто велика і ця потреба побіч з притягненням пайових капіталів, мусить задовольнятися й кредитом, але визволити союзи можуть лише кредити довготермінові.

Кредит же короткотермінovий, який мався на увазі при вираховуванні потреби, може бути корисним лише при нормальному становищі організацій і тому потреби в таких кредитах були для більшої частини союзів зменшені і складаються так:

1. Райспоживсоюзи На 1 Жовтня 1924 р. існувало райсоюзів спожив. т-в—46, крім того до них добавляється 3 райсоюзи Донбасу, які ще не ввійшли в зазначену кількість, після цього загальна кількість функціонуючих союзів буде виносити 49. Для определення потреби в банківських короткотермінових кредитах всі вони в залежности від їх оборотів по продажу краму, а також їх господарчо-фінансового становища розділені на три групи.

I група—в 15 найбільш міцних союзів, з пересічним оборотом одного союза до 2.000.000 крб. на рік. До цій ж групи причислені й нові союзи Донбасу. Капітал в таких союзах обертається в середньому 4 рази на рік. При такому темпі обігу потрібно оборотніх коштів на один союз до 500 тисяч карб., з яких короткотермінових банківських кредитів 25% або 125.000 крб на союз, а на 15 союзів . . . . . 1.875.000 крб.

II група в 11 райсоюзів, фінансове становище яких не досить устойчиве. Пересічний оборот одного такого союза 960.000 крб. на рік. При обертаємости капіталу до 4 разів на рік, потрібно оборотніх коштів до 240,000 крб., з них банківських кредитів до 25% або 660.000 крб.

III група складається з 23 союзів, зобов'язлння яких опротестовані, а товарові обороти мають тенденцію до зменшення. Пересічний річний оборот такого союзу—640.000 крб. При обертаємости капіталу 4 рази на рік, оборотніх коштів потрібно 160.000 крб., з них банківських кредитів—25% або 40.000 крб. на союз, а на 23 союзи 920.0 0 крб.

Всього на районові споживчі союзи . . . . 3 455.000 крб.

2. Райсільгоспсоюзи. На 1 Жовтня 1924 року районових с. госп. союзів нараховується 61. Поділяються вони також як і споживчі райсоюзи на три групи.

I група—16 союзів, з пересічним річним оборотом в 900.000 крб. на союз. Капітал в сільсько-господарчих районових союзах обертається до 3-х разів на рік.

При такому темпі обертаємости, їм потрібно оборотніх коштів 300.000 крб., з яких банківських кредитів, беручи на увагу II квартал, як сезон заготовки товарів для постачання, а в де-яких союзах і операції збутові (смушки і т. и.), необхідно 30% або 90.000 крб. на Союз, а на 16 Союзів—1.440.000 крб.

II група—24 союзи з пересічним оборотом одного союза в 420.000 крб. на рік. При обертаємости капіталу 3 рази на рік, оборотніх коштів потрібно 140.000 крб., з яких банківських кредитів 30% або 42.000 крб., а на 24 союзи . . . . . 1.008.000 крб.

III група—в 21 цілком слабих союзів, з простроченними зобов'язаннями і з пересічним оборотом по продажу краму в 150.000 крб за рік на один союз. При 3-х разовому на рік обігові капіталів, їм потрібно оборотніх кош-

тів 50.000 крб., з котрих банківських кредитів 30% або 15.000 крб. на союз, а на 21 союз . . . . . 315.000 крб.

Разом на сільсько-господар. районові союзи . 2.763.000 крб.

3. Кустпромсоюзи. На 1 Жовтня 1924 року існує 11 районових кустарно-промислових союзів. Середній річний оборот одного такого союзу мусить досягати 200.000 крб. Темп обігу капіталу—4 рази на рік. При такому темпі потрібно оборотніх коштів 50.000 крб., з яких банківських кредитів 25% або 12.500 крб. на союз, а на 12 союзів (з округленням) . . . . . 138.000 крб.

Окріко. Окружні інвалідні кооперативи віднесено до кустарно-промислової кооперації. Всеукраїнським об'єднанням інвалідної кооперації „ВУІКО" вважаються вони кооперативами II ступня. Таких Окріко, по данних ВУІКО, нараховується 53. З них до життездатних можно віднести лише 12.

Персічний оборот одного Окріко на рік определюється в 120.000 крб. Капітал в них обертається до 6 разів на рік. При такому темпі обігу потрібно оборотніх коштів на одно Окріко 20.000 крб., з котрих банківських кредитів 25 % або 5.000 крб., а на 12 кооперативів, які повинні обслуговуватись Банком . . . . . 60.000 крб.

Всього на кустарно-промислові союзи, разом з Окріко, потрібно . . . . . 238.000 крб.

Всього на кооперативи II ступня—6.416.000 крб., а разом на кооперацію I та II ступня . . . . . 24.442.000 карбованців.

III. Житлова кооперація.

Точних данних про кількість існуючих на Україні житлових кооперативів, а також про їх господарче та фінансове становище не мається. В № 39 Бюлетеню Вукоспілки за Жовтень 1924 року приведено список і 14 міст України, в яких нараховується 3.715 житлових кооперативів, але між ними не мається ні одного міста Донецької губернії, в яких по данних Українбанку житлові кооперативи маються. Маються вони також і по инших значних містах України, які не приведені в зазначеному Бюлетеню Вукоспілки. По приблизних данних жилкопів нараховується до 5.000 та до 40 т-в будівельних.

По данних Харьківського Житлового Союзу на 1 жовтня він об'єднував лише по одному місту Харків 979 житлових т-в та 280 домів-комун.

Головною статтею видатків в житльових кооперативах з'являється ремонт будівель. В минулому ремонтному сезоні по 650 т-вах м. Харків, при валовому прибуткові від платні за квартирі за ½ року в 300.000 крб., самообкладання мешканців на ремонт склало суму в 350.000 карб.

На початок будівельного сезону в 1925 році Союз буде об'єднувати 1.500 житлових організацій. Видатки по ремонту будуть складати 1.600.000 крб., котрі покриються самообкладанням до кінця ремонтного сезону. З зазначеної суми самообкладання буде одержано до 1 квітня 1925 року лише 800.000 крб., а 800.000 крб. росподіляються так: кредити в будівельних конторах—25%, кредит на будівельні матеріяли до 50% і решта до 25% або 200.000 крб. кредити банківські.

Поширюючи ці данні на всю Україну, потреба житлової кооперації в банківських кредитах на ремонтні видатки буде складатись приблизно так:

По м. Харків	200,000
„ „ Київу та Одесі	500.000
„ „ 6 останніх містах по 50.000 крб.	300.000
„ „ Окружних містах по 10—15 тис. крб.	500.000
Разом . .	1.500.000 крб.

Таким чином загальна потреба в банківських кредитах складаетья:

Кооперативів I ступня . . .	18.026.000
„ II „ . . .	6.416.000
Житлової кооперації . . .	1 500 000
Разом . .	25 942.000 крб.

Переходячи до задоволення вирахованих потреб, необхідно сказати, що заборгованість Українбанкові кооперативів I та II ступня разом з житловою кооперацією на 1 жовтня 1924 р. складала 7.641.276 крб. або 29,4% по відношенню до потреб.

По ступнях воно росподіляється так:

Кооперативи 1 ступня	5.404.680	крб.	або 29,9%	потреби
„ II „	2.246.686	„	„ 35%	„
Житлова кооперація	156.108	„	„ 10.4%	„
	7.807.474	карб	30,5%	

Щож до иншіх банків, то кредитування кооперації переводилось переважно Держбанком і частково Промбанком. Укрсельбанк переводив кредитування майже виключно на позичкові операції і росподіляв цілеві кредити, потреба в яких в данному випадкові не вираховувалась.

По данних Д. Ейзенбета, приведених в його статті в газеті „Укр. Экономист“ за 12 листопада № 61, заборгованість усіх галузів і ступнів кооперації Держбанкові, Українбанкові та Промбанкові на 1 Жовтня складала 26.259.000 крб

Коли по Українбанкові привести точну суму заборгованности кооперативів I та II ступня на 1 Жовтня, а з сум виданих Держбанком та Промбанком відняти на кооперативні центри лише 20% (данних про кредитування центрів в статті Д. Ейзенбета не приведено), то задоволення потреб кооперації I та II ступня в банківських кредитах на 1 жовтня буде представлятись так:

Українбак	7.800.474
Держбанк	
13.503 тис.— 20% - 4.503 тис.	9000000
Промбанк	
4.271 тис.—20%—855 тис.	3.256.802
	20.057.276 крб.

Таким чином потреба кооперації I та II ступня в банківських кредитах задовольняється трьома головними банками України на 77,3%, а коли прийняти на увагу кредити, які має кооперація в комунальних Банках, то % цей мусить збільшитись. І все ж таки очевидно, що хоча і не значної суми кредитів кооперація не добирає, але головний недостаток не в цьому, а полягає він в нерівномірному росподілі кредитів. Маються кооперативні організації, які одержують занадто багато банківських кредитів і закредитовуються і є такі, які мають їх занадто мало.

Підсумки річних загальних зборів пайщиків філій Українбанку за 1924 операц. рік.

(По данних протоколів 23 зібрань).

Річні збори пайщиків філій нашого Банку, що відбулись протягом листопаду і грудня в 1924 р. виявили велику зацікавленість учасників зібрань діяльністю Банку. Здорова товариська критика, цілковите порозуміння по всіх питаннях практичної роботи Банку є характерною ознакою кожного зібрання. Нажаль, не всі протоколи відбивають певний малюнок зборів, особливо в части розгорнутих дебатів, але всеж зібрані матерьяли дають можливість зробити загальні підсумки про характер і постанови зборів.

Основні питання, які ставились на розгляд зборів були такі: 1. Доклад про діяльність Банку. 2. Доклад про діяльність філії. 3. Доклад про діяльність філії в наступному році; 4. Вибори учотно позичкового комітету; 5. Вибори делегатів на Всеукраїнській З'їзд.

Порядок для зборів де-яких філій був доповнений докладом паркому про політичне та економичне становище Союзу Радянських Республік (Херсон, Сталіно, Одеса), і доповіддю страхового відділу філії (Артемівськ, Старобільськ), на зборах Луганської філії зачитаний доклад про вексель та його значіння.

Робота Банку в цілому, з'окрема філій, викликала жвавий обмін думок. В дебатах були висунуті такі моменти загального порядку: скорочення Банком кредитування селянської кооперації з 10-ти кратного до 6-ти кратного розміру затримує розвиток товариств. Гарантійний кредит, яким гадалось до де-якої міри зменшити гостру потребу кооперації в оборотніх засобах, дав порівнюючи, мало, головним чином тому, що трести в своїй торговельній роботі надавали перевагу покупцям за готівку; все ж гарантійний кредит визнавався необхідним в сучасних економичних умовах, як засіб збільшення кредиту для кооперативних організацій.

До речі, збори Катеринославської філії вважали потрібним обмежити суму гарантійного кредиту і висловились за те, щоб видавали його лише в випадках крайньої необхідности.

Збільшення терміну кредитування, зменшення %% по кредитах були домінуючими питаннями на всіх зборах. Довготерміновість кредитування мислилась як збільшення строку кредиту взагалі, і з'окрема, як фінансування Банком (в формі спеціяльного кредитування) кустарно-промислової кооперації і збутових операцій с.-г. товариств. Одночасово підкреслювалось, що Банком не досить звернуто уваги на обслуговування кустарно промислової кооперації.

Майже на кожному зібранні обговорювалось питання форми забезпечення кредиту першоступневою кооперацією, в звязку з неможливістю операцій з товариськими векселями, єдино можливим виходом рахувалось—кредіт під соло-вексель. З дебільшого це питання ставилось в площі вимог до Держбанку, аби останній приймав соло-векселі товариств до переучоту.

Досить уваги віддано зборами фінансовому положенню Банку. Низка постанов в цій справі доволі повно з'ясовує можливости і напрямок будови його фінансів. Констатувавши необхідність дальшого економичного зміцнення Українбанку, збори підкреслюють, що Банком переведено велику роботу по кредитуванню кооперації, що він зробив максімум того, що міг зробити, і коли він не в повній мірі задовольнив потреби кооперації в коштах, то тому винні певні об'ективні причини—головна з них, незначна участь Держбанку в пасивах Українбанку, почасти відсутність належної платіжної дісципліни та свідомого відношення з боку кліентури; останнє виявилося в тому, що пайщики Банку неакуратно платили по своїм зобов'язанням, допускаючи векселі до протесту, а свої фінансові розрахункові операції не завше переводили через Українбанк.

Ставка Правління Банку на низову кооперацію, визнана правдивою, одначе були випадки, коли представники кооперативних об'єднань 2 ступня намагались заперечувати цьому (Черниг. філ.)

З питань, так би мовити, не загального порядку, слід зазначити:

а) на зборах Куп'янської і Катеринославської філій гострій критиці підпали торговельно комісові операції Банку; в постанові говориться, що збори доручають своїм уповноваженим на загальних зборах Українбанку підняти питання про зменшення торговельних операцій за рахунок збільшення прямого кредитування периферії;

б) не завше філії знають як слід своїх пайщиків і відношення своє будують лише на формальному звязкові, звідси—село мало поінформовано про роботу Банку (Полтавська, Херсон., Уманьська, Зіновьєвська, Одеська філії);

в) необхідна певна плановість в переведенні кредитування, виключаюча можливість переваги однієї галузі кооперації над другою (Черниг., Луганськ. філії);

г) нема погоджености роботи Банку в справі кредитування першоступневої кооперації з її кооперативними об'єднаннями (Черниг. філія);

д) товариства не мають змоги вступати членами в Укрaїнбанк, бо пай в 50 карб. їм не під силу, крім того надто затримуються видачі кредиту і цим губиться в значній мірі господарча доцільність кредитування (Кам.-Под. філ.);

е) збори Одеської філії звертали увагу адміністрації Банку на більш обережний підход в справі заміни технично керуючого персоналу філій;

ж) про хиби в кредитовій роботі Банку говорилось на зборах Полтавської філії: так зазначалось, що Банк не дбає про вивчення господарчого стану кооперативних організацій в цілому, не досяг ще потрібної чуткости в роботі.

На цьому, власне, можно і закінчить виявлення змісту дебатів загальних зборів філій.

Варто додати ще де-кілька витягів з промов делегатів, як характеристика настрію зборів. Так на з'їзді Луганської філії говорилось, „що успішне виконання наміченого плану роботи філії багато буде залежати від того, як будуть працювати товариства на місьцях. Треба звернути увагу на налагодження господарчої роботи їх, надсилати Банку правдиво складені баланси та звернути увагу на збільшення власних капіталів товариств". На зборах Зіновьевської філії було сказано, „що Укрaїнбанк визначається своєю доступністю—тут немає жодного бюрократизму, навіть в дні відпочинку можно дістати справку. Всі щиро працюють і йдуть на зустрічь селу". Катеринославська філія—„наша задача сьогодня дати представникам на з'їзд в центр певні думки для виправлення хиб в роботі Банку", або „нам треба підтримати філію, вільні кошти необхідно віддати Банку, це збільшить його кошти, тоді й кредит буде дешевший" і т. д.

В загальному, постанови річних зборів філій зазначили:

1. Роботу Банку в цілому визнати задовольняючею. Констатувати, що Банк досяг значних успіхів в справі мобілізації коштів для кредитування кооперації України.

2. Визнати, що кредитова політика Правління Банку скерована на перенесення центру ваги кредитування на кооперативи 1-го ступня є правдивою.

3. Визнати ненормальним, що кооперативні організації беруть малу участь в пасивах Банку, звернутись до них з закликом збільшити пайовий капітал Укрaїнбанку.

4. Вимагати, аби кооперативні центри і районові об'єднання всі свої розрахунки як зі своєю периферією, так і з трестами переводили б лише через Укрaїнбанк.

5. Звернутись до професійних організацій з проханням аби останні свої кошти і кошти Соцстраху тримали б в Укрaїнбанкові, переводячи також через нього і свої операції.

6. Грошове кредитування кооперації України мусить бути скупчене тільки в Укрaїнбанкові.

7. Домагатись від Держбанку збільшення кредиту і зменшення %% ставок, аби Укрaїнбанк мав можливість поширити кредитування кооперації і зменшити % по своїх кредитах.

8. Порушити перед НКФ питання про те, щоб частина селянського податку трималась би в Укрaїнбанкові.

9. Вважати необхідним аби Держава закупила частину акцій Укрaїнбанку по прикладу Уряду РСФРР, набувшого певну кількість акцій Всекобанку.

10. Вжити рішучих заходів до одержання засобів за-для цільового кредитування (фінансування продукції кустарно-промислових т-в, переробки та збуту продуктів для с/г. кооперації).

11. Комісово-збутові операції Банку мусять бути погоджені з відповідними кооперативними об'єднаннями і повинні переводитись в інтересах дрібного продуцента-селянина.

12. Констатувати, що робітничі каси кооперативного кредиту, роспочавши свою діяльність в період радзначної валюти, цілком виконали покладене на них завдання—стабілізації зарплати робітника і широко популяризірували Українбанк та ідею ощадження.

13. Кредитування першоступневої кооперації мусить переводитися під соло-векселі з обов'язковим переучетом їх Держбанком.

14. Сітка установ Банку мусить бути наближена до кооперативів 1 ступня.

15. Прагнути до зменшення %% по кредитах і збільшення розміру й терміну кредитування.

Де які відомости про сучасний стан кредитової кооперації на Україні.

По матеріялах, які є в распорядженні Кредитового Відділу н/Банку і які торкаються 105 т-в (з яких 48 т-в чисто кредитового типу, а решта мішані з кредитовими функціями), можна зробити такі висновки про стан ощадно-позичкових т-в на Україні.

Перше питання—це кількість і соціяльний стан членив товариств. Про кількість членів маємо відомости від 62 т-в.

На ці т-ва припадає 13.439 членів; пересічно на 1-е Т-во 217 членів.

Про соціяльний склад членів є відомости по 52 т-вах, за 11.006 членів, які по професіях росподіляються таким чином:

	Кількість	% %
1. Кустарі та ремісники	7.505	67,9
2. Службовці та особи вільної праці	885	8,1
3. Селяне, садівники, тютюнники, городники, рибалки	732	6,6
4. Крамарі	997	9,1
5. Артілі та юридичні особи	31	0,3
6. Робітники	195	1,9
7. Дрібні підприємці	175	1,7
8. Ріжні (візники, вантажники та инши)	486	4,4
Разом.	11.006	100

З наведеної таблиці видно, що зазначені т-ва обслуговують переважно кустарів та ремісників (67.9%), а також і инших трудящих, і лише, порівнюючи, в незначній кількости (біля 10%) крамарів, що попадали до складу членів т-в через відсутність належного організаційно-ідейного керовництва ними.

В якій мірі ощадно-позичкові та кредитові т ва обслуговують своїх членів, видно з нижче поданого. Загальна сума заборгованости по позиках по 53 т-вах, з 11.139 членами, виносить 243.928 карб., що дає на одно т-во пересічно 6.036 карб., а на одного члена 21,9 карб.

Сума відкритого кредиту по 22-х т вах, з 5 070 членами, складає 491.035 карб., що дає пересічно на одно т-во 92.316 карб. і на одного члена 96,8 карб.

Що до пайових внесків, то відомости маються по 10 т вах. Розмір одного пая хитається від 1—5 карбованців. пересічно 3,6 карб.

Пересічний відсоток по позичках (32 т-ва) складає 4.7% місячних. По пассивних операціях пересічний % 3,4 місячних.

Таким чином % напруження є 1,3 місячних, або 15,6 річних.

Загально-економичний стан, а також обсяг і напрямок діяльности ощадно-позичкових т-в в повній мірі виявляється з зведених балансів на 1/x—1923 р. і на 1.V—24 р.

Зведений баланс 37 ощадно-позичкових т-в на 1-х—23 р.

АКТИВ	Пересічний баланс	Зведений баланс	% %
1. Касса, біж. рах., паї в кооп. устан.	244—11	9.020—70	3,8
2. Майно-рухоме та нерух.	102—43	3.789—51	1,6
3. Крам	1.369—45	50.670—57	21,6
4. Позики	2.709—08	100.236—71	42,6
5. Дебітори	573—37	21.215—96	9,0
6. Інші активи	271—00	10.027—75	4,2
7. Видатки та збитки	1.093—50	40.459—71	17,2
Баланс	6.362—94	235.429—91	100

ПАСИВ	Пересічний баланс	Зведений баланс	% %
1. Капитали	681—29	25.208—33	10,8
2. Вклады та біж. рах.	841—18	31.121—98	13,2
3. Позики	2.323—86	85.983—34	36,5
4. Кредитори	1.534—35	56.771—88	24,1
5. Інші пасиви	15—94	590—19	0,2
6. Прибутки	966—32	35.754—19	15,2
Баланс	6.362—94	235.429—91	100

Зведений баланс на I-V—24 р. по 91 т-ву.

АКТИВ	Пересічний баланс	Зведений баланс	% %
1. Касса, біж. рах., паї в иншіх устан.	7.220—22	65.540—02	7,5
2. Майно-рухоме й нерух.	345—31	31.424—18	3,6
3. Крам, крам. операції, фабрикати та матер.	1.315—07	119.672—11	13,7
4. Позики ріжні.	4.205—84	382.733—50	44.0
5. Дебітори	806—10	73.355—07	8,4
6. Инші активи	332—99	35.298—68	3,4
7. Видатки та збитки.	1.831—22	166.640—88	19,4
Баланс	9.556—75	869.664—74	100

ПАСИВ	Пересічний баланс	Зведений баланс	% %
1. Капитали (основ., пайові). . . .	1.144—75	104.174—30	11,9
2. „ спеціяльні	160—09	14.568—81	1,7
3. Вклади та біж рах.	1.180—12	108.210—04	12,4
4. Позики	3.591—41	326.819—33	37,7
5. Кредитори	1.368—76	124.556—95	14,4
6. Инші пасиви	303—96	27.632—49	3,1
7. Прибутки	1.798—96	163.703—83	18,8
Баланс	9.556—75	869.664—74	100

Як видно із зведених балансів, кредитова кооперація розвивається досить інтенсивно, за 7 місяців пересічний баланс ощадно-позичкового т-ва зріс з 6362—94 до 9556—75, або на 50%.

Структура пасиву сучасних мійских ощадно-позичкових т-в носить инший характер, ніж у довійскових. Тоді як раніше вкладки займали переважне місце в оборотніх засобах т-в, тепер вони складають лише 12,4% до загальної суми балансу. Головним джерелом оборотніх засобів у сучасних т-в є позики,

що виносить 37,7% до суми балансу. При чому біля 60% загальної суми позики у *Еко* і *Джойнт*.

Структуру активу сучасних т-в слід визнати більш менш нормальною, поскільки 44% до балансу складають позики і 8,4% товарове кредитування членів, і таким чином 52,4% до балансу повернуто на задоволення кредитом своїх членів. Цей %% значно збільшиться, як що відкинути видатки, що складають 20% до балансу.

Загалом структуру зведеного балансу, приймаючи на увагу молодість кредитової кооперації, можна вважати за задовольняючу.

Перевищення видатків над прибутками до-де якої міри пояснюється організаційним періодом у значній частині т-в.

Констатуючи безсумнівний зріст ощадно-позичкових т-в і розвиток їх роботи, слід зауважити, що у них ще чи мало хиб і ненормальностей: обслуговування крамарів, кепський стан відчитности і т. ин.

Для усунення цього необхідно зміцнити ідейно-організаційне керовництво т-вами і всіма засобами прагнути до того аби вони обслуговували в першу чергу—на селі *незаможника*, а в місці—*трудового кустаря*.

Д. М. і В. С.

Про вексельну дисципліну.

Выписка

из протокола № 1 Заседания Совещания по делам Банков при Всеукраинской Конторе Государственного Банка 12-го ноября 1924 года.

Председатель М. А. Каган. Секретарь Б. С. Мининберг.

Слушали.

О мерах к поднятию вексельной дисциплины и оздоровлению вексельного обращения (Л. Н. Готлиб).

Постановили:

1. Констатируя наличность болезненных явлений в современном вексельном обращении, в первую очередь чрезмерно высокого процента протестов векселей, легкости допущения векселей к нотариусу и до протеста, обращения дружеских, встречных векселей и т. п., свидетельствующих об отсутствии в торгово-промышленном обороте должного понимания значения векселя, и отмечая неотложную необходимость в принятии решительных мер к укреплению вексельной дисциплины,—признать неотложным согласованное проведение всеми кредитными учреждениями как в центре, так и на местах, следующих мероприятий, одобренных постановлением Комитета по делам Банков в Москве от 18-го июля:

1) Считать „протестовавшимися“ все предприятия, организации и лица, допустившие свои векселя до протеста, впредь до снятия последнего;

2) Предприятия и организации, образующиеся путем выделения, слияния, переименования и других изменений в строении прежде существавших предприятий и организаций, допустивших свои векселя до протеста и принимающие на себя полностью или частично их актив и пассив, считать „протестовавшимися“, если они в момент своего возникновения не войдут в соглашение со своими кредиторами и не погасят в установленные с последними сроки приходящейся на их долю части протестованных векселей.

Примечание 1: признать, что уже образовавшиеся указанным порядком предприятия и организации, приняшие на себя протестованные векселя, обязаны урегулировать свои отношения с кредиторами не позднее 1-го января 1925 года.

Примечание 2: Признать необходимым ходатайствовать об ограждении в законодательном порядке интересов кредиторов при реорганизации, слиянии, выделении, переименовании и других изменениях в строении предприятий и организаций.

3) Применять в виде мер воздействия против „протестовавшихся" отказ в использовании открытых и в открытии новых кредитов, а равно отказ в приеме к учету их векселей и в осуществлении других форм кредита; меры эти применять, впредь до снятия протестов в установленном порядке или же, если протесты не были сняты в течение года, при условии недопущения за этот срок новых протестов.

4) Рекомендовать кредитным учреждениям осведомлять „протестовавшихся" клиентов о необходимости снятия новых протестов.

Кроме того Совещание, придавая исключительно важное значение факту снятия протеста, как единственно возможного формального условия восстановления кредитоспособности, признает, что снятие протеста должно иметь место только в случаях допущения векселя до протеста по явно независящим от векселедателя обстоятельствам, о чем довести до сведения органов рассматривающих ходатайства о снятии протестов.

II.

В целях решительного оздоровления как вексельного обращения, так и всего торгово-промышленного оборота в целом, признать необходимым повести самую решительную борьбу с обращением дружеских векселей, относя к последним обязательства, возникшие не по торговым сделкам купли—продажи товара в кредит и вообще на реальной экономической базе (как-то: услуги транспорта, оплата государственной и комвунальной аренды и т. п.), а специально лишь для увеличения средств, посредством учета векселей.

В этих целях и в соответствии с постановлениями Комитета по делам Банков в Москве 18-го июля и 23-го октября с. г.

1) Признать, что кредитные учреждения, представители коих входят в состав Совещания по делам Банков, обязуются не принимать к учету дружеских векселей.

2) Признать, что кредитные учреждения, установившие выдачу теми или другими предприятиями, организациями и лицами или пред'явлением ими в Банки дружеских векселей, обязаны сообщить циркулярно о таких случаях остальным кредитным учреждениям, в целях проявления последними наибольшей осторожности

в деле кредитования указанных предприятий, организаций и лиц.

3) Просить высшие регулирующие органы, в ведении которых находятся промышленные и торговые предприятия, указать этим предприятиям, в циркулярном порядке, на недопустимость выдачи или пред'явления ими Банкам дружеских векселей.

4) Признать, что кредитные учреждения обязаны сообщать в случаях выдачи или пред'явления Банку дружеских векселей указанным в ст. 3 высшим регулирующим органам, а также РКИ по месту нахождения предприятий и организаций, выдавших и пред'явивших в Банк дружеские векселя.

5) Применять меры, указанные в абз. 1-2 настоящего протокола относительно организаций, допустивших векселя до протеста, а также и к предприятиям, организациям и лицам, в отношении которых будут доказаны случаи выдачи или пред'явления к учету дружеских викселей.

6) Те же меры применять и в отношении предприятий, организаций и лиц, выдавших задаточные векселя без точного определения взаимоотношений по сделкам и оспаривающих затем эти векселя, а также в отношении всех предприятий, выдавших векселя и впоследствии оспаривающих платежность последних.

7) Кроме того, Совещание признает необходимым разработать вопрос о персональной условной ответственности руководителей предприятий и учреждений, выдавших или пред'явивших в Банки дружеские векселя. (Разработку вопроса возложить на Совещание Юрисконсультов кредитных учреждений гор. Харькова).

8) Воздержаться, как общее правило, от приема к учету и в обеспечение специальных текущих счетов п/векселя так называемых „встречных" векселей, хотя бы и возникших из взаимных торговых отношений и сделок между двумя организациями.

III.

В целях упорядочения и облегчения вексельного обращения, признать необходимым в соответствии с положениями, принятыми Комитетом по делам Банков в Москве от 18-го июля и 23-го сентября 1924 года.

1) Просить Наркомфин УССР принять надлежащие меры к достаточному обеспечению торгово-промышленного оборота Украины вексельной гербовой бумагой разнообразного разбора, а также возбудить вопрос о своевременности декретирования обязательности выписывания векселей исключительно на гербовой бумаге.

2) Широко опубликовать в прессе, что по постановлению Совещания по делам Банков прием по операциям Банков векселей, выписанных после 1-го декабря т. г. будет производиться лишь в случаях, если в означенных векселях срок, валюта и место платежа будут обозначены непременно от руки, а не машинописью, типографским или другими способами.

3) Обратиться в Комитет по делам Банков в Москве с представлением о целесообразности пересмотра указанного выше постановления в смысле допущения приема векселей, в коих место платежа и обозначение срока (год) изображены типографским или литографским способом, поскольку последние способы исключают возможность злоупотреблений и недорозумений.

Орігінал за належними підписами.

Цю виписку було розіслано установами нашого Банку при обіжному листі № 2255 від 22/XI-1924 року.

Юридичний відділ.

Відповіді на запитання.

Запитання: 1. „Чи підлягають оплаті гербовим податком листи—повідомлення до кореспондентів та клієнтів про одержання грошей по їх інкасових документах, в яких зазначено розмір утриманої за інкасо комісії".

Відповідь: Зазначені листи-повідомлення сполучають в собі 2 документи: а) лист-повідомлення Банку про виконання доручення, що оплаті гербовим податком не підлягає, як звичайне банківське повідомлення; б) квитанцію Банку в одержанні комісійної нагороди по інкасовому дорученню, що треба оплачувати пропорційним гербовим податком III-го розр. (по сумі комісійної нагороди), в разі коли саме інкасове доручення пропорційним гербовим податком, оплачено не було. Коли ж саме доручення, оплачене пропорційним гербовим податком—квитанції треба оплачувати звичайним гербовим податком. (Підстава „Перечень бумаг обращаемых в кредит. учреждениях" № 17 „Вестник финансов за 1924 г. № 8".

Запитання: 2. *В якому розмірі належить оплачувати росписки в одержанні грошей по спеціяльних біжучих рахунках.*

Відповідь: Необхідно відріжняти двоякі росписки:

а) Росписки, які Банк видає клієнтам про прийом грошей на спец. біжуч. рахунок треба оплачувати звичайним гербовим податком III розр. в 15 коп.

б) Росписки, які дають клієнти Банку про одержання грошей з спеціяльного біжучого рахунку оплачуються звичайним гербовим податком IV го розряду в 6 коп. (що зазначено в н/Інформаційному бюлетені № 6). (підстава: Перечень бумаг обращаемых в кредит. учреждениях № 8 в.)

Запитання: Чи підлягають *до оплати гербовим податком і в якому розмірі позики:*

а) по спец. біж. рах., забезпечених векселями, по котрих гроші видаються по касових ордерах.

б) по спец. біж. рах. забезпечен. крамом, по котрих одержуються соло-векселі.

в) під крам чи крамові документи, коли одержані соло-векселі на відповідну суму.

г) під цінні панери теж при одержані соло-векселів.

д) коли при відкритті кредитів по спец. біж. рах. відбирають від позичальників, крім матеріяльного забезпечення векселі на відповідну суму, то чи повинні такі операції, незалежно від оплати гербовим податком векселя, оплачуватись окремим гербовим податком і в якому розмірі.

Відповідь: а) Згідно постанові ЦВК'у й РНК СРСР від 6/VI—1924 року („Известия" 8/VI—1924 ч. 129) зобовязання по спец. біж. рахунку підлягають до оплати звичайним герб. податком 1-го розряду (1 карб. 65 коп.) Видача грошей по спец. біж. рахунку оплаті не підлягає. Треба оплачувати лише (на звичайних для всіх инших росписок підставах) росписки клієнтів в одержанні грошей по спец. біж. рахунку звичайним гербовим податком IV розряду (6 коп.) тому росписку в одержанні грошей на касових ордерах оплачуються гербовим податком в 6 коп.

б) Спец. біж. рахунки забезпечені векселями, крамом та ріжними вншими цінностями. Оскільки зазначена постанова від 6/VI-б. р. охоплює собою всі спеціальні біжучі рахунки без винятків, то треба визнати, що зобовязання по спец. біж. рахунку належить оплачувати звичайним гербовим податком 1-го розряду й тоді, коли в забезпечення рахунку був даний крам. В разі ж коли зобов'язання супроводять соло векселі, природа рахунку, який вони забезпечують не зміняється й зобов'язання оплачуються гербовим податком одинаково в 1 крб. 65 коп. Самі ж векселі, звичайно оплачуються гербовим податком в $^1/_4{}^0/_0$, бо без оплати гербовим податком вони не мають вексельної сили.

в) Позика, яку супроводять соло-векселі, оплачується звичайним гербовим податком, бо зобов'язання по позиці вважаються доповнюючим до соло-векселя (Підстава—роз'яснення Держподатку СРСР № 208 В. Ф. 1924 р. № 14).

г) Позика оплачується гербовим податком однаково, незалежно від того чи видається вона під крам, чи цінні папери.

д) Держподаток СРСР в своєму роз'ясненні, зазначеному вище (№208), підтверджує, що пропорційним гербовим податком умова може обкладатись тільки один раз; в разі ж коли по одній умові дається де кільки документів, то пропорційним гербовим податком оплачується тільки один, другі ж звичайним.

Коли ж одержуються соло-векселі—їх треба визнати основним документом, всіж инші документи—тільки доповнюючими його.

Запитання: Чи можливо поповнити пропуск в оплаті векселя гербовим податком на одну (1) копійку.

Відповідь: Згідно I ст. Положення про векселі, „Векселем називається боргове грошове зобов'язання, видане однією стороною (векселедавцем) другій стороні (векселедодержавцю) в писаній формі з додержанням вимог цього Положення і оплачене встановленим гербовим збором".

Циркуляром Центроналога від 30/III—23 р. (Див. Вістн. Фінансів № 15 роз'яснення під № 60) з'ясовано, що оплата векселя гербовим збором з'являється такою ж необхідною умовою для виникнення векселя, як і писана форма його, а без оплати вексель згублює значіння вексельного документа. Звідсі слідує, що векселі повінні оплачуватись гербовим збором при їх складанні і що наступна їх оплата недопустима.

Останній вираз треба розуміти в тому значінні що векселі повинні бути оплачені гербовим збором в той день, коли їх написано, бо можлива оплата гербовим збором під квитанцію Фінвідділу (так і розуміє це Держналог в роз'ясненні від 1/IV—24 р.—В. Ф. 1924).

На підставі зазначенного вважаємо, що поповнити пропуск в оплаті векселя гербовим збором можливо лише в день написання векселя.

Запитання: *Чи може бути прийнятим вексель з поправкою в строкові платіжу, яка обговорена та посвідчена повторним підписом векселя.*

Відповідь: Згідно примітки I до ст. 2 „Положення про векселі" забороняються поправки в зазначенні вексельної суми, чому вексель з поправкою в тексті треба визнати дійсним, як що оговорка про це зроблена до підпису векселедавця; в разі ж коли оговорка зроблена після підпису векселя, це вже являється додатком до нього, то вексель визнати дійсним не можна.

Законодавець мав на меті, аби зміст векселя зо всіма до нього змінами був написаний до підпису векселедавця, в иншому ж разі можлива новація (отсрочка) векселя без повторної оплати його гербовим податком, з чим, звичайно, законодавець погодитись не може.

Запитання: *Як треба оплачувати гербовим податком заяви кооперативних установ про вступ в пайщики н-Банку.*

Відповідь: Згідно спеціяльного роз'яснення НКФ УСРР від 10 XII—б. р., заяви кооперативних установ про вступ в пайщики н-Баку, які являються зобов'язанням установи про приняття на себе певної відповідальности по операціях Банку, підлягають оплаті гербовим податком I-го розр. в I карб. 65 коп., згідно § 28 табелі (додаток I-й до статуту про гербовий податок), в разі ж коли до заяви прикладається копія постанови загальних зборів членів кооперативної установи про вступ в пайщики, з приняттям на себе відповідальности по операціях Банку, то останню треба оплачувати гербовим податком 1-го розряду § 28 табелі, а заява, в якій тільки посилається на зазначену постанову, від оплати гербовим податком звільняється.

Запитання: Які данні повинні бути в квитанції Губфінвідділу про оплату гербовим податком векселів.

Відповідь: З приводу цього мається слідуюче роз'яснення Держподатку (В. Ф. 1924 р № 14-104, роз'яснання під № 199).

В ст. 19 інструкції до герб. статуту зазначається, що в квитанціях про прийом герб. податку готівкою повинно бути зазначено: а) призвище, ім'я та по батькові платника гербового податку; б) по якому документу та по якій умові вноситься податок; в) сума документу й сума вносимого податку й г) час уплати. Ніяких винятків з цього загального правила для квитанції по оплаті герб. податком векселів не встановлено, чому в такі квитанції треба включати все вищезазначене. Тому, що п. б. вимагав аби було зазначено, по якому документу вноситься податок, то в квитанції по оплаті герб. податком векселя для виконання цієї вимоги повинно бути зазначено, крім суми векселя, також инші відріжняючі прикмети кожного векселя—імена векселедавців та осіб на яких виписані векселі, час складання векселя та строк платіжу по ньому.

Про силу вексельної поруки було таке роз'яснення НКЮ РСФСР в Фінансовій Газеті від 4 Xi—6.р. ч. 248.

Роз'яснення Н. К. Ю.

Поручительство по векселю.

По вопросу о том, является ли действительным поручительство по векселю, учиненное либо в форме поручительной надписи на самом векселе, либо в форме отдельного поручительства—обязательства отдел зак. предп. и код. НКЮ 27 октября с. г. за № 1248/3, во

измение своих раз'яснений за №№ 640/3 и 736/3 (см. юрид. Отд. „Финансовнй газеты“ № 224 от 7-го октября с. г.), раз'яснил:

1. Ст. 237 Гражд. Код. РСФСР говорит: „поручительством может обеспечиваться лишь действительное требование“, из чего логически вытекает, что только недействительность главного обязательства (например, векселя) влечет недействительность акцессорного обязательства) напр. поручительства за платеж векселедателем по недействительному векселю.

2. В числе оснований к действительности поручительства не указано в законе то обстоятельство, что главное обязательство облечено в форме векселя; устанавливать же путем толкования различия способа взыскания по векселю от способа взыскания по вексельным обязательствам (напр. отдельному обязательству о поручительстве за векселедателя) нельзя, так как по верному доводу НКФ РСФСР (отношение № 14271 от 17 го октября с. г,) главное вексельное обязательство и общегражданское отдельное поручительное обязательство совпадают друг с другом в об'еме прав, предоставляемых кредитору, а потому поскольку действительно главное вексельное обязательство, постольку действительно и дополнительное поручительное обязательство; выданное в форме отдельного документа.

3. Если поручительство учинено надписью на вексельном документе, то оно, не имея силы вексельного поручительства, должно иметь силу общегражданского поручительства, так как ст. 238 Гражд. Код. не допускает только устного поручительства. но не предписывает и какой либо точной формы письменного поручителяства, а потому не исключает действительности поручительства, написанного на вексельном документе бес повреждения текста основного вексельного обязательства.

4. По изложенным соображениям отд. зак. пред. и код. НКЮ приходит к выводу, что оба вида поручительства по векселю являются действительными, как учиненные в форме отдельного поручительного обязательтсва.

Про протест векселя, коли в місці платіжа по ньому нема нотаріяльної контори.

Примітка до арт. 12 „Положення про векселі“.

У разі коли у місці платіжа по векселю нема нотаріяльно контори, векселя для протесту можна подати в найближчу Нотаріяльну Контору протягом 4-х днів з дня наступу строку платіжа по ньому. (Надр. в газ. „Вісти“ від 15/X—б.р. ч. 236).

Про оплату гербовим податком виписок з конто-корентних рахунків.

НКФ УСРР роз'яснює, що витяг з конто-корентних рахунків підлягає до оплати, згідно § 56 табелі, гербовим подотком IV-го розряду в 6 коп., незалежно від кількости аркушів входячих в нього (Ст. I Статуту про гербовий податок).

Циркулярно.

Копія з копії.

24-го декабря 1924 года № 34/1130.

О предоставлении некоторым кредитным учреждениям права пересыяки денежных сумм по заграничным поручениям по льготной таксе.

В дополнение к циркулярам от 31-го декабря 1923 года за № 11/1958 и 22-го октября 1924 года за № 34/970, сообщается для сведения и руководства, что нижепоименованным кредитным учреждениями их постоянным

местным филиалам предоставляется право пересылки по почте по льготной, предоставленной учреждениям Госбанка, таксе денежных переводов и писем с об'явленной ценностью по заграничным поручениям и на сумму до 100 руб. (50 доларов).

Как переводы, так и ценные письма должны удовлетворять требованиям 1-го примечания к п. 3 му циркуляра от 19-го апреля 1924 года за № 34/428, при чем письма подлежать подаче открытыми.

Все остальные почтовые отправления, а также письма с об'явленной ценностью и денежные переводы по заграничным поручениям, но на сумму свыше 100 рублей (50 доларов), отправляемые нижепоименованными кредитными учреждениями,—подлежат приему на общем основании и по общим действующим таксам.

Вышеуказаная льгота предоставлена следующим кредитным учреждениям, и их постоянным местным филлиалам:

1. Дальне-Восточный Банк „Дальбанк"—гор. Хабаровск.
2. Средне-Азиатский Коммерческий Банк „Азиабанк", в гор. Ташкенте.
3. Юго Восточный (или Северо Кавказский) Коммерческий Акционерный Банк, гор. Ростов на Дону.
4. Всероссийский Кооперативный Банк „Всекобанк", гор. Москва.
5. Московский Городской Банк „Мосгорбанк", гор. Москва.
6. Всеукраинский Кооперативный Банк, „Украинбанк".
7. Первое Московское Общества Взаимного Кредита, гор. Москва.
8. Московское Торгово-Промышленное Общество Взаимного Кредита, гор. Москва.

Членконаркомпочтель (Мусатов). За копією згідно *Ясницький.*

Циркуляр Особого Валютного Совещания Н.К.Ф. УССР.

Особое Валютное Совещание при Н.К.Ф. УССР настоящим сообщает учреждениям, заинтересованным в получении от Особого Валютного Совещания разрешений на покупку, перевод, пересылку и вывоз иностранной валюты, порядок работы Особого Валютного Совещания:

1. Заявления принимаются Секретарем О.В.С. ежедневно от 11-ти до 2-х час. дня.

2. К заявлениям необходимо приложить исчерпывающие документы, указывающие на необходимость производства операции как то: копии лицензии, договоров, в коих указаны сроки платежей и условия расчета, а в случае неимения последних приложить копии заказов учреждений, писем, телеграмм, счетов Торгпредов и т. п.

Документы должны быть заверены либо учреждением, выдавшим таковые, либо нотариусом, допускается заверка учреждением, возбуждающим ходатайство при условии одновременного пред'явления в О.В.С. подлинника для сличения.

4. Учреждениями и лицами, испрашивающими права на перевод или вывоз инвалюты из У.С.С.Р. имеющим инвалюту заграницей обязательно представляются справки о наличии инвалюты заграницей, а так же о причине невозможности использовать таковую для предстоящих платежей.

5. Разрешение по заявкам, не превышающим 20.000 рублей если не потребуется дополнительных материалов и об'яснений, выдаются не позже 3-х дней с момента поступления заявления.

6. Заявки, превышающие 20.000 рублей подлежат рассмотрению О.В.С. при Н.К.Ф. С.С.С.Р. ввиду чего разрешения по указанным ходатайствам могут быть выданы не раньше, чем в течении 10-ти дней со дня выдачи заявления.

Председатель Особого Валютного Совещания
Капитановский.
Секретарь *Майтун.*
С копією згідно: *Ясницький.*

Зведена позіційна відомість по Установах Укрaїнбанку

УСТАНОВИ	Готівка	Кредитування	Вклади	Позики
1. Бахмут	116049	604982	733241	78042
2. Бердянськ	10932	187036	107196	22970
3. Б.-Церква	5842	29582	19267	1500
4. Винниця	15037	367680	237753	46068
5. Гадяч	2595	34252	22888	2000
6. Житомир	9266	450580	357005	79382
7. Запоріжжа	16089	269521	127938	76738
8. Зіновьєвськ	23060	216951	113186	55323
9. Ізюм	29319	141203	185902	18502
10. Кам. Подільськ	8032	47000	40537	13759
11. Катеринослав	77477	663161	1014088	116538
12. Конотоп	6381	70845	52077	—
13. Красноград	8912	62163	36293	16836
14. Кременчук	8145	145146	55819	51649
15. Кривий-Ріг	11048	111534	63131	18386
16. Куп'янськ	12860	114003	69049	13100
17. Київ	82193	775211	655046	208842
18. Луганськ	38375	175026	182987	46228
19. Маріуполь	31491	135848	195006	35393
20. Мелітополь	14153	175515	117932	22000
21. Москва	70 84	15 053	414999	152123
22. Миколаїв	41919	319884	286123	59-84
23. Одеса	41221	660844	553057	228785
24. Павлоград	1983	175642	59463	12967
25. Полтава	21611	251647	123634	60593
26. Проскурів	9712	79119	52030	16795
27. Ромни	13042	60214	35426	21515
28. Старобільськ	38606	109102	[28719	—
29. Сталіно	62222	221101	219307	37433
30. Суми	24443	136460	164414	5375
31. Таганрог	17530	267238	271931	34010
32. Умань	16477	190667	127920	30750
33. Херсон	70354	470762	450423	19500
34. Черкаси	2474	73613	25453	25217
35. Чернигів	17238	204818	79686	25692
36. Шахти	10740	65670	50640	25182
37. Нікополь	7985	38031	25511	—
38. Першотр.	3251	65784	28542	—
39. Тирасполь	1326	22625	10526	—
Разом по філіях	1003670	8347513	7474445	1678977
По філіях на 21/XII	950170	8230645	7270835	1836567
Правління й Центр. К-ра	315878	2714044	2404596	1751529
Пр. та Ц.К. на 21/XII	210891	2674522	2090980	2130233
Разом по н/Банку	1409548	11061557	9879040	3430506
Разом по н/Б. на 24/XII	1161061	10905167	9361815	3936800

на 1-е Січня 1925 року.

Товаровий відділ		Правління		Баланс
Актив	Пасив	Актив	Пасив	
—	—	48484	—	937795
—	62595	—	17198	373685
—	2800	—	835	37449
—	79655	—	114480	560167
3991	—	—	18787	62122
53171	—	—	92922	634721
—	177908	—	43194	661088
13586	—	—	30574	273765
4233	—	41235	—	225872
—	5495	5753	—	64871
—	9407	432456	—	1352097
—	5350	—	7101	85494
8481	—	—	8022	87551
—	—	—	4608	275856
134563	27608	—	135042	305188
—	24006	—	8358	159634
—	9622	80056	—	1372174
—	9 82	40723	—	285550
—	—	70389	—	249150
1163	29939	—	42052	249419
1080557	—	285735	—	2807926
—	22193	—	3509	468592
—	33636	12499	—	881867
14175	—	—	127017	215801
—	33031	—	3.361	317993
—	4899	—	6643	106596
—	9604	—	8023	114798
—	3600	—	10452	153956
—	58	27879	—	330615
569	—	12663	—	200145
9280	—	484 .5	—	468114
—	7460	—	7962	231557
4546	—	—	75 92	637125
—	23856	—	2008	121223
14661	—	—	32337	278276
—	—	—	67799	153493
—	—	—	24508	80827
—	—	—	39260	75361
—	—	—	—	26601
1342976	678004	1106327	978704	15924516
1166475	502468	1191420	694052	15623937
—	—	715557	—	7686228
292241	—	4 7799	—	9351763
1342976	678004	1821884	978704	24910744
1458716	502468	1659219	694052	24975700

Видає—**„Українбанк“.** Редактор—***Д. Є. Кудря.***

Державна
Наукова Бібліотека
ім. Короленко. Харк
Перевірено 1948 р.
33001

На правах рукопису.

[332.1 (47.71)].

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ „УКРАЇНБАНКУ“

№ 10 ВИДАННЯ ПЕРІОДИЧНЕ № 10

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖ. БІБЛІОТЕКА ім. В. Г. Короленка

3300

ЗМІСТ:

1. Чергове завдання.
2. СхемаФінанс.-Кредит. плану н/Банку на 1924/25 р., затверджена Загальними Зборами Пайщиків.
3. Протокол III-го З'їзду Пайщиків Українбанку. Список членів Правління, Ревіз. Коміс. і Ради Банку, обраних на З'їзді.
4. Постанови З'їзду Пайщиків Українбанку по відчиту за 1923-24 операційний рік.
5. Постанови З'їзду Пайщиків Українбанку по плану діяльности на 1924/25 операційний рік.
6. Нарада Деректорів установ н/Банку.
7. Постанови Правління від 2-го Лютого 1925 року:
   а) про форми і види кредитування;
   б) про фінансово-кредитовий план установ Банку на 1924/25 операційний рік;
   в) про оперативно-організаційну роботу Товарового Відділу Банку в біжучому опер. році;
   г) про періодичну відчитність.
8. Організаційна робота н/Банку.—*О. Павловський.*
9. Юридичний Відділ.
10. Виводи Кредитно-денежной секции Госплана по обзору деятельности Українбанка.
11. Рреса про Українбанк.
12. Позиційні відомости.

ЛЮТИЙ

ХАРКІВ 1925

Д.У.Д. Харків, 12552.
Зам. № 627. Т. 3000.
Літ.-друкарня
„КНИГОСПІЛКИ“
Харків, Нетеч. наб., 14.

Чергове завдання.

Рада, Ревізійна Комісія і Загальні Збори пайщиків нашого Банку дали тверду директиву Правлінню:—підвищити рентабельність Банку, скоротивши до мінімума накладні видатки.

Викликано цю директиву тим, що наш Банк от вже другий операційний рік закінчує з дуже незначним прибутком, в той час, як инші Банки України мають досить значні прибутки.

Звичайно, наш Банк, як кооперативний, не ставить собі мети одержати найбільші прибутки.

Ми можемо вважати своє завдання здійсненим, коли найдешевше обслужимо Кооперацію і разом покриемо свої видатки. Але, справою прибутків, питанням рентабельности нашого Банку ми все ж не можемо легковажити, особливо при умові, коли послуги нашого Банку обходяться кооперації не так вже і дешево.

Банк може не ганятись за великими прибутками, але збитків він не повинен мати. Бо збиток, по перше, повинен (згідно Статуту) покриватись запасним капіталом, а коли його не вистарчить—пайовим, що безпосереднє підриває фінансову міць Банку, і, по друге,—збиток (в умовах, коли инші Банки дають досить великі прибутки) свідчить про органичні дефекти в роботі і підриває довірря клієнтури до Банку.

Все це ясно керовникам нашого Банку, як в центрі, так і на місцях. На Нараді Директорів Установ н/Банку, що відбулась після Зборів Пайщиків це питання було обмірковано докладно, і ніхто не заперечував його актуальности. Отже, справа полягає лише в тому, яким способом практично підійти до здійснення цього завдання.

І от тут ми хотіли би підкреслити, що до цієї справи необхідно підійти з двох ріжних, поповнюючих один одного, боків.

Тут треба, з одного боку, намітити правильно загальну лінію роботи н/Банку, а з другого—виявити максімум уваги до дрібних, техничних справ. Перше питання на ближчий час менше-більше розв'язане. Над ним міркувало і Правління, і Рада та Ревізійна Комісія, і Загальні Збори Пайщиків і, навіть, вищі державні господарчі органи нашої Республіки. Відповідні вказівки фіксо-

вано в постановах Загальних Зборів пайщиків н/Банку, що оце відбулися, а також в постановах Української Економичної Наради. Отже не будемо повторювати їх тут.

Складніше стоїть справа з другим питанням, з отою техникою „дрібними справами". Вирішити їх раз на завше, намітити якийсь шаблон, придатний для всіх Установ н/Банку, ніяк не можна. Тут робота, шукання повинні мати місце що-дня. Тут майже все залежить від тої обачности, дбайливости, уважности, яку проявлять в кожний момент, в кожній найдрібнішій справі відповідальні робітники нашого Банку, як в центрі, так і на місцях. І хоч на перший погляд таке побажання має загальний і немов би абстрактний характер,--проте в дійсности це дуже пекуча, цілком практична для нашого Банку справа. Ознайомлення з роботою Установ н/Банку на місцях (особливо під час ревізій) виявляє велику кількість фактів, коли та чи инша Установа, та чи инша операція дала збиток виключно через недогляд, небережність, неуважність керовників.

В однім випадку проведено необачно товарову операцію; в другім—витрачено дуже багацько на оголошення, рекламу, книги та бланки; в третім—замісць двох, трьох робітників, добре кваліфікованих, працездатних,—тримано чотирьох або й пятьох, що не вміли працювати і були баластом для Установи; в четвертім—більш ніж слід було витрачено на командіровки; в п'ятім—навидавано співробітникам багацько авансів, повернення яких проблематичне; в шостім—витрачено багацько на благодійні та культурні видатки і так далі.

Всі ці „дрібниці" необхідно нам рішуче усунути, бо з них складається велика сума, вони, з рештою, надають певну фізіономію нашому Банкові, нашій роботі.

Звичайно, ця робота по усуненню хиб, по змешенню видатків, по „скороченню" в ріжних напрямках,—ні в якім випадку не повинна припинити творчої, ініціятивної роботи. На цю останню, а саме на розгорнення та поглиблення роботи, на прилучення до Банку нової клієнтури, як по пасивах, так і по активах, на розвиток товарово-комісових та кореспондентських операцій, на відшукання нових джерел прибутків,—керовникам Установами н/Банку необхідно приналягти з особливою силою, з особливою енергією.

Правління сподівається, що товариші візьмуть все це на увагу і прикладуть всіх зусиль, щоб як найкраще виконати директиву Загальних Зборів.

Схема фінан.-кред. плану н/Банку на 1924/1925 опер. рік.

Рада й Ревізійна Комісія Банку, розглянувши фінансово-кредитовий план Банку на біжучий операційний рік (надрукований в № 9 Інформаційного Бюлетеню), внесли в нього деякі зміни, після яких план має такий вигляд:

І. Пасив.

КОШТИ	На 1/X-1924 р.	% %	На 1/I-25 р. після I кв.	% %	На 1/IV-25 р. після II кв.	% %	На 1/VII-25 р. після III кв.	% %	На 1/X-25 р. після IV кв.	% %
Пайовий капітал . .	2703000	18,4	2900000	17,1	3000000	17,5	3200000	17,6	3500000	17,2
Вклади та б/рахунки	8796000	59,9	9700000	59,1	10650000	62,1	11200000	61,4	12000000	59,0
Кредити в Держбанку:										
а) вексельний .	1576000	10,7	2000000	12,2	3000000	17,5	3500000	19,2	4000000	19,7
б) по хл. зал. та тов.—посередн. оп. .	779000	5,3	995000	6,1	503000	2,9	330000	1,8	830000	4,1
Позики в НКФ:										
а) по золотій позиці. .	616000	4,2	584000	3,6	—	—	—	—	—	—
б) по промкредиту . . .	222000	1,5	222000	1,3	—	—	—	—	—	—
Разом. . . .	14692000	100	16401000	100	17153000	100	18230000	100	20330000	100

ІІ. Актив.

СТАТТІ	На 1/X 1924 р.	% %	На 1/I 1925 р.	% %	На 1/IV 1925 р.	% %	На 1/VII 1925 р.	% %	На 1/X 1925 р.	% %
Кредитування:										
а) звичайне . .	8092000	55	11114000	67,7	13295000	77,5	14405000	79	15806000	77,7
б) цільове . . .	1607000	10,9	1197000	7,3	277000	1,6	277000	1,5	277000	1,4
в) хлібозалогові та тов.—посер. операції. . .	2423000	16,5	1605000	9,7	1203000	7,0	1090000	6,0	1660000	8,2
Касовий резерв .	1601000	10,9	1455000	3,9	1600000	9,3	1680000	9,2	1800000	8,8
Цінности, що не підлягають хуткій реалізації . .	968000	5,7	1030000	6,4	778000	4,6	778000	4,3	787000	3,9
Разом. . . .	14692000	100	16401000	100	17153000	100	18230000	100	20330000	100

III. Росподіл кредитів

	На 1/I-1924 р.		На 1/I-1925 р.		На 1/IV-1925 р.		На 1/VII-1925 р.		На 1/X-1925 р.	
	Сума	% до заг.	Сума	% до заг.	Сума	% до заг.	Сума	% до заг.	Сума	% до заг.
Кооп. организ. I ступня:										
Сельепо	1085140	11,2	1500000	12,2	1700000	12,6	1900000	12,9	2100000	13,1
Робітн.	2893526	29,8	4500000	36,6	5200000	38,1	5600000	38,2	6300000	39,1
С.-госп.	1121814	11,5	1500000	12,2	1700000	12,6	1900000	12,9	2100000	13,1
Куст. пром.	100655	1,0	—	—	—	—	—	—	—	—
Кред.-пром	—	—	20000	1,6	300000	2,2	450000	3,0	500000	3,1
Ощ.-позичк.	135686	1,4	300000	2,6	350000	2,6	450000	3,0	500000	3,1
Інвалідні	5125	—	40000	0,2	100000	0,7	150000	1,0	200000	1,3
Инші	218931	2,2	231000	1,9	232000	1,7	222000	1,5	193000	1,2
Разом	5560886	57,1	8271000	67,2	9582000	70,5	10672000	72,5	11893000	74
Районові:										
Споживчі	1316276	13,5	1300000	10,5	1400000	10,3	1400000	9,5	1500000	9,4
С.-госп.	753563	7,8	1000000	8,2	1200000	8,9	1200000	8,1	1300000	9,1
Куст. пром.	130763	1,3	120000	0,9	120000	0,9	120000	0,8	120000	0,8
Окріко	37218	0,4	20000	0,1	30000	0,2	40000	0,3	50000	0,3
Инші	8866	0,1	150000	1,2	20000	1,5	200000	1,4	200000	1,2
Разом	2246686	23,1	2590000	20,9	2950000	21,8	2960000	20,1	3170000	19,8
Центральні										
Заг. громад споживч.	808435	8,6	550000	4,4	200000	1,5	200000	1,4	200000	1,2
Робітничі споживч.	80026	0,8	80000	0,8	80000	0,6	80000	0,7	80000	0,5
С.-госп.	588539	6,1	500000	4,1	450000	33,	450000	3,1	450000	2,7
Куст. пром.	374423	3.9	280000	2,2	270000	2,0	270000	1,9	240000	1,5
Инші	41535	0,4	40000	0,4	40000	0,3	50000	0,3	50000	0,3
Разом	1892956	19,8	1450000	11,9	1040009	7,7	1050000	7,4	1020000	6,2
Разом по всіх ступенях	9700529	100	12311000	100	13572000	100	14682000	100	16083000	100

План цей цілком затверджено Загальними Зборами пайщиків н/Банку 24—25 січня 1925 р.

Протокол

III-го З'їзду пайщиків Всеукраїнського Кооперативного Банку „Українбанку" від 24—26 січня 1925 року.

Вечірнє засідання 24 січня 1925 року.

На Збори до відкриття З'їзду прибули:

1. Представники Кооп. Центрів 40 осіб з 453 голосами
2. „ Райспілок 90 „ з 823 „
3. „ Коопер. 1 ст. 226 „ з 852 „
4. „ Всекобанка 1 „ з 580 „
5. Члени Ради, Ревізійної Комісії і Правління Українбанку.
6. Почесні гості: а) Голова Всеукр. Центр. Вик. К-ту—т. *Петровський Г. І.*
   б) Наркомфін У.С.Р.Р.—т. *Кузнецов.*
   в) Голова В.У.Ц.Р.П.С.—т. *Угаров.*
7. Гості—Представники Державних та Кооперативних Установ і представники місцевої преси.

Збори відчинив о 6 год. 45 хв. вечора Заступник Голови Ради Банку т. *Кельмансон*; повідомивши про кількість голосів, що мають прибувші на З'їзд пайщики, заявив, що прибувша кількість складає законний кворум З'їзду й оголосив З'їзд окритим. Запропонований порядок денний:

1. Відчит Правління про роботу Банку за 1923/24 опер. рік (т. *Бляхер*),
2. Доклад Ради Банку (т. *Кельмансон*),
3. Доклад Ревізійної Комісії Банку і затвердження відчиту за 1923/24 операційний рік (т. *Стасюк*),
4. Операційний план роботи Банку на 1924/25 р. (т. *Іванов*).
5. Зміни в складі пайщиків Банку (т. *Кротенко*),
6. Зміни в Статуті Банку (т. *Корецький*),
7. Обрання керуючих органів Банку і
8. Біжучі справи,—

Збори приймають без змін.

Від імені Ради Банку, по погодженню з комуністичною фракцією і представниками безпартійних, т. *Кельмансон* запропонував обрати Президію З'їзду в складі 17 осіб.

Пропозіцію прийнято одноголосно.

В склад Президії персонально запропоновано т.т.—*Затонського, Кельмансона, Любченка, Целларіуса, Гетлера, Генкина, Хмурного, Сидоренка, Худенка, Петренка, Діденка, Кудряшова, Афанасьева, Коваленка, Брижана, Тісіда і Красовського.*

Список Президії прийнято одноголосно.

По пропозиції з місць одноголосно обрано почесним Членом Президії З'їзду тов. *Петровського Г. І.*

По пропозіції тов. *Кельмансона* одноголосно обрано Мандатну Комісію в складі т.т. *Косова, Неустроїва і Старостенка* і затверджено регламент:

а) для докладу про діяльність Банку за минулий 1923/24 рік—1 1/2 години;
б) для докладу Ревізійної Комісії і Ради по 30 хвилин;
в) для решти докладів—по 30 хвилин;
г) в дебатах: перший раз 10 хвилин і в другий раз—5 хвилин;
д) для заключного слова: 30 хвил. по докладу Правління і по решті докладів по 15 хвилин.

Після цього Збори перейшли до заслухань привітань. Головує *Кельмансон.*

З привітальною промовою виступив Голова Всеукраїнського Центрального Виконавчого К-ту Рад т. *Петровський Г. І.* від імені Центрального Уряду. (Стенографичний відчит).

Привітальну промову Голови В.У.Ц.В.К. т. *Петровського* ухвалено видрукувати і росповсюдити, направивши її в глухі закутки всієї України.

Далі виступив з привітальною промовою від імені НКФ. УРСР Наркомфін т. *Кузнецов* (Стенографичний відчит).

Від імені ВУРПС виступив т. *Угаров* (Стенографичний відчит).

Після заслухання привітань Голова Зборів т. *Кельмансон* запропонував заслухати доклад Правління й переводити працю до 10 год. веч., а надалі працю переводити що-денно до закінчення З'їзду—з 10 год. ранку до 3-х год. дня і з 5 до 8 веч.

Збори ухвалили припинити сьогодня працю, не заслухуючи ділових докладів, і перенести засідання на 25 січня от 10 год. ранку.

т. *Кельмансон* інформує про одержані З'їздом привітальні телеграми. Телеграми передаються Секретаріяту для прикладення до протоколу (а) Хортицького С. Г. Союзу потомків Голандських Виходців, б) був. Голови Правління, т. *Полоцького О. А.*).

О 8 годині вечора Засідання оголошено зачиненим.

Ранкове засідання З'їзду 25 січня 1925 р.

Засідання оголосив відчиненим т. *Кельмансон* о 10 год. 20 х.

Головує—т. *Кельмансон*, т. *Целларіус.*

Президія повідомила про привітальні телеграми від

а) Поширеного Пленуму Місьцькому, Культкомісії та Стінкорів Київської Філії, б) Голови Всекобанка—т. *Кутузова*, в) Кростенського Райсоюзу Споживачів, г) Кооперативних установ м. Кахівки.

Телеграми передаються Секретаріяту Президії для прикладення до протоколу.

З відчитним докладом про роботу Банка за 1923/24 операц. рік виступив т. *Бляхер* (Стенографичний відчит).

Далі заслухано доклад Заступника Голови Ради Банку т. *Кельмансона* (Стенографичний відчит) і доклад Ревізійної Комісії (Докладчик т. *Стасюк*) (Стенографичний відчит).

Обговорення докладів ухвалено перенести на вечірнє засідання.

О 12 годин 25 хвил. Голова Зборів оголосив Засідання зачиненим. Продовження призначено на 5 годин вечора.

Вечірнє засідання З'їзду 25 січня 1925 року.

Засідання оголосив відчиненим т. *Гетлер* о 5 год. 25 хвил. Головує—т. *Гетлер.*

Голова оголосив, що для участи в дебатах записалось 29 осіб.

Заслухано промови т.т. *Базюна, Курта, Огіра, Луговського, Красовського, Сидоренка, Хижняка, Балковенка та Іванова.*

Голова оголосив пропозицію про припинення запису промовців. Ухвалено запис промовців припинити.

Крім зазначених промовців виступили: *Смурний і Гедімін.* Голова заявив, що надійшла пропозиція про припинення дебатів. Більшістю ухвалено дебати продовжувати. Виступили промовці: *Зарянський, Шапіро, Бакуленко, Кудря, Кудряшов.*

Голова вдруге оголошує пропозицію про припинення дебатів. Більшістю голосів ухвалено дебати припинити.

По заяві з місця Збори дали слово Члену Ради т. *Рибальці*.

(Промови зафіксовано в стенографичному звіті; накази, передані промовцям *Огірем і Гедіміном*, прикладено до протоколу).

Далі заслухано заключне слово Члена Ревізійної Комісії тов. *Стасюка* (Стенографичний відчит). Ухвалено Засідання закрити і останнє слово по докладу Правління перенести на ранок 26/I-25 року.

О 7 год. 45 хвил. Голова Зборів оголосив Засідання закритим.

Ранкове засідання 26 січня 1925 року.

Засідання оголошено відчиненим о 10 год. 40 хвилин. Головує т. *Целларіус*.

З останнім словом по докладу Правління за минулий операційний рік виступив тов. *Бляхер* (Стенографичний відчит).

Ухвалено обрати Комісію в складі т. *Мінкевича*, *Гетлера*, *Кліменка*, *Худенка і Шульги*, якій доручити виробити резолюції по відчиту Правління за минулий 1923/24 операційний рік. В склад зазначеної Комісії повинні ввійти також докладчики: *Бляхер*, *Кельмансон і Стасюк*.

Від імені Мандатної Комісії докладає тов. *Старостенко*, який зачитує складений Комісією протокол. (Протокол Мандатної Комісії прикладено до цього протоколу). Протокол прийнято до відому.

Далі заслухано доклад Члена Правління *Іванова* про план діяльности на біжучий 1924/25 операц. рік. (Стенографичний відчит).

Ухвалено приступити до обговорення плану.

В дебатах по докладу *Іванова* виступили: т.т. *Моргерштерн*, *Тищенко*, *Попівський*, *Голодлевський*, після чого Голова Зборів оголосив внесену пропозицію про припинення дебатів. (Промови додано в стенографичному відчиті).

Заключне слово *Іванова* (Стенографичний відчит).

Більшістю голосів ухвалено дебати припинити. Вироблення резолюцій по плану діяльности доручено Комісії, зазначеній вище.

Заслухано доклад тов. *Кротенка* про зміни в складі пайщиків Банку (Стенографичний відчит).

Ухвалено доклад прийняти до відому. Виключення Правлінням зі складу пайщиків 20 організацій, що подали заяви згідно § 16 Статуту, затвердити.

Далі заслухано доклад Юрисконсульта *Корецького* про проект нового статуту Банку (Стенографичний відчит; примірник нового Статуту додано до протоколу).

Ухвалено доклада не обговорювати, обрати Комісію в складі т.т. *Жмурка*, *Дражевського*, *Ієвлева*, *Величка і Давиденка* — якій і доручити розглянути проект нового Статуту, розробити питання й докласти Зборам.

Голова запропонував обговорити фракційно кандидатури до органів управління. Збори пропозицію прийняли.

О 1 годині 20 хвил. Голова Зборів оголосив Засідання зачиненим й перенесеним на 7 год. вечора.

Вечірнє засідання З'їзду 26 січня 1925 року.

Засідання оголошено відчиненим о 9 год. 35 хвилин. Головує—тов. *Целларіус*.

Тов. *Гетлер* оголошує резолюцію по відчиту, вироблену Комісією по докладу про діяльність Банку за 1923/24 операційний рік. (Резолюція в писаній формі додається до протоколу).

Резолюцію ухвалено всіма голосами проти 30.

т. *Гетлер* оголошує резолюцію по плану діяльности Банку на 1924/25 операційний рік. (Резолюція в писаній формі додається до протоколу).

Одноголосно ухвалено резолюцію прийняти.

т. *Давиденко* докладає про розгляд Комісією проекта нового Статуту Банку.

Ухвалено проєкт нового Статуту Банку затвердити.

Уповноважити Правління Банку цей проєкт внести на ухвалу належних Державних Органів з тим, що Правлінню Банку надається право згоджуватися з усіма змінами, які можуть бути внесені Урядовими Установами.

Після цього Збори заслухали інформацію т. *Ганчина* про Вищий Кооперативний Технікум у Київі. (Стенографичний відчит).

Інформацію прийнято до відому.

Далі Збори перейшли до виборів керуючих органів Українбанку.

Т. *Целларіус* пропонує обрати:

а) Правління Українбанку в складі 5 осіб;

б) Ревізійну Комісію Банку в складі 5 осіб;

в) Раду Банку в складі 41 особи.

Одноголосно ухвалено склад Правління Українбанку обрати з 5 осіб.

В склад Правління обрано:

Бляхера М. Г., Іванова Ф. Я., Колчинського З. Г. Височанського П. Ф. і Герасименка П. М.

Головою Правління Збори одноголосно обрали т. *Бляхера.*

а) Одноголосно ухвалено Ревізійну Комісію Банку обрати з 5 осіб.

Одноголосно обрано:

Целларіуса В. М., Гітіса І. А., Клименка Ф. Г., Стасюка М. М. і Дембського К. Ф.

Одноголосно ухвалено Раду Банку обратити в складі 41 особи.

Обрано:

1. Генкіна О. Б. 2. Любченка П. П. 3. Нурінова О. А. 4. Гетлера А. Е., 5. Драпелюка, 6. Генака, 7. Макаревича О. А., 8. Фреймана С. А., 9. Зинова Ф. П., 10. Его, 11. Жмурка 12. Федорова Н. Я., 13. Сидоренка В. Н. 14. Наріжного, 15. Филатова, 16. Огородникова, 17. Дмітрієва, Д. В. 18. Литвака О. С., 19. Кудряшова С. Г., 20. Смурного Ф. І., 21. Тичкова В І. 22. Полякова К. З., 23. Забельського, 24. Шульгу Д. І. 25. Шнипка П. Є., 26. Головка Д. Г. 27. Левенка З. А. 28. Чепурного Д. К. 29. Хаджинова В. І. 30. Ширяя. 31. Мазурока М. М. 32. Костенка 33. Шклярука Ю. І. 34. Огиря І. Ф. 35. Чалого Г. О. 36. Рижого І. П. 37. Река М. І. 38. Афанасьева Ф. А. і по одному представнику від *39. Госбанка* і НКФ *40. Всекобанка 41. Укрсельбанка.*

Персонально останніх трьох повинні указати організації.

О 10 годин 50 хвилин Голова Зборів оголосив III З'їзд Пайщиків Всеукраїнського Кооперативного Банку зачиненим, після чого участники З'їзду проспівали Інтернаціонал і Заповіт.

Затверджений Загальними Зборами 3-го З'їзду пайщиків Українбанку

Список членів правління Українбанку:

1. *Бляхер М. Г.*
2. *Іванов Ф. Я.*
3. *Колчинський З. Г.*
4. *Височанський П. Ф.*
5. *Герасименко П. М.*

Список членів рев. комісії Українбанку:

1. *Целларіус В. М.*—Сільск.-Господарь.
2. *Гітіс І. А.*—ХЦРК.
3. *Клименко Ф. Г.*—Куп'янськ. Рай. Спож. Спілка.
4. *Стасюк М. М.*—Сільський Господарь.
5. *Дембський К. Ф.*—Харк. Райспоживспілка.

Список членів ради Українбанку.

1. *Геннін О. Б.*—В.У.К.С.
2. *Любченко П. П.*—Сільск. Господарь.
3. *Нурінов О. А.*—ВУКС.
4. *Гетлер А. Е.*—Книгоспілка.
5. *Драпелюк*—Гл. КР. ВУКС.
6. *Генак*—УВСПС.
7. *Макаревич О. А.*—УВСПС.
8. *Фрейдман С. А.*—Уцерабкооп.
9. *Зінов Ф. П.*—Н-Кайдакське Сп. Т-во (Катер. Ф.).
10. *Его*—Київ, Сорабкоп.
11. *Жмурко*—ВУКС.
12. *Федоров Н. Я.*—Полтавська Рай спож. Сп.
13. *Сидоренко В. Н.*—Дніпробугська спож. Сп.
14. *Наріжний*—Катеринославськ. Рай. Союз.
15. *Филатов.*
16. *Огородників.*
17. *Дмитрієв* — Горловськ. Робкоп „Горняк" Артемівськ.
18. *Литвак О. С.* — Катеринослав. Кустарспіл.
19. *Кудряшов С. Г.*—Полтавськ. Губ. Пром. Спілка.
20. *Смурний Ф. І.*— Житомирська С.-г. Спілка.
21. *Тичков В. І.*—Вовчанська с.-г. Спілка.
22. *Поляков К. З.*—Маріуполь. с.-г. Союз.
23. *Забельський*—С.-Господарь.
24. *Шульга Д. І.*—Українцукр.
25. *Шнипко П. Є.*—Сільськ. Господ.
26. *Головко Д. Г.*—Українцукр.
27. *Левенко З. А.* – Високопольське СЄТ Харківськ.
28. *Чепурний Д. К.*—Полтав. Рай. Спілка.
29. *Хаджинов В. М.*—Маріупольськ. Окр. Сель. Союз.
30. *Ширяй*—Куп'ян. С.-г. Т-во.
31. *Мазурок М. М.*—Пятигірівське Кооп. Т-во на Білоцерківщині.
32. *Костенко В. Г.*—Харків. Рай. споживспілка.
33. *Шкуляр Ю. І.*--Дамсько-Рильськ. с.-г. кред. т во Проскур.
34. *Огирь І. Ф.*—Арнаутівське сп. Т во на Олещині.
35. *Чалий Г. С.*—Двурічанське с.-г. Куп'янськ.
36. *Рижий І. П.* — Стричинецьке с.-г. Кр. Т-во на Поділлі.
37. *Река М. І.*—Генічеська Райспілка сп. Т в.
38. *Афанасьєв Ф. А.*—Глобинський Буряксоюз—Кременчук.
39. Держбанк і НКФ.
40. Всекобанк.
41. Укрсельбанк.

Постанова

3-го з'їзду пайщиків Українбанку по відчиту за 1923—1924 операційний рік.

1. Складений за 1923—24 операційний рік відчит Українбанку затвердити.

2. Баланс в сумі крб. 22.034.606—16 коп. затвердити.

Прибуток по балансу в сумі карб. 14.327—36 коп. віднести цілком на рахунок запасного капіталу.

3. Визнати, що Українбанк в своїй роботі досяг позитивних наслідків, наблизившись до кооперативної периферії, розвернувши широку роботу по обслуговуванню кооперації.

4. Визнати, що збільшення пайового капіталу Українбанку носило рівномірний і інтенсивний тарактер і переводилось головним чином за рахунок продажу паїв низовій кооперації і, таким чином, наближало Банк до обслуговування села.

Заходи Правління Банку, що до притягнення в пайовий капітал Банку держ. коштів, визнати доцільними.

Також ухвалити взяту Правлінням Банку лінію на припинення росповсюдження паїв у борг і стягнення попередніх боргів з кооперативних організацій по рахунку пайового капіталу протягом біжучого операційного року.

5. З огляду на те, що по пайовому капіталу курсова ріжниця в сумі— 33.323,34 крб. є наслідком перераховування всіх рахунків балансу на червоне вирахування, віднести цю курсову ріжницю на рахунок пайщиків, доручивши Правлінню вжити заходів що до покриття цієї заборгености.

6. Визнати недостатність розміру кредитування Українбанка Держбанком; доручити Правлінню вжити всіх відповідних заходів до збільшення кредитів у Держбанку, до розмірів власних коштів Українбанку.

7. Вважати, що робота Банку по притягненню депозитних коштів (вкладки та біжучі рахунки) дала значні досягнення, що пояснюється організаційною й діловою ув'язкою Банку з профспілками, страхорганами та робітничими організаціями, а також с госорганами.

8. Констатувати, що Українбанк в своїй роботі виявив себе дійсно банком всіх галузів кооперації України.

9. В справі кредитування визнати правдивим встановлене Правлінням і ухвалено Радою Банку кратне співвідношення до паїв (без гарантійного кредиту):

для	кооперативних центрів	2-х разов.
„	райспілок	5-и „
„	кооперативів I ступня	6-и „
„	центр. робітничих кооперативів	4-х „
„	робітничих кооперативів I ступ.	8-и „

10. Констатуючи, що фінансово-кредитова робота Українбанку тільки з останнього кварталу відчитного року почала набирати планового характеру— запропонувати Правлінню і Раді продовжувати і в біжучому 1924-1925 операційному році працю по дальнішому удосконаленню й уточненню цієї роботи.

11. Одзначаючи значні досягнення за відчитний рік в поліпшенню постанови бухгалтерії, запропонувати Правлінню поставити черговим завданням біжучого року дальніше піднесення бухгалт. техніки Банку, що є передумовою належної постанови банківської справи взагалі.

12. Підкреслюючи значну кількість неусунутих на протязі відчитного року дефектів в постановці позичкових операцій, як по суті, так і з технічного боку—запропонувати Правлінню організувати більш доскональний контроль доброякости приймаємого до учоту вексельного матеріялу і догляд за находженням вексельного портфелю в належному порядку і більш увязати позичкову політику Українбанку з потребами кооперативних організацій— пайщиків Банку, як до строків кредиту, так і до форм учоту й забезпечення.

13. Підтверджуючи правильність взятої Правлінням Українбанку з другої половини відчитного року енергійної лінії на скорочення накладних витрат, визнати цю роботу далеко ще не закінченою. Відсоток накладних витрат далеко не доведений до нормальних розмірів; навіть з учотом об'єктивних причин

помічаються побільшенні витрати в установах Банку; одзначити недостатне скорочення витрат в філіях при зрості їх оборотів; доручити Правлінню переглянути штати і кошториси Центрального Управління і філії Банку і пристосувати штати до операцій властивих кожній філій; розробити штати для упрощених комісіонерств, переглянути мережу установ Банку і намітити до ліквідації ті з них, які не гарантують і після зазначеного перегляду штату рентабельности. При перегляді кошторисів звернути увагу на підвищення кваліфікації робітників за рахунок скорочення їх числа і, особливо, на зменшення накладних витрат, не зв'язаних безпосередньо з оплатою праці апарату (канц. витрати, роз'їзди та инш.) Затвердження виробленого Правлінням Банку на цих підставах бюджету доручити Раді.

14. З огляду на відсутність до цього часу остаточного розрахунку по хліб. експорт. операціях за 1923—24 рік з Держбанком, запропонувати Правлінню прискорити одержання розрахунків від Держбанку, після чого перевести розрахунки згідно умов з низовою кооперацією.

15. Констатуючи, що торговельні операції Українбанку, замість прибутків зрештою дали збитки, одмітити неправильну лінію Товарового відділу, яка виявилась в відсутности плану торговельних операцій, ув'язки їх з виявленими потребами клієнтури і погоджености з відповідними кооперативними центрами, і запропонувати Правлінню твердо додержуватись постанови про одмовлення від операцій за власний рахунок і перейти на комісово-посередницьку роботу та роботу по фінансуванню, з участю в прибутках від торговельних операцій клієнтури.

16. Одзначити корисну по наслідках роботу Інспекторського Відділу, велику підготовчу роботу пророблену Фінансово-кредитовим відділом, складення в короткий час річного відчиту Центральною Бухгалтерією, а також рентабельність і ощадність в витратах Луганською філією.

17. Українбанк повинен одмовитись від ухилу в бік визнання себе центром кредитової кооперації, або надій скупчити в собі й довготермінове кредитування селян. господарства.

18. Українбанк в своїй роботі повинен звернути увагу на удешевлення своєї роботи з тим, що не збільшуючи валових заробітків, одночасно підводити поволі, за рахунок прибутків, під себе міцну фінансову базу.

19. Правління Банку, що буде обрано, вибрати на термін три роки з тим, що щорічно вибуватиме зі складу його 1/3 по старшинству вибору, а при рівности старшинства по жеребку.

Постанова

Загальних Зборів 3-го з'їзду пайщиків Українбанку по плану діяльности на 1924—1925 операційний рік.

План діяльности Банку на 1924—25 операційний рік затвердити й доручити Правлінню вжити всіх заходів до здійснення планових передбачень по досягненню певної рентабельности Банку.

Зокрема ухвалити:

А. В справі пайового капіталу.

1. З метою збільшення реального капіталу Банку продовжити росповсюдження паїв за готівку, вжити заходів до ліквідації існуючої заборгованности Кооперативних Організацій по паях і на далі вести пайову кампанію не стільки в бік збільшення кількости пайщиків, а переважно в напрямку роспо-

всюдження паїв серед старих пайщиків, аби таким чином досягти найбільшого ефекту в задоволенні їх кредитом.

2. З огляду на те, що реалізацію 3-го випуску паїв Банку майже закінчено, визнати за необхідне збільшити пайовий капітал Банку до крб.—4.000.000 і уповноважити Правління Банку випустити, за згодою Наркомфіна, 4-й випуск в кількости 20.000 паїв на суму крб. 1.000.000.

Б. В справі притягнення кредитів і розвитку вкладкової операції.

1. Доручити Правлінню Банку вжити всіх заходів до збільшення кредиту у Держбанкові до розміру не меншого власних коштів, а тако-ж до одержання спеціяльних і довготермінових кредитів в НКФ-ні та инших державних органах на спеціяльне кредитування спец. галузів Кооперації.

2. З огляду на те, що %% по активних операціях у Державному Банкові досить великі і це не дає можливости Укрїнбанкові знизити %% по кредитуванню, доручити Пралінню Банку вжити найрішучих заходів до зниження %% Держбанком в порівнянню з иншими н/банковими позичальниками.

3. Доручити Правлінню вжити заходів, щоб і надалі Профспілки, Сопстрах та инші Робітничі Організації з'осереджували свої вільні кошти в Установах Укрїнбанку, а також подбати про те, щоб притягнуті пасиви обходилися можливо дешевше для Банку і використовувалися як найдоцільніше.

4. Констатуючи, що вкладки Кооперації займають дуже незначне місце в пасивах Банку і що Кооперативні Організації, особливо Центри, досі ще не ведуть всіх своїх розрахункових операцій через Укрїнбанк, визнати конче потрібним, щоб усі пайщики Банку всі свої вільні кошти держали в Укрїнбанкові, а також переводили через нього всі свої розрахунки з Трестами, Держорганами і поміж собою.

5. Правлінню Банку поглибити роботу по безперебійному, чіткому й акуратному виконанню зобов'язань Банку по пасивах, інкасо, то-що.

6. Доручити Правлінню Банку закріпити досягнення в сфері переказових, інкасових та кореспондентських операцій і вжити заходів до поширення кореспондентів закордоном, маючи при цьому на меті збільшення пасивів Банку.

В. В справі кредитування Кооперації:

1. Взяту Банком лінію на периферію закріпити.

2. Усилити вивчення стану кооперативів і надалі кредитувати, після серьозного одбору, тільки господарче здорові організації.

3. Вжити заходів до закріплення й поширення кредитування низової кооперації під соло-векселі, домагаючись від Держбанку їх переучоту.

4. В міру забезпечення рентабельности Банку прагнути до зниження відсотків по активних операціях.

5. При встановленню кратности кредитування пайщиків до придбаних ними паїв, Правління в біжучому операційному році має керуватися характером і структурою пасивів Банку.

6. Доручити Правлінню встановити такі строки кредитування, які б відповідали строкам господарчого обороту коштів в кооперативних организаціях.

7. Переводити і наді лімітування гарантійного кредиту в тому напрямку, що гарантійний кредит відкривається як додаток, до звичайного, при чому загальна сума відкритих пайщикам кредитів (звичайних і гарантійних) не може перевищувати 10—разового відношення до набутих пайщиками паїв, а загальна сума всіх виданих Банком гарантій не повинна перевищувати 2-х разового розміру пайового капіталу Банку.

8. План кредитування, поданий Правлінням, затвердити.

Г. В справі товарово-комісійних операцій:

1. Визнати правильною політику і методи переведення товарово-комісійних операцій з зерно хлібом, залишивши і надалі такі методи праці:

а. Видачу позик під заставу хліба окремими продуцентам через низову Кооперацію.

б. Реалізацію прийнятих під заставу зерно-продктів з доручення Кооперативних організацій серед Держорганів та кооперації;

в. Виконання комісових доручень кооперативних організацій по постачанню їх зерно-продуктами;

г. Експорт інтенсівних культур з видачею зразу ж комітентові вартости, з утриманням лише дійсних накладних видатків та встановленої комісової нагороди по операціях;

2. Звернути увагу на рентабельну організацію товарово-комісової роботи з фабрикатами, звязуючи її з виявленими потребами кооперат. організацій.

3. Звернути більшу увагу на поширення операцій по фінансуванню кооперативного збуту такої продукції, як цукор, махорка, олія та инш.

4. Вважати за необхідне для банку активно роспочати роботу по фінансуванню експорту та імпорту української кооперації, з участю Банку в прибутку від цих операцій.

5. Для провадження товарово-комісових операцій та фінансово-кооперативного збуту й експортно-імпортної операції, дозволити Правлінню виділяти з оборотніх коштів потрібні суми з тим, що ліміт цих сум встанавлюється Радою Банку по кварталах. Одноразово з цим доручити Правлінню вжити заходів до одержання на експортно-імпортні операції спеціяльних кредитів.

6. Звернути увагу Правління на більш доскональне налагодження техніки переведення товарово-комісових операцій.

Д. В инших справах.

1. Визнати за необхідне з метою встановлення спільного володіння українською кооперацією Московським Народнім Банком Лімітед в Лондоні, впливу на його справи, а також одержання від нього кредитів, потрібних кооперативним установам України, що мають право виходу на закордоний ринок, придбати вкупі з Кооперативними Центрами України 20% акцій М. Н. Б. нового випуску.

2. Визнати за необхідне продовжувати взяту Правлінням лінію по підвищенню рентабельности Банку, для чого вжити заходів:

а) до скорочення витрат взагалі,

б) до скорочення апарату.

Нарада директорів Установ н-Банку.

27—28 січня, тоб то зараз же після закінчення загальних зборів пайщиків н/Банку, відбулась нарада директорів Установ н/Банку.

На нараді взяли участь 29 директорів і відповідальні співробітники центру.

Правління, скликаючи нараду, мало на меті обміркувати, разом з н/відповідальними робітниками на місцях, ті конкретні, часом технічні питання, які випливають з наміченого зборами пайщиків загального напрямку роботи н/Банку в близчий час. Два дні інтенсивної праці наради (пленуму і чотирьох комісій) свідчать, що нарада справдила надії, які на неї покладалися.

Товариші з місць уважно обміркували кілька найважливіших питань з біжучої роботи н/Банку, а саме:

1. Фінансово кредитовий план і бюджет н/Банку; 2) питання про форми кредитування і забезпечення, 3) про товарово-комісійні операції н/Банку, 4) про дальше зміцнення банківської дісципліни в установах н/Банку і 5) про впорядкування періодичної відчитности н/Банку.

На підставі досвіду з місць внесено цілу низку важливих змін в проєкти, вироблені робітниками центру. В результаті намічено рішення та форми роботи, які відповідають як вимогам центру, так і периферії н/Банку.

Винесені нарадою директорів ухвали були обмірковані Правлінням на засіданні від 2/II біж. року і затверджені з де якими незначними змінами.

Текст цих постанов Правління подаємо низче.

Постанови Правління.

від 2/II 1925 року.

Заслухавши доклади про роботу наради директорів (пленуму і комісій) по питаннях, що стояли на порядку денному наради, Правління, на засіданні своему від 2/II-1925 року ухвалило такі постанови:

I. В справі форм і видів кредитування та засобів забезпечення кредиту.

Вексельний кредит.

I. Оскільки вексель є найбільш еластичним засобом товарового і грошевого обігу, визнати найбільш бажаною формою кредитування н/Банком Кооперативних організацій вексельну форму.

II. З огляду на те, що економічною природою векселя є його товарове походження, здоровим вексельним матеріялом слід рахувати лише ті векселі, в основі яких лежить товарова „сделка“, себ-то векселі покупательські.

III. Приймаючи на увагу, що безвалютні векселі, (до яких слід віднести: товариські. „бронзові“, „фінансові,“ зустрічні векселі), не мають під собою елономічної бази,—визнати необхідним повести рішучу боротьбу проти таких векселів, бо такі векселі порушують нормальний товаровий і грошевий обіг і, з'окрема, загрожують інтересам Банку.

IV. В випадку, коли, при встановленні природи векселя трапиться та або инша неясність, необхідно вимагати від організації документальних данних, підтверджуючих товарове походження векселя, як то: виписки з товарових книг, рахунків, дублікатів, коносаментів і таке инше.

V. Найбільш доцільною формою вексельного кредиту слід визнати:

а) учот векселів і

б) спеціяльні біжучі рахунки під векселі, при чому перевага має надаватись учоту векселів.

VI. Кредитом в формі учоту векселів користуються: а) економічно-міцні організації і б) ті з них, які, завдяки своїому місцеперебуванню, не можуть користуватись сп. біж. рах.

VII. Учотом векселів можуть користуватись, як союзні організації, так і кооперативи 1-го ступня всіх галузів.

VIII. Із союзних організацій учотом векселів можуть користуватися лише Союзи міцні, які не допускають свої векселі до протесту.

Союзи (Сільсько-Господарські і Споживчі), котрі не можуть користуватися спеціяльним біжучим рахунком завдяки перебуванню їх не в тім місці, де знаходиться н/філія, користуються переважно учотом векселів.

IX. З огляду на те, що де-які Робітничі Кооперативи кредитують робітників за рахунок їх платні, визнати можливим кредитування цих кооперативів переводити в формі учоту векселів під векселі господ. організацій.

X. Соло-вексельний кредит в межах, встановлених Правлінням Банку, допускається виключно Кооперативам 1-го ступня і лише тим з них, котрі не можуть мати покупательських векселів, які б задовольнили в повній мірі потребу їх товарообороту.

XI. Визнати можливим кредитування Кооперативів 1-го ступня під векселі, які видаються ними Трестам, Синдикатам і кооперативним організаціям за набутий крам, і проводити такі кредити в формі учота векселів за рахунок кредиту векселедавця.

XII. Робітничі Кооперативи можуть кредитуватися під товари в формі спеціяльного біжучого рахунку, з додатковим забезпеченням соло-векселями, з обов'язковим внесенням щоденної виручки повністю або частково до каси н/Банку.

Підтоваровий Кредит.

I. З метою найбільшого забезпечення інтересів Банку,—визнати необхідним переводити кредитування економічно не міцних але життєздатних Союзів виключно в формі строкових позик під заклад товарів, які мусять бути на відповідальному схороненню артільника н Банку.

II. Кредитування організацій під заклад краму, на відповідальному схороненню закладача, під його охоронну росписку,—визнати не забезпечуючим інтереси Банку, а тому вживання такої форми кредитування рахувати недоцільним.

III. Аби не знесилювати Союзи довготерміновим закладом краму, визнати найбільш доцільною формою підтоварового кредиту спеціяльні біжучі рахунки під крам в обороті, на відповідальному схороненню н/артільника, з тією, одначе, умовою, щоби рахунок цей був дійсно біжучим рахунком і відповідав би слідуючим вимогам:

а) крам закладається по собівартости, але не вище середньо-ринкових оптових цін, з пониженням на 30—40% проти суми закладу;

б) крам відпускається проти внесених сум н/артільнику або беспосердньо скарбниці н/Банку;

в) користування кредитом в межах відчиненого кредиту (затвердженого Правлінням Банку) допускається при умові поповнення забезпечення, якого не вистарчає, новими товарами.

IV. В тих випадках, коли крам перебуває на схороні н/артільника, останній утримується за рахунок закладача.

II. Про фінансово-кредитовий план установ н/Банку на 2-ий квартал 1924—1925 опер. року та про принципи встановлення лімітів.

I) 1. Запропоновані Фінансово-кредит. відділом принципи розділу установ, що до задоволення ними своїх пайщиків кредитом, на 3 категорії—визнати доцільними;

2. По філіялах першої категорії:

а) ліміти по філіях:—в Артемівську, Житомирі, Миколаїві, Маріуполі, Одесі, Сумах, Херсоні прийняти в цілому по плану.

Відносно слідуючих філій внести такі зміни:

а) по Ізюму—кредит в Д. Б. зменшити на 20.000 карб. і на цю суму зменшити ліміт по кредитуванню;

б) по Києву—зменшити ліміт по кредитуванню на 30.000 карб. і установити на цю суму активне сальдо по рахунку Правління. Припинити прийом нових пайщиків;

в) по Катеринославу—зменшити ліміт по кредитуванню на 80.000 карб. і на цю суму збільшити активне сальдо по рахунку Правління;

г) по Луганську—в звязку з переходом до нього частини пайщиків бувш. філій в Шахтах та Таганрозі—мати на увазі необхідність збільшення йому коштів.

По філіях другої категорії:

Ліміти по Винниці Кам.-Подільському, Крив. Рогу, Куп'янську, Сталіно, Чернигову—прийняти по плану.

Що до Бердянську—зазначити необхідність припинити прийом пайщиків.

По філіях третьої категорії:

Ліміти по Зінов'євську, Красноградy, Кременчуку, Мелітополю, Полтаві, Проскурову, Ромнах, Старобільську, Умані, Черкасах—прийняти по плану.

Відносно філії Полтавщинна—поставити в організаційному порядкові питання про перегрупіровку установ Банку на Полтавщині.

По Павлограду—збільшити ліміт по кредитуванню до 140.000 карб. цей ліміт мусить бути збільшений за рахунок депозітів філії.

Що до Запоріжжя—вважати за необхідне притягнення пайщиків припинити.

3. З майбутніх кредитів Держбанку в першу чергу задовольнити Філії третьої категорії, аби довести стан кредитування у них пайщиків до пересічної загальної норми, що прийнята на другий квартал.

В першу чергу задовольнити: Зінов'євськ, Проскурів, Павлоград, Ромни, Кременчук і Полтаву, а в другу чергу—Запоріжжя, Мелітополь і Черкаси.

4. Кредит в Д. Б.—20.000 карб., що звільнився по Ізюму, перекинути на Філії в Красноградi (10.000) і Умані (10.000).

5. Звільнені по Києву 30.000 карб. росподілити між Зінов'євськом, Павлоградом і Кам.-Подільським—10.000 карб.

6. Виконання плану мусить бути твердим і обов'язковим для всіх установ Банку. Всякі зміни, які будуть викликаться життьовою необхідністю, можуть переводитися лише з попереднього дозволу Правління.

7. Вважати за доцільне переведення в життя системи централізації каси і кореспондентських розрахунків на таких принціпах:

а) основна частина центрального касового резерву складається з частини коштів пайового капіталу Банку і не повинна бути менше 2% всіх депозітів Банку. Друга частина його буде наслідком змін по депозітах й централізації розрахунків по кореспондентських операціях;

б) касовий резерв по Банку в цілому вважати достатнім в розмірі 18% загальної суми депозітів;

в) в окремих філіях, в залежности від рухливости їх депозітів і розміру переказових та інкасових операцій, касовий резерв встановлюється на підставі фінансово-кредитового плану;

г) в філіях касовий резерв складається з готівки, біжучих рахунків в Держбанку (до 8%) і вільного кредиту в Держбанку, при чому на невикористаний кредит в Держбанку по спец. біжуч. рахунку повинно весь час триматися відповідне забезпечення;

Порядок надсилки підкреп по переказах та інкасо встановлюється слідуючий:

д) при видачі однією філією на другу переказа підкрепа не надсилається і як що внесені гроші для переказів, або депозітів, мають вплив на збільшення

відсоткового відношення касового резерву до депозітів, то сума перевищення надсилається Правлінню;

е) філія, яка одержала переказ, не вимогаючи підкрепи від філії, яка його видала, оплачує власними засобами. В разі ж браку готівки, бере недостатню суму грошей зі спеціяльного біжучого рахунку в Держбанку, а в тому разі, коли резерв у відсотковому відношенні зменшився і протягом близчих 2—3 день збільшення його не передбачається, повідомляє Правління, яке надсилає відповідну підкрепу, тоб-то доводе касовий резерв до норми;

ж) для кожної установи Правлінням встановлюється певна сума, на яку касовий резерв може бути вище, або низче встановленого для установи розміру (у %%), тоб-то при перевищенні резерву на цю суму установа має право не надсилати лишку Правлінню, а при зниженні вона не вимогає від Правління підкрепи;

з) Правління щомісячно розсилає по установах відомости про пересічні розміри касового резерву кожної установи Банку;

к) в тому разі, коли установа видає переказ, що перевищує касовий резерв трасата, вона одноразово надсилає покриття цього переказу в розмірі перевищення касового резерву.

Бюджет Установ Банку.

1. Визнати принципи складення бюджету на 1924—25 операційний рік цілком правильними.

2. Затверджені Правлінням кошториси повинні точно виконуватися філіялами без будь-яких ухилів, апробованих попереднім дозволом Правління. Рішуче повинні бути усунені зверхкошторисні адміністраційні витрати.

3. Констатувати, що де-які філіяли не виконали бюджета і дали перевитрати. Запропонувати Фін.-Кр. Відд. вимогати від цих філіялів пояснень перероблення кошторисів, починаючи з 2-го квартала, виходячи з реальних можливостей, затверджених лімітів і необхідности довести адміністративні витрати до мінімуму. Приняти строчні заходи до негайного переходу на твердий бюджет.

4. Виходячи з наказу, що дано Загальними Зборами в розумінні доцільнішого скорочення апарату і зменшення організаційних витрат, запропонувати всім філіялам переглянути на місцях затверджені кошториси і представити свої міркування Правлінню.

5. Звернути увагу філіялів на потребу вилучення сум, що вкладено в неліквідні статті і збільшення за їх рахунок робочої частини оборотніх коштів філіялів.

6. Звернути увагу філіялів на своєчасне і правильне нараховування %% і комісії по всіх активних операціях і уточнити учот по бюджету.

7. Довести оборотні кошти установ до розмірів, які б давали можливість провести єдинообразне кредитування пайщиків в %% відношенні до паїв. Разом з тим філіялам, в яких основними паєвими коштами з'являються кредити в Держбанку і спецкошти Правління, на майбутне звернути особливу увагу на розвиток депозітних операцій, які б давали більш дешеві ресурси і тим самим давали можливість філії досягти більшого ефекту по рентабельности.

8. Доручити інспекції урегулювати питання про стажієрів в розумінні укладення їх утримання в кошториси і уточнення їх обов'язків.

9. Звернути увагу інспекції на Гадячське К-во, яке не має ніяких перспектив для свого розвитку і може лише лягти тягарем на бюджет Банку.

III. Програм оперативно організаційної роботи товарового відділу на 1924—1925 операційний рік.

1. Шляхом товарових операцій Банк повинен сприяти:

а) наближенню виробів до споживача, б) організованому збуту продуцентами-пайщиками Банку їх продукції та виробів, в) налагодженню організованного звязку поміж кооперацією та трестованою промисловістю, г) поширенню товарових операцій кооперації шляхом її фінансування, д) введенню певної дисципліни та планування в товарові операції кооперації та удосконаленню техніки переведення їх, е) можливостям реалізувати зернохліб в час найбільш сприятливий, ж) приведенню зернохліба до вищих кондіцій, з) можливостям виходу кооперації на зовнішній ринок без дорогих та зайвих посередників, і) організованій переробці сировини, к) розрахунковій справі по товарових операціях і т. инш.

2. Характер операцій По характеру товарові операції н/Банку поділяються:
1. На операції з зернопродуктами та сировиною;
2. На операції з фабрикатами;

3. Методи переведення операцій. Основними методами переведення товарових операцій в 1924—1925 операційному році мають бути такі:

а) позичково-заставні та

б) комісово-посередницькі операції як по збуту, так і по постачанню зернохліба, сировини та фабрикатів, згідно окремо затвердженої Правлінням номенклатури краму;

в) товарові операції за твердий рахунок та власні кошти не переводяться.

4. Форми товарових операцій. Що до форм та способів переведення товарових операцій, то вони мають поділятися так:

а) товарово-позичкові—видача позик під заставу зернопродуктів, сировини та фабрикатів, згідно інструкцій та окремих кон'юнктурних вказівок Правління. Фінансування умов поміж кооперацією та Держустановами;

б) товарово-комісові—шляхом збуту та постачання зернохлібу, сировини та фабрикатів по окремих листовних твердих дорученнях клієнтури Банку;

в) ордерні операції—шляхом видачі пайщикам Банку на Трести спеціяльних ордерів на одержання краму в рахунок відкритого пайщикам кредиту, з одержанням відповідного забезпечення, на умовах одноразового зарахування вартости краму боргом пайщику і на біжучий рахунок фірми в Українбанкові, на термін не менш терміну боргу з нарахованням %% по активу і в залежности від умов по пасиву;

г) гарантійні—шляхом видачі гарантійних листів в межах відкритого клієнтам кредиту, як по генеральних умовах, так і по окремих операціях, при умові коли на те буде висловлено бажання відповідного Треста;

Видача гарантій вживається не лише при товаро-позичкових операціях, та при загальному фінансуванню клієнтелі, а також і при переведенні товаро-комісових операцій, при чому остання форма комісово-гарантійна мусить бути належно вивченою як на містах, так і в Центрі і сприяти товаро-комісовим операціям.

д) Жирування умов—шляхом жирування товарових договорів, з відповідальністю за суми в межах відкритого гарант. кредиту, але без відповідальности за всі инші умови договорів.

е) Заключення локальних умов окремими Установами на заготовку того чи иншого виду товарів чи сировини, при чому виконання цих договорів може покладатись по взаємній згоді на комісових підставах і на другі Установи Банку, комісія поміж Установами встановл. по взаємній їх згоді.

Всі види товарових операцій переводяться згідно Статуту Банку.

5. Номенклатура краму. Номенклатура краму повинна складатись на певні терміни по таких принціпах:

1. Крам ходкий та легко реалізуємий;
2. Крам, що не скоро псується;
3. Крам недріб'язковий;
4. Крам стандартного типу, що не вимага особливого персонального відбору;
5. Крам, що поділяється на невелику кількість марок;
6. Крам, що росповсюджується з Державних міркувань;
7. Крам, що скоро псується може бути принятим, але без жодної відповідальности Банку.

6. Обсяг товарової праці установ. Взаємовідносини поміж установами н/Банку та Прав.; відповідальність. Установи Українбанку переводять всі товарові операції в межах свого району діяльности самостійно і виключно за своєю відповідальністю.

Всі товарові операції можуть переводитись Установами Українбанку, як через Правління, так і безпосередньо поміж установами Банку, поминаючи Тов. Від. Правління, в залежности від умов та виконання доручення даного менту. В останньому випадкові відповідальність за наслідки переведеної товарової операції покладається на самі Установи Банку, що поміж собою увійшли в безпосередні стосунки.

Товарові операції по експорту і імпорту—переводяться виключно через Центральний Товарово-Комісовий Відділ Правління.

Товарові операції на власну руку і за своєю відповідальністю—можуть виконуватись Московською Філією в випадках, коли н/пайщиком безпосередньо буде доставлено до Москви крам для реалізації і буде дано ій доручення на реалізацію. Також самою Московською Філією може бути виконано доручення по постачанню як по персональному замовленню н/пайщика безпосередньо в Москві, так і шляхом листування по пошті.

Умови по товарових операціях, в межах діяльности Установ Банку, трафаретного характеру, одноразового виконання, без невстойки та инших умов, що можуть потягти за собою збитки, складаються й виконуються безпосередньо Установами Ванку на місцях, оповіщаючи лише Товарово-Комісовий Відділ про таку умову оперативно—з коротким переказом умов.

Умови, які тягнуть за собою невстойки та инші збитки, а також умови довготермінового характеру, умови з Держустановами по гарантіях, умови, що мають виконуватись по-за межами району діяльности данної Установи Банку і т. и., можуть набрати чинности лише по затвердженню їх Правлінням, про що оговорюється в умовах окремим артикулом.

Для найкращого обслуговування кооперативної периферії, що до постачання крамом та збуту сировини, а також що до доцільности і удосконалення техніки — переведення товарових операцій в місцевостях, де немає Союзів, а також і тих видів Кооперації, які не мають своїх Союзів—(Ощадно-Позичкова та кредитова, Кустарно Промислова та Житлова), при Установах Банку, коли обставини будуть того вимогати, утворюються закупочні Бюро, згідно окремо виробленого положення. Для поширення товарових операцій—Установами Банку час від часу можуть скликати товарові наради.

7. Розмір позик, терміни позик, розмір %% і комісії та умови розрахунку. По експортних грузах зверх звичайної комісії Центр бере доповнюючу комісію, яка поділяється між Центр. Товаровим Відділом, портовою Філією, та Філією, що переводе розрахунки.

Центр. Товар. Відділ комісію одержує лише по своїх безпосередніх тов.-комісових операціях, нарівні зо всіма Установами. Яких би то не було спеціяльних відраховань комісії Центру не робиться.

Комісія встановлюється як правило не нижче 2%. Філії, що продають комісовий крам, комісію одержують з покупця.

По окремих коміс.-товар. операціях (цукор, махорка і т. и.) комісія може братись починаючи з ½%).

8. Експорт. Експортна робота Українбанком має переводитись таким чином:

а) по зернохлібові—шляхом здачі Експортхлібові зернопродуктів, одержаних Українбанком від своїх клієнтів для комісової реалізації по за межами Союзу і б) по инших товарах—шляхом довготермінового фінансування кооперативної заготовки експортної сировини: олії, тютюну, яєць, птахівництва, худоби й т. и. до менту реалізації (прим. до 6 місяц.) з тим, що експортний товар, заготовка якого фінансується Українбанком на Україні і при експорті закордоном, направляється в адресу Українбанку. Українбанк за переведення цієї операції одержує відповідний % в розмірі не менш 5% від обороту та %% на загружений капітал в побільшеному розмірі.

9. Імпорт. Українбанк, в залежности від коштів, які маються в його роспорядженні, приймає в де-який частині участь по імпорту Кооперативними Установами товару, шляхом оплати завдаточних сум за товар, фрахту, мита і т. и., з тим, що імпортний крам поступає в адресу Українбанку і видається клієнтові по мірі покриття ним боргу,—виникшого по придбанню цього краму. За переведення цих операцій, окрім %% на загружений капитал в побільшеному розмірі. Українбанк одержує ще комісову нагороду не менш, як 10% вартости імпортного краму.

10. Умови реалізації та постач. краму. а) Позичково-заставні операції ведуться в межах відкритих кредитів та лімітів.

б) Фінансування комісово-товарових операцій не входить в межі відкритих кредитів та затверджених лімітів, але при умові, що це фінансування переводиться не за рахунок депозитів Установи.

в) Продаж комісового краму в кредит може переводитись, по згоді комітента, в межах відкриття кредитів та затверджених лімітів; в окремих же випадках—з дозволу Правління допускається і перевищення кредиту.

11. Учот та відчитність. Всі операції, незалежно від способу переведення їх—самостійно, чи через Товаровий Відділ Правління,—що до учоту, скупчуються в Центральному Товаро-комісовому Відділі Правління, для чого Установи Банку бухгалтерську та статистичну відчитність з докладом Дирекції щомісячно надсилають Правлінню.

Відомости оперативно-позиційного характеру надсилаються філіями в певні строки, згідно окремим розпорядженням Правління.

12. Обов'язки Центр. Товар. Відділу. Крім загального керування на Центральний Товаровий Відділ покладається:

1. Вивчання кон'юнктури товарових ринків,
2. Своєчасне повідомлення Установ про ріжні нюанси товарового ринку;
3. Подавання директивних вказівок що до загальної %% політики по товаро-позичкових операціях, встановлення норм позик, норм гарантій і т. и.;
4. Вироблення одноманітної форми учоту та відчитности;
5. Падавання заключення по тих чи инших товарових договорах, що надсилаються до Правління на затвердження;
6. Зведення загальних бухгалтерських данних по товарових операціях всього Банку.

13. Механізм Товарового Відділу Банку. Налагодження маханізму Товарового Відділу по всьому Банку покладається на Центральний Товаровий Відділ.

Основні моменти механізму такі:

1. Підібрання відповідного кваліфікованого апарату;
2. Налагодження та стеження за техничною чіткістю переведення товаро-комісових та позичково-заставних операцій;
3. Налагодження точної і простої організаційної структури Товарового Відділу всього Банку;
4. Вироблення положень про додержання при переведенні Товаро-комісових операцій певної кооперативної, банківської та комерційної етики;
5. Налагодження кан'юнктурних інформацій і своєчасного їх одержання;
6. Налагодження певного контролю та директивні вказівки філіям в справі товарових операцій.

IV. Про періодічну відчитність н/Банку.

1. Що-денну відчитність, встановлену циркуляром № 334, залишити без змін.

2. Декадну телеграфну відчитність залишити без змін.

3. Місяшна відчитність (Цирк. № 331): оборотню відомість по рахунках Головної книги та додатки: ф. №№ 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 15, 16—прийняти без змін. До місяшної відчитности додати ф. № 18—про учот переказових та інкасових операцій. Додатки: ф. № 1 „акт ревізії каси" по змісту визнати задовольняючим; по використанню надрукованих бланків надалі бланки акту не друкувати; акт мають друкувати філії на машинці. додержуючись змісту принятої форми акту; форму № 2 „Чужоземна валюта"—скасувати і надсилати одну відомість по формі НКФ, введеній в н Банку для Центральної бухгалтерії, додаючи в ній суми в карбованцях; форму № 4 „Крам належний банку" викреслити як постійну; надсилка цієї відомості обов'язкова тільки для тих філій, у яких буде власний крам;

форму № 5 „Кредитування"—залишити, але по іменно показувати лише Центри, Райспілки, Горпо, ЦРК і Кред. та Ощ. Поз. Т-ва; решту кооперативів показувати у відповідній групі сумарно по галузях, при чому після підсумку додавати перелік організацій першого ступня, у яких буде перевищення кредиту (показаних сумарно);

форму № 11 залишити, додатки ж до неї (список співробітників і докладну виписку) заповнювати лише в разі перевищення кошторису;

форму № 3 „Цінні папері" залишити для тих філій, які ведуть операції з цінними паперами;

форму № 12 „Податки та збори", форму № 17 „про % ставки инших кред. установ" скасувати; відомості про %% ставки подавати в докладах Директорів.

Підтвердження кредитових установ про сальдо біжучих рахунків активу (циркуляр № 331 п. „б") від філій не вимагати; а замість цього Інспекція має окремим циркуляром запропонувати стежити за тим, щоб сальдо по зазначених рахунках завжди сходилось з записами кредитових установ.

Вжити заходів, аби філіями Держбанку в міру потреби видавали н установам відповідні справки про сальдо біжучих рахунків

4. Що-денну товарову відчитність визнати непотрібною; встановити лише місяшну відчитність і звести її до 4-х форм.

Відчити Інспекторів Кооперативного кредиту про проробленну ним роботу подавати поквартально.

Відомість протестованих векселів—залишити; що до обміну цими відомостями між нашими установами—вважати доцільним переводити це між сусідними установами по взаємній згоді та потребі.

Вважати доцільним, щоб філії, визначені Фін.-Кред. Відділом, *взяли під особливий догляд* по 2—3 кооперативні організації, стежили за змінами в їх роботі та про наслідки досліджування своєчасно що-місяшно інформували Правління (Екон. Бюро).

Статистичну відомість про кількість і суму учтених векселів приняти.

Форму квартального фінансово-кредитового плану залишити стару; додати: —поіменно показувати в ній також і Ощадно-Поз. Т-ва та кред. Т-ва.

6. Циркуляр № 331 змінити відповідно до змін форм відчитности та цих постанов. Схему місяшного докладу дирекції залишити без змін.

7. Баланс, акт ревізії каси і доклад дирекції філії повинні надсилати Правлінню не пізніше 5-го числа кожного місяця за попередній місяць.

8. Визнати доцільним на майбутне, щоб всі форми бланків і відчитности друкувались після перевірки придатности останніх в наших установах.

V. Порядок переведення в життя цих постанов.

Відділи Головного Управління (по належности) мають, на підставі цих постанов, подати установам н/Банку відповідні вказівки в формі інструкцій, циркулярів та звичайного листування.

Організаційна робота н/Банку.

Організаційна робота н-Банку за двох-річне його існування переводилася в двох основних напрямках:

1. Зовнішня організація Банку; це—росповсюдження паїв, утворення на місцях ріжного типу н-установ (філій, комісіонерств, агенств, робкас—центральних, районових, з поширеними функціями, та через уповноважених), налагодження звязку з низкою установ банкового типу для поширення кореспондентських зносин як в межах СРСР, так і за кордоном (кореспондентські договори);

2. Внутрішня сторона організації, яка полягає в виробленні механізму Банку, себ-то системи управління, налагодження та переведення оперативної роботи учоту операцій та відчитности, в встановленню певного планування в роботі Банку, контролю в Центрі та переведенню ревізій на місцях.

Порівняння темпу розвитку цих двох основних моментів організаційної роботи, показує нерівномірність їх розвитку. Тоді як елементи першої частини— і росповсюдження паїв, і налагодження кореспондентських зносин, а особливо відкриття н-установ,—коли приняти на увагу загальну економічну та політичну кон'юнктуру,—за два роки, можна сказати, досягли кульмінаційного пункту,— елементи другої частини—організаційної роботи—перебувають ще лише в початковій своїй стадії.

Причина такого явища цілком зрозуміла. З початку необхідно було об'єднати коло Банку основного його клієнта, для якого, власно кажучи, і утворено Банк і який, нарешті, являється і хозяином Банку—кооперацію. Набуття кооперацією паїв оформлювало це об'єднання, зміцнювало основну базу—його пайовий капітал.

Оперативний розмах роботи залежав головним чином від кількости установ та кореспондентів,

Установи Банку на місцях, шляхом своїх депозітних операцій збільшували фінансові можливості Банку. Роспорошені на грошовому ринкові вільні касові лишки ріжних організацій та взагалі вільні кошти збіралися Установами і вливалися в кооперацію. Утворення сітки Установ Банку наближувало апарат до кооперації, давало змогу всі необхідні їй банкові операції (активні, пасивні та комісові) переводити без зайвої витрати часу та з можливою економією.

Сітка кореспондентів поширювала комісові та розрахункові операції, що доповнювало як організаційну, так і оперативну структуру і систему банкової роботи, необхідну для всебічного обслуговування клієнтелі.

От же цілком свідомо, цілком продумано в перші два рокі існування Банку Правління на цю галузь організаційної роботи віддавало більше енергії та часу, як на другу.

В цій галузі організаційної роботи перший основний етап пройдено. Головніші позіції занято і, порівнюючи, закріплено. Ближчі часи потрібують дальнійшого зміцнення Установ, поширення їх оперативної роботи, досягнення нормальної рентабельности та налагодження технічної чіткости.

Технична чіткість, оперативно-адміністративна дісціпліна—це й являється суттю механізму Банку, це й є друга основна база, яка, поручь зі зміцненням пайового капіталу, з належною сіткою установ та кореспондентів, дасть Банкові змогу бути дійсно фінансовим центром кооперації.

В напрямку налагодження техніки Банку минулий період, звичайно, даремно не пройшов. Так, перш усього, сама структура механізму, як в галузі Управління апаратом Банку, так і в галузі його оперативної роботи, поступово викристалізовувалась.

Ми маємо нині таку структуру Головного Управління Банку, яка дає Правлінню можливість переводити в життя власну ініціятиву, необхідну в роботі тактику та контроль, організовано об'єднувати розпорошені бажання в одну єдину волю для досягнення загальної мети.

Друга галузь механізму Банку—учот операцій та відчитність—вимагає для свого налагодження певної системи, витрати певного часу та наочности кваліфікованого апарату. Два роки упертої роботи в цьому напрямку також мають позитивні наслідки. Телеграфними декадними відомостями Правління 3 рази на місяць виявляє точну фінансову позіцію всіх своїх філіалів, що дає змогу проводити оперативне регулювання фінансів Банку. Місяшні відчити, збудовані на певній системі, дають змогу Правлінню контролювати що-місяшно роботу Установ і своєчасно та планово виправляти помилки. Ревізії на місцях, що переводяться не меньш одного разу на рік по виробленій певній системі та відповідним кваліфікованим апаратом, дають змогу Правлінню всебічно знайомитись з роботою Установ і своєчасно її виправляти в належному напрямкові. Річні відчити, що робляться по певній одноманітній формі та системі, сумірують роботу Установ за рік і дають Правлінню можливість не тілько зробити належний аналіз роботи минулого оперативного періоду, але й поставити більш-меньш вірний прогноз на майбутню їх роботу.

Констатуючи, що і в цій галузі організаційної роботи маються значні досягнення, все-ж ми маємо підставу сказати, що не всі перелічені моменти механізму Банку підняті на належну височінь, що де-які з них перебувають ще в процесі вивчення, удосконалення і організація їх ще далеко не закінчена. Ця галузь організаційної роботи потрібує упертої щоденної праці, продуманого вивчення всіх нюансів роботи Банку, стеження за зовнішнім оточенням, за потребами, що висуває життя, за інтересами клієнтів, за інтересами Банку, з конечною метою наладити точний, швидкий та властичний технічний апарат Банку.

От-же, гаслом нашим мусить бути: 1) Всебічне поширення й поглиблювання оперативної роботи та зміцнення занятих Банком позіцій і 2) Всебічне налагодження та удосконалення механізму Банку, розуміючи під цим і підняття кваліфікованости співробітників і введення твердої оперативно-адміністративної дисципліни.

О. Павловський.

Юридичний відділ.

Гербовий податок.

Запитання: Який мінімум суми документу є підставою для звільнення від оплати пропорційним гербовим податком.

Відповідь: Документи, що підлягають оплаті пропорційним податком, звільняються від гербового податку тоді, коли сума документу не перевищує трьох карбованців (підстава—загальне положення докладного переліку—„Вестник Финансов“, Оф. відділ, ч. 19 від 28-II 1924 року).

Запитання: Чи належить оплачувати росписки клієнтів на фондових ордерах при поверненню забезпечень по спец. біж. рах. та инших позиках.

Відповідь: Належить оплачувати звичайним податком IV розряду в 6 коп., (підстава: перелік паперів, що обертаються в кредитових установах, під № 81. „Вестник Финансов“, 1924 р., ч. 8-98).

Запитання: Чи підлягають оплаті гербовим податком супровідні листи при надсилці до Нотаріяльної контори векселів до протесту, а також послідуючі листовні роспорядження відносно векселів.

Відповідь: Нотаріус має право вимагати оплати гербовим податком супровідних заяв та послідуючих листовних роспоряджень. Але надсилка супровідних листів та листовних роспоряджень зовсім не з'являється необхідною. При надсилці векселів до протесту досить уповноваженій особі словесно звернутись до нотаріуса з проханням опротестувати векселі. В одержанні векселів нотаріус повинен росписатись (в розносній книжці).

Так само і при послідуючих роспорядженнях уповноважена особа словесно прохає у нотаріуса повернення векселів і т. п.

ВЫВОДЫ

Кредитно-Денежной Секции Укргосплана по обзору деятельности Украинбанка.

Кредитно-Денежная секция Укргосплана, россмотрев деятельность Украинбанка за 1923-24 опер. год, винесла такое постановление:

„1. Украинбанк все еще остается банком по преимуществу потребительской кооперации, хотя охват им кооперации прочих видов продолжает возрастать.

2. Оплата паевого капитала наличными остается недостаточной и требуются решительные мероприятия для исправления этого недочета.

3. Вкладная операция продолжает развиваться и составляет несомненное достижение банка.

4. Баланс Украинбанка продолжает оставаться в неблагоприятном состоянии. Ликвидность его недостаточна. Рост гарантийного кредитования при отсутствии у банка обеспечений по этим обязательствам в форме запасного капитала ставит Украинбанк в опасное положение. Дороговизна штата и крупные текущие расходы значительно превышают средства и возможности банка и требуют решительных мероприятий для сокращения накладных расходов.

5. Отмечаются достижения банка в области упорядочения работы, хотя бухгалтерская сторона дела требует еще улучшений.

6. Несбходимо отметить, как крупное достижение, усиление планового принципа и переход на бюджетную и сметную систему, как в центре так и на периферии.

7. Считать кредитную политику Украинбанка вполне правильной и здоровой.

8. Считать, что финансовые затруднения Банка должны быть отнесены за счет исключительных условий, в которых находилась кооперация в этот переходный период и на счет недостаточности поддержки со стороны Наркомфина и Госбанка, так как покупка Правительством паев Украинбанка до сих пор остается не осуществленной.

9. Для норального развития деятельности Украинбанка считать необходимым;

а) удешевление аппарата банка в соответствии с прочими банками;

б) строгое проведение бюджетно-сметной системы как по центру, так и по периферии;

в) решительное сокращение гарантийного кредита до размеров номинального паевого капитала банка;

г) осторожный отбор обеспечительного материала и приведение в соответствие кредитования по учету векселей с кредитованием по специальным счетам;

д) упорядочение бухгалтерии;

е) приобретение Правительством паев Украинбанка на сумму Руб. 1650000;

ж) открытие Украинбанку Госбанком страхового кредита в размере 50% его вкладов;

з) для всестороннего выяснения деятельности Украинбанка предложить валютному управлению Наркомфина УССР совместно с Госбанком произвести обследование операций Украинбанка на основе его годового отчета".

Преса про Українбанк.

за час з 10/X—24 по 15/II—25 року.

1. „Украинский Экономист" 18.X—В госплане. Кредитный план. Сеть учреждений Украинбанка. Беседа с Директ. Колиухом.
2. „ „ 22.X—О формах кредитования низовой кооперации.
3. „ „ 23.X—По Поводу дисконтной политики с.-г. кредита. (Ст. Подольского.
4. „ „ 24.X—Плановое начало в системе кредитных учреждений (Беседа с Пред. Фин. Эконом Бюро Гринштейном).
5. „ „ 25.X—О кооператив. непорочности кооператив. банков.
6. „ „ 29.X—УЕС закритие 5 учреждений Украинбанка.
7. „ „ 31.X—Организ. Всеукр. Центр. Рыбн промысл. кооперации.
8. „ „ 4.IX—Разграничение функций кредитных учреждений.
9. „ „ „ Деятельность Киевского Отделения Всеконбанка (ст. Оголевца).
10. „ „ 7.X —Об'ява Украинбанку.
11. „ „ 13.XI—Доклад Эконом. Секции Госплана (О кредитных планах Банков.)
12. „ „ 19.XI—Кредитные учреждения в Октябре (Украинбанк Укрсельбанк.)
13. „ „ 23.XI—Заграничная работа Украинбанка.
14. „ „ 5.XII—Кредитование низовой кооперации.
15. „ „ 12.XI—Украинбанк.
16. „ „ 18.XII—Украинбанк в ноябре.
17. „ „ 20.XII—Кон'юнктура Нар. Хоз-ва УССР в ноябре 1924 года.
18. Вісти „ 14.X—Треба довести думку до логічного кінця.
19. „ „ „ Хлібні та торговельні операції Українбанку. (ст. Височанського.)
20. „ 21.X—Товарові операції Українбанку (розмова з Дир. Колиухом.)
21. „ 8.X—Про закриття установ Українбанку.
22. „ 29.X—Кредитові Установи України (ліквідація н-Установ у Нікополі, Ніжині, Б.-Церкві, Конотопі та Конграді.)
23. „ „ Робітничі Каси Кооперативного кредиту (хроніка).

24.	Вісти	30.X—Мережа кредитових установ на Україні (ст. Оголевця).
25.	„	Кооперация й вексель (ст. М. О. Хотовицького).
26.	„	30.X—Українбанк і сіл. госп. кооперація
27.	„	7.XI—Об'ява Українбанку.
28.	„	16.XI—Робота Українбанку в Донбасі.
29.	„	18.XI—В Наркомвнуторгу (Доклад про Українбанк).
30.	„	11.XII—Розмежування функцій кредитових установ.
31.	Финансовая Газета	№ 232 Банковое Дело на Украине (ст. проф. Соболева).
32.	„	19.X—Українбанк на 1.VIII—24 г.
33.	„	1.XII—Українбанк на 1.IX—24 г.
34.	„	18.X—Филиалы Госбанка не Украине (о закрытии Николаевской филии).
35.	Коммунист	16.XI—Украинбанк и низовая кооперация.
36.	Червон. кор.	12.X—Відкриття робіт. Каси Українбанку у м. Дунаївцях.
37.	Манчестер Гардиан	25.IX—Об Украинской кооперации.
38.	Звезда (Катеринослав)	7.X—Курс на низовую Кооперацию, как обслуж. пайщики кредитами.
39.	„	11.X—Кооперативное страхование.
40.	„	25.X—В Екатеринос. Отд. Украинбанка.
41.	„	24.X—Кредитование Кооперации.
42.	Вестник проф. движен. Украины.	№ 49. Об'ява про Українбанк.
43.	Торгово-пром. бюллетень	12.XI—В Киевской филии Украинбанка.
44.	Нова громада	№ 36 Сесія Ради Українбанку.
45.	Бюлетень Полтавської Товарової Біржі	22.XI—Українбанк (збори пайщиків).
46.	Більшовик (Полтава).	22.XI—Підсумки загальних зборів пайщиків Полтав. філії Українбанку.
47.	Правда (Уманського Окрвиконкому.	7.XII—Рік роботи Уманської філії Українбанку.
48.	„ „	„ Матеріяли до з'їзду пайщиків Українбанку.
49.	„ „	10.XII—Окружний з'їзд пайщиків.
50.	„ „	11.XII—Українбанк: гарантійний кредит.
51.	Бюлетень Ванницької Товарової Біржи	6.XII—Двохріччя Українбанку.
52.	Червоний Шлях (Зінов'євський Окрвиконком.)	30.XI—Загальні Збори пайщиків Українбанку.
53.	Красний Николаев	29.XI—Собрание пайщиков Украинбанка.
54.	Правда (Луганск.)	12.XII—Кредитование Кооперации (Про Луганську філію Українбанку).
55.	Більшовик (Полтавщина.)	20.XII—Планове кредитування кооперації.
56.	Червоний Хлібороб (Старобільськ).	21.XII—З'їзд пайщиків Українбанку.
57.	«Вісти ВУЦВК»	6.I—Банківське кридитування Робкопів».
58.	» »	9.I—Всеукраїнський З'їзд уповнов. Вукопспілки.
59.	» »	» Кредитовий план на II квартал.
60.	» »	11.I—Баланс Українбанку на 1/X 24 року.
61.	» »	22.I Оголошення про збори пайщиків.
62.	» »	24.I—Українбанк.
63.	» »	25.I—З'їзд пайщиків Українбанку.
64.	» »	27.I—З'їзд пайщиків Українбанку.
65.	» »	18.I—Оголошення про ліквідацію н/установ у Шахтах, Таганрозі.
66.	» »	28.I—З'їзд пайщиків Українбанку.
67.	» »	» До питання про єдиний кооперативний Банк (С. Лимаря).
68.	» »	30.I—Збори уповноважених Коопстраху.
69.	» »	10.II—Банки України (П. Христюка).

70.	Коммунист	3.I	—Морганы из Украинбанка.
71.	»	25.I	—3-й З,їзд пайщиків Украïнбанку.
72.	»	27.I	—3-й » » »
73	»	28.I	—3-й » » »
74.	»	»	Украинбзнк участник ярмарки.
75.	Украинский Экономист	20.I	—Итоги и перспективы работы Украинбанка.
76.	» »	24.I	—Статті Бляхера М.: К общему собранию пайщиков.
		»	П. Височанського: «Украинбанк»—финанс. центр всех видов кооперации.
		»	Ф. Брянского: «Украинбанк и профсоюзы».
		»	П. Христюка: Год работы Украинбанка.
		»	Н. Коротенка: Кредитная работа Украинбанка.
		»	Ю. Ясницького: Заграничная работа Украинбанка.
			Баланс на 1/X-24 р.
			Роль и задачи Украинбанка в народном хозяйстве Украины.
			Рабочая кооперация и Украинбанк.
77.	» »	25.I	—Об'ява про продаж облігацій 1-ї зол. виграшної позики.
78.	» »	27.I	—3-й С'езд пайщиков Украинбанка.
79.	» »	29.I	—О планировании кредита.
			3-й С'езд пайщиков Украинбанка.
			Деятельность банк. учрежд. Екатеринослава.
			Повышение кредитн. кон'юнктуры (Подольск).
80.	Червоний Кордон	21.II	—«Нарада пайщиків Украïнбанку».
81.	Бюлетень Полтав. Товарной Биржи		Увеличение кредитов рабочей кооперации.
82.	Фінанс. Бюлетень № 3 Грудень 1924 р.—Банки України.		
83.	Статистичн. Бюлетень—Фінанси, кредит та грошевий обіг.		
84.	Банки и кредитн. учрежд. СССР в 1924 г. (книжка) «Украинбанк»		
85.	Финанс. Бюллетень, № 4, январь 1925 г.—Кредитная кон'юнктура в декабре 1924 р. «Украинбанк».		
86.	Торг.-Пром. Бюллетень (Київ)—Рентабельність банків Київщини.		

Телеграфна позіційна відо

УСТАНОВИ	Готівка				Кредитування кооперації			
	11/I	21/I	1/II	11/I.	11/I	21/I	1/II	11/II
1. Артемівськ	72805	119492	126139	121283	655754	709972	651938	723440
2. Бердянськ	10531	17309	18155	1549	197066	173856	162419	179946
3. Б.-Церква	2297	3998	2748	—	22470	20364	2676	—
4. Винниця	20908	9377	12267	14268	365983	373453	372098	384815
5. Гадяч	2363	14545	14545	14545	46378	50975	50975	50975
6. Житомір	84864	52829	66644	62729	469706	487884	479988	498919
7. Запоріжжя	1042	12265	15022	16809	291958	277932	263959	274544
8. Зіновьєвськ	23186	13102	12721	19046	206881	213393	203459	240045
9. Ізюм	29319	29319	17964	17964	141203	141203	144617	144617
10. Кам. Подільськ	6943	9193	5280	6361	50426	58584	62886	58581
11. Катеринослав	110110	80840	35814	40472	739780	752375	761044	805232
12. Конотоп	6005	6005	6005	—	71403	71403	71403	—
13. Красноград	4460	1820	6423	12359	60502	64071	70022	80011
14. Кременчук	24051	11494	3702	8784	129981	130691	130262	141680
15. Кривий-Ріг	1392	2250	4973	7113	112055	108494	102214	98101
16. Куп'янськ	24386	10336	17186	41580	125759	128041	120876	147818
17. Київ	86785	80956	165906	98974	799715	765833	684402	659956
18. Луганськ	40285	57835	41603	41603	188144	211032	210176	210176
19. Маріупіль	21418	34160	21432	38858	156634	170251	172211	186018
20. Мелітопіль	22802	12694	16800	18823	177663	185889	188883	182875
21. Москва	91202	88610	95771	79194	140528	156185	159246	142311
22. Миколаїв	39354	26895	16705	15922	308280	297600	325554	339622
23. Одеса	45316	21445	66612	27467	670908	731985	846762	853773
24. Павлоград	14827	936	3219	4782	190453	198159	191518	198923
25. Полтава	17104	19588	24641	19594	268578	254574	278210	316996
26. Проскурів	7013	5807	8866	6244	75736	80406	77463	76243
27. Ромни	10209	9324	16102	5909	61118	58667	57271	53803
28. Старобільськ	72237	83190	68695	14787	95532	79868	85080	99594
29. Сталіно	60930	77263	64595	71825	208349	267784	311285	336047
30. Суми	25445	46341	44724	28100	135005	231185	129489	125130
31. Таганрог	35814	35814	—	—	267665	267665		—
32. Умань	16202	26458	39873	15402	205551	231033	180760	221627
33. Херсон	48008	39059	45124	18071	462109	481739	475759	448636
34. Черкаси	1392	4499	3472	2904	80568	77849	72266	85949
35. Чернигів	14436	13061	10441	9446	253931	253393	269618	265617
36. Шахти	8629	8629	5647	977	50663	50663	37711	32882
37. Нікопіль	6751	11421	6472	2136	38613	42784	53712	44560
38. Першотравенськ.	3679	723	6612	3956	63128	61074	60796	61077
39. Тираспіль	3652	1584	1296	1188	21228	20303	21773	22231
Разом по філіях	1118162	1100466	1140196	911024	8587251	8838612	8540881	8792770
Правління й Центр. К-ра	198560	161205	141886	129804	2785043	2746862	2697719	2743595
Всього по Банку	1316722	1261671	1282082	1040828	11372294	11585474	11238600	11536365

мість установ Українбанку.

Вклади й біж. рах.				Позика				Баланс			
11/I	21/I	1/II	11/II	11/I	21/I	1/II	11/.I	11/1	21/1	1/II	11/II
881090	857416	713143	726034	86958	63074	115921	120922	1078887	1103901	971315	1077975
108659	117626	110344	108885	20303	21873	19750	22892	296109	266940	262703	280117
27423	7436	327	—	12645	—	1313	—	33255	27469	8581	—
285076	275595	222579	252462	45040	40064	54994	47802	582284	579090	585984	642603
32065	40181	40181	40181	1600	601	601	601	73144	80919	80919	80919
406065	415596	439882	440515	79382	91682	94879	97879	663868	644415	657959	662519
112932	162948	148172	145090	179726	47780	53867	62154	642124	656379	576063	608913
119495	116792	115260	135859	47820	52819	48181	59781	268230	262879	260005	298213
185902	185902	205651	205651	18502	18502	18502	18502	225872	225872	225872	225872
45359	50162	50887	43622	12739	11389	10887	12513	64554	75961	82241	78369
1054323	1077982	1003125	968235	109155	50976	31353	97370	1411707	1385385	1301624	1302776
48971	48971	48971	—	—	—	—	—	88015	88015	88015	—
29710	26014	26631	77925	12559	17000	17000	—	74448	75472	86566	102377
53882	61589	70169	86709	51489	50229	45281	49581	254000	254950	159935	180753
68266	72465	83151	119116	17459	13230	9980	13474	286619	294289	303352	324174
94826	107579	94730	151608	9510	3000	11000	1000	172200	161431	161150	220533
730248	728663	826054	757435	166991	203144	164202	118787	1080032	1094603	1132823	1030872
171119	211500	170587	170587	45000	39000	45000	45000	280270	319428	282736	282736
178078	208422	185121	232113	50000	43250	35000	26000	248314	274511	245465	286303
121730	115689	112331	113704	22000	18225	20225	14225	288828	296066	304326	289996
519259	480740	530830	473097	102406	88515	27260	55141	2882637	2692303	2547764	2737853
261915	230672	202200	171530	63544	60015	78000	75500	464155	434004	416281	432823
461421	501101	539790	486170	234914	277574	353173	360010	925545	985190	1132060	1084219
93448	92674	100866	92689	18202	9135	4000	13050	223022	223855	217583	224844
111030	106876	118063	127188	60392	52427	44032	47887	317365	306220	337455	373041
43576	41983	46428	42821	15496	16199	16996	16627	102058	115050	114536	111698
39221	33657	33018	28955	21536	21461	22276	21856	115287	107660	100947	99886
165027	142705	196789	199470	—	—	—	—	200244	200901	254942	220572
210841	253662	272071	331838	22451	68486	63996	69996	299195	389769	402154	479768
145965	169243	178296	176294	5000	5000	1000	1000	194485	205702	209608	213614
297213	297213	—	—	34010	34010	—	—	473367	473367	—	—
129146	115876	138676	121228	40750	46906	35000	46015	353627	285579	246577	264291
433701	426719	388413	347971	19500	11400	31900	24900	593388	605548	632405	576076
21311	22241	19976	20250	23960	22661	19803	24805	126605	127326	126273	144911
68257	53736	65296	71665	23184	27316	26804	12284	309799	311701	327335	325117
72361	72361	—	—	25182	—	28605	23366	152624	152624	109435	74393
22005	38840	36809	42512	—	—	—	—	80842	100539	99210	107703
25135	26431	23770	26060	—	—	—	—	74469	76639	75238	74526
13845	7867	7281	9214	—	—	—	—	28389	25406	25548	26071
7889896	8103125	7565868	7544683	1699005	1526973	1540781	1600920	16029813	15987358	15152985	15547426
2306200	2215121	2404949	2464276	1667510	1649599	1628908	1581686	8932643	8549307	8749946	8613019
10196096	10318246	9970817	10008959	3366515	3176572	3169689	3182606	24962456	24536665	23902931	24160445

Видає—„Українбанк“. Редактор—*М. Г. Бляхер.*

Перевірено 1948 р.

834

На правах рукопису.

[332.1 (47.71)].

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ „УКРАЇНБАНКУ“

№ II ВИДАННЯ ПЕРІОДИЧНЕ № II

КИЇВСЬКА ДЕРЖ. БІБЛІОТЕКА ім. Д. І. Багалія

3301

ЗМІСТ:

1. Завдання селянської кооперації в справі соціялістичного будівництва (Промова Голови ВУЦВК Г. І. Петровського на III З'їзді пайщиків Українбанку—24/I—1925 р.).
2. Фінансово-кредитовий план н/Банку на III кварт. 1924/1925 опер. року.
3. Про реальний пайовий капітал н/Банку й повне задоволення пайщиків кредитом.
4. Про вивчення периферії н/Банку.
5. Організаційна робота н/Банку.
6. Постанови Правління і Ради н/Банку.
   а) зміни в сітці установ н/Банку;
   б) засідання Президії Ради н/Банку.
7. Юридичний Відділ.
8. Преса про Українбанк.
9. Друкарські помилки.
10. Позиційні відомості.

КВІТЕНЬ

ХАРКІВ 1925

Укрголовліт № 13387.
Зам. № 854. Т. 800.
Літ.-друкарня
„КНИГОСПІЛКИ“
Харків, Нетеч. наб., 14

Завдання селянської кооперації в справі соціялістичного будівництва.

Промова Голови Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету Г. І. ПЕТРОВСЬКОГО на III З'їзді пайщиків Українбанку—24-го січня 1925 року.

Товариші! Дозвольте привітати Вас від імени Центрального уряду й разом зупинитись на нашому внутрішньому і зовнішньому становищі й на тих завданнях, що їх нині ставить перед собою й перед працівниками Компартія й Радянська Влада. Головою ваших Зборів було викладено перед вами заповіти товариша Леніна про конечну необхідність за всяку ціну скооперувати все наше населення. Дозвольте висловити надію, що Ви прикладете всіх силкувань для осягнення цієї мети й на вашому невеликому фронті зробите все необхідне для перепровадження вищезазначеної думки Ілліча в життя.

Товариші! Без Ілліча нам доводиться працювати нині може темпом, збільшеним удесятеро. Життя, як вам відомо, на місці не стоїть, воно розвивається, йде вперед, „де-ж,—як кажуть вченою мовою,—виникне застой, там зараз же почнеться й завмирання". отже разом з тим і відсталість, а всіх відсталих б'ють. Ми, товариші, живемо в капіталістичному оточенню. Після того, як нас не побили в мілітарному розумінні, коли не вдалось побити нас в царині дипломатії,—головна мета капіталістичних держав, що оточують нас, стала полягати в прагненню їх до економічного заневолення нас під ту чи иншу капіталістичну групу, під той чи инший імперіялізм. Чи з'уміємо ми разом з вами зорганізуватись на всіх фронтах господарського життя взагалі і в вашій кооперативній справі, зокрема в споживчій, сільсько-господарській і кредитній кооперації, так, щоби свою одностайність, свою свідомість, виставити супроти капіталістичного світу, що не розуміє ніяких моральних законів? Ось грунтовне питання. З'уміємо—виграємо, не зуміємо—програємо; нас затовчуть і ми на довгі роки відстанемо в своїому економічному розвиткові.

Це питання повинно повстати особливо перед вашою організацією, перед Українбанком, бо ви в своїй діяльності головним чином звязані з селянською масою.

Вам відомі, товариші, наші споконвічні суперечки зо всіма иншими „соціялістичними" й другими партіями про те, чи можна з селянином будувати соціялізм, от-ту саму кооперацію,—комунізм, що до нього прагне наша партія. Всі „соціялістичні" партії говорять, що аж до часу, заким не розів'ються фабричні, промислові, капіталістичні інституції, що в них в великій кількости працюватиме селянство на пролетарський штиб, тоб-то заким не розів'ються форми колективізму, до того часу не можна будувати держави на соціялістичних підставах. Нам завжди, раніш і тепер ще, меншовики, соціялісти-революціонери та всякі инші партії, що займаються соціяльними питаннями, казали й кажуть, що ми,—комуністи,—є утопістами, через те, що завзялись в такій селянській країні, як наша, запроваджувати соціялізм. „Загинете,—кажуть,—як швед під Полтавою".

І ось перед нами стоїть найближче завдання вийти з такого становища, що при ньому, як це було не раз в історії міжнароднього революційного руху,

селянство в значній мірі грало не революційну ролю, і добитись того, щоби це селянство, так в економічному, як і в політичному життю, стало революційним.

Можемо ми цього досягти чи ні? Побачимо,—ми-бо щойно починаємо жити. Сьомий рік ще не геть великий період для державного життя, що по ньому можливо було б визначити соціялістичну державу. Але, коли ми розвязуємо це питання для себе, коли розглядаємо перспективи нашого державного будівництва в царині пролетарської організації промисловости, в царині селянської організації на підвалинах солідарности між робітниками й селянством, в царині організації всіх відмін кооперації, артілів, колективів, влаштування земельного питання, кращих форм користування землею, поліпшення скотарства і т. д., то ми бачимо, ми можемо вказати, що загалом ми всі засоби вживаємо на те, абе збільшити добробут нашої держави, аби привести до відповідности продукцію фабрично-заводської промисловости з продукцією сільського господарства.

Нещодавно нам показували в цій царині величезні „ножиці“, що малий нахил призвести до найгострішої кризи. Всі пророкування „соціялістичних“ партій'—есерів і меншовиків, і кадетів наче б схилялись до того, що ми зазнаємо поразки на цьому фронті, тоб-то на фронті перетворення капіталістичної держави в соціялістичну, комуністичну.

Що розуміється під цим словом—комунізм? Короткими словами кажучи,—краща організація праці. Тепер уже й селян ніякими жупелами що до „комунії“ не залякаєш. Раніш вони боялися, що будуть збудовані касарні, куди будуть заганяти усіх і де не можна буде розібрати де своє, а де чуже. Але розмови про це вже відійшли в минуле й тепер селянина не обманеш. Всі чудово розуміють, що соціялізм і комунізм визначають кращу й справедливу організацію праці, доцільне, за районами, застосування її у всіх кутках нашої країни. Отже комунізм—це вища форма соціялістичного розвитку, плюс справедливий розподіл усіх дібр і панування вищої одностайности й вищої моральности.

Людина всі здібності свої повинна віддати державі для розвитку й поступання наперед комуністичного суспільства, за для того, аби всі громадяне були рівно задоволені всим необхідним. Ось заповіт, що до осягнення його прагнула всенька людність. І ми з вами на такому великому терені, як наша Радянська Спілка, розпочали здійснення цього заповіту, але на дорозі зустріли „ножиці“, що хотіли перерізати нам шлях до нашого добробуту.

Але ви бачите, як ми зуміли справитись с цими „ножицями“. Ми вже збалансували ту невідповідність, що ставила перед нами питання буття. Нині того питання вже немає, воно відійшло в минуле. І з кожним місяцем, я не кажу з кожним днем, але ми що-раз ближче підходемо до поліпшення нашого економічного становища. Через те ми маємо великі надії на те, що ми вийдемо зі смуги такого становища, коли можливими стають ножиці, що своїм лезом торкаються питання про наше існування. Це останнє питання не існує більше. Ми розпочинаємо остаточне вирівняння співвідношення продукції сільського господарства до продукції мійської промисловости й поліпшення організації цілої держави.

Однак, всеж таки: чи можна з селянином будувати комуністичну громаду, чи ні? Історія вчить, що таких випадків не бувало. Я, ось, нещодавно був у кількох селах, мав розмови з селянами, вказував, що у всі минулі часи, коли й згадки не було ще про промисловий пролетаріят, всі спроби перебудувати суспільність на нових підставах закінчувались цілковитою поразкою. Наприклад, мабудь багато з вас, товариші, чули, що коли в 1848 році було розпочато повстання робітників у багатьох европейських країнах, воно було жорстоко роздушене буржуазією, що зуміла зорганізувати селянство для того, аби руками його задавити робітничий рух в містах. Однак, коли раніше не

було ніякого звязку між робітниками й селянством, коли раніш не вдавалось з'організувати комуністичну громаду, засновану на справедливому розподілові праці, то при спробах в цьому напрямку новіщими часами, коли робітники почали прагнути до з'єднання з селянством, що проте залишалось засобом в руках контр-революційної монархичної буржуазії, стали все-ж позначатись можливости перемоги над визискувачами. Теж ми бачимо в 1871 році, коли паризькі робітники хотіли створити комуністичну суспільність. Перейдемо до нас. В 1905 році революційний рух, що прагнув визволитись від поміщиків, захопив здебільшого центральні міста з заводами й залізничні шляхи. Робітничий рух, що прагнув звільнити й селянство, як ви знаєте, було розчавлено Семеновським та Преображенськими полками, що складались з дітей куркульського елементу наших окраїн—Сибіру, Чорноморії та Дону, що ними командували буржуазні генерали Ренненкампф, Закомельський і инші. Отже, всенька історія заповнена такими випадками, коли селянство правило за тяжку гармашню для роздушення революційного руху, і, здебільшого, такого руху, що мав увільнити й саме селянство від злиднів і поміщиків. От така була темрява цієї селянської маси, в величезній переважности розпорошеної, що не могла та й не мала змоги з'організуватись і зрозуміти свої інтереси, щобя увільнитись разом з робітничою класою від старих пут суспільства, й лише в теперешній час наша партія й, що йшов вперед її, проводирь наш Володимир Ілліч і передові діячі західно-европейських країн стали замислюватись над цим питанням, над тим, що революцію треба робити так, щоб не тільки приносити безчисленні офіри на вівтар її, але й щоб перемогти. І ось тов. Ленін і инші стали вивчати питання цих взаємовідносин революційної праці пролетаріяту й селянства, й підчас великої революції 1917 року наша партія з'уміла з'організувати селянство так, що воно пішло не супроти робітничої класи, а навпаки—одностайно з нею супроти поміщиків і буржуазії. Але, певна річ, наша партія знала, що селянин-куркуль не піде поруч з комуністами, а навпаки,—він буде всякими способами перешкоджати їм, і ви пригадуєте, що в перші часи революції куркуль був твердинею контр-революційних селянських банд, і наші окраїни,—Сибір, Кубань, Дон,—а також значна частина України, довго мали в собі елементи, що ними живилась контр-революція. Однак, вже в цей час пролетаріят і селянські сили були остільки згуртовані, що контр-революція, генеральська, кадетська й инша не могла об'єднати своїх сил (поміщиків і капіталістів) з куркульськими силами, і ми перемогли. А тому наша революція набірає величезного історичного значіння. Праця кожного громадянина, свідомість його, що він являється громадянином такої країни. що відограє колосальну ролю у світі, вже являється вже являється великим досягненням, величезною вартістю, як рівно ж і розуміння того, що ми чинимо, або гадаємо чинити.

Отже питання про те, чи зможемо ми будувати з селянином соціялізм, являється вже розвязаним і відходит неначе в історію. Раніш селянство було темне і в ньому були елементи інтересів, що звязували його з поміщиками й багатіями. При теперешний спілці робітників і селян в Союзі Радянських Республік цей час відійшов, і той селянин, що на ньому віками виїзжали всі імперіялисти, завойовники, підбивачі, визискувачі, вже розуміє свої інтереси; завдяки цьому розумінню кар'єра буржуазії вже скінчилася і нині нова людскість починає розвиватися. Ось чому питання, що правило для політичних партій за тему для дискусій, - чи з'уміє партія перевести в життя програм соціялістичного перетворення країни, чи з'уміють комуністи вдержатись,—це питання являється тепер розвязаним, дякуючи спілці робітника й селянина. І коли тепер подивишся на господарський розвиток, що де-далі все закріпляється, то ця думка, думка про закріплення спілки робітника й селянина, набуває вже все більшого практичного характеру. Товариші, ми можливо ще багато де-в-чому відстаємо в господарський царині в порівнянню з довоєним часом, але, проте початок зроблено й він являє собою глибоку підвалину, отже недалеким

є той момент, коли ми не лише тільки доженемо довоєнне становище в своїому господарському розвиткові, але навіть будемо й переганяти його.

Я хотів би звернути вашу увагу ще на наше міжнародне становище.

Ми бачимо, що реакція лютує скрізь і всі її сили скеровано на нас. Але ми спокійні, бо головні імперіялистичні країни, що від них скорше всього міг би загрожувати напад, завдяки розвиткові в них комуністичних сил і солідарности трудящихся, Радянській Спільці не страшні. Я не буду перераховувати випадків виявлення такого роду солідарности, а вкажу лише на два факти: недавно переносили з звичайного цвинтару тіло революціонера Жореса в великій храм Цантеон, і з приводу цього випадку французька компартія організувала в Парижі демонстрацію. Ця демонстрація була така могутня, що урядова процесія, в порівнянню з нею, здавалась невеличким гуртком. Демонстрація компартії втягнула в себе 200 тисяч комуністично настроєних громадян-робітників. В звязку з цим в Парижі утворився остільки трівожній настрій, що багато капіталістів складали свої сакви й збірались чкурнути в Англію, й голові уряду панові Еріо довелось скликати їх на нараду й, оповістити їм, що саквів поки-що складати нічого, бо уряд стежить за всім. З цього ви бачите, як там гаряче було від цієї демонстрації. І от там на демонстрції були промови про те, що робітники йдуть за великим прикладом Спілки Радянських Республік. Нехай – но тепер буржуазія спробує скерувати цю масу на нас. Вона дістане значно більший опір і значно більш активне й братерське відношення до нас, ніж було в період висадки десанту в Одессі або англійців в Архангелску. Ще один факт. Це недавне відвідання нас англійською делегацією, що поїхала від нас до Англії з доповіддю про те, що у нас маються надто великі досягнення, що райони Донбасу й сільсько-господарські пробувають не в гіршому становищі, ніж у багатьох місцях в Англії. Правда, коли вони це розповідали, тов. Раковський їм не повірив і ось має скоро приїхати до нас сюди за для того, аби ці оповідання перевірити (сміх). Ми самі себе критикуємо, самі собою недовольні а виявляється, що коли порівняти наше становище з першорядними капіталістичними державами, то ви побачите таку річ, що про неї розповідають ці самі англійські делегати — Персель, Сміт і інші. А слід зазначити, що ці робітники були натуркані буржуазією й вони навіть занадто приглядались, чи немає тут у нас якого обману. Вони намагались до всього придивитись,—чи не підроблено часом чого; вони заходили в кожну копальню, раптово спиняли автомобілі, аби оглянути будь-яке село. Сторонній свідок тут самий найкращий. І от, тов. Раковський, після їх оповідань, їде до нас перевіряти вже не нас, а англійьку делегацію,—чи правду вона говорить. Ці факти, товариші, говорять про наш зріст. Ось чому ми тепер можемо з селянином запроваджувати соціялізм.

Однак, не все, що стосується села, у нас йде гаразд.

Я нещодавно об їхав кілька сел і бачив, яке становище у нас на селі. Я бачив, що в де-яких селах немає сельбудинків, кооперативна робота квола. Селянин не має належних вказівок в самих найперших питаннях. Ми надто сильно відстали в справі землекористування. Селяне господарять нині так само, як це робили вони і 200-300 років перед цим. Вже давно ціла Західна Европа перейшла на краще орудування землею, а наш селянин сидить на трьохпіллю. Чи ж так можна? Ні, неможна! Ми повинні це як можна скоріше зжити.

Конечною річчю є прямо понаписувати заповіді, як селянинові перейти на кращий землеустрій, до кращого землекористування. Ці заповіді треба написати й вивісити скрізь на видних місцях, аби вони завжди були перед селянином, аби він знав, як треба працювати. Тов. Ленін завжди в своїй роботі звертався до програму комуністичної партії й коли була яка небудь суперечка чи дискусія, він виймав програм і порівнював, чи згідно це з програмом. Дехто казав—це якийсь сектант, „начотчик“, а тим часом Ленін був геніем. Що ж говорити про селян. Ми знаємо, що селянин ще й досі конкретно не знає, як йому розпочати землеустрій; добрих агрономічних порад він також,

на жаль, часто не має.—Я з селянами обмірковував це питання й рахую, що нам необхідно налагодити цю справу з агрономічними порадами й написати для селян спеціяльні заповіді, як перепровадити землеустрій.

Така-ж річ і в кооперації. Тут справа ніби стоїть далеко простіше. Коли мені доводилось проїзжати через села й питати про кооперацію, то виявлялось, що там, де село скооперувало всеньке своє населення,—там кооперація працює добре. Коли-ж у кооперації один-два-три десятки пайщиків,—там її лають і селяне кажуть, що „краще піду у приватного крамаря куплю, ніж в такій кооперації". Це цілком зрозуміло чому. Адже коли наші професійні організації тільки тоді є могутніми, коли вони об'єднують велику кількість членів, то те-ж саме і в кооперації. Тут треба теж, як я казав вище й відносно справ земельних, написати заповіді, як треба кооперувати населення. Ці заповіді, треба зашклити, а ні-то наклеїти на картон й вивісити в кожній Сільраді на видному місці. Ви, товариші, знаєте. що тов. Ленін дивився на кооперацію, як на початок перетворення селянського життя й підтягання селянства до міської культури. Кооперація являється першим ступнем до того, аби цю справу доконати.

І от, коли ми приглядаємось до кооперації, то повинні зауважити, що вона в муках свого нарождення все-ж таки організується. Ми не можемо похвалитись, що вона вже скріпла. Це з'ясовується впливом темноти, неосвіченности, відсталости й невміння теж. Велику ролю грає й те що ми иноді не вміємо підійти як слід до селянина, до міщанина, а в певній мірі й до робітника.—Але, коли робітники вже в великому відсоткові організовані, то тепер головне наше завдання полягає в тому, щоб втягти селянство в кооперацію. Як що ми втягнемо в кооперацію хоча б навіть четверту частину всього населення, то тоді, товариші, ми можемо з певністю сказати, що будемо мати цілковитий успіх, в найближчий час соціялістичне перетворення піде більш швидким темпом, ніж це було досі. Ті „ножиці" що про них вже говорилось, що вони ще мучать иноді селянина, коли його продукти стоять ніжче, ніж продукти фабрично-заводської промисловости, зовсім зникнуть. Нині ми бачимо, що людське об'єднання робить величезну справу. Там, де його не має, люде страждать. Наша кооперапія ще пробуває в муках свойого народження; ми бачимо, правда, її збільшення рік за роком, але кількість кооперованого населення настільки невелика, що над цим слід добре подумати. Англійці можуть казати, що ми з нашими засобами й так добились величезних наслідків, але ми знаємо, що цього мало. Але ми-ж знаємо, що ми економічно не забезпечені й пробуваємо в оточенню зажерливих капіталістичних країн, що прагнуть нас визискувати. Тому-то й потрібно як можна скоріш зробити себе економічно цілком незалежними.

Тепер-же, товариші, ви знаєте, що ще не так давно ми були примушені асигнувати кілька мільйонів карбованців на купівлю ріжних товарів для селянського й для робітничого вжитку. Звичайно, було б дуже добре, як-би це золото не треба було вивозити американським і англійським капіталистам, однак же доводиться це робити. Мануфактуру ми теж дозволили ввозити до нас, а тим часом, здавалось-би, цю справу можна було-б організувати й у нас. Отже, коли є в нас недостатки, то лише через те, що ми не в цілковитій мірі організовані, що наше господарство не знаходиться в відповідности зо всіма можливостями, що останні у нас є. Але ми, товариші, відріжняємося від всієї решти капіталістичних держав тим, що ми ясно уявляємо собі становище нашої держави.

Звичайно, в нас не вистачає матеріяльних засобів, нам необхідно розвинути певну енергію, але ця енергія буде тоді, коли буде ясною в людини свідомість того, що саме той план, що ти викладаєш, рисуєш спочатку на папері, а після вже намагаєтся перевести його в життя,—що цей план конечне необхідно таки перевести в життя. Ось цим ми відріжняємось від всіх капіталістичних держав, що більш відзначаються неплановістю, стихійністю, неоргані-

зованістю своїх чинень. Капіталістичні країни прагнуть тільки до завойовань, а нам з вами нічого прагнути до капіталістичного визискування, воно нам непотрібне. Як би якимся шляхом вдалось висвободити від капіталістів, припустимо Румунію або Польщу, то ми в цих країнах утворили-б такий же устрій, як і в нас. Нам завоювання не потрібні. От цим ми й відріжняємося від капіталістичних країн. От-же, товариші, вітаючи вас в вашому ділі, в ділі великому, що в ньому слід за всяку ціну і в як найбільшій мірі притягти всі селянські й инши елементи до участи в вашій кооперації, я звертаю увагу на необхідність скерувати усі силкування до збільшення сил і засобів кооперації для того, аби ці засоби допомогли нам можливо скоріш закінчити організацію всієї нашої держави. Ось чому той кредит, що уділяється нині державою, набуває зараз найважливішу ролю в нашому соціялістичному будівництві, ось чому при сучасному масовому культурному рухові селянства (а я проїзжаючи нещодавно по селах бачив, що чим ближче до центру, тим більш селянські маси сповнені бажанням як можна скоріш перепровадити в себе нові способи господарювання) необхідно піти на зустріч йому, допомогти йому перевести практично потрібні заходи.

Ми стоїмо, товариші, на межі особливої селянської хвилі, що не тільки повинна перетворити селянське господарство, але, товариші, вона повинна в недалекому часі викликати особливу смугу всезагального селянського відродження. А селянське відродження, товариші, іде обов'язково шляхом кооперації й колективізації. Це визначає, що в селянина, що до цього часу мав всі ознаки розвитку саме свойого індівідуального господарства, що в нього на першому плані стояли приватні інтереси, тепер, коли він виховуватиметься в великому колективі й житиме в певних колективних умовах, будуть, згідно з цими умовами, розвиватися нові погляди, нові моральні прагнення, буде зживатися егоїзм. Лише в людини, що виховується винятково в приватних інтересах, ви спостережете великий розвиток егоїзму, жадливости, великий розвиток окремішних, особистих інтересів. Тому-то вся історія минулого торкається тих моментів, коли на першому місці стояли обов'язково герої, лицарі, що наживали на визискуванню народніх мас величезні багацтва. Тому-то раніше історію творили багатії й лицарі, а нині весь той мотлох ми викинули в помийну яму. Нині селяне й робітники повинні творити всю історію. Правда, ми робимо це без героїв, без царів, робимо це по простому. Багато де-чого з культурних надбань минулого часу, надбань, що були створені шляхом визискування робітників, ми сплюндрували й через те наче де-в чому й відстали. Але тепер ми суцільною масою знову підемо вперед, бо у нас є саме головне,—у нас є одностайність. Одностайність це є те, що зробить нестрашним для нас всякий опір. Звичайно, що коли-б ми допустили особливе розгорнуття тих опірних сил, то ми не мали б нині визнання нас з боку багатьох буржуазних держав. Раніш нас визнавала лише Західна Европа, нині ми маємо визнання нас Японією, маємо в Америці зміну уряду й там бачимо обрання комісії для вивчення нашого Союзу з метою укладення угоди між американським урядом і Радянським Союзом. Всього цього ми досягли завдяки спільці робітників з селянами,—спільці, що повстала заходами Леніна й нашої комуністичної партії, що зрозуміла становище селянства в нашій країні. Політика нашої партії осягла повного успіху скрізь і всюди, так в царині промисловости, як і в царині сільського господарства. Правда, нам доводиться працювати в незвичайно тяжких умовах, але все-ж ціла справа певно йде до того, аби досягнути кращих форм організації державної й господарчої діяльности.

Кооперування й колективізація селян і робітників, об'єднання цих сил на полі державної діяльности,—є ліпша зарука братерського сполучення всіх сил в одно діло.

Це об'єднання, що сталось для доканання найвеличезнішої ролі в нашій державі, доведе будування нашого суспільства до соціялізму. Ось чому, това-

риші, в вашій праці, хоча ще й не досить великій, що не захоплює ще достатньої кількости населення, ми де-далі все більш будемо йти до намі ченої мети.

І нам треба, так само як і вашому Правлінню та пайщикам, вдесятирити свої сили, аби зробити свою організацію дійсно могутньою, аби ви могли своїм кооперативним кредитом підняти на більшу височінь колективне, що розвивається тепер, і індивідуальне господарство; аби ви змогли допомогти селянинові зміцнити його господарство і звязати його справу зі зростом цілого державного багатства. Так чи инакше, товариші, але селянству годі минути кооперативних форм і ваше завдання полягає в тому, аби його до цього скерувати. Наш уряд, товариші, розглядаючи працю кооперації, прийшов до висновку всемірно вам допомогти, але ви також з свойого боку повинні вдвічі й втричі підсилити свою роботу й пам'ятати, що наше історичне минуле й наше теперішне міжнародне становище ставить перед кожним з нас величезні завдання. Ми повинні пам'ятати, що ті обов'язки, що лежали на нас в час війни, тепер лягають на кожного з нас ще більшим тягарем, що ми несемо нині ще більшу відповідальність і свідомість цього повинна розвиватися у кожного селянина й у кожного робітника Радянської Спілки.

Дозвольте, товариші, побажати вашому III-му З'їздові найскоріше виконати ті заповіти, що їх залишив нам тов. Ленін, намітити найбільш доцільні шляхи в своїй праці, що в її виконанню Центральний Уряд уділить вам необхідну допомогу.

Фінансово-кредитовий план Українбанку на III квартал 1924-1925 року.

1. Фінансовий план.

III-й З'їзд пайщиків Українбанку, що відбувся 24—26 січня ц. р., ухвалив фінансово-кредитовий план Банку на весь 1924-1925 опер. рік (див. „Інф. Бюл." №№ 9 та 10).

Поруч з цим планом, який слід вважати орієнтовочним, Правлінням щоквартально складаються й подаються на затвердження Укрдержплану оперативні фінансові та кредитові плани.

В порівнянні з річним, квартальні плани є більш точні, поскільки вони складаються на більш короткотерміновий період-квартал.

Затверджений 7 березня ц. р. Укрдержпланом фінансовий план Банку на III квартал має такий вигляд (в тисячах карбованців): (див. стор. 10).

Що до окремих статтів плану, то на протязі III кварталу передбачається такий рух:

1) В звязку з тим, що вся здорова в господарчому та організаційному відношенні кооперація майже вся охоплена Українбанком, дальнійшій зріст пайового капіталу повинен іти, головним чином, за рахунок додаткової передплати паїв старими пайщиками. Передбачається, що Робкопами та великими Сельєпо в III кварталі буде передлачено 4.000 паїв, на суму крб. 200.000 відповідно до наміченого в III кварталі збільшення кредитування цих галузів кооперації.

По окремих філіях передплата на паї буде переводитися в залежности від стану пайщиків, яких філія обслуговує, й наявности у неї коштів для збільшення кредитування.

2) Збільшення депозитів супроти суми депозитів II кварталу передбачається лише в сумі крб. 488.000 або 5% за весь квартал.

Такий незначний % зросту, в порівнянні з попередніми кварталами, пояснюється, почасти, передбачаємим зменшенням депозитів Соцстраху в звязку з курортною кампанією.

СТАТТІ ПЛАНУ	Фактично на 1 січня 1925 р.		Передбачається на 1 квітня 1925 р		Передбачається на 1 липня 1925 р.	
	Актив	Пасив	Актив	Пасив	Актив	Пасив
1. Пайовий капітал	—	2888	—	3000	—	3200
2. Вклади та біжучі рахунки	—	9905	—	10512	—	11000
3. Кредит у Держбанку	—	1862	—	2250	—	2700
4. Позики спец. призначення	—	1419	—	229	—	100
5. Паї в инших установах	430	—	485	—	485	—
6. Касовий резерв	1462	—	1576	—	1650	—
7. Позапланове кредитування	600	—	600	—	600	—
8. Хлібні операції	952	—	—	—	—	—
9. Комітенти й клієнти по тов.—посер. опер.	1335	—	839	—	500	—
10. Прибутки та видатки	808	845	1552	1757	2352	2707
Разом	5587	16 19	5052	17748	5587	19707
11. Кредитування пайщиків	11332	—	12696	—	14120	—
ВСЬОГО	16919	16919	17748	17748	19707	19707

Процес зросту депозитів по окремих філіях Банку не з'являється рівномірним. В той час, як одна частина за останні місяці досягла значних наслідків в поширенні депозитної операці, друга—відстала в цьому відношенні. Отже в III кварталі доведеться, поруч з закріпленням досягнень, поширити клієнтелю і притягти нові депозити, що в діяльности кожної філії повинні бути основним джерелом коштів.

3) Вексельний кредит у Держбанку раніш передбачався в сумі крб. 3.000,000 на 1/IV і крб. 3.500.000 на 1/VII. В дійсности ж, на 1 квітня наш кредит буде виносити лише крб. 2.250.000; цим пояснюється й те, що на 1 липня по плану передбачається по цій статті крб. 2.700.000. Ця сума погоджена з Держбанком і внесена в його кредитовий план на III квартал, затверджений Укрдержпланом.

Додатковий кредит буде розасігновано між філіялами, в першу чергу між тими, які не досягли середнього по Банку % задоволення пайщиків кредитом.

4) Із кредитів у Держбанку й Н.К.Ф. спеціяльного призначення на 1/VII має залишитися лише крб. 100.000. Це кредит на видачу позик кустарно-промисловій кооперації голодаючих районів Харківщини та Катеринославщини.

Банком порушено питання про відкриття спеціяльних кредитів на видачу позик житловій та кредитовій кооперації, але, поскільки ця справа ще остаточно не вирішена в відповідних установах, ці кредити в план не внесені.

5) Паї в инших установах в III кварталі залишаються без змін.

6) Резерв передбачається мати в сумі крб. 1.650.000, що по відношенню до депозитів на 1/VII буде виносити 15%. Як і раніш, цей резерв складається із: а) готівки та біж. рах. в инших кредитових установах до 10%, б) вільного

кредиту в Держбанку до 3% і в) Центрального касового резерву 2%. Такий резерв необхідно для забезпечення нормальної роботи по депозітних та кореспондентських операціях.

7) На позапланове кредитування залишається крб. 600.000, як і в II кварталі. Це борг Югосталі та инших держорганів по страхвнесках, записаних на біжучий рахунок Соцстраху, згідно старої умови з останним. По новій умові з Соцстрахом, Українбанк бере на себе обслуговування районів переважно з легкою промисловістю і це дає підставу гадати, що розрахунки з держорганами не будуть затримуватися і їх борг не збільшиться.

8) Розрахунки по хлібних операціях минулого періоду, що частково переводилися на власні кошти, до 1/IV будуть ліквідовані.

9) В товарово-комісійні операції до останього часу були загружені значні суми: на 1 січня б. р. активне сальдо по рахунках клієнтів і комітентів виносило крб. 1.335 000. Отже план намічає поступове зниження по цій статті з доведенням на 1/VII до крб. 500.000. Ця сума виносе приблизно до 4% загального кредитування пайщиків.

Скорочення намічається так шляхом переводу боргів по товарових операціях на звичайне кредитування, як і більш енергійним притягненням коштів комітентів, відповідно до самого характеру товарово—комісійних операцій.

10) Нарешті, залишаються прибутки та видатки. По плану передбачається чистий прибуток на 1/VII в сумі крб. 355.000, що й відповідає кошторису Банку.

11) Кредитування пайщиків в III кварталі передбачається збільшити на крб. 1.424.000 і довести його на 1/VII до крб. 14.120.000.

Ці суми і покладені в основу кредитового плану.

2. Кредитовий план.

Затверджений III-м З'їздом пайщиків, 24—26 січня 1925 року, орієнтовочний кредитовий план Банку на весь біжучий операційний рік, тако як і план фінансовий, на протязі першого та другого кварталів претерпів зміни.

Фактична заборгованність пайщиків Банкові складала на 1-ше жовтня 1924—1925 операційного року 9.700.000 карбованців і передбачалося по плану, що складатиме вона:

на	1-е січня. . .	12.311.000 крб.
„	1-е квітня. . .	13.572.000 „
„	1-е липня. . .	14.682.000 „

Але такі передбачення здійснились не цілковито і складений Банком та затверджений Укрдержпланом оперативний кредитовий план на III-й квартал має такий вигляд (див. ст. 12).

Заборгованність Кооперації Українбанкові виросла з 9.700 тис. карб. на 1-ше жовтня 1924 року до 11.332 тис. карб. на 1-е січня 1925 року, збільшившись за 1-й квартал на 1.632 тис. крб. або 16,8%, тоді, як по орієнтовочному плану, затвердженому III-м З'їздом пайщиків, передбачалось, що на початок II-го кварталу, себ-то на 1-ше січня, вона складатиме 12.311 тис. крб.

Такий недобор, приблизно до одного міліона карбованців, цілком зклежав від ресурсів Банку.

Порівнюючи фактичну заборгованність пайщиків по кварталах з передбачаємою заборгованністю по оперативному плану по окремих галузях та ступнях Кооперації, необхідно сказати, що кредитування направляється Банком в бік рівномірного задоволення кредитових потреб усіх галузів Кооперації і перебуває в цілковитій залежности від удільної ваги кожної з цих галузів в загальній системі Української Кооперації і тих вим-г, які пред'являються ними до Банка, як свого фінансового центру.

ГАЛУЗІ ТА НАЗВИ КООПЕРАТИВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	Заборгованність на 1/I 1925 р. (попередні данні)		Заборгованність на 1/IV 1925 р.		Заборгованність на 1/VII 1925 р.	
	Сума	%	Сума	%	Сума	%
Споживча Кооперація.						
Заг. Громадська:						
Центральні Організації	767601	6,7	175000	1,4	150000	1,1
Районові Спілки	1127384	9,9	1150000	9,1	1250000	8.8
1-ступневі Організації	1273516	12,0	1749000	13,7	1942000	13,6
Разом по заг.-гром.	3168501	27,8	3074000	24,2	3342000	23,5
Робітнича:						
Центральні Організації	107926	0,9	100000	0,7	80000	0,7
Ц. Р. К.	991787	8,6	1100000	8,6	1220000	8 6
Робкопи Донбасу	1195792	10,5	1500000	11,8	1800000	12,7
Інші Робкопи	654195	5,7	933000	7,4	1083000	7,6
Горпо	476060	4,5	659000	5,3	762000	5,3
Разом по робітн.	3425760	30,2	4292000	33,8	4945000	34,9
Транспортова;						
Центральні	32000	0,3	35000	0,3	35000	0,2
Т. П. О.	340278	2,9	465000	3,6	465000	3,3
Разом по трансп.	372278	3,2	500000	3,9	500000	3,5
Разом по Сп. Кооп.	6966539	61,2	7866000	61,9	8787000	61,9
С.-Г. Кооперація.						
Центральні Організації	785635	6,9	552000	4,3	495000	3,5
Районові Спілки	948767	8,3	1000000	7,9	1000000	7,0
1-ступневі Організації	1382355	12,3	1728000	13,7	1955000	13,7
Разом по С.-Г. Кооп.	3116757	27,5	3350000	26,4	3550000	25,0
Кустарно-Промислова Кооперація.						
Кустарно-Промислові:						
Центральні Організації	285890	2,5	285000	2,2	285000	1,9
Районові	221734	2,0	325000	2,6	325000	2,3
1-ступневі (Артілі та Т-ва)	123832	1,1	150000	1,2	195000	1,3
Разом по к./п.	631456	5,6	760000	6,0	805000	5,5
Кредитові Товариства	166987	1,5	240000	1,8	335000	2,5
Інвалідні:						
Центральні	3128	–	10000	0,1	20000	0,1
2-ступня (Окріко)	67256	0,5	60000	0,5	80000	0,7
1-ступня (Інвал. Арт.)	14634	0,2	30000	0,2	60000	0,3
Разом по Інв.	85018	0,7	100000	0,8	160000	1,1
Разом по К./П. Кооп.	883461	7,8	1100000	8,6	1300000	9,1
Инша.						
Центральні Організації	35035	0,3	35000	0,3	75000	0,5
Житлові Кооперативи II ст.	15089	0,2	50000	0,7	100000	0,7
Ріжні	315324	3,0	295000	2,1	308000	2,7
Разом по инш.	365448	3,5	380000	3,1	483000	4,0
ВСЬОГО	11332205	100	12696000	100	14120000	100

Заборгованність пайщиків в відсотках складається так:

ГАЛУЗІ І СТУПНІ	На 1/X—24	На 1/I—25	На 1/IV—25	На 1/VII—25
Споживча кооперація;				
Заг.-громад.:				
Центри	8,6	6,7	1,4	1,1
Райсоюзи	13,5	9,3	9,1	8,8
1-ступневі Організації	11,2	11 2	13,0	13,6
Разом	33,3	27,2	23,5	23,5
Робітнича:				
Центри	0,8	1,2	1,0	0,9
1-ступневі Організації	29,8	32,8	37,4	37,3
Разом	30,6	34,0	38,4	38,2
С.-Господ.:				
Центри	6,1	6,9	4,8	4,3
Райсоюзи	7,8	8.3	7,9	7,0
1-ступневі Організації	11,5	12,3	13,7	13,7
Разом	25,4	27,5	26,4	25,0
Куст. Промислова:				
Заг. Куст.-Пром.				
Центри	3,9	2,5	2,2	1,9
Райс юзи	1,1	2,0	2,6	2,3
1-ступневі Організації	1,0	1,1	1,2	1,3
Разом	6,0	5,6	6,0	5,5
Кред Пром	1,4	1,5	1,8	2,5
Інвалідна:				
Центри	—	—	0,1	0,1
Районові	0,4	0,5	0,5	0,7
1-ступневі Організації	0,2	0,2	0,2	0,3
Разом	0,6	0,7	0,8	1,1
Разом по К.П К.	8,0	7,8	8,6	9,1
Инша:				
Центри	0,4	0,3	0,3	0,5
Районові	0,1	0,2	0,7	0,7
1-ступневі й ріжні	2,2	3,0	2,1	2,7
Разом	2,7	3,5	3,1	4,0
Разом по всіх галузях і ступнях	100	100	100	100

Заборгованність по ступнях росподіляється так:

	на I/X—24 р.	I/I—1925 р.	I/IV—25 р.	I/VII—25 р.
Центральні Орган.	19,8	17,6	9,8	8,9
Районові	22,9	20,3	20,8	19,5
I--ступневі	57,3	62,1	69,4	71,4
	100%	100%	100%	100%

По своїх торговельних оборотах і завдяки спеціяльним депозитам найбільше місце в кредитуванні займає Робітнича Кооперація (Церобкопи, Горпо, і Транспортові Кооперативи). Заборгованність її з 30,6% на 1-ше жовтня 1924 року піднімається до 38,4% на 1—квітня 1925 року, така ж, приблизно, заборгованність передбачається й на 1-ше липня 1925 року.

За Робітничою йде Загально-Громадська Споживча Кооперація і Кооперація Сільсько-Господарська.

В цих двох основних галузях Кооперації ніби-то помічається зменшення кредитування. Але таке зменшення проходить за рахунок зменшення заборгованности Кооперативних Центрів, при чому різко вона падає в II му кварталі і далі мусить залишиться майже стабільною. Значне зменшення заборгованности Кооперативних Центрів пояснюється переведеними з ними розрахунками по паях та золотій позиці та відповідним співвідношенням кредитів до паїв.

Для Кооперативів II-го ступня кредитування взагалі залишається стабільним. Зменшення заборгованности проходить за рахунок ліквідувавшихся Райспілок і частково Спілок цілком не життездатних.

Для кооперації низової кредити увесь час неухильно зростають, піднімаючись з 57,3% на 1 жовтня 1924 р. до 69,4% на 1-ше квітня 1925 р.; передбачається, що на 1-ше липня воно збільшиться до 71,4% загальної суми заборгованности.

Задоволення кредитами першоступневої Кооперації проходить по двох осно них соціяльних групах: перша група—Кооперативи робітничі і друга—Кооперативи селянські. Третю, незначну групу, складають Кооперативи „промежуточні".

До Кооперативів робітничих відносимо Ц.Р.К., Горпо, Т.П.О., Робкопи і Кооперативи житльові (що входять в групу Кооперативів инших і складають приблизно 1,5% до загальної суми заборгованности).

До Кооперації селянської необхідно віднести: загально-громадські Споживчі Кооперативи (якими є Сельпо), Сільсько Господарські і Кустарно Промислові. Решту—кредитові й инші кооперативні організації—відносимо до Кооперації „промежуточної".

Після такого росподілу, кредитування першоступневої Кооперації буде мати такий вигляд:

	на I/X—24 р.	I/I—1925 р.	I/IV—25 р.	I/VII—25 р
Кооперативи робітничі	31,3	34,3	38,9	38,9
Кооперативи селянські	23,7	24,6	27,9	28,6
Кооперативи «промежуточні» .	2,3	3,2	2,6	3,9
	57,3%	62,1%	69,4%	71,4%

Як бачимо, поруч з Робітничою, збільшується й кредитування селянської кооперації, виростаючи з 23,7% на 1 жовтня 1924 р. до 27,8% на 1 квітня 1925 року, при чому передбачається збільшити його на 1-ше липня до 28,6%. Коли ж узяти на увагу, що кредитування Районових Споживчих, Сільсько-Господарських і по-части Кустарно-Промислових Спілок власне є кредитуваная Селянської Кооперації, то воно значно перевищуватиме кредитування Кооперації Робітничої і на 1—квітня займатиме 47,7% загальної суми заборгованности пайщиків.

Необхідне також зауважити ще, що після затвердження УкрДержпланом кредитового плану н/Банку на III-й квартал, УЄНарадою було винесено постанову про придбання Державою паїв н/Банку на 100 тисяч карб. за інвалідну кооперацію, з тим, щоб н/Банк кредитував її в побільшеному розмірі, на особливих умовах, зазначених в постанові.

Виконання плану в значній мірі залежить від Філій Банку, черговими завданнями яких в III-му кварталі мають бути:

1. Пристосування своєї роботи до загального плану Банку й стеження за виконанням фінансово-кредитового плану по своїй Установі.
2. Обережний підход в прийомі нових пайщиків.
3. Удосконалення кредитування здорових організацій, додержуючись, затверджених ЦУПК кредитів, набутих паїв, доброякости забезпечення і встановленних Правлінням лімітів.
4. Закріплення досягнень в депозитній роботі і притягнення нових клієнтів.
5. В зв'язку з можливим відпливом депозитів по де-яких категоріях вкладчиків, утворення нормального касового резерву, який гарантував би чітку роботу.
6. Вилучення власних коштів, що вкладено в товарово-комісійні операції і поширення останніх за рахунок коштів комітентів.
7. Дальніше скорочення видатків і піднесення рентабельности Філій.

Про реальний пайовий капітал н/Банку й повне задоволення пайщиків кредитом.

Сучасний стан кооперації примушує нас переглянути н/політику відносно прийому в склад пайщиків нових кооперативних організацій і розвитку пайового капіталу н/Банку.

По статистичних даних на 1 січня біжучого року в складі пайщиків н/Банку ми маємо:

Центральних організацій	13
Районних Союзів	162
Кооперативів I ст.	4.393
Всього	4.568

Всі ці організації мають в н/Банку паїв 57.760, що складає суму пайового капіталу 2.888.000 карб. Порівнюючи зі станом на 1/X минулого року, ми бачимо, що за перший квартал біжучого операційного року кількість пайщиків збільшилась на 468 організацій, паїв—на 3.697 і пайового капіталу—184.850 карб. Що до охоплення нашим банком кооперативної периферії, то констатуємо, що Центральні і Районові організації ще в 1923 році на всі 100% увійшли в склад пайщиків н Банку, кооперативи ж I ступня на 1/X—1924 року займали 31% до всієї кількости першоступневої кооперації України, а на 1/I біжучого року 34,7%. Таким чином кількість пайщиків і паїв н/Банку поступово збільшується, пайовий капітал розвивається.

Коли ми порівняємо кількість набутих кооперативними організаціями паїв на 1/I (51.960 без 5 800 паїв Всекобанку) з сумою заборгованности кооперації на теж число (11.342.2 тис. карб.), то побачимо, що на один придбаний у нас пай кооперативні організації мають позик в середньому 218 карб., себ то на суму, що в 4,4 рази перевищує вартість одного паю. Маючи на увазі, що н/Статут передбачає десятикратне співвідношення між вартістю паю і сумою боргу по кожній організації, бачимо, що до ідеалу в цьому напрямку нам ще далеко.

Хоч Рада і Загальні Збори встановили кратне співвідношення між вартістю паю і сумою заборгованости більш сприятливе для робітничої і селянської кооперації (для Центрів 3 х, Союзів 5-ти, кооперативів 1 ст. 6-ти, робітничої кооперації 8-ми кратне), але ж співвідношення між паями і кредитами цих ступенів кооперації, власне ступінь задоволення їх кредитом—не зовсім задовольняє ці організації. Пояснюється це з одного боку, бідностю н/кооперації власними капіталами і великим попитом на позики, а з другого обмеженостю оборотніх коштів н/Банку.

Звідси й повстала потреба—змінити напрямок політики Банку що до прийому нових організацій в склад пайщиків, росповсюдження між ними паїв та розвитку пайового капиталу н/Банку.

Загальні Збори 3 го З'їзду пайщиків цілком правильно підійшли до цього питання. По плану діяльности н/Банку на 1924-1925 операційний рік в справі пайового капіталу, Збори ухвалили: „З метою збільшення реального капіталу Банку продовжити росповсюдження паїв за готівку, вжити заходів до ліквідації існуючої заборгованности кооперативних організацій по паях і надалі вести пайову кампанію не стільки в бік збільшення кількости пайщиків, а переважно в напрямку росповсюдження паїв серед старих пайщиків, аби таким чином досягти найбільшого ефекту в задоволенні їх кредитом".

Що до реальности пайового капіталу н/Банку, то в цьому напрямку Правлінням Банку уже зроблено дуже багато. Стара заборгованність по паях майже вся ліквідована, за де яким невеликим виключенням; відносно ж підписки на паї в сучасний мент—дано вказівки установам Банку приймати підписку лише за готівку. Таким чином, справа з реальностю н/пайового капиталу поставлена на певний грунт.

Ще не досить добре стоїть справа з прийомом кооперативних організацій в склад пайщиків н/Банку і росповсюдження міжними паїв. Наші установи, очевидно, по інерції, продовжують „екстенсівну політику" що до приймy нових організацій в склад пайщиків н/Банку і росповсюдження між ними паїв. Наслідком такої політики ми маємо: велику кількість пайщиків і паїв і неможливість задовольнити їх кредитом в повному розмірі, а це в свою чергу викликає ріжні непорозуміння й незадоволення кооперативних організацій кредитовою політикою Банку. Надалі треба рішуче відмовитись від такої практики й прагнути до того, аби задовольняти наших пайщиків кредитом в повному розмірі і тільки після того, коли всі старі наши пайщики матимуть від н/Банку більш менш повне задоволення кредитом, поширювати нашу клієнгуру і розвивати наш пайовий капитал. Трудно це зробити, але необхідно. Авторітет Загальних Зборів допоможе нам.

М. Кротенко.

Про вивчення периферії н/Банку.

(*В порядку обговорення*).

Зборами пайщиків н/Банку 24-26 січня ц/р. в справі кредитування Кооперації ухвалено: „усилити вивчення стану Кооперативів і надалі кредитувати після серьозного одбору тільки господарче здорові Організації".—В цій постанові знаходимо три положення:

1. Наше вивчення стану Кооперативів-пайщиків н/Банку було досі недостатнім;

2. Це вивчення необхідно ввести в план роботи н/Банку, як одне з головніших завдань, міцно зв'язаних з кредитовою роботою н/Бачку;

3. Вивчення має практичною метою одбор здорової клієнтури.

Така постанова III-х Зборів пайщиків в/Банку ясно накреслює мету вивчення, його напрямок, зміст і межі, і ставить вивчення на певний практичний грунт, зв'язуючи його з кредитовою практикою в/Банку. Цілком ясно, що не може існувати правильна постановка кредитування без певного знання платіжездатности та кредитоздатности клієнтури, стеження за впливом, який має кредитування на фінансовий стан Організацій, слідкування за фінансовою динамікою периферії.

Ви чення з'являється основною підвалиною для доцільної, здорової постановки системи кредитування. Звідсіль ми можемо накреслити слідуючий, в головному, зміст вивчення периферії в/Банку.

а) знання фінансового стану всієї клієнтури шляхом аналізу балансів Організацій в відношенні платіжездатности та кредитоздатности Організацій, вивчення фінансової статики периферії;

б) вивчення фінансової динаміки шляхом порівняння балансових мас за певний період, порівнюючи й аналіз балансів та змін платіжездатности та кредитоздатности організацій, вивчення розвитку оборотів організацій та рентабельности їх, з'ясування головніших змін в господарчому та організаційному житті організацій;

в) вивчення впливу, який має кредит взагалі і кредитування в/Банку з'окрема на розвиток операцій та стан організацій, для впевненості в тому, що кредьт має „оздоровляючий" вплив на організацію і що організація не вийшла з меж своєї кредитової „емкости", не перекредитувалася і що розмір кредиту відповідає потребі. З другого боку необхідна впевненність в тому, що видані позики не загрожують інтересам в/Банку і цілком забезпечені.

Тому, наслідком вивчення мусить бути відповідне коректування кредитової політики й утворення певної системи кредитування.

Здорова система кредитування, здоровий портфель в/Банку, здорова клієнтура—от та певна лінія кредитової політики, яка накреслена Зборами пайщиків, і одним з засобів до переведення її в життя з'являється систематичне, планове вивчення периферії.

Досі вивчення периферії в/Банку не було вповні задовольняючим в слідуючому:

а) В більшости в/Філій не було послійного слідкування із місяця в місяць за станом всієї периферії; периферія вивчалася більшостю „от случая к случаю", або при обслідуванні Інспектором, або при перегляді кредиту;

б) Практика вивчення та підход до кредитування периферії ріжних Філій в/Банку були дуже ріжноманітними—„пестрыми". Иноді, Інспекції Філій приймали на віру баланси організацій і робили висновки на підставі виключно балансових даних, в инших випадках Інспекції поглиблювали свої знання периферії й аналізували баланси організацій після відповідних „очисток" сум та приведення балансу в більш реальний стан. Практика відкриття кредитів в/Філіями вказує. що одні Філії відкривали кредити защедро щиро, другі виявляли максімальну обережність, одні занадто оптімістично ставилися до стану периферії, другі проявляли иноді тенденцію до пессимістичного освітлення стану; не всі були як слід об'єктивними.

в) Вивчення периферії не було міцно зв'язано з практикою кредитування периферії Філіями в/Банку; в вивченні не було иноді необхідної „ув'язки" з кредитовою практикою і вивчення робилося академічним, втрачало певний грунт і навіть було недоцільним. Наприклад, практика де яких в/Філій доводить, що Філії ці неухильно збільшували кредит кооперативам (поруч з розвитком пайової кампанії), тоді, як аналіз стану т-в констатував зріст заборгованости, збільшення платіжного дефіциту, погіршення фінансового стану із місяця в місяць. Міри забезпечення заборгености не завжди приймалися Філіями своєчасно поруч зі зростом дефіцітности стану організацій. Наслідками ыдсутности „ув'язки" вивчення з практикою були: значна заборгеність

дефіцітної клієнтури в частині н-Філій, перекредитування організацій. Гадаємо, що багатьох дефектів кредитової роботи н/Філій можливо було уникнути своєчастною обережністю кредитування „хорої клієнтури" на підставі певного знання периферії.

г) Необхідно зазначити, крім того, що в своїх аналізах балансів організацій Інспекція Філій иноді робила помилки і, приймаючи на віру балансові данні організацій, робила помилкові висновки про стан їх.

Таким чином, ми не зробимо помилки, коли скажемо, що вивчення периферії досі не було, як слід, глибоким у всіх н/Філіях, не було, як слід, одноманітним і не було, як слід, ув'язано з кредитовою роботою Установ н/Банку.

Отже, необхідно зараз ввести вивчення периферії в певну систему, зробити його плановим завданням нашої біжучої роботи і міцно ув'язати його з практикою кредитування.

На нашу думку, система вивчення періферії мусить мати слідуючі головні риси:

1. Вивчення мусить бути масовим, „сплошним"; необхідно вивчати всю масу кооперативної периферії н/Банку (пайщиків), а не окремі тільки організації; кожна Філія н/Банку повинна мати вичерпуючу інформацію про стан всієї своєї периферії.—Приймаючи на увагу, що пересічно на 1—філію н/Банку приходиться 150-200 пайщиків, вважаємо безумовно можливим для Інспекції Філій перевести зазначену роботу без збільшення штату.

2. Вивчення мусить бути динамічним, „сквозним", а не випадковим.

Тому, необхідно завжди користуватися методом порівняння і, порівнюючи фінансовий стан організацій за певний період (не менше 3-4 місяців), встановлювати напрямок, в якому йдуть зміни фінансового стану кожної організації (ліпшає чи гіршає стан організації в відношенні її платіжездатности та кредитоздатности), вивчати розвиток та рентабельність організації. Особливу увагу при вивченні динаміки необхідно звернути на розвиток оборотів Кооперативів, слідкуючи за рухом цих оборотів із місяця в місяць; постійне слідкування за динамікою оборотів, яка з'являється „барометром" життя кооперативу,— дасть необхідний матеріял н/Банкові для будування кредитового плану.

3. Вивчення мусить бути критичним, а не формальним тільки. Необхідно критично підходити до розгляду кожного балансу організації, не беручи „на віру" суми, а роблячи відповідні „очистки" (знижки) по активу, приймаючи в склад легко-ліквідного активу лише цілком реальні ліквідні цінности.

4. Вивчення мусить бути своєчасним. Для того, щоб вивчення могло фактично бути підвалиною для кредитової практики та для прийняття відповідних мір „профілактики", необхідно, аби вивчення переводилося по „свіжих" даннях організації й могло намалювати картину сучасного (в мент вивчення) стану організації, а не за минулий час. Це положення вимагає відповідної постановки в н/Філіях техніки одержання своєчасно балансів від організацій.

5. Вивчення має бути плановим і будуватися на певних правилах і одноманітній техніці. Тому, необхідно виконати при вивченні всі методольогичні вказівки н/Центру, уважно ставитися до переведення аналізів фінансового стану організацій, запобігати помилкових висновок і взагалі впорядковувати як найкраще технично справу вивчення балансів організацій.

Кожна Філія повинна „суммірувати" що-місячно матеріял по вивченню стану периферії і робити відповідні підсумки, які слід використати при складанні плану роботи Філії.

Загальна зводка матеріялів по всьому н/Банкові дасть цінний матеріял що до складання кон'юктурного плану н/Банку.

Цілком зрозуміло, що для вивчення необхідно використати всі засоби: і експедіційний і контрольний. Крім того, слід використати весь матеріял про

стан кооперативних організацій, який мається в інструкторських Відділах ВУКС та Сільського Господаря, а також в інструкторських Відділах районових спілок. Це вимагає встановлення певного контакту та міцного звязку між роботою наших Інспекторів та інструкторських Відділів Кооперативних Спілок.

Доцільна постановка вивчення периферії вимагає відповідної кваліфікації н/Інспекторів кооперативного кредиту. Гадаємо, що більшість н/Інспекторів зможе перевести як слід зазначену роботу.

Вивчення периферії має переводиться і Інспекціями н/Філій і Центром в Харкові. Аби уникнути паралелізму, можна розмежувати роботу по таких функціях:

а) Інспекція н/Філій вивчає всю периферію району Філії, звертаючи особливу увагу на вивчення сільської периферії; баланси всіх районових Спілок та Робітничих Кооперативів надсилаються що-місячно до центру;

б) центр з'осереджує всю роботу по вивченню, робить статистичні зводки, розробляє матеріял по правилах статистичної техніки; коректує роботу Інспекцій Філій, перевіряє висновки Інспекцій, особливо по аналізу стану Кооперативів 2-ступня та Робітничої Кооперації; інструктує Філії в справі методів вивчення; вимагає від Філій своєчасної надсилки відомостей; встановлює одноманітні методи вивчення та підходу до аналізу стану кооперативних організаций.

Таким чином, робота мусить переводитися по всій вертікалі Установ н/Банку. Гадаємо, що ця робота мусить ввійти в план діяльности всіх Установ н/Банку і поставлена як система.

Г. Махно.

Організаційна робота н/Банку.

Основні елементи апарату Банку.

Як показав досвід минулого, найбільше недочотів, хиб та неув'язок мається в другій частині організаційної роботи н Банку —увнутрішній її структурі.

Внутрішня структура—механізм банку характеризується в першу чергу техничною чіткостю та оперативно-адміністративною дисципліною. Обслуговується він:—а) певним техничним приладдям (доцільно виробленою системою бухгалтерського та статистичного учоту операцій, низкою трафаретних, механізуючих працю, бланків, ордерів, книг, відомостей, та приміненням иншого техничного приладдя—механичні рахівниці, пишучі машинки, гектографи, штемпелі і т. ин.) і б) певним штатом адміністративно-техничних кваліфікованих співробітників.

Гарно збудовані вказані основні елементи механізму банку дають, з одного боку, змогу працювати, як кажуть, з чіткістю хронометра, а з другого—на 50% забезпечують рентабельність установи.

Але одразу збудувати доцільний механізм Банку неможна.

Реальне життя висуває низку таких впливів, які необхідно учатувати, але які вносять в організайійиу роботу, в організаційні плани, особливо на перші часи, коли не дезорганізацію, то загальмування. Керування роботою в деталях, техничне її виконання, переводяться основним елементом апарату — „живою силою". Отже лише при умові наочности кваліфікованої, належно зкомпанованної цеї частини апарату—як організаційна так і операційна сторони роботи будуть забезпечені.

Що ж в дійсности ми маємо? В цьому відношенні становище сучасних банків в тім і нашого можна порівняти зі становищем Комерційних Банків бувшої Росії в 70 роках, в часи їх народження, в перший період їх діяльности. Так, в ювилейному виданні Тифлиського Комерційного Банку (1872—1897) ст. 4 констатується, що „відсутність практичного навика, відсутність знання банкової справи значно утруднювало перші кроки керовників". В тих же 70-х роках відомий теоретик-фінансист, банковий діяч, професор Московського Університету та довгорічний керовник Московського Купеческого Банку І. К. Бабст писав—„эту породу людей не только приходилось, но приходится еще и теперь растить и воспитывать, ибо торговых, промышленных людей с полным знанием и пониманием современных форм торговли и тем более банкового дела,—у нас почти еще нет". Для переведення технічно-службової праці в ті часи широко вживався метод „імпорту" потрібних спеціялістів з закордону. Так, наприклад, Приватній Комерційний Банк основний персонал мав з Німмеччини; в инших банках також значний відсоток службового персоналу складався з німців та французів.

Як наслідок цього методу російська банкова справа мала інтернаціональний відбиток та вироблену західно-европейську банкову техніку. Инший персонал, що складався з місцевих елементів, поступово набував досвіду, виховувався коло закордонних спеціялістів. Комерційні кола буржуазії, бачучи, яку ролю набирали банки в народньому господарстві, та приймаючи близьку участь в діяльности банків не лише в формі клієнтелі, а й в безпосередньому керовництві ними, розуміли необхідність систематичного виховування нового покоління знавців банкової справи, яке змогло би обійтися без вказаного вище „імпорту". В цей період почалася ера утворення низки комерційних шкіл нижчого, середнього та вищого типу. Таким чином, протягом 40—50 років комерційна справа в Росії, а з тим і банкова справа, поповнилася певним кваліфікованим матеріялом.

Жовтнева революція вносе і в банкову справу раддікальні зміни. Після періоду військового комунізму, першим було організовано Держбанк, який і використав кращі технічні сили. Н/Банк організувався значно пізніше: після Держбанку та Промбанку, а тому нам було значно тяжче підібрати відповідний апарат. Необхідно мати на увазі й ту специфічність, що має н/Банк, як Банк Кооперативний. Не можна забувати також і про велику ріжницю між Банком дореволюційним, спекулятивним (з анархичними методами роботи) і Банком сучасним, що покликаний працювати в умовах планового господарства.

Всі ці моменти в підборі апарату ставили перед нашим Банком надзвичайно тяжку проблему. Треба було в одній особі відповідального робітника мати і кооператора, і банковика, і партійця, і адміністратора й комерсанта. Ця справа ускладнювалася ще й тим, що н/Банк має республіканське значіння, маштаб його діяльности не обмежується одним Харковом і тому з перших кроків треба було організувати апарат не лише суто-технічний, а й керовничий.

В чому ж полягають завдання керовничого апарату при Правлінні, так званого Головного Управління Банку? Які вимоги ставляться перед його робочим апаратом, перед кожним відповідальним співробітником Головного Управління? Яка мусить бути структура цієї частини апарату Банку?

Знов таки, коли звернутись до історії, до вивчення роботи центральних апаратів в ріжних банках, як російських, так і закордонних то можна помітити, з одного боку,—загальне явище,—це концентрацію всіх моментів принціпового значіння по фінансово-кредитовій політиці, по збіранню пасивів, по вирішенню організаційних та адміністративних питань, та розробці всіх технічних деталів механізму Банка в цілому, з другого боку—теж як загальне явище, помічається, що майже кожний Банк мав свою індивідуальну структуру Головного Управління, очевидно пристосовану до суті самих завдань та операцій Банку. Правда, в загальних рисах ця структура має одноманітні елементи, але сама конструї-

ровка їх, взаємовідношення, комплект їх штатів, навіть сами назви—не мали певних, сталих, так мовити, клясичних форм.

От же і н/Банк свое Головне Управління будував поступово, додержуючись в будівництві не лише загальних принципів, а приймаючи на увагу і, головним чином, вимоги життя, розвиток операцій Банку та ті ресурси „живої сили", які можна було мати в своїому роспорядженні.

Структуру Головного Управління неможна раз на завжди закувати в якісь тверді, певні рамки і на них залишитись. Лише в процесі роботи виявляються ті чи інші недочоти, неточности та організаційні помилки, і тому своєчасне перебудовання рядів технічно-керуючого апарату Головного Управління, своєчасне „відпочкування", або злиття тих чи інших галузів його роботи дають, нарешті, Банку можливість мати в центрі точний, чуткий та відповідаючий сучасним вимогам життя центральний апарат.

Робота Центрального апарату, це є—фокус, в якому скупчується вся діяльність банку, і тому персональний склад його мусить бути високо кваліфікованим по спеціяльности та багатогранним по якости. Не лише одна кількість завдань унормовує кількість персоналу, значну ролю в цьому відграє і ріжнородність завдань. В одній особі не може скупчитися де кілько спеціяльностей, і через це в Головному Управлінні необхідно мати спеціялістів по всіх основних галузях банкової роботи. Доцільне використовання цих відповідальних співробітників, цієї керуючої частини апарату Банку, досягнення максимальної продукційности в їх роботі, потрібують належної, відповідаючої менту, зорганізованности та укладення в певну, ясну те компактну структуру. Суто-технічний апарат Головного Управління, що переводе другорядну роботу, але без якої Банк абсолютно обійтися не може, також потрібує певного виховання, поступового кваліфікування та укладення в належні рямці раціональні структури. По такому ж принципу, хоч і в меншому маштабі мусить конструюватися апарат і в Філіялах Банку.

О. Павловський.

Постанови Правління і Ради н/Банку.

А) Зміни в сітці установ н/Банку за час з 1/X—24р. по 1/IV—1925 р.

На протязі першого півріччя біжучого операційного року в сітці наших установ переведені такі зміни:

1) За відходом Шахтинського та Таганрогського округів до південно-східної области СРСР ліквідовано філії Шахтинську (12 січня 1925 року) та Таганрогську (16 січня 1925 р.) шляхом передачі цих установ—на ходу—Агенствам Всекобанку в тих же містах.

2) Згідно постанові УЕН від 22/XI—24 року ліквідовано:

а) Конотопську філію,

б) Білоцерківське Комісіонерство,

в) Ніжинське Комісіонерство,

шляхом передачі пасивів цих установ місцевим філіям Держбанку, а активів та обслуговування пайщиків н/Банку тих районів—близчим н/установам.

3) Кам.-Подільське Комісіонерство перетворено в Агенство скороченого типу, з підпорядкуванням н/Проскурівській філії.

4) Гадяцьке Агенство ліквідується з 1-го квітня б. р.

5) Тираспільське Агенство ліквідовано і замість його організується Молдавська філія н/Банку в м. Балті.

6) Робітничі Каси кооперативного Кредиту, лікьідація яких почалась з 10 грудня 1924 року, перебувають в такому стані:

а) злито з уставами н/Банку . . . . . 16 робкас
б) ліквідовано робкас: а) міських . . . . . 8 „
б) районов, ... 18 „
в) через уповноваж. . . . . 17 „
в) перетворюються в агенства скороченого типу, згідно клопотанню Правління н/Банку перед НКФ УСРР . . . . . 21 „
г) перебувають в процесі ліквідації . . . . . 33 „
(До 1 квітня б. р. буде ліквідовано . . . . . 17) „
Разом . . . . . 113 „

Всі зазначені зміни в організації н/установ затверждені Радою Українбанку 12 березня 1925 року.

Таким чином на 1 квіня 1925 року сітка установ н/Банку складається:

а) **Філії:**

1. Артемівська
2. Бердянська
3. Винницька
4. Житомирська
5. Запорізька
6. Зінов'євська
7. Ізюмська
8. Катеринославська
9. Кременчуцька
10. Криворізька
11. Київська
12. Маріупольська
13. Луганська
14. Мелітопольська
15. Миколаївська
16. Московська
17. Одеська
18. Павлоградська
19. Полтавська
20. Проскурівська
21. Сталінська
22. Старобільська
23. Сумська
24. Уманська
25. Херсонська
26. Чернігівська
27. Молдавська

б) **Агенства самостійні:**

1. Куп'янське
2. Красноградське
3. Роменське
4. Черкаське

в) **Агенства підконтрольні:**

1. Нікопольське—підпорядкован. Запоріжській філії,
2. Першотравенське—підпорядковане Одеській філії,
3. Харківське вечірне—підпорядковане Центральній К-рі Правл.

г) **Агенства скороченого типу:**

1. Кам.-Подільське—підпорядковане Проскурівській філії.

д) **Комісіонерства (тимчасово):**

1. Київське при ТПОЮЗ'і—підпорядковане Київській філії.

е) **Робкасы** (до перетворення в Агенства скороченого типу[1]):

1.	Горлівська	Артемовська філія.
2.	Гришинська	
3.	Констянтинівська	
4.	Гайсенська	Винницька філія.
5.	Могилівська	
6.	Тульчинська	
7.	Коростенська	Житомирська філія.
8.	Новгород-Волинська	
9.	Шепетівська	
10.	Барвенківська	Ізюмська філія.
11.	Ново-Московська	Катеринославська філія.
12.	Олександрівська	
13.	Катеринославська при ГСПС	
14.	Київська при Палаці праці	Київська філія.
15.	Київська на Подолі	
16.	Вознесенська	Миколаївська філія.
17.	Макіевська	Сталінська філія
18.	Чистяківська	
19.	Шполянська	Уманська філія.
20.	Каховська	Херсонська філія.
21.	Ніжинська	Чернигівська філія

Б) Засідання Президії Ради н/Банку.

12 березня відбулось Засідання Президії Ради н/Банку, на якому Правління зробило доклад про роботу Банку за минулі п'ять місяців біж. операц. року.

Президією Ради були винесені між иншим такі резолюції і постанови:

1. Констатувати, що Правлінням Українбанку досягнуто досить значних успіхів на протязі відчитного часу, так в справі певного оздоровлення організації Центрального апарату Банку, як і в справі поліпшення структури балансу— в розумінні притягнення пасивів і зросту балансової маси, як рівно-ж і в справі значного скріплення керування філіями.

2. Рахувати необхідним, аби, з метою встановлення більш міцного звязку Українбанку з кооперативними периферійними організаціями, кооперативні центри перепроваджували свої інкасові й инші банківські операції через Українбанк, для чого припоручити Правлінню Українбанку договоритись про порядок переведення цих заходів у життя з Правліннями кооперативних центрів.

3. Констатувати несправедливу, що до Українбанку, лінію з боку Держбанку, що натискає на кооперативні організації з метою з'осередження у себе пасивів тих організацій, рівно ж перепроваджує кредитувтння низової сільської периферії всупереч постановам, що були вже в цій справі прийняті. Припоручити Правлінню Українбанку війти у відповідні інстанції з проектом постанови по питанню про регламентування порядку притягнення пасивів банками, рівно-ж порядку обслуговування кооперативної периферії.

Вважати доцільним звернути увагу кооперативних центрів, головним чином спожив. кооперації, на необхідність допомоги з їхнього боку в справі укладення Генерального договора Соцстраху з Українбанком, з тим, аби з'осередження коштів Соцстраху робилось переважно в Українбанку.

---

[1]) Справу про перетворення робкас в Агенства скороченого типу обговорено в засіданні Кредитово-грошевої секції Укрдержплану 7 березня 1925 р. та президії Держплану 1/IV—1925 р. і ухвалено: вважати принціпово доцільним перетворення робітничих кас в Агенства з метою наближення й охоплення низової кооперації (прот. ч. 43 від 7/III—25 року).

4. Відзначаючи, що боротьба банків за пасиви являється передумовою дорожнечі дисконтної ставки в банківській системі, припоручити Правлінню Укрaїнбанку поставити питання про здешевлення дисконтної ставки по всій банківській системі й подати наступному Засіданню Президії Ради свої міркування в питанню про зниження вартости кредита.

5. Доручити Правлінню Укрaїнбанку внести в Президію Ради доклад про мережу філій Укрaїнбанку, а також подати на підставі матеріялів обслідування відомості про становище філій Укрaїнбанку.

6. По питанню кредитування сільско-господар. кооперації рахувати політику Правління, що до кредитування її, правильною, похвалюючи принціп відбору здорової периферії. Політику кредитування провадити відповідно до пайового капіталу й зважаючи на кредитоздатність організацій, що кредитуються, не утворюючи в цім відношенню переважного становища ні для одної з галузів кооперації.

7. Притягнення пайових капіталів провадити по лінії здорової периферії в повній згідно з постановами Загальних Зборів пайщиків Укрaїнбанку.

8. Доручити Правлінню Укрaїнбанку на одному з найблизчих Засідань Президії Ради зробити спеціяльну доповідь про стан закордонної роботи.

9. Перепроваджену ліквідацію Робітничих Кас і Філій Укрaїнбанку санкціонувати.

10. Бюджет ухвалити умовно, як орієнтувальний. Припоручити спеціяльній Комісії в складі т.т. Шульги, Нуринова й Плюто під головуванням т. Шульги, зазначний бюджет розглянути й подати своє заключення на наступне засідання Президії.

11. Засідання Президії Ради встановити не рідше, як через що два тижні, і припоручити Голові Президії встановити календарний термін скликання їх, погодивши з Правлінням Банку.

12. Інструкцію по централізації кас в принціпі затвердити і передати для перероблення в Комісію, обрану для розгляду бюджета.

13. Термін скликання сесії Ради намітити приблизно на середину травня. Остаточний термін встановити в залежности від ходу дальнійшої роботи, головним чином по хлібних операціях.

14. Питання про додаткові асигнування для утримання Київського Технікуму тимчасово здійняти до порозуміння в цій справі з иншими кооперативними центрами.

Юридичний відділ.

Запитання. Хто відповідає за неоплату гербовим податком квитка: установа, що видала квиток, чи установа, в якій переховується неоплачений належним гербовим податком квиток.

Відповідь. На підставі ст. 16 Уст. про Гербов. Податок, відповідальність за порушення Уставу покладається солідарно на обидві сторони, які виплачують штраф у 10 разовому розмірі неоплаченого податку, причому стягнення штрафу переводиться в першу чергу з тієї сторони, що переховує неоподаткований, або хибно оподаткований документ. (ст. 39-а Інстр. до Уст. про Герб. подат.).

Запитання. Чи оплачуються гербовим податком комісові доручення та умови, а також рахунки комісіонера на витрачені ним суми по виконанню комісової умови.

Відповідь. На підставі ч. 37^1 п. 5 „Подрібн. переліку актів та документів, що підлягають оплаті герб. податком“, комісові умови опла-

чуються пропорційним гербовим податком 1-розр. в подвійному розмірі, себ-то 1% з суми комісової винагороди.

Рахунки на суми витрачену комісіонером для виконання комісового договору підлягають оплаті звичайним гербовим податком IV-розр., себ-то 6 коп., на підставі ч. 185 п. 2 вищезазначеного „Переліку" (пояснення Госналога СРСР В. Ф. ч. 41 (131) від 20/II—1925 р.).

Запитання. Чи підлягають обов'язковій реєстрації на Товаровій Біржі позабіржевІ торговельні умови купівлі-продажу, які складаються Україбанком з держустановами й ріжними організаціями.

Відповідь. На підставі постанови Р. П. О. (СТО) від II/IV — 1924 року реєстрації на Товаровій Біржі підлягають лише такі позабіржеві торговельні умови, які складаються держустановами та держпідприємствами проміж собою або з кооперацією й приватними особами і в яких, таким чином, хоча-б одною із сторін з'являється держустанова або держпідприємство (п. 1).

Коли останні складають умови з кооперацією, реєстрація на Біржі переводиться лише держустановою або держпідприємством, незалежно від того, чи вони з'являються продавцями або покупцями (п. 2.).

Тому Україбанк не повинен реєструвати на Товаровій Біржі свої позабіржеві торговельні умови.

Зазначене пояснення не торкається обов'язку кооперативних організацій, з'окрема Україбанку, надсилати періодично до Товарової Біржі відомості про складені торговельні умови лише для статистичного учота, згідно існуючих правил.

Преса про Україбанк.

за час з 15/II—18/III—25 р.

1. № 3/56 Вестник профдвижения Украины—«Украинбанк и Профсоюзы"—ст. Брянского.
2. Більшовик Полтавщ. № 40/87 від 19/II--25 р. Держплан про роботу Полтавської Філії Україбанку.
3. Вісти № 45 25/II.—Баланс Укрбанку на 1/XI—24 р.
4. » № 60 15/III.--Баланс Україбанку на 1/XII—24 р. і на 1/I—25 р.
5. Украинский Экономист № 62, 18/III—Украинбанк и Кооперация.
6. » » № 62, 18/III—Баланс н/Банку на 1/I—25 року.

В попередньому № 10 інформаційного Бюлетеня трапились такі друкарські помилки:

Надруковано:	Треба:
Ст. 11—1. Геннін О. Б.	Генкін О. Б.
3. Нурінов О. А. ВУКС.	Нурінов О. А. УЦРК.
8. Фрейдман С. А. Уцерабкооп.	Фрейдман С. А. - Главсоцстрах.
Ст. 12. в § 9 для коопер. центрів—2 разов.	3 разов.

Зведена позиційна телеграфна

	Готівка			Кредитування		
	на 1/III	11/III	21/III	1/III	11/III	21/III
Харьківська група						
1. Артемівськ	148377	151310	57670	615767	679545	586890
2. Ізюм	19992	14424	35760	175179	211801	182770
3. Катеринослав	44568	95965	39060	798389	805832	794680
4. Куп'янськ	14048	38055	5694	151360	157743	163703
5. Луганськ	62000	49000	34740	214000	192000	246570
6. Маріуполь	9126	41775	22000	189200	190143	194940
7. Павлоград	1414	21392	12049	177833	176990	201832
8. Сталіно	136278	108094	118970	320737	280555	333040
9. Старобільськ	14955	13382	27760	105405	97960	102720
10. Суми	35686	26355	11410	114428	115501	125850
Разом	486444	559752	365113	2862298	2910070	2932995
Київська група						
1. Гадяч	127	476	3690	47560	52419	51040
2. Житомир	47333	59626	38150	526714	539178	498930
3. Київ	87483	72632	68370	759296	771975	843960
4. Красноград	18475	566	5060	92522	95669	92190
5. Кременчук	10853	6320	26920	155226	165837	15 180
6. Москва	83824	93480	62925	273755	313530	397384
7. Полтава	88038	10259	21930	321982	359669	348810
8. Ромни	627	3915	17430	51079	54471	59800
9. Умань	6340	16986	13060	207228	254857	245660
10. Черкаси	8466	5085	4790	86557	92634	92110
11. Чернигів	9484	12335	11090	260217	250704	234870
Разом	291050	281680	273415	2782136	2950943	3023934
Одеська група						
1. Бердянськ	14938	11459	8990	175924	192143	187740
2. Винниця	8590	15474	34350	357051	311573	344170
3. Запорожжя	7821	13157	10750	298682	310690	462860
4. Зінов'євськ	22899	8225	28000	226167	216312	235720
5. Кам'янець П.	8100	—		52904	—	—
6. Кривий Ріг	5719	11322	4250	112583	128986	343290
7. Мелітополь	17269	11638	29350	211054	239239	236630
8. Миколаїв	17514	41789	23000	372461	402043	430800
9. Одеса	27758	10723	27630	836706	870818	968890
10. Проскурів	3985	15505	7570	84487	76242	77830
11. Херсон	11033	28956	19770	472811	471458	484650
12. Никопіль	4677	2818	2850	45010	43093	41660
13. Першетравенськ	4780	7499	6240	59001	62595	66740
14. Тираспіль	311	—	—	21188	—	—
Разом	155394	178665	—	3326029	3325192	3880980
Загальна зводка						
По філіях	932888	1020097	841278	8970463	9186205	9837909
На попер. дек.	860779	932888	—	8824637	—	—
По центр. к-рі	268626	369103	453756	1914754	1978448	2148261
На попер. дек.	425236	268626	—	2715093	—	—
Разом	1201514	1389200	1295034	10885217	11164653	11986170
На попер дек.	1286015	1201514	—	11539730	—	—

відомість установ Укрaїнбанку

Вклади			Позики			Баланс		
1/III	11/III	21/III	1/III	11/III	21/III	1/III	11/III	21/III
660302	753518	745460	96253	116829	28550	930441	970538	939950
253128	250588	249620	49425	49425	49430	361933	363168	370090
982278	1016371	968770	68412	79620	78600	1372364	1387871	1348060
174262	237776	167876	2000	—	21	231400	281075	252977
244000	259000	276190	20000	—	9100	346000	319000	363840
200420	215983	191050	36420	38420	40000	273414	293604	280680
107547	111507	131303	19105	29105	31170	236965	350786	273432
608130	490020	429760	40942	55356	56370	698777	607474	573880
78105	71445	214580	—	—	—	131183	124816	234320
159244	170235	138100	1000	1000	12800	202266	217462	194150
3467416	3576443	3512709	333557	369755	306041	4784743	4845794	4831379
19781	25002	19410	—	—	—	59139	66095	68420
461807	475823	475480	50467	35867	34160	679376	688910	631070
845053	816850	804570	155941	122319	190250	1142503	1151338	1190160
94864	78217	40930	14009	15259	15820	122117	108165	108710
98387	108953	123050	4969	57091	57940	205736	241246	259740
536651	570055	583255	128463	166442	243802	1807157	1891932	1977457
128776	128782	126730	85631	104861	108000	382422	412574	415420
30256	32433	55180	24360	26211	31910	125765	137157	163160
121402	131787	114960	35000	35500	50500	252072	298694	288690
35705	26774	27570	19671	32068	30400	162547	160856	166980
65442	71659	71600	22254	32905	33400	321275	314790	315140
2438124	2466335	2442735	540765	628523	796182	5260109	5471757	5584947
85845	86530	83470	17386	26860	33660	262966	284567	270920
239789	234354	181340	53254	27465	25470	666448	636217	584470
116962	152714	181830	70750	62791	84410	608204	635430	623560
125319	131371	147580	60255	62407	107440	276838	280843	324700
46246	—	—	11722	—	—	69047	—	—
120295	107702	111900	19534	27384	29270	362824	407623	399400
137435	159551	156710	19525	27616	33620	338625	358080	371740
190235	214397	231060	75000	124500	129500	475849	521373	531200
511573	515455	573440	332592	345000	418030	1093970	1127285	1211760
44878	52520	37570	16829	16379	20530	158703	160158	169520
327476	308815	265450	21800	40275	48030	593273	605059	573100
50859	40596	43760	—	—	—	122836	119447	118150
30216	31944	33610	—	—	—	73170	80157	83120
6861	—	—	—	—	—	24651	—	—
2033989	2035949	2057720	698747	760677	939960	5127404	5216239	5261740
7939529	8078727	8013164	1573069	1758955	2032183	15172256	15503790	15678066
7672352	—	—	1634235	—	—	14683240	—	—
2619999	2940029	2701924[1])	1599396	1033957	1102145	8696115	8591805	8572722
2544205	—	—	1530244	—	—	8824173	—	—
10559528	11018756	10715088[1]]	3092465	2792912	3134328	23868371	24095595	24250788
10216557	—	—	3164479	—	—	23507413	—	—

[1]) Сума по вечірньому агенству—75904 карб.- не внесена.

Зведена позиційна телеграфна відомість на 21/II 1925 року.

	Готівка	Кредитування	Вклади	Позики	Баланс
1. Артемівськ	85647	643385	694063	100191	1039394
2. Бердянськ	8104	175359	94950	22761	282473
3. Винниця	11218	367593	247608	52194	683339
4. Гадяч	3153	49265	23598	—	64801
5. Житомир	48305	530571	442410	101879	670161
6. Запоріжжя	6501	258000	74573	125204	612166
7. Зінов'євськ	8286	220116	131409	74888	284434
8. Ізюм	17964	144617	205651	18502	225872
9. Кам. Подільськ	10975	52502	43784	13902	80211
10. Катеринослав	22639	806050	947376	63778	1317827
11. Красногрвд	13850	93783	85053	7000	117684
12. Кременчук	18206	150472	83953	49581	210969
13. Кривий Ріг	15764	110088	136367	17101	359467
14. Куп'янськ	23102	147985	129383	4000	200500
15. Київ	105855	681695	870146	106606	1128886
16. Луганськ	85000	241000	254000	27000	351000
17. Маріуполь	28656	177276	213801	35000	275821
18. Мелітополь	3860	196185	124890	8925	303393
19. Москва	71937	230654	503747	87629	1594920
20. Миколаїв	19405	347326	169749	84000	443997
21. Одеса	27726	853837	555145	344869	1105089
22. Павлоград	2330	204321	85794	15785	229852
23. Полтава	18543	325294	109731	78721	381348
24. Проскурів	3216	75363	39330	16997	151612
25. Ромни	4192	51978	28691	23991	95291
26. Старобільськ	21978	110124	71882	—	146215
27. Сталіно	102354	301273	545793	40942	629595
28. Суми	19172	121142	151698	1000	192087
29 Умань	9384	216669	98219	45000	254853
30. Херсон	17200	471554	340266	19300	571395
31. Черкаси	4348	82939	21790	27920	148882
32. Чернигів	8088	264389	65913	19569	321275
33. Никопіль	6608	40428	45203	—	107368
34. Першетравенськ	6022	59943	27543	—	75456
35. Тираспіль	1173	21461	8843	—	25607
Разом по філіях	860779	8824637	7672352	1634235	14683240
По філ. на поперед. дек.	890542	8661171	7452278	1573039	15161180
Правлін. й Центр. К-ри	425236	2715093	2544205	1530244	8824173
Правлін. і Ц. К-ре поп.д.	129804	2743595	2464276	1581686	8613019
Разом по Банку	1286015	11539730	10216557	3164479	23507413
По банку на попер. дек.	1020346	11404766	9916554	3154725	23774199

Видає—**„Українбанк“.** Редактор—***М. Г. Бляхер.***

На правах рукопису.

[332.1 (47.71)].

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ „УКРАЇНБАНКУ“

№ 12 ВИДАННЯ ПЕРІОДИЧНЕ № 12

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖ. БІБЛІОТЕКА ім. В. Г. Короленка

ЗМІСТ:

1. Основний висновок з роботи н/Банку за 1-е півріччя 1924/25 опер. року.
2. Огляд діяльности н/Банку за перше півріччя біж. опер. року.
3. Організаційна робота н/Банку в минулому півріччі.
4. Мережа установ н/Банку на 1/V—1925 р.
5. Висновки Правління н/Банку в звязку з оглядом роботи Банку за півроку.
6. Організація Головного Управління н/Банку.
7. Преса про Українбанк.
8. Юридичний відділ.
9. Позиційні відомості.
10. Друкарські помилки.

330.01

ТРАВЕНЬ

ХАРКІВ 1925

Укрголовліт. № 14084.
Зам. № 1023. Т. 400.
Літо-друкарня
КНИГОСПІЛКИ
Харків, Нете-
ченська
набер.,
№ 14.

Основний висновок з роботи н/Банку за перше півріччя 1924—25 операц. року.

За півроку праці, при важких обставинах, н/Банк має певні досягнення, на де яких ділянках роботи досить значні. Вони докладно зафіксовані в огляді піврічної роботи н/Банку і постановах Правління, що надруковані нижче.

Але ці досягнення йшли в парі з помітним зменшенням темпу дальшого розвитку н/Банку. Тепер головніші моменти, що впливали стримуюче на розвиток операцій Банку, одійшли в минуле і н/Банк повинен в другім півріччі біжучого господарчого року підвищити темп свого розвитку, щоб зміцнити свою позицію одного з більших центральних Банків України і щоб перетворитись, нарешті, в дійсно фінансовий центр кооперації України.

Для цього треба в першу чергу, хоч і обережно та обачно, але все-ж розгорнути нашу операцію по кредитуванню Кооперації, а також розвинути комісово-посередницькі операції, направлені на обслуговування Кооперації. Ліміти, що їх встановляє Правління, мають залишитись в силі, але вони не повинні зв'язувати самодіяльності, здорової ініціятиви наших Філій на місцях.

Товариші, що керують роботою Банку на місцях, мають взяти під увагу досвід минулого півріччя, вдуматись у висновки, зроблені Правлінням і повести далі роботу на всіх ділянках з більш максімальним напруженням сил з таким розрахунком, щоб біжучий рік ми закінчили як найкраще.

Це перший рік, коли н/Банк працює хоч і в важких обставинах, але при твердій валюті, при більше-менше ясних перспективах дальшого розвитку нашого радянського господарства і кооперативного будівництва. Зробимо ж все можливе, щоб використати кон'юнктуру біжучого року як найкраще й зміцнити становище н/Банку як в системі кредитових Установ України, так і в системі нашої Кооперації.

Огляд діяльности н/Банку за перше півріччя біжучого операційного року.

І. Загальні умови роботи банку.

Українбанкові, як Кооперативному Банкові, довелося працювати в першій половині біжучого операційного року при досить важких обставинах.

Кооперативні організації всіх галузів і ступнів переживали протягом зазначеного півріччя період серйозних господарчо-фінансових затруднень, що инколи межували з кризами.

Як відомо, минулий операційний рік багацько кооперативних організацій закінчили зі збитком. Обставини нового року (власне першого півріччя) не дали кооперації змоги ліквідувати старі дефекти й зміцнити своє господарче становище. По-перше, залишався незаліченим основний дефект—брак власних капіталів. Кооперація продовжувала працювати на чужі досить дорогі гроші. Її власні оборотні кошти виносили, по приблизних даних, пересічно 10% до позичених; заборгованість кооперації України виносила (по даних НКФ) в першому півріччі біжучого операційного року біля 147 мільйонів карб. (з них: борг промисловості—50 міл. карб., банкам—27 міл. карб., НКФ—20 міл. карб., кооперативним-же організаціям—50 міл. карб.). Як бачимо, заборгованість кооперації промисловості виносить більше 30% загальної заборгованости. Цей факт набрав для кооперації в минулому півріччі особливо важливого значіння в зв'язку з новою, суворою політикою що до кооперації з боку трестів. Відчуваючи потребу в капіталах, промисловість почала викачувати їх з торговельного апарату, для чого зменшила кредити для кооперації, скоротила їх строки, наполягла на продаж за готівку та на примусовий асортимент. Це й було другою причиною, що негативно вплинула на кооперативний оборот і захитала господарче становище багатьох кооперативних організацій. Нарешті і третя причина—неясні вигляди на врожай, а потім побоювання в другому кварталі нового недороду—також стримуюче вплинула на розвиток кооперативної роботи—у всіх галузях кооперації в тім і сільськогосподарчої.

В результаті, в минулому півріччі ліквідувалось чимало кооперативних організацій на Вкраїні, а також набрали масового характеру протести кооперативних организацій всіх галузів і ступнів. По наших відомостях ліквідувалось 10 район. споживч. Спілок, 3 сільсько-госп. район. Союза, 2 кустарних район. Союзів і кілька десятків низових кооперативних організацій ріжних галузів.

Ось цифри про протести кооперативних організацій, вчинені лише одним нашим Банком: (див. таб. на 5 стор.).

Як відомо, в кінці другого кварталу біжучого операційного року на загрозливе становище кооперації звернули увагу відповідні державні органи й на початку квітня біжучого року Союзна Рада Праці й Оборони винесла ухвалу про негайну потребу фінансової підтримки для кооперації в формі довгострочного кредиту, а також полегшення умов кредитування кооперації трестами і банками.

Таке становище кооперативної периферії вносило постійне напруження в роботу Українбанку і впливало на неї стримуюче. Треба було вести активні операції надзвичайно обережно та обачно, щоб вчасно допомогти тим організаціям, які ще могли перебороти кризу і не загружати коштів в безнадійно хворі товариства та спілки. З другого боку, в зв'язку з загальною лінією по зміцненню вексельної дисципліни й оздоровленню вексельного обороту,—Українбанкові довелося поставити суворі умови до кооперативного вексельного матеріялу і проробити значну роботу в напрямі прищеплення кооперативній периферії відповідного відношення до векселя. Все це стримувало темп розвитку активних операцій Банку.

МІСЯЦІ	Центральна К-ра		Філіяли		РАЗОМ	
	Кільк.	Сума	Кільк.	Сума	Кільк.	Сума
Жовтень	41	26821	154	62718	195	89589
Листопад	48	44562	187	79886	235	124448
Грудень	71	65057	342	227274	413	292331
Січень	58	108356	484	176133	542	284489
Лютий	47	81183	197	94029	244	175212
Березень	37	78254	381	154440	418	232694
						1199000

В цім же—стримуючим напрямі впливали й структурні моменти в роботі Українбанка: ліквідація кількох філіялів і кількох десятків робкас (по постанові відповідних державних органів), що потягло за собою в першу чергу певний відплив пасивів.

Одначе, не зважаючи на всі ці несприятливі моменти, робота Українбанку протягом шости місяців помітно розгорнулась як в кількосному відношенню (збільшення—хоч і незначне-зведеного балансу, пасивів і продуктивних активів), так і в якісному (введення плановости, перетворення паєвого капіталу в цілком реальний, збільшення кредитування по учоту, підвищення ліквідности балансу та рентабельности, централізація каси).

II. Динаміка балансу.

Зовнішні цифрові дані, що характеризують роботу Українбанку за минуле півріччя, в розумінню поширення її,—мало показні. Це в першу чергу треба сказати про баланс Банку, який збільшився з 22.034.606 карб. на 1/X-24 р. до 25.057.637 крб. на 1/IV-25 р., тоб-то всього на 3.023.031 крб. або на 13,7%. А торік, протягом першого півріччя він збільшився, як відомо, на 74%.

В розвитку балансу Українбанку ми маємо два періоди: перший —з 1/X-24 р. по 1/I-25 р, коли баланс поступово зростав і досяг максимальної суми.

На 1/X-24 р. . . . . 22.034.606 крб.—100%.
„ 1/I -25 р. . . . . 25.147.101 „ —114%.

і другій період – з 1/I—25 р. по 1/IV – 25 р., коли баланс н/Банку почав спадати, хоч і залишався весь час вище суми на 1/X—24 р.:

На 1/I-25 р. . . . . 25.147.101 крб.—114,%
„ 1/IV-25 р. . . . . 25.057.637 „ —113,7%.

Зменшення балансу Українбанку в другому кварталі пояснюється моментами майже виключно структурного характеру. Саме в другому кварталі було ліквідовано філіяли Банку в Конотопі (з балансом на 1 січня 1925 р.—

100.918 крб.), Білій Церкві (з балансом на 1 січня 25 р.—38.762 крб.). Передано Всекобанкові філії в Шахтах (з балансом на 1 січня 25 р.—173.584 крб.), Таганрозі (на 1/I-25 р.—544.696 крб.), а також ліквідовано 86 Робітничих кас. Звичайно, частина балансових сум ліквідованих організацій попала в баланси инших н/установ, але все-ж ліквідація значно вплинула на зменшення балансу.

Крім того, н/Банк погасив свій борг Державному Банкові по цілевому кредиту на 608.209 крб. (на 1/X 24 р. борг виносив 777.932 крб., на 1/IV—169.723 крб.); перевів заборгованість нам Кооперативних Центрів по золотій позиці в сумі 600.000 крб. на НКФ.

Вплинуло на зменшення балансу також і переведення розрахунків по товаро-комісових операціях, зокрема по хлібних. Так, наприклад, на рахунку „Крам власний" на 1/I-25 р. стояла сума—991410 крб., а на 1/IV-25 р. ми маємо на цьому рахунку сальдо в сумі лише 294029 крб.

Порівнюючи динаміку балансу Центр. К-ри і Філіялів, бачимо, що баланс Центральної Контори зменшився в абсолютних цифрах і % до зведеного балансу.

	Центральна К-ра	% до звед. балансу	Філіяли	% до звед. балансу
На 1/X -24 р. . . .	8237532 крб.	37,4	13797074 крб.	62,6
На 1/I -25 р. . . .	8824611 „	35,1	16322490 „	64,9
На 1/IV-25 р. . . .	7904531 „	31,5	17153105 „	68,5

Збільшення ролі балансу філіялів в зведеному балансі Банку, навіть при ліквідації де-яких філіялів, вказує на поширення і поглиблення роботи філіялів.

В структурі балансу Українбанку за минуле півріччя відбулося помітне поліпшення, як це видно з динаміки відношення між рахунками у відсотках:

НОМЕНКЛАТУРА	1/X-24 р.	1/I	1/IV
А К Т И В			
1. Резерви	7,27%	6,38%	6,0%
2. Власний крам	4,55 „	3,94 „	1,2 „
3. Продукт. ктиви	44,03 „	45,65 „	46,0 „
4. Тов.-Ком. опер.	15,41 „	12,62 „	6,9 „
5. Инші активи [1])	28,74 „	31,41 „	39,9 „
Баланс. .	100%	100%	100%
П А С И В			
1. Капітали	14,48%	17,09%	13,7%
2. Позики	14,58 „	10,01 „	9,9 „
3. Депозіти	39,92 „	41,97 „	47,7 „
4. Тов.-Ком опер.	9,36 „	9,79 „	4.5 „
5. Инші [1])	21,66 „	20,14 „	24,2 „
Баланс. .	100%	100%	100%

[1]) До инших активів і пасивів віднесено, між иншим, і несальдовані результатні рахунки, що значно вплинуло на поступовий зріст удільної ваги цих статтів у балансі,—а також не сальдовані рахунки Правління і Установ.

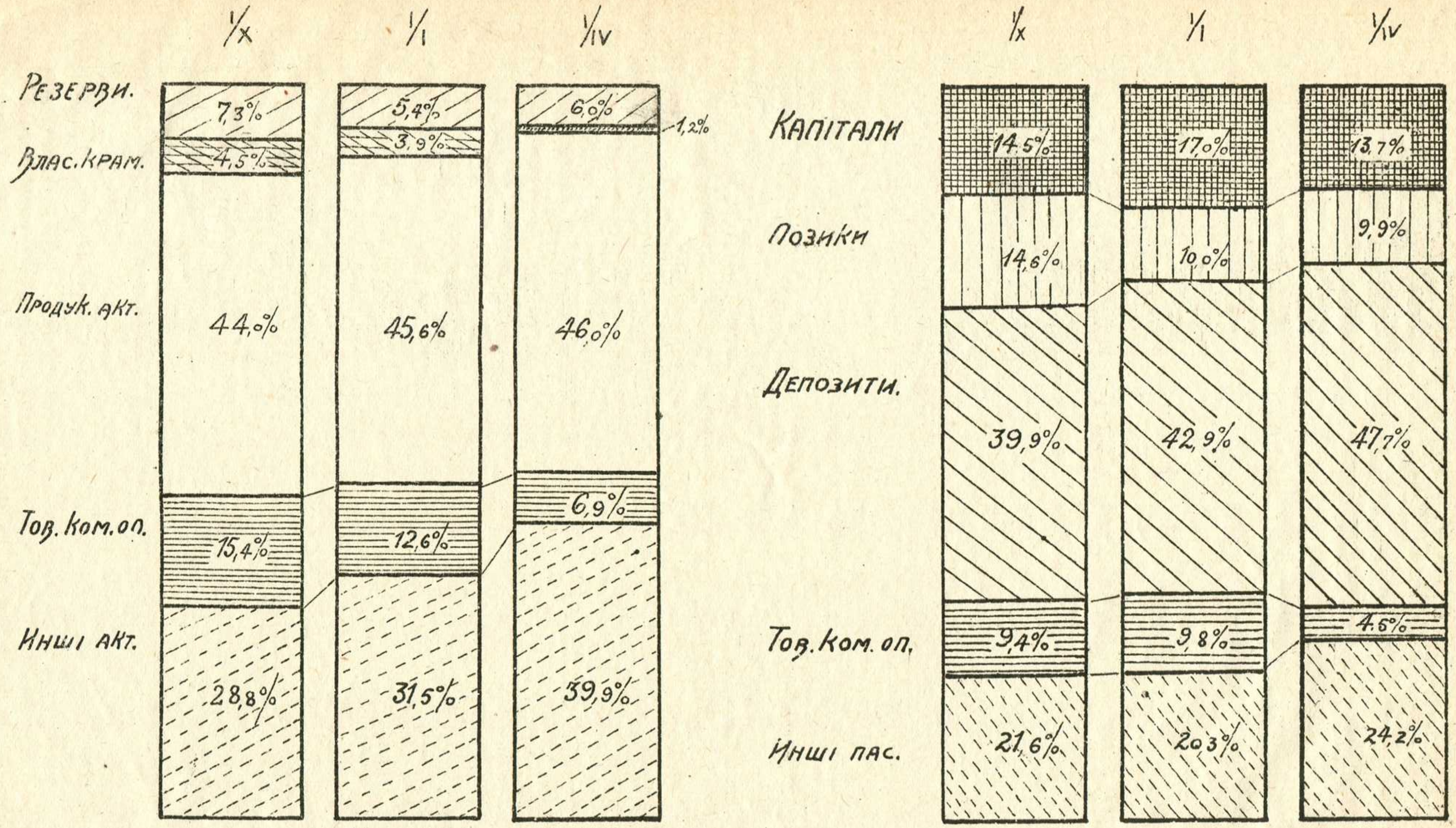

Структура балансу Укрбанку

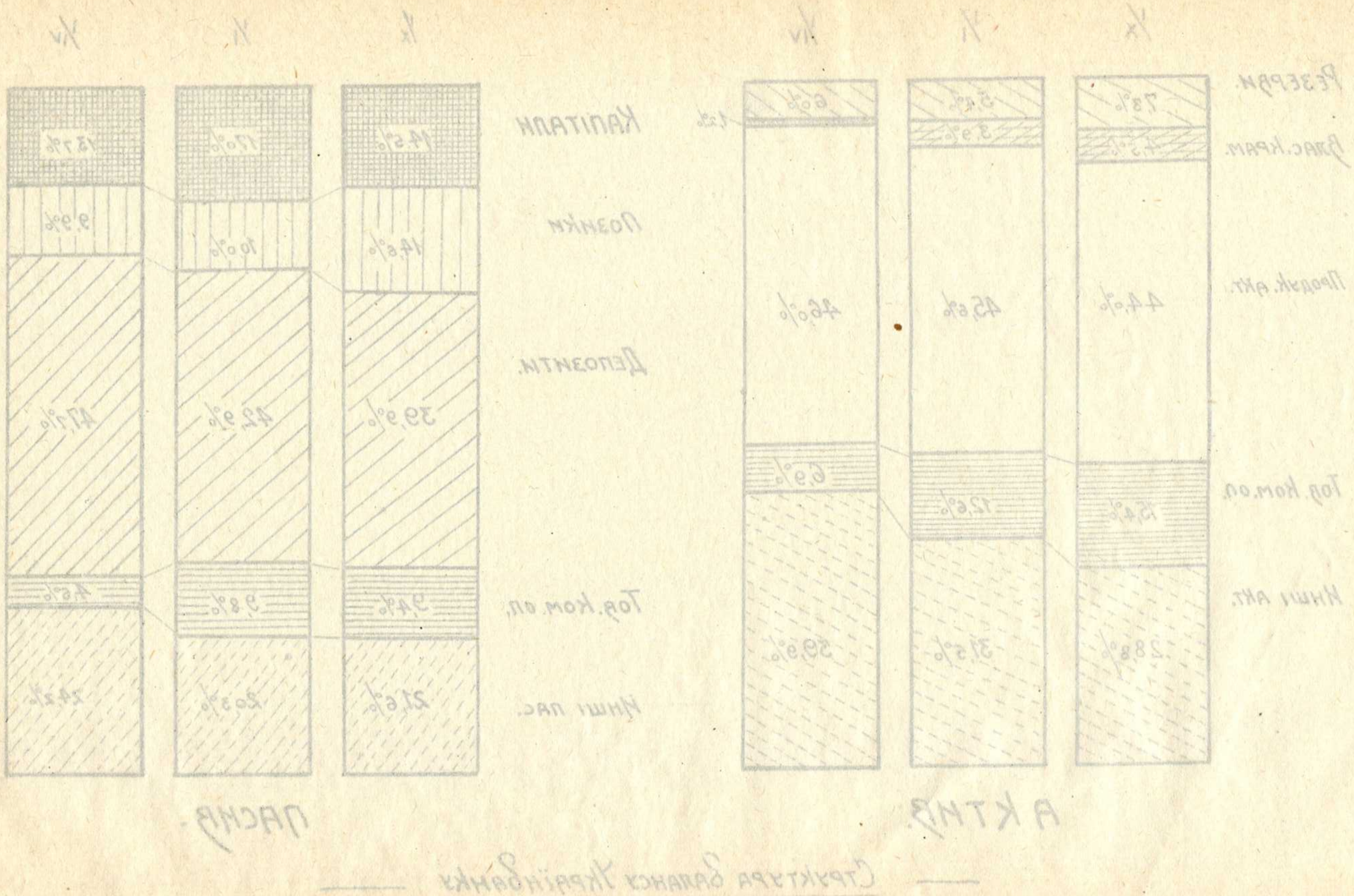
Кг
Кі
Кн
Капітали
Позики
Депозити.
Тор. Ком. оп.
Инші пас.
Резерви.
Влас. крам.
Продук. акт.
Тор. Ком. оп.
Инші акт.
13,7%
9,9%
47,7%
4,6%
24,2%
17,0%
10,0%
42,9%
9,8%
20,3%
14,5%
14,6%
39,9%
9,4%
21,6%
6,0%
46,0%
6,9%
59,9%
5,4%
3,9%
45,6%
12,6%
31,5%
7,3%
4,5%
44,0%
15,4%
28,8%
1,2%
Пасив.
Актив.

По активу помічаємо значне зменшення сум по рахунку власного краму і збільшення продуктивних активів з 44% до 46%. По пасиву—значне збільшення депозитів,—з 40% до 47,7% балансу.

До-речи, в балансі Всекобанку (на 1/III-25—р.) продуктивні активи виносили 55,4% балансу, а депозити 28,8%,—тоб-то Всекобанк в більшій мірі, як ми, працює на позичені в Державі гроші (позики в балансі Всекобанка виносять на 1/III—17%).

Порівнюючи баланс н/Банка з балансами инших Банків, треба підкреслити слідуюче. В зведеному балансі кредитних установ України на 1/X-24 р. (в сумі 258196200 крб.) баланс Українбанка виносив 9,8%, а в балансі більших банків України (Держбанк, Промбанк, Укрсельбанк, Українбанк)—звед. баланс—220226500 крб.)—11,5%. В зведеному-ж балансі зазначених більших чотирьох банків України на 1/III-1925 р. (в сумі 301987000 крб.) баланс нашого Банку виносить 8,1%. На 1/X-24 р. баланс Українбанку виносив—24,4% балансу Всекобанку (90145916 крб.), а на 1/III—22,3% (баланс Всекобанка—110587305 крб.).

III. Пасиви н/Банку.

Пасиви Українбанку в минулому півріччі (капітали, депозити й позики) розвивались майже виключно за рахунок депозитів (вкладок і біжучих рахунків). Беручи дані по-квартально, бачимо такий рух рахунків пасиву:

Дата	Капітали		Депозити		Позики		Разом	
	Сума в карб.	% до заг. суми	Сума в карб.	% до заг. суми	Сума в карб.	% до заг. суми	Сума в карб.	% зросту
1/X-24 . .	3193732	21,1	8795727	57,9	3213512	21,1	15202971	100,0
1/I -25 . .	3389361	19,5	10554952	60,8	3424472	19,7	17368785	114,0
1/IV-25 . .	3429476	19,2	11954742	66,9	2483194	13,9	17867412	117,5

Капітали Банку збільшилися в абсолютних цифрах незначно: з 3193732 крб. (на 1/X-24 р.) до 3429476 крб. на 1/IV-1925 р.

Зазначена сума на 1/IV-25 р. складається з таких частин:

1. Паєвий капітал—2895100 крб.,—проти 1/X-24 р. збільшився всього на 191950 крб., тоб-то на 7,1%.

2. Запасний капітал—36646 крб. (збільшився на суму прибутку за минулий рік—14327 крб.).

3. Спеціяльні капітали—396151 крб. (фонд у майні і инші фонди).

4. Фонд організ. видатків—101579 крб. (збільшився на суму вступних внесків—30447 крб.), а всього 3429476 крб.

В паєвому капіталі Банка стались значні внутрішні зміни в напрямі реальної оплати його. За минуле півріччя списано борги Кооперативних центрів (ВУКС'а і Сільськ. Госп.) за паї в сумі—471700 крб.; натомість придбано Державою паїв н/Банку на суму—471700 крб. Борг УКС'а за паї в сумі 79500 крб. також списано. Таким чином паєвий капітал н/Банку оплачений на 1/IV реально на всі 100, коли не рахувати паїв в обмін.

Що до розподілу і динаміки пайщиків за минуле півріччя, то ми маємо— зменшення паїв центрів, стабільність районової кооперації, значне збільшення паїв першоступневої кооперації.

	На 1/X-1924 р.				На 1/III-1925 р.			
	Пайщик.	Паїв	%	%	Пайщик.	Паїв	%	%
Центри	10	15779	29,2	100	12	6007	10,2	38,1
Райсоюзи	156	10174	18,8	100	160	11082	19,0	109,1
1 ст. Кооп. . . .	3933	22310	41,3	100	4574	26255	44,8	117,7
Всекобанк	1	5800	10,7	100	1	5800	9,9	100,0
НКФ	—	—	—	—	1	9434	16,1	—
Разом . .	4100	54063	100,0	—	4748	58578	100,0	—

По галузях в абсолютних цифрах маємо збільшення:

1. По робітничій кооперації з 227 організацій і 10321 пая (на 1/X-24 р.) до 232 організ. і 11402 пая (на 1/III 25 р.).

2. Кустарно-Промислова з 163 орг. і 2783 паїв (на 1/X-24 р.) до 229 орг 3261 паїв (на 1/III-25 р.).

3. Кредит. Коопер.—з 106 орг. і 770 паїв до 116 організацій і 997 паїв.

Що торкається загально громадянської споживчої та сільсько-господарської кооперації, то вони дали значне збільшення пайщиків, але зменшення кількости паїв; останнє пояснюється списанням паїв (придбаних в борг) з рахунків кооперативних центрів.

Сільсько-господарська кооперація.

	На 1/X-24 р.	На 1/III-25 .р
Пайщики	1586	1848
Паї	15200	12726

Споживча кооперація.

Пайщики	1960	2234
Паї	17290	13153

Коли порівняємо сільські господарчі та кустарні Райспілки з споживчими Райспілками у відношенню до придбаних ними паїв, то побачимо, що загалом на 1 пайщика-райспілку—пересічно припадає на 1 березня—75,1 пая, на сільсько-госп. райспілку—67,3 паї і на кустарно-промислову—38,1—при чому по сільсько-господарчих спілках маємо (в порівнянню з 1/X-24 р.) повільне збільшення

паїв на 1 райспілку—з 57,1 пай до 67,3 пая; те саме бачимо по кустарно-промислових спілках—з 32,1 пая до 38,1 пая (табл. № 4).

Таким чином сільсько-господарча та кустарно-промислова районова кооперація щільніше зв'язується з Укрaїнбанком.

Споживчі Райспілки, через скрутний стан і ліквідацію з 1/X-24 до 1/I-25 р. оступово зменшували пересічну кількість паїв на 1 пайщика (з 75,6 пая на 1/X-24 р. до 71,4 пая на 1/I-25 р.). Але з 1/I-25 року спостерігаємо перелом: збільшення кількости паїв на 1 райспілку до первісної цифри (до 75,1 пая на 1/III-25 р.).

Що торкається низової (1 ступневої) кооперації, то тут маємо ще більшу ріжницю в кількосви паїв, що припадає на одну організацію в ріжних галузях,

На 1/III-25 р. припадає паїв на 1 організацію.

1. Споживча загально-гром. . . 3,0 пая (було на 1/X-24 р.— 2,8)
2. „ Робітнича . . . . 44,0 „ („ „ „ „ —40,1)
3. „ Військова . . . 64,8 „ („ „ „ „ —65,2)
4. Сільсько-Господарча . . . . 3,8 „ („ „ „ „ — 3,6)
5. Куст.-Промислова . . . . . 4,1 „ („ „ „ „ — 4,0)
6. Кредитова . . . . . 8,6 „ („ „ „ „ — 7,3)

Звичайно, міських кооперативів не можна рівняти (по їхніх оборотах) з сільськими, але все-ж кидається у вічі дуже мала пересічна кількість паїв, що припадає на сільські Т-ва (споживчі і сільсько-господарчі). Треба підкреслити, що Робітнича Кооперація дала приріст пересічної кількости паїв на 1 організацію з 40,1 до 44,0 паїв.

Позики (таблиці № 5 і 6). Як було вже зауважено вище, роля, позик в балансі н/Банку за минуле півріччя у відсотках до балансу зменшилась з 14,6% (на 1/X-24 р.) до 9,9% (на 1/IV-25 р.). В абсолютних цифрах позики зменшились з 3213512 крб. (на 1/X-24 р. до 2483194 крб.,—тоб-то з 100% до 77,3%.

Зменшення викликано:

1. Покриттям боргу НКФіну (по промкредиту маємо зменшення з 221982 крб. до 1349 крб.

2. покриттям боргу иншим кредитовим установам: маємо зменшення з 126.044 крб. до 48.810 крб. і.

3. покриттям боргу Держбанку: маємо зменшення з 2.865.486 крб. (на 1/X—24 р.) до 2.433.035 крб. (на 1/IV—25 р.).

Зменшення боргу Держбанкові пішло головним чином по лінії покриття боргу по спеціяльному (на хлібні операції) кредиту:—маємо зменшення з 777.932 крб. (на 1/X—24 р.) до 169.723 крб. (на 1/IV—25 р.—), а також по лінії зменшення боргу по переучоту (табл. № 6).

В Центрі:—по спеціяльному кредиту н/Банк платить 8% річних, а по Спец. біж. рахунку—9%.

Біжучі рахунки і вкладки. Про загальний розвиток вкладкової операції говорилось вище. Її велике значіння для кооперації очевидне. Н/Банк збірає мільони карбованців і вливає їх потім в кооперативне господарство.

Головні вкладчики н/Банку—це Трести, Органи Соцстраху і профорганізації. (На 1/IV—1925 року вклади та біжучі рахунки кооперації виносять – 13,2%, профорганізацій 21,6%, трестів і держорганів—31,4%, соцстраха 24,3%, приват. осіб і установ—9,5% до загальної суми вкладів.

Вклади кооперації хоч і збільшились протягом минулого півріччя (в абсолютних сумах і у % до загальної суми депозитів), але відограють і досі незначну ролю:

Вкладки: біж. рахунки кооперації:

На I-X—24 р. . . . . 864.379 крб. 100%— 9.8% заг. суми.
„ I-I —25 р. . . . . 1375.307 „ 159 „ —13% „ „
„ I-IV—25 р. . . . . 1580.778 „ 183 „ —13,2% „ „

Розвиток вкладкової операції кооперативних організацій викликано, в значній мірі, зростом ділового звязку між нашим Банком і кооперацією (по лінії не лише кредитування, але й інкасових та переказових операцій). Н/Банк платить кооперації по біж. рах. 6% річних.

Вклади профорганізацій дали такий зріст:

На I-X—24 р. . . 1.921.817 крб.—100% —21,9% до заг. суми
„ I-I —25 р. . . 2.203.671 „ —114,9%—21,0 „ „ „ „
„ I-IV--25 р. . . 2.582.151 „ —134,3%—21,6 „ „ „ „

Як бачимо, роля вкладок профорганів в загальній сумі вкладок залишилась майже без змін (21,9%—21,6%).

По біжучих рахунках профорганів н/Банк платить в центрі і губорганізаціям—9% річних, дрібним—7%.

Роля **вкладок Соцстраху** трохи зменшилась, при абсолютному зрості їх:

На I-X—24 р. . . . . 2.320.503 крб.—100% —26,4% заг. суми
„ I-I —25 р. . . . . 2.343.011 „ —122,5%—27 % „ „
„ I-IV --25 р. . . . . 2.897.957 „ —124,9%—24,3% „ „

По Соцстраху наш Банк до 1 квітня платив: по біж. рахунках—7% і по термінових вкладках—від 9% до 10% річних. Операція з Соцстрахом має незручність, що не всі трести вносять на біжучі рахунки готівку і що в наслідок цього н/Банкові доводиться кредитувати трести. Так на I-IV—25 р. по рахунку „Ріжні особи і Установи“ Югосталь винна н/Банкові—817.669 крб.

Викладки трестів і держорганів у відсотках до загальної суми незначно зменшились, при абсолютнім зрості на 28,5%.

На I-X —24 р. . . 2.924.980 крб.—100% —33,2% до заг. суми
„ I-I —25 р. . . 3.286.015 „ —112,3%—31% „ „ „
„ I-IV—25 р. . . 3.760.365 „ —128,5%—31,4% „ „ „

По біжучих рахунках трестів і держорганів н/Банк платить 6%. Отже це найдешевші кошти, якими розпоряджає н/Банк для кредитування.

Вклади та біжучі рахунки приватних осіб і ріжних дрібних громадських організацій займають незначне місце, хоч і дають досить помітний зріст.

На 1/X -24 р. . . . . 764077 крб—100,0%—8,7% до заг. суми
На 1/I -25 р. . . . . 842048 „ —110.2%—8,0% „ „ „
На 1/IV-25 р. . . . . 1133491 „ —148,3%—9,5% „ „ „

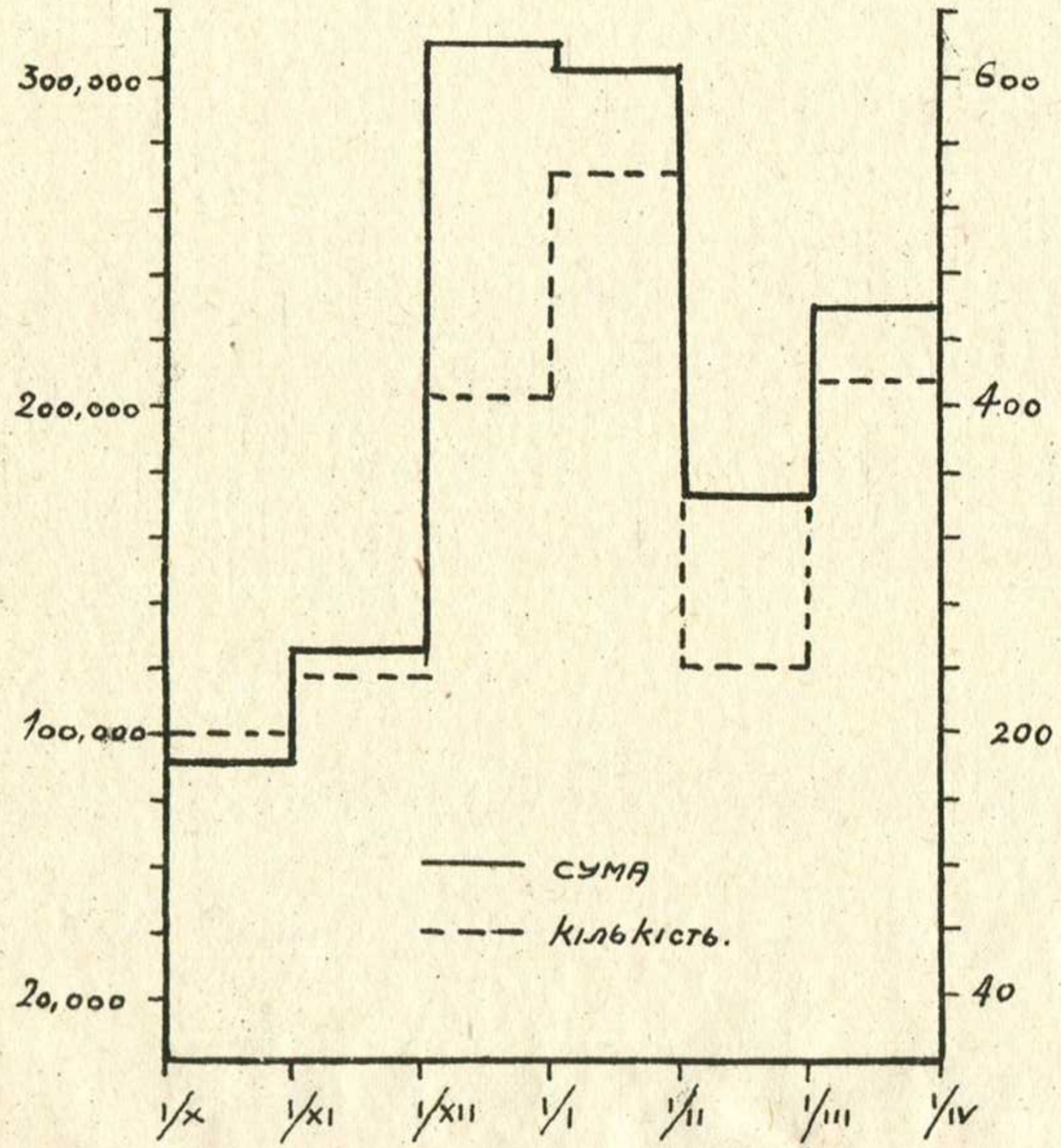

Рух протестів по Українбанку за півріччя

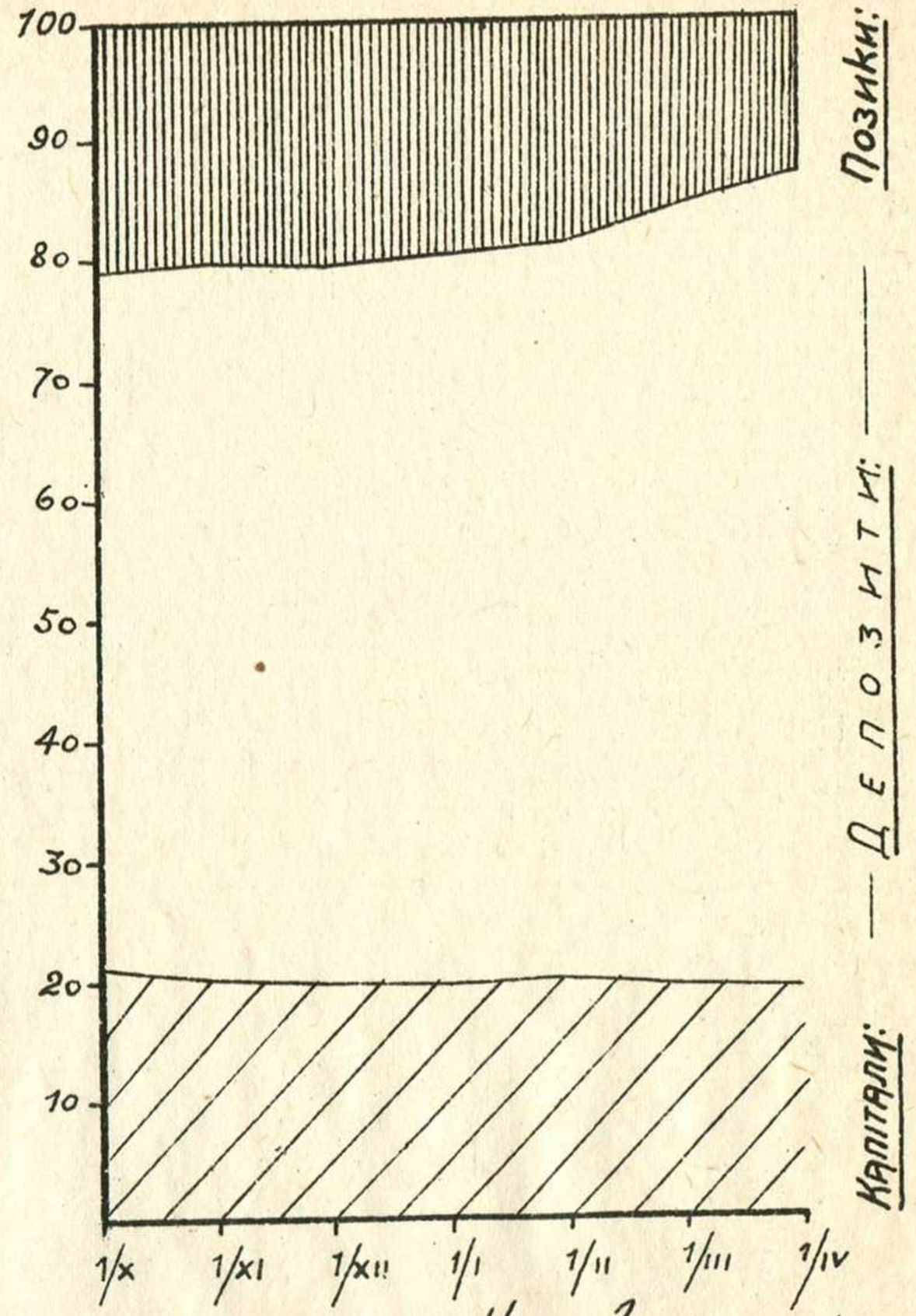

Структура пасивів Українбанку в %%.

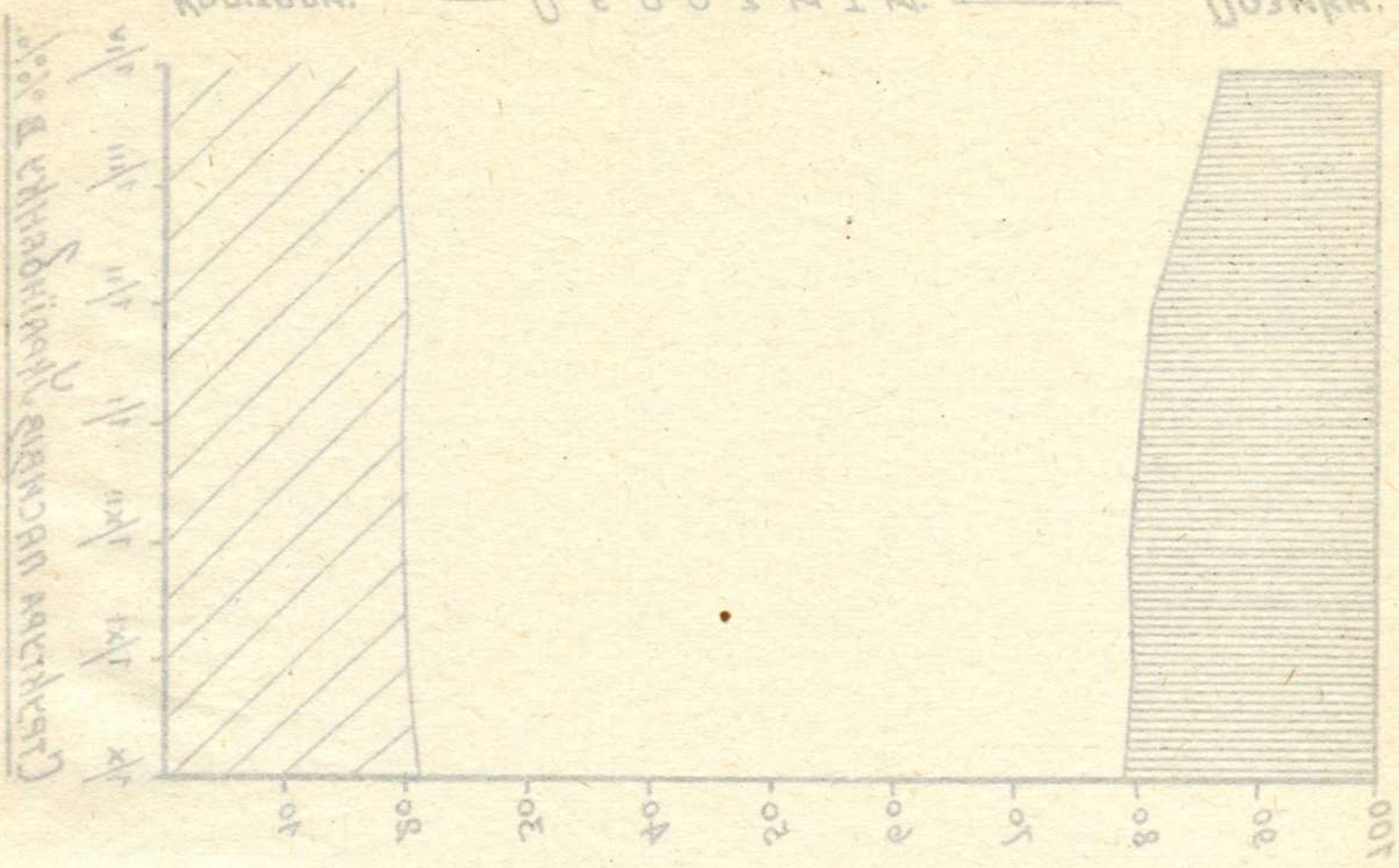
ΚΑΤΑΤΑΞΗ:
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ
ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΛΥΠΤΟΜΕΝΟ ΑΠΟ ΔΑΣΗ
1/4
1/3
1/2
1
2/3
3/4
10
20
30
40
50
60
70
80
90
100

ΠΛΗΘΟΣ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΔΗΜΟ
1/2
1/3
1/4
1/5
1/6
1/7
1/8
1/9
1/10
100
200
300
400
ΚΥΡΙΟΚΛΗΡΟ
ΣΠΑΝΙΟ
500
1.000
2.000
3.000
5.000
10.000
20.000
30.000
50.000
100.000
200.000
300.000
ΕΚΤΑΣΗ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΩΝ

Загалом, кошти, притягнуті по вкладках і біжучих рахунках, обходяться нашому Банкові досить дорого, хоч загалом і значно дешевше, ніж кредит в Держбанку, якому ми платимо (по звичайному кредиту) 9% річних.

Оборот депозитів за півріччя характеризується такими даними:

	Ценкральна К-ра			Філіяли			Разом		
	К-т	Д-т	% пливучости	К-т	Д-т	% пливучости	К-т	Д-т	% пливучости
За жовтень 24 р. .	3490	3333	181	12860	12340	162	16350	15673	165
» листопад 24 » .	3977	3782	186	12393	12023	150	16369	15805	157
» грудень 24 » .	4463	4096	170	14157	14006	172	18619	18102	171
» січень 25 » .	4298	4298	179	13292	13366	165	17590	17664	169
» Лютий 25 » .	3946	3632	134	12186	11595	134	16132	15227	134
» Березень 25 » .	5078	5176	197	15479	15092	165	20557	20268	172

Як бачимо, за березень, пливучисть депозитів збільшилась і досягла ступня, при якому вся сума обертається 1 раз у 18 днів. По притягнутих депозитах на першому місці стоять такі філіяли нашого Банку (данні на 1/I-25 р.):

1. Екатеринославська . . . . . 1352965 крб.
2. Артемієвська . . . . . 940071 „
3. Київська . . . . . 857013 „
4. Московська . . . . . 538042 „
5. Сталінська . . . . . 491277 „
6. Одеська . . . . . 487110 „
7. Житомирська . . . . . 476561 „
8. Миколаївська . . . . . 337768 „

Що торкається ролі філіялів і Цент. К-ри н/Банку в справі збірання депозитів, то вона характеризується такими даними:

	Центральна К-ра		Філіяли		Разом по Банку	
На 1/X -24 р. . .	1686680 крб.	19,2%	7109046 крб.	80,8%	8795726 крб.	100%
На 1/I 25 р. . .	2404898 »	22,8 »	8150054 »	77,2 »	10554952 »	100 »
На 1/V -25 р. . .	2688380 »	22,5 »	9266355 »	77,5 »	11954742 »	100 »

Значний зріст вкладок по центр. К-рі пояснюється між иншим, і тим, що філії н/Банку переводять Цент. К-рі суми вкладок органов Соцстрвху, а відсоткове зменшення ролі філіялів у вкладковій операції Банку пояснюється ліквідацією чотирьох філіялів і системи робкас.

Загалом же, не зважаючи на вказані вище момента, що вплинули на зменшення балансу Банку і викликали звуження операцій, фінансовий план Банка (в пасивній частині) на перше півріччя виконано цілком на всі 100%.

НАЗВА СТАТТІ	Передбачалось по плану, затвердж. Заг. Збор. пайщ. на 1/IV-25 р.	Виконано на 1/IV-25 р.	% виконання
1. Паєвий капітал	3000000 крб.	2895100 крб.	96,5
2. Вклади та біж. рахунки	10650000 »	11954742 »	112,2
3. Кредити в Держбанку:			
а) вексельний	3000000 »	2263312 »	75,4
б) на хлібні операції	503000 »	169723 »	33,7
4. Кредити в инших установах . . .	—	48810 »	—
5. о зики в НКФ	—	1349 »	—
РАЗОМ . .	17153000 крб.	17333036 крб.	101%

Вкладкова операція дала перевещення проти плану на 12%, паевий капітал незначний недобір (на 4,5%), а кредит в Держбанку (вексельний) недобір на 24,6%.

IV. Кредитування кооперації.

Протягом минулого півріччя Українбанком пророблено велику роботу в напрямі внесення в кредитування певної плановости — певного підбору здорової клієнтури, в напрямі зміцнення вексельної дисциплини й поліпшення вексельного портфелю, розвитку операцій по учоту і зменшення кредитування по онколю під векселі, і нарешті, в напрямі розмежування кооперативної клієнгури по кредитуванню між н/Банком і Держбанком.

Це останне розмежування,—хоч і було санкціоновано відповідними держорганами—, не дало реальних наслідків, кредитування кооперацій всіх галузів і ступенів провадиться і досі ріжними банками України без взаємного погодження. В результаті Українбанк хоч і являється спеціяльним кооперативним банком, проте в загальної суми кредиту, що його кооперація одержує від більших банків України (Держбанку, промбанку і Українбанку), — на Українбанк припадає всього біля 33%.

Кредитувння кооперації України ріжними банками.

	На 1/X—24 р.	На 1/I—25 р.	%%
Держбанк	14.009.590	15.747.000	46%
Українбанк	9.700.528	11.481.516	33,5
Промбанк	—	7.000.000	20,5
Разом. . . .	—	34.228.516	100

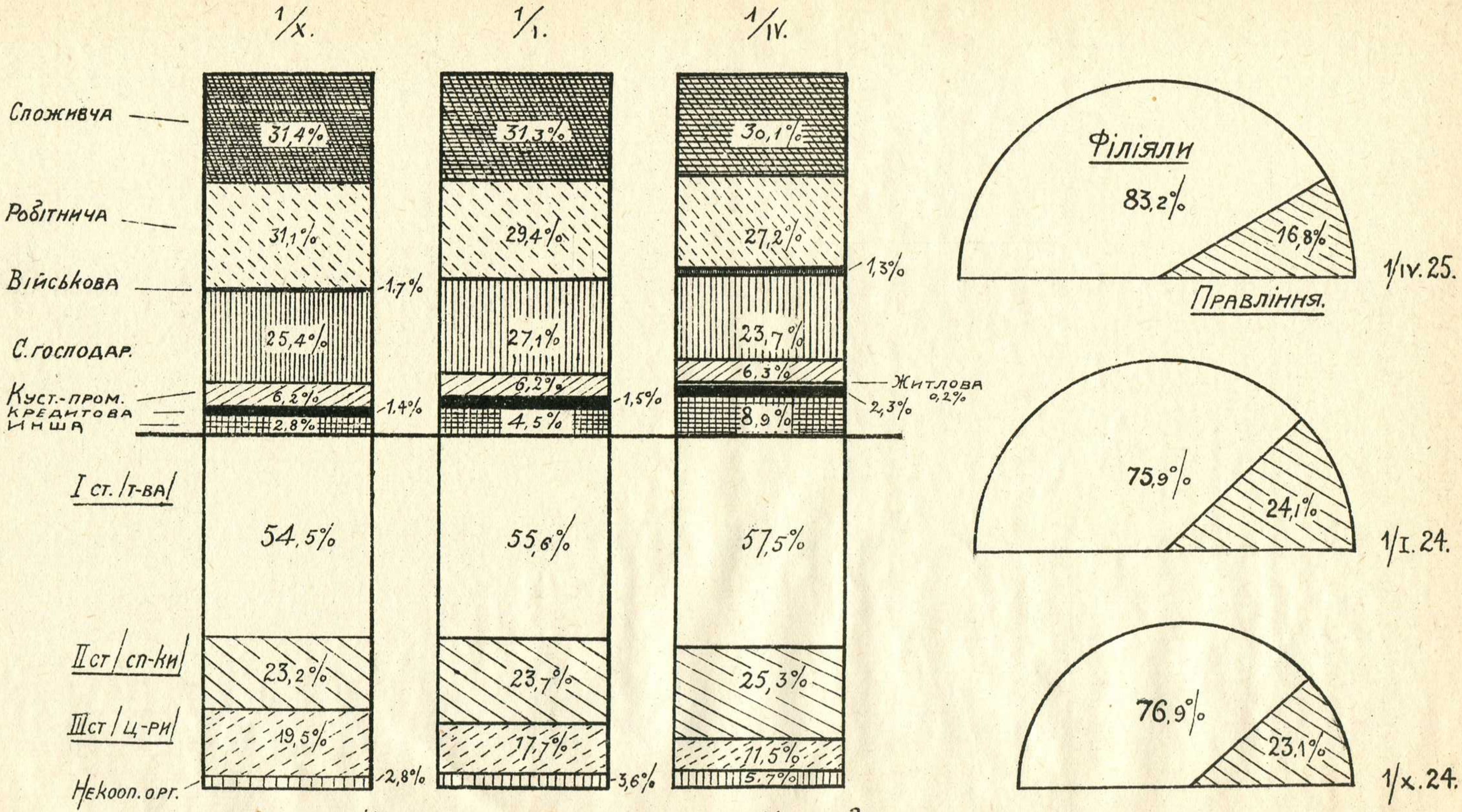

Кредитування кооперації по Українбанкові.

1/IV. 25.

1/I. 24.

1/X. 24.

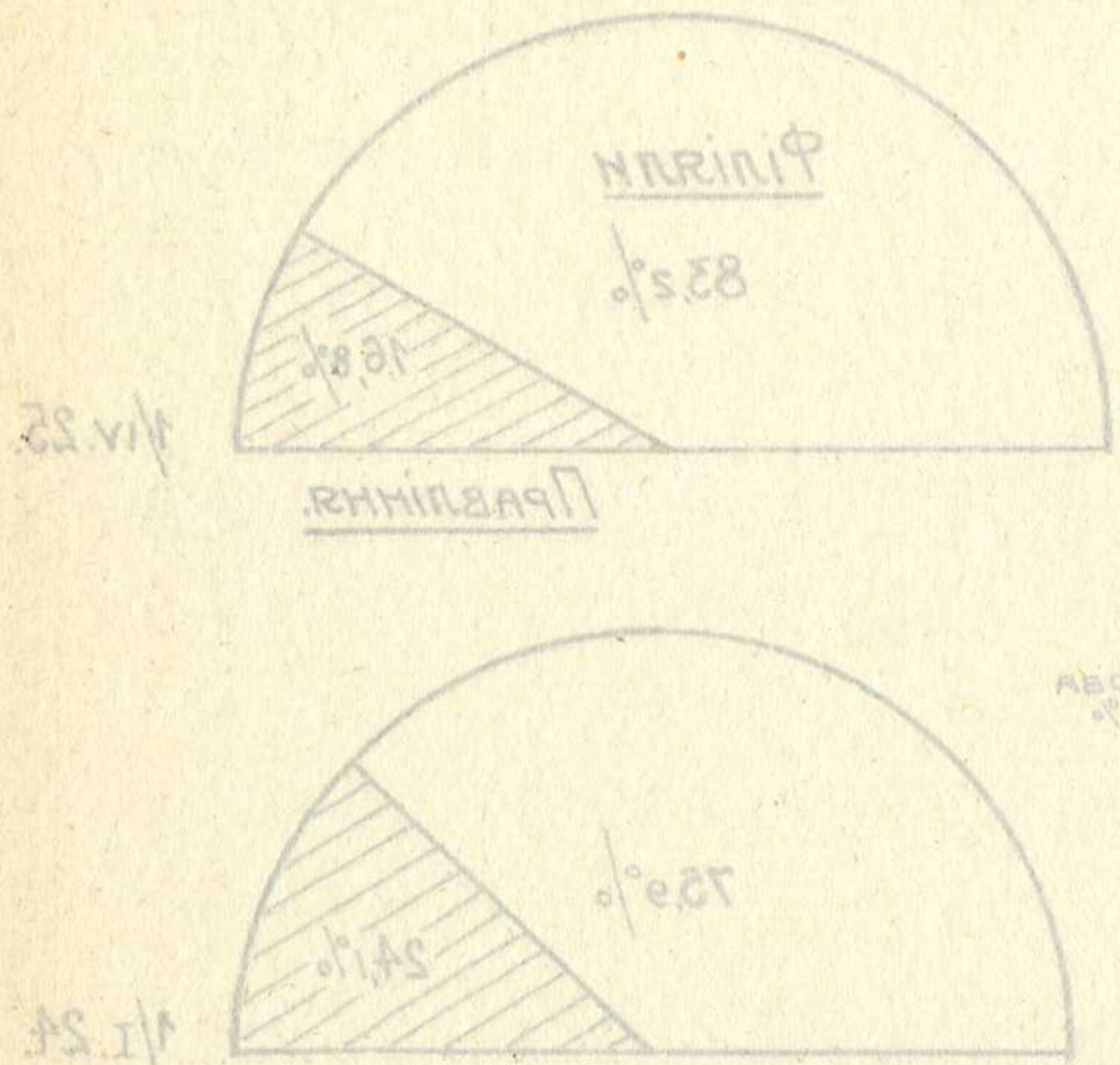

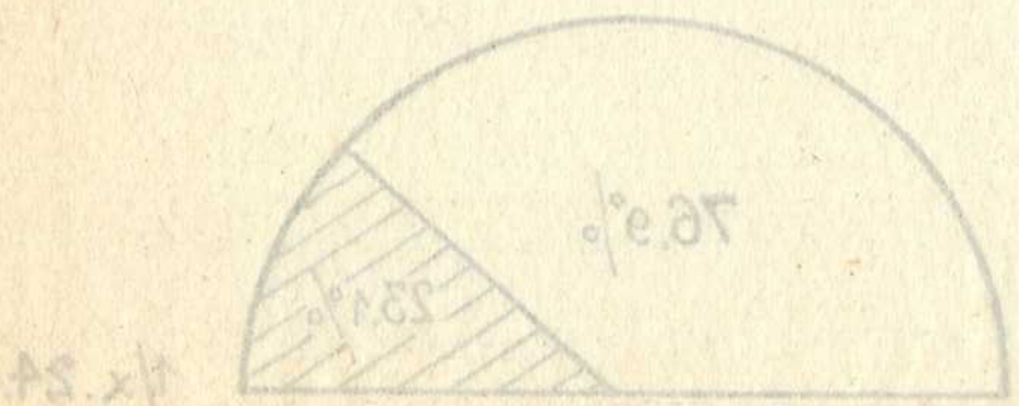

Диаграмна коопераций по Шарлахова

В зведеному балансі Банку кредитування (учот, онколь, строкові позики, цільові позики) виносять від 44% до 46%. Протягом півріччя відсоток поступово збільшувався.

	На 1/X—24 р.	На 1/I—25 р.	На 1/IV—25 р.
Кредитування кооперації у % відношенню до зведеного балансу . .	44,3%	45,7%	46%

Коли до суми виданих Українбанком кооперації по зазначених рахунках, додати суми, що йдуть (як активне сальдо) по рахунку „Клієнтів і комітентів" по товсрових операціях, то цей відсоток збільшиться на 1/IV—25 р. до 48,4% (на 1/IV маємо активне сальдо по рахунку „клієнтів і комітентів" в сумі 586.653 карб.)".

Характер роботи Українбанку, його звязок з держорганами і трестами по пасивах, примушують банк до кредитування (хоч і незначного та випадкового), також і цих організацій.

На 1/IV воно складає 565.736 крб. (не рахуючи кредитування Південно Сталі по рахунку „Ріжних Осіб і установ").

Отже загалом відсоток використування Банком коштів „по прямому призначенню" тоб-то на кредитування—весь час підвищується. В минулому році кредитування (без дебіторів) виносило всього на 1/IV—24 р.—38,2% балансу, а на I/X—24 р.—44,0% проти 46% на I/IV—25 року.

Динаміка кредитування по місяцях мала протягом минулого півріччя такий характер:

Дата	Центральн. Контора			Філіяли			Разом		
	Сума	% ст.	% дин.	Сума	% ст.	% дин.	Сума	% ст.	% дин.
На 1 жовтн. 24 р.	2248578	23,2	100,0	7451950	76,8	100	9700528	100	100
„ 1 лист. „	2333980	22,4	103,3	8061108	77,6	108,2	10395087	100	107,2
„ 1 грудня „	2421060	22,9	107,7	8125328	77,1	118,4	10546388	100	108,7
„ 1 січня 25 р.	2763562	24,1	122,9	8717954	75,9	117,0	11481516	100	118,4
„ 1 лютого „	2646468	23,0	117,7	8855036	77,0	118,8	11501504	100	118,6
„ 1 березн. „	1929009	17,1	85,8	9331755	82,9	125,2	11260766	100	116,1
„ 1 квітня „	1964439	16,8	87,4	9725831	83,2	130,5	11690270	100	120,5

Отже за півріччя кредитуваяня загалом піднялось на 1.989.742 крб. або на 20,5%. Але це збільшення суми кредитування торкається лише філіалів, де воно визначається в цифрах—2.273.881 крб. або 30,5%. По Центральній же К-рі кредитування навпаки, впало на 284.139 карб. або на 12,6%.

Таким чином значіння філіялів в царині кредитування зросло, а значіння Центральної Контори зменшилось: а саме — на 1 жовтня – 24 р. кредитування по Ценгральній К-рі становило до загальної суми 23,2%, а по філіях—76,9%, а на 1 квітня 25 року—Центральна К-ра 16,8%, а філіяли—83,2%.

Вказані зміни припадають на другий квартал. Викликанні вони (по центральній К рі) списанням значних сум заборгованности Центральних кооперативних установ за паї і за золоту позику, що рахувались по кредитуванню на рахунку „спец. біж. рахунків", а саме:

Списання боргу за паї:

По ВУКСУ і Сільському Господ.	500.002 карб.
По Українкустарспілці	106.378 „

Списання боргу за золоту позику

По ВУКСУ на НКФ.	300.430 „
Разом	906.810 „

Коли ми візьмемо на увагу цю цифру і порівняємо її з сумою фактичного зменшення кредитування по Центральній Конторі—284.139 карб., то побачимо, що коли-б не ці списання, сума кредитування по Центральній К-рі навпаки збільшилась би на 622.671 карб., або на 27,7% —майже однакого з філіялами. Отже з цього слід вивести висновок, що на протязі минулово півріччя операції н/Банку по кредитуванню розвивались, хоч і не досить швидко, але нормально і майже однаково так по філіялах, як і по Центральній Конторі.

Коли порівняти суму виданого кооперації кредиту з сумою одержаних Банком депозітів і позик (не рахуючи паевого капіталу) на 1-ше квитня 1925 року, а саме кредитування—11.690 тис. карб., депозіти і позикі—14.438 тис. карб., то ми бачимо, що одержані кошти перевищують суму вкладену в кредитування, на 2748 тис. Сума ця пішла на инші активи; так, на 1/VI-25 р. ми маємо:

1) Борг Югосталі за зараховані страх. внески по Соцстрах.	817 тис. крб.
2) Касу та біж. рах. в Банках	1507 „ „
3) Заборгованність кліентів по товар. коміс. операц. . .	587 „ „
4) Кореспонденти Лоро і Ностро	282 „ „
	3193 тис. крб.

Переходячи до розподілу кредитування по видах кредитів ми повинні відзначити за півріччя:

1) збільшення кредитування (в порівнянні з I/X—24 р.):

а) по учоту векселів на 88,9% або на	2.648,2 тис. крб.
б) „ „ боргов. зобов'яз.	321,5 „ „
в) спец. б/р. під крам і крам. докум.—245,4% . .	1.071,0 „ „
г) позики п/крам і крам. докум. —147,8 „ . .	531,4 „ „

2) зменшення кредитування:

а) по спец. біж. рах. п/векселі—35,8% або на . .	1.697,8 „ „
б) позики цільовіх —89,0 „ „ „ . .	1.038,0 „ „

Таким чином ми помічаємо оздоровлення форм нашого кредитування: значно збільшилося кредитування по учоту і по онколю під крам і крамові документи, натомісць зменшення онколя під векселі.

Що торкається розподілу кредитів по ступенях і галузях кооперації то ми за півріччя в порявнянні з 1/X—24 р. загалом збільшили кредитування:

споживч. загал. кооперації . . .	на	474.968	крб.,	або на 15,5%
„ робітничої „ . . .	„	160.464	„	„ „ 5,3 „
сільско-господарч. „ . . .	„	309.502	„	„ „ 12,5 „
кустарно-промисл. „ . . .	„	131.019	„	„ „ 21,7 „
кредитової „ . . .	„	133.086	„	„ „ 98,0 „
роспочали кредитування житлової кооперації, видавши	„	18,083	„	
і зменшили кредитування військової кооперації	„	14.285	„	„ „ 8,6 „

Одначе значних змін в удільній вазі кредитування окремих галузів кооперації за минуле півріччя не сталось:

	На 1 квітня 1925 р.	На 1 жовтня 1924 р.
	%% до загальної суми кредитування:	
Споживча загальна кооперація	30,1%	31,4%
„ робітнича „	27,2 „	31,1 „
„ військова „	1,3 „	1,7 „
С.-господарча кооперація	23,7 „	25,4 „
Куст.-промислова кооперація	6,3 „	6,2 „
Житлова кооперація	0,2 „	— „
Кредитова „	2,3 „	1,4 „
Інші некооперат. і нероспод.	8,9 „	2,8 „
	100%	100%

Коли не брати на увагу певної кількости нерозподілених сум (останніх на 1 квітня мається 105.604 крб., або 0,9%) відсоткове відношення залишилось майже стабільним; маємо менше більше помітне зменшення удільної ваги робітничої та с.-господ. кооперації.

Що до робітничої кооперації, то зазначене явище (як і недобір робітничою кооперацією кредиту і в абсолютних цифрах) пояснюється кількома причинами з яких головніщі є такі: а) відход кількох великих рабкоопів до Всекобанку (в звязку з передачою йому Таганрозької й Шахтинської філій) б) зменшенням кредитування слабих Рабкоопів непромислового району (що більше по назві вважаються за робітничі кооперативи, а в дійсности з звичайними загально-громадськими споживчими кооперативами) і в) нерозвязання питання про кредитування Робкоопів під соло-векселі.

Треба зазначити, що за минуле півріччя значно вирівнялась *кредитова політика Філіялів н/Банку* в напрямі більш рівномірного обслуговування кредитом життездатних кооперативних організацій району діяльности кожної філії.

В минулому операційному році помічалось, що та чи инша філія загружала свої кошти в дві-три кооперативні організації і майже зовсім не обслуговувала инших своїх пайщиків, навіть цілком кредитоздатних і потрібуючих кредиту. Тепер цю хибу усунуто. Для ілюстрації наводимо такі відомости по філіях н/Банку на 1/III—25 р.:

Ф І Л І Я	Галузь	Ступінь	Кількість пайщик. на 1/III 25 р.	Кількість пайщик. що користув. кредитом	Сума боргу на 1/III-25 р. в крб.
Катеринославська	Спож.	II	2	2	119261
„	„	I	115	85	249677
„	Сільськ.	II	2	3 [1]	52593
„	„	I	63	59	44259
„	Куст.				
„	Пром.	II	1	1	24100
„	„	I	34	32	85326
„	Кред.	I	7	4	13651
Ізюм	Спож.	II	2	1	30847
„	„	I	37	37	81688
„	Сільськ.	II	1	1	27669
„	„	I	20	21	16041
„	Куст. пр.	I	4	5	1350

[1]) 1 союз району діяльности иншої філії.

Філія	Галузь	Ступінь	Кількість пайщик. на 1/III 25 р.	Кількість пайщик. що користув. кредитом	Сума боргу на 1/III-25 р. в крб.
Артемівська . .	Спож.	II	1	1	9107
„	„	I	50	43	524755
„	Сільськ.	II	2	2	43014
„	„	I	45	39	25960
„	Куст.				
„	Пром.	I	7	7	2712
Полтавська . . .	Спож.	II	3	4	57837
„	„	I	113	46	96522
„	С/г.	II	4	4	25336
„	„	I	81	49	77633
„	Куст.				
„	Пром.	II	1	2	32187
„	„	I	21	18	20101
„	Кред.	I	6	4	1740
„	Житл.	I	1	1	1340
Київська	Спож.	II	6	4	51602
„	„	I	159	100	186908
„	С/г.	II	6	4	22600
„	„	I	114	98	150822
„	Куст.				
„	Пром.	II	1	2	9412
„	„	I	7	11	22365
„	Кред.	I	18	22	18649
Житомир	Спож.	II	4	3	11635
„	„	I	106	42	160699
„	С/г.	II	3	3	15189
„	„	I	51	22	12807
„	Куст. пр.	II	1	1	9986
„	„ „	I	10	11	11450
„	Кредитова	I	11	5	5428
„	Житл.	I	2	2	702
Одеса	Спож.	II	3	3	95534
„	„	I	171	115	490448
„	С/г.	II	3	3	103959
„	„	I	138	76	66449
„	Куст. пр.	II	2	2	25862
„	„ „	I	35	7	7877
„	Кредит.	I	8	6	8592
Миколаїв	Спож.	II	2	1	73781
„	„	I	50	43	186237
„	С/г.	II	1	1	53172
„	„	I	59	52	29641
„	Куст. пр.	I	4	6	15496
„	Кред.	I	4	4	14091
„	Житл.	I	1	1	39
Винниця	Спож.	II	5	4	79055
„	„	I	146	122	191128
„	С/г.	II	4	4	25793
„	С/г. [1])	I	41	34	12550
„	Куст. пр.	II	1	1	7541
„	„ „	I	5	5	5847
„	Кред. [1])	I	46	43	12313
„	Житлов.	I	1	1	1360

Таким чином побажання Ревізійної Комісії н/Банку про необхідність більш рівномірного розподілу кредитів, було принято до уваги і переведення в життя.

---

[1]) До кредитов. віднесені також і с/г. кред. Т-ва.

Вкажемо ще на те, що інтенсивність обслуговування нашим Банком пайщиків звичайним грошовим кредитом, поступово збільшується як це видно з таких даних:

Пересічна заборгованість кооперації на 1 пай:

на 1/X—24 р. . . . . 201 крб.
„ 1/I—25 р. . . . . 213 „
„ 1/III—25 р. . . . . 229 „

тоб-то н/Банк кредитує кооперацію пересічно в 4 х кратному відношенню до пая (паї Всекобанка й НКФ не прийнято на увагу).

Динамика заборгованости пайщиків Українбанку (в абсолютних числах на один пай) характеризується такими даними:

По галузях	На 1 жовтня 1924 р.	На 1 січня 1925 р,	На 1 березня 1925 р.
Споживча	174	183	244
Робітнича	292	312	289
С.-Господар.	162	191	217
Куст.-Промислов.	216	220	268
Житлови	—	—	—
Кредитова	176	181	253
Инша	390	236	146
Пересічна . .	201	213	229

По ступенях	На 1 жовтня 1924 р.	На 1 січня 1925 р.	На 1 березня 1925 р.
1. Центральн.	120	127	191
2 Районові	222	239	275
3. I ступневі	249	256	269
Пересічно на 1 пай . .	201	213	229

Оборот коштів по кредитуванню за піврічча показують такі цифри.

	Центральна контора			Філіяли			Разом:		
	повернуто коштів	середне міс. сал.	% пливуч.	Повернуто коштів.	середне місяшне сальдо	% пливучос.	повернуто коштів.	середне місяшне сальдо	% пливучос
Учот	706334	333078	212,0	11398923	3974722	286,8	12105257	4307800	281,0
Онколь	2895299	1393762	207,7	6780361	2815477	240,8	9675660	4209239	229,8
Инші	1004033	663669	151,3	4204967	1634137	257,3	5209000	2217806	238,5
Разом . .	4605666	2390509	192,6	22384251	8424336	265,7	26989917	10814845	249,6

Як бачимо загалом по цілому Українбанку кошти по учету обертаються (2,810×2)=5,62 рази на рік, по онколю (2,298×2)=4,60 раз на рік і по инших видах кредиту (2,385×2)=4,77 раз на рік, а загалом (2,496×2)=5,00 раз на рік (1 раз в 2,4 місяці), при чім по філіялах обіг коштів іде швидче, ніж по Центру.

Середній термін учтеного векселя за минуле півpaчча становить по Центру 1,81 міс., по філіялах 1,91 міс., а разом 1,90 міс., а векселя по онколю: по Центру 2,03 міс., по філіялам—1,86 міс., а разом. 1,89 міс.

Отже строки векселів взагалі коротші строків фактичного обігу коштів.

Головну масу вексельного матеріялу становили на протязі минулого півріччa векселі на термін до 1 місяця (по Центру 21,3% проти 23,4% в минулому році, по філіялах 28,7% проти 31,6% в минулому році і загалом по всьому Банкові 27,9% проти 30,4% в минулому році) і векселі на термін до 2 місяців (по центру 45,6% проти 36,9% в минулому році, по філіялах—51,6% проти 53,5% в минулому році і разом по всьому Банкові 51,0% проти 51,2% в минулому році).

По Центральній Конторі значну кількість становлять й векселі до 3 місяців (30,6% проти 34,9% в минулому році).

Значних змін в вексельних строках в прівнянні з минулим роком не сталося.—Приймаючи на увагу, що оборот депозітів н/Банку надзвичайно пливучий—біля 170% в місяць (отже вся сума депозітів цілком повертається вкладчикам у 18 день), нашому Банкові і не доводиться говорити про збільшення терміну кредитування.

Останне було б можливим в разі значного збільшення пайового ктпіталу і позик на більш довші терміни.

Торкаючись дісконтної політики н/Банку слід завзначити, що за пасиви доводилось на протязі півріччa виплачувати досить високий відсоток. Отже, таке становище, не давало можливости підійти на значне зменшення дісконтного відсотку. Все ж таки в лютому 1925 р. були встановлені ставки відсотків, що проти попередніх дають де яке зменшення.

Кілька слів необхідно сказати про стан і *розвиток гарантійного кредитування*. Воно характеризується такою таблицею (сальдо виданих гарантій на 1-ше число кожного місяця).

МІСЯЦІ	По Центр. К-рі	По філіялах	Разом
На 1 жовтня 1924 р.	1787234	6617649	8404883
„ 1 листопаду 1924 р.	1555714	6478344	8034058
„ 1 грудня 1924 р.	1719869	5607001	7326870
„ 1 січня 1925 р.	890127	3172292	4062419
„ 1 лютого 1925 р.	798732	2198625	2997357
„ 1 березня 1925 р.	706735	1974122	2680857
„ 1 квітня 1925 р.	756719	1544759	2301478

Таким чином гарантійне кредитування за півріччa з 1-го жовтня 1924 р. до 1-го квітня 1925 року скоротилось по цілому банкові на 6.103.405 карб., або на 72,6%.

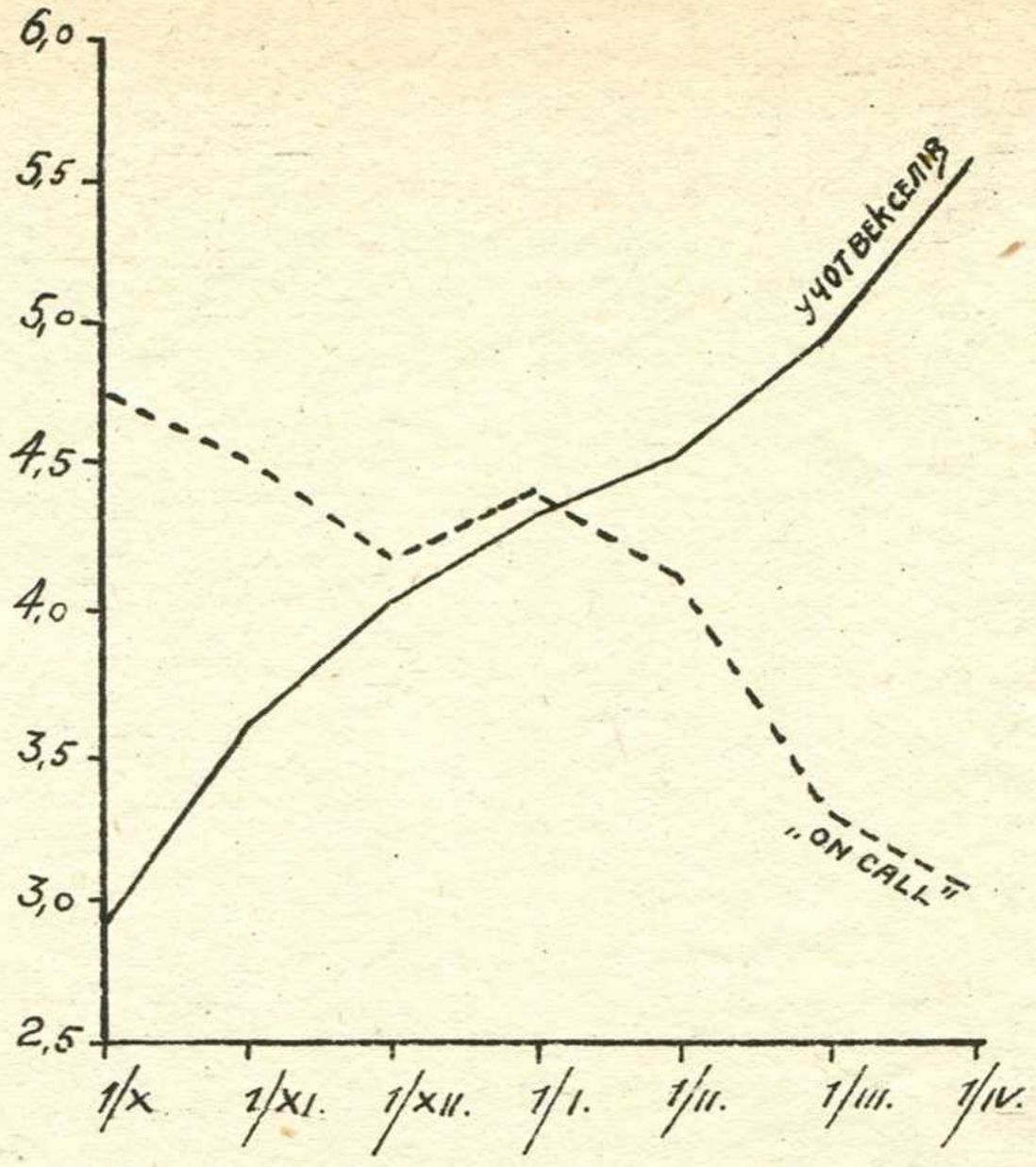

Рух уч. векселів та „on call" у за півріччя/в мілл. карб./

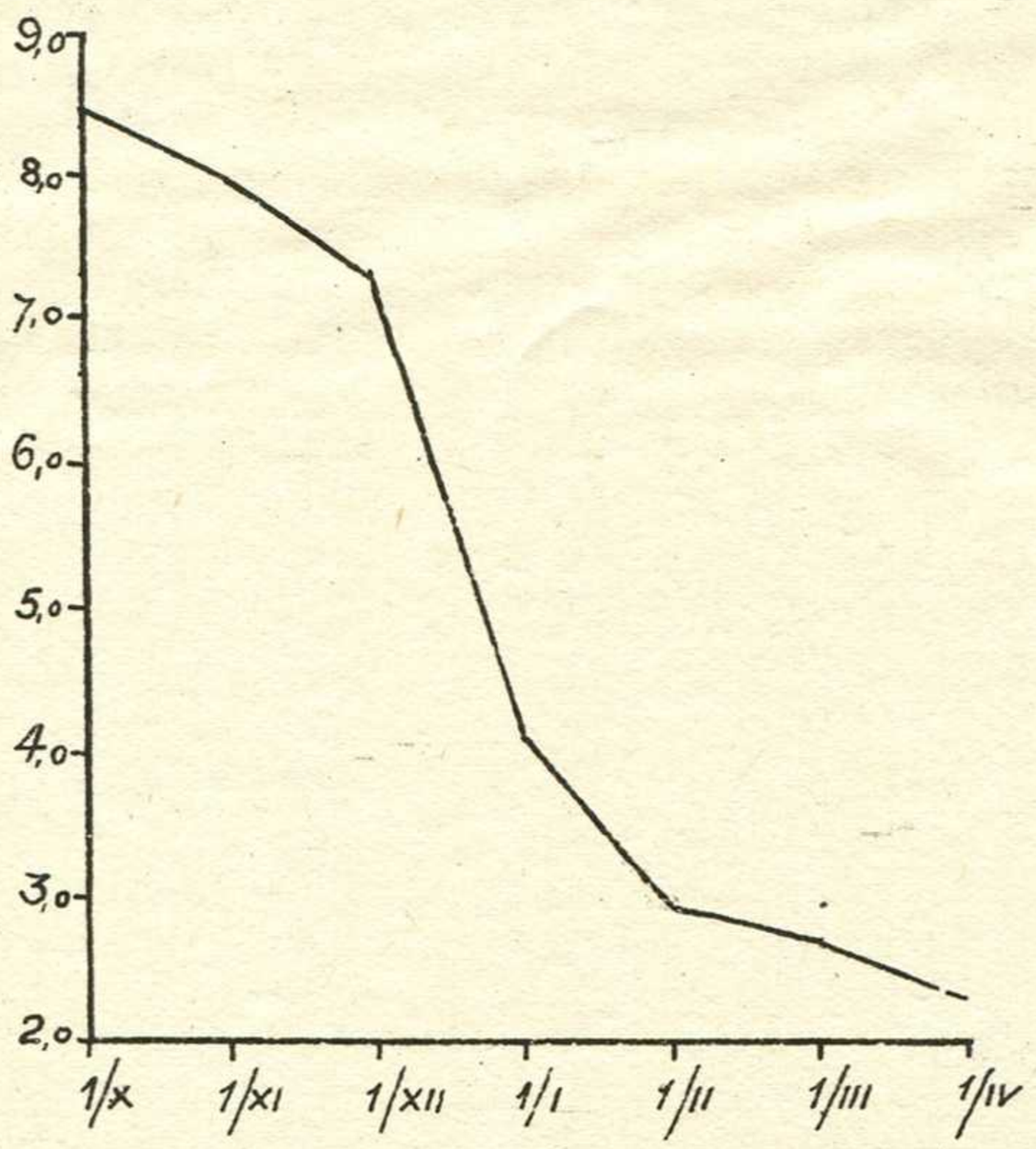

Рух гарант. кредиту за півріччя/в мілл. карб./

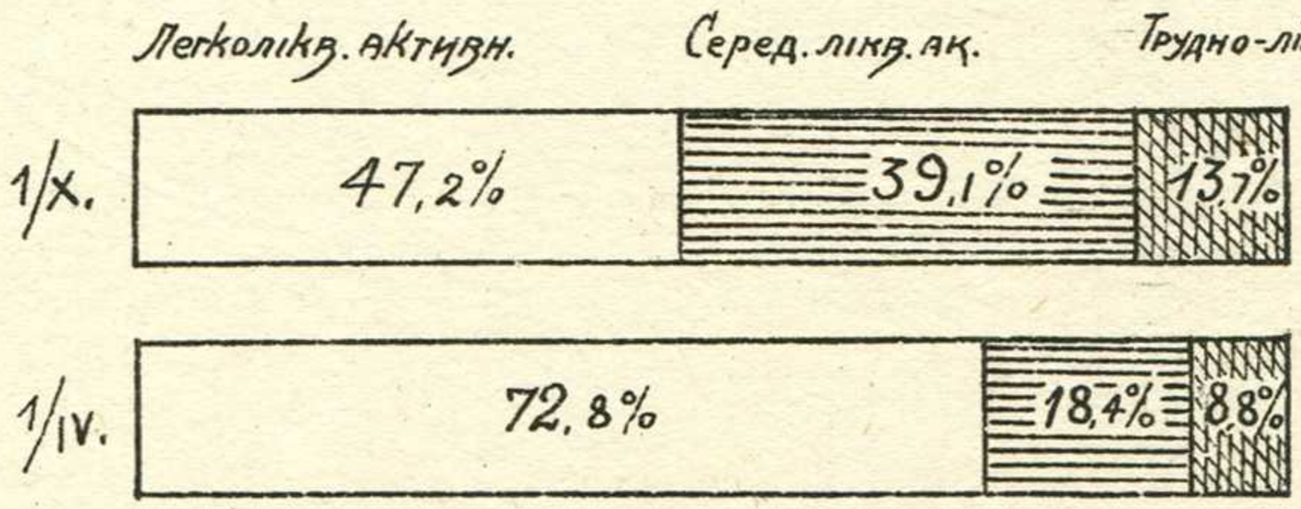

Ліквідність активів Україн Банку на 1/x та 1/iv

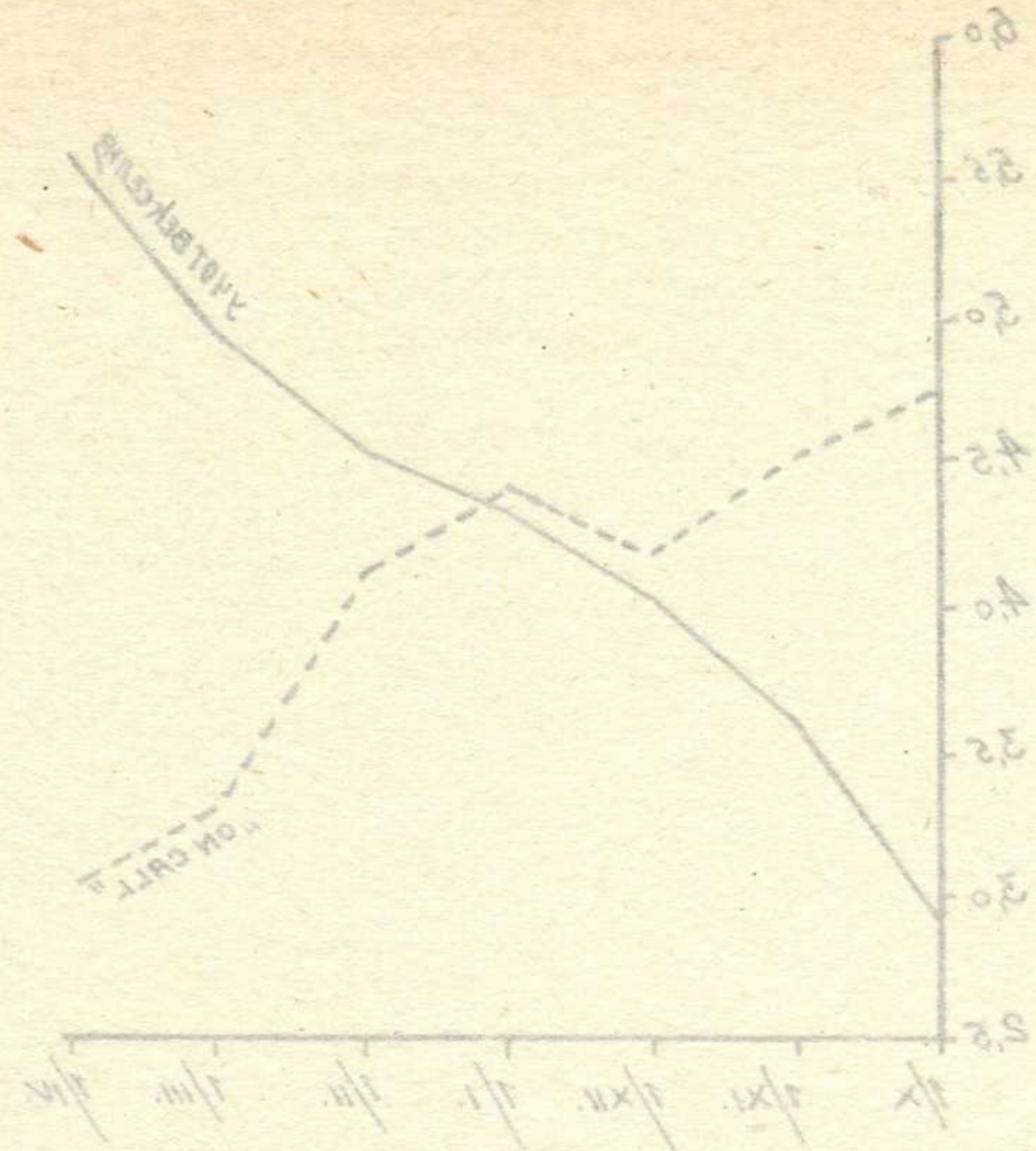

Рух акцій Державного банку на ринку "Он сall" за період з 1/X по 1/IV (в %)

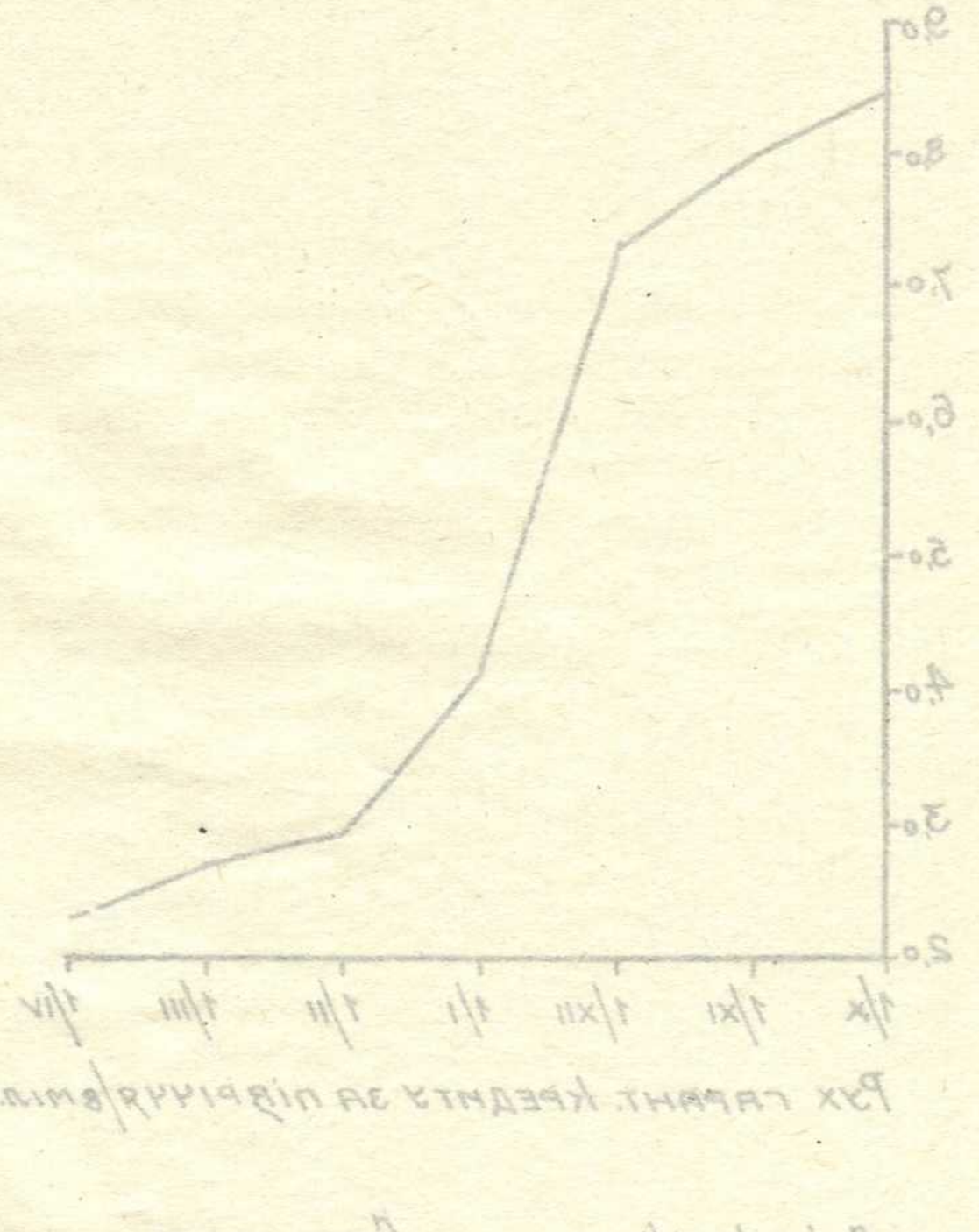

Рух ставки "Он сall" за період з 1/X по 1/IV (в %)

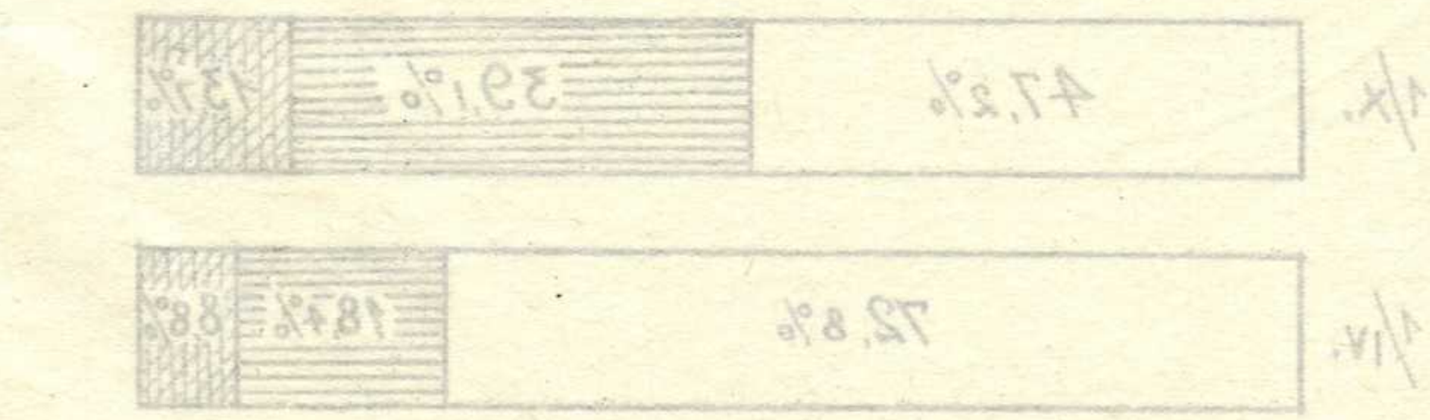

Пасивність акцій Державного банку на 1/X та 1/IV

Скорочення це являється наслідком планової діяльности Банку в напрямку урегулювання гарантійних операцій.

По виданих гарантіях Банкові доводилось виплачувати дуже мало, таким чином Банк на цих операціях збитків не поніс, а навпаки мав чималі прибутки.

Кредитовий План за минуле півриччя виковано не цілком:

СТАТТІ	Сума що предбачалась на 1/IV по плану	Балансова сума на 1/IV—25 р.	% виконання
Кредитування:			
а) звичайне (включаючи і тов. акредитиви)	13295000 карб.	11567948 карб.	87%
б) цільове	277000 „	127000 „	46%
в) тов. пос. операц. (рах. кліент. і ком.).	1203000 „	586652 „	48%
РАЗОМ . . .	14775000 карб.	12281600 карб.	83%
кредитування Південносталі (по Соцстраху	—	817000 карб.	—

Маємо недовиконання плану на 17%. Коли додати до 12.281.600 крб. 817.000 карб. боргу Південносталю, матимемо 13098600 карб., тоб то виконання плану на 96.5%.

Але, коли взяти лише пряме кредитування (звичайне і цільове), то матимемо на 1/IV балансову суму 11.694948 карб. проти планової в 13.572.000 карб.— то б то виконання плану (коли не рахувати сум, що пішли на кредитування по рахунку „ріжних осіб та установ“) на 86%.

Пояснюється це кількома причинами, а головним чином—недобором звичайного кредиту в Держбанку в сумі 736.688 карб., та по хлібних операціях— 333.277 карб. і ліквідацією низки установ н/Банку.

Що до виконання кредитового плану в частині розподілення кредиту по галузях кооперації, то маємо такі наслідки:

ГАЛУЗІ:	Заборгован. що передбачилась на 1/IV цо плану	Виконання на 1/IV—1925 р.	% виконання
1. споживча	8580000 карб.	6868406 карб.	79,8% [1]
2. с/господарча	3350000 „	2773419 „	84,0%
3. куст.-промисл.	690000 „	733427 „	106,3%
4. инша	952000 „	1315018 „	138%
РАЗОМ . .	13572000 карб.	11690270 карб.	86%

[1] З окрема—робітничій кооперації малось видати по плану на 1/IV—5.280000 карб., а фактично її заборгованість виносить на 1/IV—3.178.000 карб.

Отже планові передбачення в основі н/Банком виконані, при чому у відношенню до ступнів протягом минулого півріччя відбувалась дальше збільшення кредитування низової кооперації (переважно сільської):

СТУПНІ	На 1/X—24 р.	На 1/I—25	На 1/IV—25 р.
Центри	1892956 19,5	2032123 17,7	1345634 11,5
Районов кооп.	2246686 23,2%	2651118 23,7	2953581 25,2
Низова	5284953 54,5	6386591 55,6	6719715 57,4
Не кооп. організац. . . .	275933 2,8	411684 3,0	565736 6,9
	9700528 100%	11481516 100%	11690270 100%

V. Товарово-Косісійні операції.

Операції по збуту за минуле півріччя охопили переважно хлібні продукти, оборот по яких досягає:

1) по 21 філії--в першому кварталі—суми 879.187 карб.
2) по 22 „ —в другому „ —суми 1406.352 карб.

Разом за півріччя 2285.539 карб.

Що торкається постачання, то оборот по ньому становить:

1) по 22 філіях в першому кварталі в сумі . . . 993.632 карб.
2) по 27 „ в другому „ „ „ . . . 1989.069 „

Разом за півріччя . 2982.701 карб.

По роду товарів останні розподіляються таким чином:

1) с.-господарч. продукти . . . . . 317.673 карб.
2) цукор . . . . . 831.674 „
3) махорка . . . . . 775.465 „
4) будівельні матеріяли . . . . . 238.053 „
5) мануфактура . . . . . 221.937 „
6) олія . . . . . 45.073 „
7) ріжні . . . . . 561.379 „

Разом . . 2.991.254 карб.

Таким чином загальний оборот по товаровних операціях по філіялам за півріччя складає . . . . . 5.268.240 карб.

Участь центрального Товарового Відділу в проведенні операцій філіялами виявляється:

1) по збуту в сумі . . . . . 1.030.000 карб. або 45%
2) по постачанню в сумі . . . . . 1.158.000 карб. або 48%

Операції Центральн. Товар. Відділу складають за півріччя:

1) по хлібних операціях . . . . . 1.129.960 карб.
2) по цукру . . . . . 2.133.661 „
3) по мануфактурі . . . . . 126.000 „
4) по махорці . . . . . 72.500 „
5) по будівельн. матеріялам . . . . . 92.926 „

Разом . . 3.554.747 карб.

Загальна кількість реалізованих зернопродуктів складає . . . 588.601 пд.
І сіна . . . . . 126.283 „
Зернопродукти поступили: 1) від філій . . . . . 511.674 пд.
2) Всекобанк . . . . . 9.051 пд.
3) від ріжн. кооперат. . . 30.909 пд.
4) куплено у Госбанка . 13.851 пд.
5) куплено ч/Вознесенську Робкасу . . . . . 23.116 пд. 588.601 пд.

Сіно все поступило від філій.

Реалізація зернопродуктів переведена таким чином:

Безпосередньо Центральним товаровим відділом . . 330.787 пд.
ч/Московську філію . . . . . 104.995 „
инших філій . . . . . 61.226 „
ч/Експортхліб . . . . . 91.593 „ 588.601

Сіно все реалізовано Центральн. Товар. Відділом.

Реалізація Цукру переведена:

1) через н/Московську філію . . . . . 181 ваг.
2) „ інші філії . . . . . 34 „
3) безпосередньо Центр. Товар. Відділом . . . . . 5 „
разом 220 ваг.

Таким чином загальний оборот по товарово-комісійних операціях Банку виявляется:

1) по філіях в сумі . . . . . 5.263.240 карб.
2) по Центр. Тов. Від. . . . . 3.554.747 „ 8.822.897

Валовий прибуток по товар. операціях складає:

По філіях:

За 1-й квартал . . . . . 46.667 карб.
За 2-й квартал (по 22 філіях) . . . . . 76.537 „
Передбачається по 10 філіям, які не надіслали відчита . . . . . 15.000 карб. = 138.254

По Центральній Конторі.

За 1-й квартал . . . . . 6.156 карб.
За 2-й квартал . . . . . 81.741 „ = 87.897
Всього карб. 226.151

Зазначена сума комісії одержана:

1) по хлібних операціях . . . . . 87.860 карб.
2) „ фабрикатах . . . . . 138.291 „ = 226.151.

VI. Поліпшення ліквідности балансу.

Не будемо спинятись тут на характеристиці розвитку инших операцій н/Банку (інкасових, переказових, кореспондентських), де за минуле півріччя також маємо певні досягнення. Спинимось ще лише на змінах в ліквідности балансу Українбанку.

Реальний баланс н/Банку збільшився за півріччя в круглих цифрах з 17.772.000 крб. на 1/X-24 року—до 18.574.000 крб. на 1/IV-25 р., тоб-то на 802.000 крб., або 4,5%.

В ліквідности балансу стались такі зміни:

	I. Легколіквід. активи:	I. Короткотермін.: чужі кошти	Перепокр.	Недопокр.
На 1/X-24 р. . .	8385000 крб.	10744000 крб.		2359000 крб.
„ 1/IV-25 р. . .	13528000 „	13840000 „		312000 „
	II. Середнєлікв. активи:	II. Довготермін.: чужі кошти		
На 1/X-24 р. . .	6959000 крб.	4179000 крб.	2780000 крб.	
„ 1/IV-25 р. . .	3406000 „	1397000 „	2009000 „	
	III. Труднолікв. активи:	III. Власні кошти		
На 1/X-24 р. . .	2428000 крб.	2849000 крб.		421000 крб.
„ 1/IV-25 р. . .	1640000 „	3337000 „		1697000 „

Маємо значнє поліпшення відношення ліквідности між ріжними групами активу:

	На 1/X-24 р.	На 1/IV-25 р.
I. Легколіквід. активи. .	47,2%	72,8%
II. Середнєлікв. „ .	39,1%	18,4%
III. Труднолікв. „ .	13,7%	8,8%
	100%	100%

Загалом, чужі кошти (коротко термінов. довготер.) перекриваються на 1/IV-25 р. на 1.697.000 крб., або на 11,1% проти 2,3% на 1/X-24 р. З'окрема, суми біжучих рахунків і вкладок покриваються злишком легколіквідними активами.

Отже маємо значне підвищення ліквідности балансу н/Банку,

VII. Прибутки та видатки.

На скорочення накладних видатків і підвищення рентабельности н/Банку в минулім півріччі було звернуто особливу увагу.

Чистий балансовий прибуток по Баняу виносить (на 1/IV).

По центру	По Філіях	РАЗОМ
12000	350000	362000

Зазначена сума повинна бути зменшена на 113.000 крб. (відсотки за паї і по золотій позиці ВУКС, і УКС, що стоять на рахунку „Ріжних Осіб і Установ"). Таким чином прибуток на 1/IV виносе суму

249.000 крб.

Протестованих векселів і непевних боргів на 1/IV маємо на суму— 166.204 крб., з якої певна частина буде списана на збиток. Можливо, що і частина курсової ріжниці буде списана на збиток. Таким чином реальний прибуток зменшиться приблизно до 200.000 крб.

Організаційна робота н/Банку в минулому півріччі.

В минулому півріччі біжучого опер. року організаційна робота н/Банку полягала, головним чином, в перегляді та реорганізації: а) сітки установ Банку, б) їх структури, в) сітки коресподентів, г) штатів Банку та д) конструкції Головного Управління.

Сітка установ Банку на 1-ше жовтня 1924 року складалася з 156 оперативних одиниць:—43 установ Банкового типу, та 113 Робкас.—На 1-ше квітня сітку скорочено до 63-х оперативних одиниць:—31 самостійних підпорядкованих безпосередньо Правлінню Філіялів та 32 Агенства скороченого типу, підпорядковані місцевим Філіям.—27 Робкас перетворюються у вказані вище Агенства, решта Робкас до I/VI буде зовсім ліквідована.

Структура установ на I/X—24 року складалась із різноманітного типу установ: Філій, коресподентів, Агенств самостійних і підконтрольних, Робкас з поширеними функціями, через уповноважених, корпункти. На I/IV структура їх встановлена з 3-х типів: Філії, Агенства самостійні і А-ва підконтр. скорочен. типу.

Коли по попередній структурі в керуванні де-якими установами брали участь представники місцевої кооперації, то сучасна структура це явище зовсім усовує, і керування на місцях переводиться виключно Правлінням Банку через своїх ним же призначеннх представників,

Сітка коресподентів Банку, що поділяється на 2 частини—на сітку в межах Союзу і сітку закордоном, зросла з 14-ти до 19-ти коресподентів.

Метою до поширення внутрішньої сітки, було виявлення більш дешевых коресподентів та досягнення можливо широкого звязку з економічними осередками Союзу. Що до поширення сітки закордонних коресподентів, яких на I/X було 12, а на I/IV мається—14, то ця робота поки що носила більш попередній, так мовити, рекламний характер, з метою на майбутнє утворити широкий, міцний та комерційно вигідний звязок з закордоном.

Штати Банку на I/X—24 р. складались з 851 співробітн. на I/IV штат скорочено до 763 співробітників.

Це скорочення проведено головним чином за рахунок центру, а також ліквідуємих установ.

С початку операційного року передбачалося перевести значні скорочення штату і на місцях—переход на тверду валюту, встановлення нормального рахівництва, здавалось давали змогу це зробити, але поширення операцій, розвиток оборотів свідчили за передчасність скорочення. Лише в другому півріччі, коли більш менш уже виявляться операційні позиції кожної установи, можна буде встановити нормальні, відносно тверді, штати.

В Головному Управлінню н/ Банку в цьому півріччі переведено радикальні зміни.

Так на I/X—апарат Головного Управління складався з 10-ти Відділів: Інспекція, Фінансовий Відділ, Кредитовий Відділ, Товаровий Від., Хлібний Від., Центральна Бухгалтерія, Центральна Контора, Секретаріят, Господарчий Відділ і Відділ Рабкас.

На I/IV апарат цей уложено в 2 основних Відділи: Інспекція та Центральна Контора і 2 додаткових частини: Секретаріят і Юридична частина.

Це дало можливість з одного боку скоротити штат, з другого-налагодити роботу більш монолітно, чітко та уникнути паралелізму.

Мережа установ н/Банку на 1 травня 1925 р.

Правління й центральна контора в м. Харкові.

а) Філії:

1. Артемівська,
2. Бердянська,
3. Винницька,
4. Житомирська
5. Зінов'євська,
6. Запорозька,
7. Ізюмська,
8. Катеринославська,
9. Київська,
10. Кременчуцька,
11. Криворізька,
12. Луганська,
13. Маріупольська,
14. Мелітопольська,
15. Молдавська,
16. Московська,
17. Миколаївська,
18. Одеська,
19. Павлоградська,
20. Полтавська,
21. Сталінська,
22. Старобільська,
23. Сумська,
24. Уманська,
25. Херсонська,
26. Чернигівська,

б) Агенства:

27. Куп'янське,
28. Проскурівське,
29. Роменське,
30. Черкаське.

в) Агенства підконтрольні.	Який установі н/Б підконтрольне.
31. Барвенківське *),	Ізюмській Філії.
32. Білопільське *),	Сумській „
33. Вознесенське *),	Миколаївській Філії.
34. Гайсинське *),	Винницькій „
35. Горлівське *),	Артемівській „
36. Гришинське *),	Артемівській „
37. Гуляйпільське *),	Запорізькій „
38. Кам.-Подільське *),	Проскурівськ. Аг-ву
39. Катеринославське *), при ГСМС	Катеринославській Філ.
40. Кахівське *),	Херсонській Філії.
41. Київське при Палаці Праці *),	Київській Філії,
42. Київське на Подолі *),	Київській „
43. Конотопське *),	Чернигівській Філії
44. Коростенське *),	Житомирській „
45. Костянтинівське *),	Артемівській „
46. Красноградське *),	Полтавській „
47. Макіевське *),	Сталінській „
48. Могилівське *),	Винницькій „
49. Ніжинське *)	Чернигівській „
50. Нікопольське *),	Запорізькій „
51. Новгород-Сіверське *),	Чернигівській „
52. Новоград-Волинське *),	Житомирській „
53. Ново-Московське *),	Катеринославській Філії.
54. Ново-Українське *),	Зінов'євській „
55. Олександрійське *),	Катеринославській „

*) Перетворення зазначених зіркою установ в підконтрольні Агентства перебуває в стадії затвердження Радою н/Банку. До моменту цього затвердження вони продовжують працювати, як Робкаси.

56. Першетравенське	Одеській філії
57. Сватово-Луцьке *),	Куп'янському Аг-ву
58. Тульчинське *),	Винницкій Філії,
59. Харківське вечірне *),	Центр-Конторі,
60. Чистяківське *),	Сталінській Філії,
61. Шепетівське *),	Житомирській Філії.
62. Шполянське *)	Уманській Філії.

Висновки Правління н/Банку в звязку з оглядом роботи Банку за півроку.

1) Загальні несприятливі умови праці Банку в минулому півріччі (ліквідація низки районових Союзів і першеступневих кооперативних організацій, важке фінансове становище кооперації, що виявилось в масових протестах векселів і переписуванню боргів, ліквідація 4 філіялів Банку і системи Робкас, значний недобір кредитів в Держбанку супроти плану) стримуче вплинули на розвиток операцій Банку, давши збільшення балансу Банку за півріччя всього на 14%.

2) Одначе затриманий зріст балансу Банку ішов з одночасним оздоровленням балансу і операції Банку.

3) В пасивній частині маємо дальший зріст біжучих рахунків і вкладок з 8.795.727 крб. до 11.954.742 крб., або з 39,9% до балансу на 1/X—24 р. до 47,7% зведеного балансу на 1/IV—25 року.

Успішний розвиток вкладкової операції дав можливість виконати фінансово-кредитовий план в його пасивній частині на всі 100% не зважаючи на недобір кредитів в Держбанку.

4) Констатуючи, що кошти держави в формі кредиту в Держбанку і Наркомфіні відограють в роботі Банку дуже незначну ролю, при чому роля ця ввесь час зменшується як в абсолютних, так і в відсотках до загальної суми пасивів Банку (з 14,6% на 1/X—1924 року зменшились до 9,9% зведеного балансу на 1/IV—25 року).

5) З огляду на те, що перед Українбанком ставиться питання про збільшення строків кредитування де яким галузям і ступеням кооперації і взагалі про збільшення кредитування кооперації, а також з огляду на те, що головне джерело оборотних коштів Банку—біжучі рахунки—мають дуже плывучий характер і не можуть бути загружені в порівнюючи довготермінове кредитування—повстає гостра необхідність збільшення кредитів—звичайних і цільових—для н/Банку в Держбанку і Наркомфіні.

6) Констатувати, що депозити і позики в Держбанку коштують Банкові досить дорого, що необхідно мати на увазі при роз'язанні питання про зменшення відсотків по кредитуванню кооперації.

7) Констатувати, що за минуле півріччя маються значні досягнення в напрямі реальної оплати пайового капиталу.

8) В справі кредитування кооперативних організацій маються певні досягнення:

а) збільшення кредитування в абсолютних цифрах і в %% до балансу (з 44,3% на 1/X—24 р. до 46% на 1/IV—25 р.),

б) збільшення пересічної суми виданого кредиту на 1 пай (з 201 карб. на 1/X—24 р. до 229 крб. на 1/III . 25 р.),

*) Перетворення зазначених зіркою установ в підконтрольні Агентства перебуває в стадії затвердження Радою н/Банку. До моменту цього затвердження вони продовжують працювати, як Робкаси.

в) збільшення кредитування в формі учоту векселів (на 88,9% в порівнянню з 1/X) і по спец. біж. рахунках під крам і крамові документи (на 245%) і зменшення кредитування по спец. біж. рахункам під векселі на (35,8%).

Вважати необхідним провадити і далі ступневе збільшення учоту та зменшення онколю під векселі.

9) Констатуючи збільшення кредитування низової кооперації з 54,% до 57,4% загальної суми виданого кредиту, з одночасним збільшенням пересічної суми кредиту на 1 пай (з 249 крб. на 1/X—до 269 крб. на 1/III, вважати відсоток участии низової кооперації в загальному кредитуванні надалі стабільним.

10) Констатувати де яке зменьшення ролі робітничої кооперації в загальній сумі виданого Банком кредиту за минуле півріччя (31% на 1/X—24 р. до 27,2% на 1/IV—25 року при незначнім абсолютнім збільшенні суми кредиту), що сталося в другому кварталі і викликано: відходом де-яких великих робкопів Донбасу до РСФСР, зменьшенням кредитування господарче слабих робкопів не промислових районів кредитування робкопів під соло-векселів. Звернути увагу на дальніше збільшення ролі і темпу кредитування здорових робкопів.

11) Констатувати, що оборот коштів (термін користування кредитом вкладених в кредитування по ОН-КОЛЮ, відстає від обороту коштів по учоту, що вказує на незовсім правильне користування кліентами ОН-КОЛЕМ і вимагає заходів до виправлення цієї хиби.

12) Вважати істнуючий в н/Банку пересічний обіг коштів по кредитуванню в 2½ місяці за нормальний; але з огляду на виявлену тенденцію до збільшення строку векселів,—звернути увагу на потребу пристосовуваючи строки кредитів до наших пливучих пасивів.

Підкреслити, що структура депозитів не дае можливости продовжувати далі тенденцію до збільшення строків кредитування.

13) Констатувати значні досягнення в напрямі рівномірного обслуговування філіями кредитом пайщиків району їх діяльности.

14) Констатувати введення в нормальні умови розвитку операцій по гарант. кредитуванні, при одночасним зменьшенні суми гарант. кредиту з 8.404.883 крб. на 1/X—24 р. до 2.301.478 крб. на 1/IV—1925 р.

15) Підкреслити, що незначне недовиконання кредитного плану за перше півріччя (супроти затвердженого загальними зборами) на 14%—пояснюється недобором звичайного кредиту в Держбанку на 736.688 крб. і ліквідацією 4-х філіялів та мережі робкас Банку.

16) Констатувати, що в постановці товарових операцій за минуле півріччя маються певні досягнення, що відбилося між иншим і на загальних прибутках по товарових операціях.

17) Констатувати позитині наслідки від переведення централізації каси, що давало Банкові можливість протягом минулого півріччя без жадних перешкод задовольняти кліентів по біжучих рахунках і переказах.

18) Костантувати значні досягнення в напрямі поліпшення ліквідности балансу Банку, при якій на 1-е квітня 1925 року не лише сума біж. рахунків і вкладок покривається з лишком легколіквідними активами, але і загалом чужі кошти (коротко і довготермінові) значно перекриваються легко і середньо-ліквідними активами Банку.

19) Констатувати позитивні наслідки від ведення плановости в роботу філіялів Банку, що дало можливість перевести в життя намічений фінансово-кредитовий план, а також проробити значну роботу в напрямі підвищення рентабельности Банку.

20) Зазначені вище заходи, направлені на оздоровлення і розвиток роботи н/Банку, дали в результаті підвищення рентабельности Банку, що виявилась в загальній сумі балансового прибутку Банку на 1/IV—25 р. 362 тисяч карбов.

21) Зважаючи на те, що 1) Українбанк в теперішній мент ні спеціяльних ні цілевих кредитів не має, 2) що звичайний кредит в Держбанку замає надзвичайно незначне місце в кредитній праці н/Банку і 3) що відсутність спеціяльних кредитів позбавлює н/Банк можливости в достатній мірі обслужити свою периферію,—рахувати необхідним порушити питання перед відповідними урядовими органами про збільшення коштів Українбанку шляхом уділення спеціяльних і цілевих кредитів і шляхом збльшення звичайного кредиту в Держбанку.

22) Рахувати необхідним порушити питання перед УЕН про здійснення постанов Держплану про передплату урядовими установами паїв н/Банку.

23) Констатуючи позитивні сторони здорового зросту операцій Українбанку, все-ж визначити недостатність його і доручити Інспекції дати відповідні директиви установам н/Банку про інтенсіфікацію його.

24) Рахувати необхідним продовжувати працю по поліпшенню структури балансу н/Банку, з'окрема звернувши увагу на прочистку рахунку Ріжних Осіб і Установ.

Організація Головного Управління н/Банку.

За 2½ роки існування н/Банку Структура Головного Управління змінювалась де кілько раз. Розвиток операцій, поширення сітки установ, необхідність удосконалення техніки та вихід Банку на закордонні ринки вимогали від Правління свій Центральний апарат реорганізовати так, щоб він яко мога краще відповідав вимогам життя.

З 1-го серпня 1922 р., себ-то через тиждень після відкриття Банку, утворено було Інспекторсько-Інструкторський Відділ. Тоді вже ясно було що крім суто операційно-техничного апарату, яким являлась бувша Харьківська Контора, Правлінню в структуру Центрального свого апарату необхідно ввести елемент планово організаційного та контрольно-керуючого характеру.

З перших же кроків своєї роботи, Українбанк став перед фактом цілковитої відсутности низового кооперативно-кредитового апарату і маючи одним із основних завдань обслуговування первісних кооперативних організацій, він почав будувати зверху свій міцний кредитовий апарат у формі місцевих Установ.

Цю роботу Правління і почало здійснювати через Інс. [Інструктор. Відділ

Останній з початку поділявся на Інспекцію Філій, завданням якої було організація Установ, керуваннб їх операційною роботою та здійснення контролю й обслідувань, і на Інспекцію Союзів, що вела кредітову політику Банку, стежила за пайовим капіталом та інструктовала пайщиків.

З 1-го Червня, через поширення роботи. Інспекція Союзів була реорганізована в окремий кредитовий Відділ, Інспекція ж Філій, на підставі окремого положення, перейшла на стан Інспекції Банку.

Тоді ж було організовано при Інспекції, для розробки відчитного матеріялу, інформації й стеження за пресою,—Статистично-Інформаційне Бюро, яке з годом IV-ою Сесією Ради було перетворено в окремий Відділ.

Пізніше в тому ж році при Інспекції утворено було юридичну частину. Властиво ж Інспекція тоді мала в собі такі функції: а) загально-розпорядчі, б) операційно-організаційні, в) контрольно-ревізорські. Як підсобний орган при Правлінні існував Секретаріят.

Таким чином під кінець 1922-1923 операц. року Головне Управління Банку складалось з 3 основних відділів планово-організаційного та контрольного характеру: Інспекції Банку, Кредитов. Відділ та Інформ.-Стат. Бюро, 1-го Відділу операційного—Харківська Контора та одного підсобного—Секретаріят.

В 1923-1924 операц. році операції Банку безупинно поширювались. Сітка Установ з 27 зросла до 36, а під кінець цього року складалася з 156 оперативних одиниц 113 Робкас та 43 Установ Банковского типу; сітка кореспондентів по Союзу та закордоном зросла до 12.

Звичайно такий буйний операційно-організаційний зріст Банку вимогав від Головного Управління надзвичайного напруження. В ті часи темп роботи абсолютно не давав змоги зупинятись на деталях, особливо на деталях організаційного характеру. Робота провадилась в загальному широкому масштабі, оставились основні віхи, займались певні економичні позиції з тим, що поглиблення, удосконалення, перевірка доцільности та життездатности того, чи иншого кроку по части прокоректує саме життя, почасти продуманно та поступово проведе керуючий апарат Банку.

Вказані причини відбились і на Головному Управлінні. По мірі того, як поширилась діяльність Банку, по мірі того як ширився територіяльний радіус операцій його та збільшувались функціональні завдання—реорганізовувалось і Головне Управління. Структура його будувалася тоді під гаслом певної диференціації. Для кожної нової функції або ж і старої, але яка дійшла до таких розмірів, що виконання її в складі того чи иншого існувавшого Відділу гальмувала справа, отворювався окремий Відділ. Цей відділ з часом, починає творити свою політику, моментами не беручи на увагу та не учитуючи загального стану Банку.

Так під кінець 1923-1924 операційного року структура Головного Управління складалася з 11 окремих відділів.

1) Інспекція Банку зі вказаними вище функціями, 2) Кредитовий Відділ з тими-ж вказаними вище функціями, 3) Фінансовий Відділ—головне завдання якого повинно було полягати в розробці питань фінансової політики Банку, фінансових планів Банку, керування фінансовою та дісконтовою політикою, керування валютними операціями й кореспондентськими зносинами, до його компентенції належало і вироблення бюджету, 4) Статистично-Інформаційний Відділ—завдання попередними, але цей відділ хоч і лічився самостійним, по роду ж своєї роботи підпорядкований був з початку інспекції Банку, з 1-го ж серпня 1924 року його приєднано було до Фінансового Відділу. 5) Центральна бухгалтерія, яка була виділена з бувшої Харківської Контори, 6) Товаровий Відділ, який вів операції з фабрикатами, 7) Хлібний Відділ, що мав завданням здійснити кооперативно-фінансову функцію, допомогаючи пайщикам Банку Кооперативним Установам—в організації збуту українського сільського господарства, 8) Відділ Робітничих Кас Кооперативного Кредиту, основним завданням якого було притягнення грошевих вкладів, для збільшення кредитування робітничої Кооперації; крім того Робкаси спріяли розвиткові кореспондентських банкового характеру операцій, 9) Центральна Контора, що була реорганізована з бувшої Харківської Контори; на завданнях її лежало обслуговування Харківського району та виконання операційних функцій Правління, 10) Секретаріят Правління, 11) Господарчий Відділ, що відав всим господарством Центрального апарату. При Інспекції існувала Юридична частина.

Така диференціація Головного апарату на решті викликала багато хиб та дефектів в роботі. Персональний склад непомірно збільшився, відділи однобічно вдавались в свою вузьку галузь, губили загальну перспективу, утворювався парелелізм, єдність керування розпорошувалась, що негативно відбивалось так на роботі периферії як на роботі Банку в цілому.

Зазначені хиби в організації Центрального апарату відповідальні робітники Банку помічали і одним із чергових організаційних завдань в роботі Банку, після переходу на тверду валюту, після вирівняння загальної позіції, разом з переглядом сітки установ, було поставлено питання і про реорганізацію Головного Управління.

Але змінити од-разу Стурктуру Центрального апарату не можна було. Довелось до цього питання підходити надзвичайно обережно. Не можна було ні на хвилину випустити з рук керування Банком і тому хоч всі негативні сторони уже виявились, хоч всім Центральним апаратом визначалась, що етап дифіренціації пережито, що необхідно провести певну реорганізацію, але цілою низкою засідань та Нарад поступово виявлялись та накреслювались форми майбутньої структури, майбутньої реорганізації.

Коли більш менш намітилася та викристалюзувалася структура, було вирішоно реорганізацію провадити все-ж поступово.

В основу були покладені знову ж таки вимоги життя. Життя ж вимогало з одного боку додержання певної плановости в роботі, з другого—виконання технічно-операційної роботи.

До першої частини—планової відноситься: вироблення фінансового плану, кредитового плану, кошторису Банку, організаційна галузь, контрольно-ревізійна та кон'юнктурна-інформаційна частина діяльности Банку. Цю частину вирішено об'єднати в єдинному відділі Головного Управління:—Інспекції Банку.

До другої частини—технічно-операційної відноситься: переведення операцій, учот та сумірованнв їх. Цю частину вирішено об'єднати в єдиному Відділі Головного Управління—Центральній Конторі.

Протягом першого операційнбго півричча пього року реорганізація переведена в життя і в сучасний мент Структура Головного Управління складається в двох основних відділів.

Інспекції Банку
та Центральної Контори.

Інспекція Банку збудована на принципи виконання трьох основних завдань:

а) Планово-організаційна робота, що полягає в виробленні, оформленні та проведенні в життя директивним шляхом загально-планових моментів діяльности Банку.

б) Контрольно-ревізійна робота, що полягає в контролюванні по відчитах та ревізуванню на містах належного виконання Установами планів та директив Правління і

в) Кон'юнктурно-інформаційна робота, що полягає в вивченню та аналізі певних періодів діяльности Банку та постановки прогнозу на майбутнє.

Центральна контора виконує функції технично-операційної роботи Головного Управління і поділяється на ряд операційних підвідділів по функциональній ознаці. Бувший Хлібний, Товаровий Відділи та Центральна бухгалтерія, а також і Господарчий Відділ влиті в Центральну Контору, як функціональні п/Відділи.

Окремо при Правління існує Секретаріят та Юридична Частина, як органи, що обслуговують по мірі потреби весь Центральний апарат.

Переведена реорганізація усовує низку вказаних вище хиб і на близчі часи відповідає вимогам життя.

Звичайно Структуру Головного Управління не можна раз назавжди закувати в якісь тверді, певні рамки і на них залишитись. Не можна бути певним, що остання структура є ідеальною. Життя йде вперед, форми міняються і всякому життездатному організму необхідно відчувати темп зміні відповідно пристосувати до нього свій апарат.

О. Павловський.

Юридичний Відділ.

Запитання: За чій рахунок оплачуються гербовим податком документи, які видає н/філіям або одержує від них установа чи організація, що звільнена від гербового опадаткування?

Відповідь: Згідно роз'яснення Налогового Управління НКФ УСРР від 26/III-1925 р. ч. 22332, коли самий документ не звільнений від оплати гербовим податком, а також не звільнені від нього обидві сторони, то документ належить оплачувати податком за рахунок тої сторони, котра вільгот по платіжу гербового податку не має. Остання повинна мати на увазі цю витрату при зазначенні розміра комісії або винагороди по відповідній операції.

Запитання: Чи підлягають гербовому податку довідки, що видаються н/філіями про кредітоздатність організацій?

Відповідь: Ці довідки опадаткуванню не підлягають, згідно ч. 16 п. 3 Подр. Переліку Статуту про герб. податок.

Запитання: Яким гербовим податком оплачуються умови про видачу гарантійних листів?

Відповідь: Згідно роз'яснення Госналога НКФ СРСР від 7/III-1925 р. ч.—042315573/505 умови про видачу гарантійних листів подлягають оплаті пропорційним гербовим податком найвищого розряду, в розмірі $^1/_2\%$ суми договора (Додаток 1 до Статуту про гербов. податок § 37 п. а).

Коли сума цієї умови при її складанні не може бути визначена, вона оплачується звичайним гербовим збором 1 розр., в розмірі 1 крб. 65 коп., а по мірі з'ясування кожної суми гзрантії, що приймається по цій умові і не пізніш 2 тижнів з дня з'ясування суми, оплачується додатковий гербовий податок в розмірі $^1/_2\%$ з зарахуванням, при остаточнім оподаткуванні умови, зазначеного заичайного гербового податка (подр. Перелік Стат. герб. податк. ч. 40 п. 17-в і примітка 1 до нього).

Запитання: Чи підлягають оплаті гербовим додатком заяви клієнтів до н/Банку про відкриття або про збільшення кредиту по спец. біжучому рахунку?

Відповідь: Поскільки сама заява ще не містить зобов'язань клієнта й не з'являється оформленням відкритого або збільшеного кредиту, в якому Банк може і відмовити, заява не підлягає оплаті гербовим податком (Подрібн. Перелік до Стат. про герб. подат. ч, 16 п. 3).

При згоді Банку на відкриття або збільшення кредиту, відповідний документ з зобов'язанням клієнта оплачується звичайним гербовим податком 1 розр. в розмірі 1 крб. 65 коп.

Запитання: Якому гербовому податку підлягають ссуди під заклад облигацій 6% золотої виграшної позики.

Відповідь: Ці ссуди гербовому оподаткуванню не підлягають, бо операції по закладу зазначених облігацій постановою НКФ від 4/I-1924 р. ч. 0423454 було звільнено від гербового оподаткування до 1/I-1925 р., а постановою НКФ СРСР від 21/I-1925 р. ч. 423. 10693/25—до 1/I-1926 р.

Запитання: Чи росповсюджується на н/ філіяльні установи пониження ставок патентного збору.

Відповідь: Згідно ст. 3. Постанови ЦВК і РНК СРСР від 7/XII—1923 р. і § 15 інструкції до цієї постанови наші Установи оподатковуються з пониженням ставок патентного збору і %% урівнюючого збору на 25 %

Запитання: Чи може бути прийнятим вексель писаний на машинці і що є копією, яка зроблена через копіровальний папер.

Відповідь: Термін (за винятком перших трьох слів визначення року), валюта та місце платіжу повинні бути написані в тексті векселя во всякому разі від руки. Що торкається инших частин тексту, то векселі писані на машинці через копіровальний папер не мусять прийматись (Обіжн. Госбанку 15/II—1923 р. ч. 49, 19/V—1923 р. ч. 155 і инш. Див. Проф. Гордон „Положення про векселі в приватній кодіфікації" 1925 стор. II).

Запитання: Чи повинні н/ філії оголошувати свою звітність.

Відповідь: Згідно Тимчасови Правил про порядок публичної звітности (Збірн. Указонень і розпоряджень УСРР за 1923 р. ч. 31—32 ст. 229) зобов'язання оголошувати баланси та звіти покладається лише на підприемства в цілому, в особі їх виконавчих органів П. 2 „ж" зазначених правил зобов'язує друкувати тільки баланси Українських філій підприємств Всесоюзних, чи инших республік і то лише в разі, коли ці філії мають свої самостійні основні капітали й тому наші філії оголошувати свою звітність не повинні.

Запитання: Чи повинні н/ філії переводити передплату на „Збірник узаконень та разпоряджень уряду УСРР" і „Вісти Наркомпраці"?

Відповідь По точному смислу постанови ВУЦВК від 14/II—1923 р. (Збірн. Узакон. за 1923 р. ч. 6) філії н/Банку від передплати на „Збірник Узаконень та разпоряджеень УСРР" звільнені, а „Вісти Наркомпраці" обов'язані виписувати н/ установи з кількостю співробітників не менш 12 чоловік.

Запитання: В видпадку хвороби або командіровки співробітника, його праця тимчасово поклагається на иншого співробітника який завжди виконує спільно з першім загальну роботу, але одержує ставку низчу ніж відсутній, напр. пом. бухгалтера заміщає бухгалтера, рахівник 2 розр.—рахівника 1 р.

Чи має право в цих випадках співробітник, який тимчасово (1—2 місяця) заміщає відсутнього співробітника, одержувати ставку останнього за час виконання його обов'язків?

Відповідь: На зазначене запитання Юридичним Відділом Українбанку одержано від Наркомпраці УСРР відповідь на 2/V—1925 р. ч. 550/7542 такого змісту: „Співробітники, що тимчасово заміщають відсутніх, одержують свою постійну ставку".

Зведена позиційна телеграфна

	Готівка			Кредитування		
	1/IV	11/IV	21/IV	1/IV	11/IV	21/IV
Харьківська група						
1. Артемівськ	87430	190440	102130	561250	638980	634770
2. Ізюм	52450	52450	29320	172920	172920	165860
3. Катеринослав	127030	78560	85090	719800	752330	770870
4. Куп'янськ	369008	33330	24240	173790	169150	173560
5. Луганськ	17580	72090	68070	221150	231450	222770
6. Маріуполь	44280	37250	23260	189520	225930	217100
7. Павлоград	14954	8950	11470	202555	195970	192160
8. Сталіно	95240	25430	108670	377470	392420	364380
9. Старобільськ	57410	21530	33730	234010	108690	105450
10. Суми	16160	11600	14440	136730	139780	131650
Разом	549434	531630	500420	2882195	2722620	2978580
Київська група						
1. Гадяч	—	15590	—	—	43980	—
2. Житомир	66110	42710	42880	481140	471930	464980
3. Київ	82970	45330	37920	888530	921130	877470
4. Красноград	6783	6630	14780	86186	109720	98450
5. Кременчук	17130	8248	18830	158800	172534	169930
6. Москва	41606	5510	5510	413120	477080	477080
7. Полтава	17430	22500	34740	345560	363120	365320
8. Ромни	9270	2800	5520	58530	58330	57690
9. Умань	21560	12950	2060	242670	248360	266420
10. Черкаси	6390	6930	5690	95380	94770	87430
11. Чернигів	15770	20490	10470	236680	238110	224550
Разом	284919	189688	178400	3006596	3199064	3089320
Одеська група						
1. Бердянськ	7880	11480	8040	176630	195080	188800
2. Винниця	20360	28530	28660	341830	350660	341810
3. Запорожжя	8660	11020	11920	445130	436370	428180
4. Зінов'євськ	9130	12250	14690	200730	219910	224550
5. Кривий Ріг	9920	7040	12110	331320	362830	278840
6. Мелітопіль	23650	35200	16160	240520	254780	252950
7. Миколаїв	24610	19640	23980	465110	474910	469120
8. Одеса	33150	60980	27470	793790	772950	838840
9. Проскурів	4330	3970	7980	83550	92090	143170
10. Херсон	24330	25110	28450	482250	484590	491119
11. Никопіль	3590	7740	—	47970	45340	—
12. Першетравенськ	5760	3750	—	74470	73630	—
Разом	175370	260046	179460	3681300	3763140	3657370
Загальна зводка						
По філіях	1009723	981364	858280	9570091	9684824	9725270
На попер. дек.	841278	—	—	9837909	—	—
По центр. к-рі	291339	273319	470603	2041315	2217274	2127448
На попер. дек.	453756	—	—	2148261	—	—
Разом по баику	1301062	1254683	1328883	11611406	11902008	11852718
На попер дек.	1235034	—	—	11986170	—	—

відомість установ Укрaїнбанку

Вклади			Позики			Баланс		
1/IV	11/IV	21/IV	1/IV	11/IV	21/IV	1/IV	11/IV	21/IV
805410	956050	868400	91400	3640	3120	1078200	1196690	1001930
273830	273830	270410	25620	25620	21470	378680	378680	365550
1114320	985860	998460	56930	92990	48070	1473800	1411630	1399760
232370	266740	231370	—	—	—	264460	302700	284290
276190	418260	423520	9980	38000	32000	343220	516610	516840
235760	242170	186440	40000	30000	39800	315820	314260	276660
131455	133930	137210	43170	24380	21540	273432	263750	256110
485070	347100	438580	66550	75610	81610	618810	506800	590320
96030	95881	116170	—	—	—	193870	143089	170670
125520	100890	100140	24070	19000	19660	202230	191460	211040
3775951	3830711	3770700	357720	309240	267270	5142522	5227669	5072870
—	9250	—	—	--	—	—	72240	—
479540	428250	390250	34070	—	55000	632690	619810	589880
851820	864870	843620	192460	235340	191560	1234590	1366180	1266570
41126	56630	52890	7619	8860	11320	108710	122100	132760
99700	109997	125500	59190	58291	56840	225770	236748	2479
538042	642440	642440	248726	252190	252190	2046121	2247300	22473
151300	144860	166380	109310	114810	87640	406700	442920	450680
55020	46840	56810	34580	31000	31800	140240	158930	173740
119750	128200	110060	49000	35000	40000	293240	307770	309350
36800	28500	27730	29460	32990	26210	167600	173679	161630
67070	68850	60360	38790	26870	20180	331100	341730	322006
2438401	2528587	2475540	803305	795351	772740	5586761	6029398	5901840
91850	84820	108920	29350	34960	38760	272640	300200	291970
167620	195410	192730	34170	37890	42390	557810	596230	567340
189160	210230	230840	85220	78120	84680	606820	621110	625870
128390	140010	142990	52580	40490	59650	283710	307440	312540
106360	116660	125210	27340	27370	25980	395060	416520	336510
200080	186560	189620	15730	25730	28730	367050	390450	382970
293940	377830	362770	125260	107350	134650	619300	674690	677490
487110	554160	557900	296250	282030	295100	1089750	1108400	1138430
45250	52930	90890	20950	20800	30400	162310	156120	224000
257910	238460	214760	44630	43590	22820	599640	573960	614260
53810	52160	—	—	—	—	140530	139820	—
34080	42210	—	—	—	—	91120	89320	—
2055460	2251440	2215630	741480	698330	763160	5185740	5374260	5171380
8269816	8610833	8461870	1902505	1802921	1803170	15915022	16631327	16146090
8013164	—	—	2032183	—	—	15678066	—	—
2622658	2320444	2230119	569596	586472	479116	7649465	7507215	7360131
2777828	—	—	1102145	—	—	8572722	—	—
10892479	10931282	10691989	2472101	2389393	2282286	23564488	24138542	23506221
10790992	—	--	3134328	—	—	24250788	—	—

Преса про Українбанк

(за час з 18/III—по 30/IV—1925 року).

1. Украинский Экономист № 65 от 22/III—О некоторых результатах одного кредитного плана. Г.-О.
2. „ „ „ „ „ —Кредитование Украинбанком Кооперации на ярмарке.
3. „ „ от 11/IV—№ 82—Стоимость банкового кредита.
4. „ „ „ 8/IV—№ 79—В Госплане. Доклад о работе Украинбанка.
5. „ „ „ 24/IV—№ 91—Результаты подписки на 5% заем в Украинбанке.
6. „ „ „ „ „ —Кредитование Куст Пром. Кооперации.
7. „ „ „ 25/IV—№ 92—Украинбанк и Куст. Пром. Кооперация.
8. „ „ „ 29/IV—№ 95—Баланс Украинбанкв на 1/IV—1925 г.
9. Финансовая газета № 72 от 29/III—Баланс Банка на 1/I - 1925 года.
10. „ № 90 „ 23/IV—Кредитование Кооперации Украинбанком.
11. Коммунист № 79 от 8/IV . . . . . —В Госплане Усиление средств Украинбанкам.
12. Экономическая жизнь № 81— 9/IV . —Как протекает реализация 5% краткосрочного займа в Москве. (работа Украинбанка).
13. „ „ № 84—12/IV . —Подписка на 5% краткосрочный заем.
14. «Вісті» № 83 от 12/IV . . . . . —Баланс Украинбанка на 1/II—1925 г.
15. „ № 93 „ 16/IV . . . . . —Баланс Украинбанка на 1/III—1925 г.
16. Херсонский Коммунар № 69—17/III . —Кахівська каса Українбанку маєбути перетворена в Агентство.

В бюлетені № 10 трапилась така помилка:

Надруковано:

Ст. 11, 33. Шкуляр Д. І. Дамсько-Рильськ. С/Г—Кредитове Товариство Проскур.

Треба:

33. Шклярук Ю. І. — Домсько-Римово-Казичинське С - Г. - Кредитове Товариство «Сільгоспром», пошта Вовковниці, Проскурів. окр. на Поділлі.

Перевірено 1948 р.

Видає—„Українбанк“. Редактор—*М. Г. Бляхер.*

К.П.У.

На правах рукопису.

[332.1 (47.71)]

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ „УКРАЇНБАНКУ“

№ 13-14

ВИДАННЯ ПЕРІОДИЧНЕ

№ 13-14

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖ. БІБЛІОТЕКА ім. В. І. Короленка

ЗМІСТ:

1. Товарова робота н/Банку.
2. Протокол Засідання Ради н/Банку.
3. Постанови Ради н/Банку про фін.-кредитовий план н/Банку на II-е півріччя 1924/25 операц. року.
4. Постанови Ради й Правління про тов.-коміс. роботу н/Банку.
5. Нарада Директорів н/Банку.
6. Фінансово-кредитовий план н/Банку на II-е півріччя 1924/25 операційного року.
7. Постанови Правління про роботу філій н/Банку.
8. Про вивчення периферії н/Банку.
9. Юридичний Відділ.
10. Преса про Українбанк.
11. Позиційна відомість.

33001

ЧЕРВЕНЬ-ЛИПЕНЬ

ХАРКІВ

1925

Укрголовліт 15166. Харків.
Зам. № 1318. Тир. 400.
Літ.-друкарня
„КНИГОСПІЛКИ“
Харків, Нетеч.
набережна,
14.

Товарова робота н/Банку.

Останнє півріччя нам, робітникам Українбанку доводилось не раз приймати участь в обговоренню питань про характер роботи нашого Банку в галузі товарово-комісових операцій, а в червні місяці ми зробили підсумки цьому обговоренню на торговельній нараді директорів і на сесії Ради Українбанку. От на цих підсумках ми й хочемо зупинитись і підкреслити їх ще раз. Річ у тому, що в нашій щоденній роботі ще не спостерігаємо повної витриманности. І це не дивно, бо ще сьогодні ми спільно займаємось вишукуванням закінченого „стиля" товарової роботи. А „стиль" цей вже сьогодні конче потрібний у нашій щоденній роботі. Ми мусимо мати певну провідну думку, яка-би характеризувала нашу роботу як по суті, так і по формі.

Чим повинна бути наша товарова робота? Відповідь на це запитання ми повинні, очевидно, шукати в нашій природі,—в природі банку короткотермінового кредиту, банку кооперативного, який, очевидно, мусить прагнути до обслуговування процесів товарової роботи кооперації, власне, тих процесів, що по своїй терміновости відповідали-би нашим можливостям.

Наша товарова робота має бути направлена на обслуговування кооперації, а поскільки ми ще називаємо її „товарово-комісовою", то необхідно звузити розуміння обслуговування до виконання доручень кооперації.

Оце є одна з основних ознак нашої роботи: в своїй товаровій роботі ми маємо виконувати доручення кооперації й *лише кооперації*. Навмисне підкреслюємо це, бо саме тут ми иноді не витримуємо лінії.

Товарова робота нашої кооперації провадиться в двох основних галузях: у постачанні й збуті. Наші послуги, як Банка, в справі виконання доручень, повинні провадитись в таких формах, щоби це не вносило дисонансу в роботу кооперативної системи в цілому, щоби наше виконання доручень не відбилось негативно на тому чи иншому ступні чи галузі кооперації. Своєю роботою ми маємо доповняти роботу наших кооперативних центрів та райспілок. Щоби цього досягти, ми, перш за все, не повинні розкидатись в нашій товаровій роботі; при формулі—„доповнення роботи кооперації",—ми мусимо спеціялізуватися на певних галузях, бо лише при цій умові ми зможемо виконати друге завдання—бути комерційно вигодними для кооперації. Це й є те основне, що мусить характеризувати нашу роботу.

При виборі нашої спеціяльности, ми повинні виходити з двох основних моментів: характеру товару, який може бути лише масовим, і характеру тих місцевих умов, в яких працює наша установа.

В галузі постачання більш характерним крамом для нашої комісової роботи можуть бути: цукор, олія, будівельні матеріяли, можливо, мануфактура та для Донбасу ще мука. Що до форми нашої роботи з названим крамом, то тут ми особливо повинні бути обережні, погоджуючи їх з відповідними ступнями нашої кооперації. Ці форми на сьогоднішній день уявляються нам у такому, приблизно, змісті. *Купівля по дорученню*, в тому випадку, коли таких доручень

настільки багато, що ми можемо дати *кращі умови за других. Фінансування цих закупок*, в формі учоту дублікатів і видачі задатку, і лише в крайньому випадку, *гарантування цих операцій*. Як правило, ми повинні прагнути до ув'язки через нас розрахунків кооперації з держпромисловістю.

Виходячи з основного положення, що наша робота, в цій галузі, має бути „укрупнена",—нашим комітентом у цих операціях мають бути лише районові союзи (споживчі й с-г.) великі робкопи й, як виняток, великі першеступневі товариства, які по характеру своєї роботи є оптові покупці.

При зосередженні нашої уваги на дуже звуженій номенклатурі (3—5 назв), ми зуміємо добитись ліпших умов від держпромисловости.

Друга галузь товарової роботи кооперації — це збут с.-г. продуктів. В цій галузі робота н/Банку має більш ясні, як принципові, так і практичні позиції. Ця галузь роботи найменш охоплена нашою кооперативною системою, як по своєму розміру, так і особливо в методах роботи. Те, що нині зветься у нас збутом с.-г. продуктів, не є, безумовно, робота по збуту в кооперативному розумінню цього слова. В цій галузі для нас, як Банку кооперативного, мається дуже широке поле діяльности й без колізій з роботою инших кооперативних організацій.

Характер нашої роботи по збуту мусить зводитись до двох основних положень. Це *фінансування* збутових операцій кооперації в різних формах і *прийняття доручень* на реалізацію.

На яких продуктах мусить бути зосереджена наша увага тут? Перше місце для Банку в цілому безперечно має зайняти збут хліба; далі мають іти технічні культури: *хміль, пенька*, під сумнівом *махорка* й продукти *скотарства*. Технічні культури мають свої певні райони; робота з ними повинна бути зосереджена в двох-трьох наших філіях. Над продуктами скотарства слід зупинити увагу нашим філіям на Правобережжі (особливо в районах цукроварень, де провадиться відгодовування худоби на цукроварнях). Решта філій і Банк у цілому мусять, на сьогодні, зосередити свою увагу на операціях хлібних. Участь нашого Банку в майбутній хлібній кампанії на засадах фінансування цих операцій і комісової реалізації, а також переведення хлібозалогових операцій має бути першою спробою применення Банком зазначених форм роботи (коли не рахувати минулого року) і в той-же час безперечно й екзаменом для Банка в очах кооперації й держави. Характер і методи переведення цієї роботи докладно обговорено на нараді директорів і зафіксовано в постановах сесії Ради. По постанові Ради ми маємо нашу комісово-позичкову роботу переводити, виключно, через центри й районові союзи (замість нашої попередньої формули, в якій говорилося, що робота має бути лише „ув'язана" з союзами). Рада ухвалила також хлібозалогові операції й нашу роботу по фінансуванню кооперативної переробки продуктів сільського г-ва.

Необхідно нам ще й ще звернути увагу, щоби намічена Правлінням і Радою провідна думка що до цієї роботи була переведена в життя. Перш за все, потрібно твердо засвоїти, що ми як заготовач не виступаємо, а маємо працювати лише як комісіонер і фінансувач цих операцій.

Далі ми повинні добитись, щоби різниця між цінами заготовчими й продажними була повернута союзами в відповіднім розмірі товариствам, а останніми—своїм членам, коли хліб приймався від членів товариств.

П. Герасименко.

ПРОТОКОЛ

Засідання Сесії Ради Українбанку

від 15—17 червня 1925 року.

Присутні: т. т. Члени Ради: *Генкін, Нуринів, Геттлер, Шульга, Любченко, Шніпко, Жмурко, Забельський, Федорів, Сидоренко, Нарижний, Огородникв, Дмитриїв, Кудряшів, Смурний, Чепурний, Хаджінов, Ширяй, Шклярук, Огирь, Чалий, Рижий, Афанасьїв, Цеплаpіус, Дембський, Кліменко; Орлів:—НКФ, Чеботарьов—ЦК КП(б)У;* Члени Правління: *Бляхер, Колчинський, Іванів, Герасименко, Васочанський;* Секретар—*Ривкін.*

Перше засідання—15 червня.

Засідання відкриває Член Президії Ради т. *Нуринів.*

Оголошується й затверджується слідуючий порядок денний засідання:

1. Доклад Правління про роботу Банку за минуле півріччя 1924/25 операційного року (докл. т. *Бляхер*).
2. Фінансово-кредитовий план на 2-е півріччя (докл. т. *Іванів*).
3. Кошторис Банку—(докл. т. *Тантлевський*).
4. Біжучі справи.

М. Г. Бляхер робить доклад про роботу Банку.

Після заслухання докладу та заключення Ревкомісії, подаються різні запитання з міст, для відповіді на які дається слово докладчику тов. *Бляхеру.*

По закінченні відповіді на запитання, відбулось обговорення докладу, в якому взяли участь т. т. *Федорів, Нарижний, Афанасьїв, Шклярук, Огирь, Чепурний, Жмурко, Геттлер, Нуринів, Іванів, Васочанський, Смурний.*

Далі, для вироблення резолюцій по докладу Правління, обирається Комісія в складі: т. т. *Шульги, Нарижного, Федорова, Дмитриєва, Хаджинова, Жмурко й Бляхера.* Скликання комісії покладається на тов. *Шульгу.* Після цього засідання переривається до слідуючого вечора.

Друге засідання—16 червня.

Засідання відкриває Голова Ради тов. *Генкін.* Слово для докладу про фін.-кредит. план Банку на 2-е півріччя дається Члену Правління тов. *Іванову.*

В обговоренні докладу беруть участь т. т. *Нуринів, Шульга, Сидоренко, Нарижний, Герасименко, Смурний, Бляхер, Генкін, Жмурко, Чепурний, Огирь, Забельський, Шніпко.*

Вироблення резолюції по фін.-кредитовому плану доручається комісії у складі т. т. *Шульги, Жмурко, Федорова, Нарижного, Хаджинова, Забельського, Ширяя й Іванова.*

Після цього вечірнє засідання 16 червня оголошується зачиненим.

Третє засідання—17 червня.

Засідання 17 червня вечером відкриває тов. *Генкін.*

Заслуховуються проекти резолюцій комісій обраних на попередніх засіданнях Ради (резолюції з прийнятими поправками й змінами—додаються).

Доручається Президії Ради розглянути й затвердити кошторис Банку на 2-е півріччя біжучого операційного року, після чого сесія оголошується зачиненою.

ПОСТАНОВА

Ради Банку про фінансово-кредитовий план н|Банку

на II-е півріччя 1924-25 операційного року.

1) Ухвалити взятий Правлінням курс на поширення кредитування міцних і здорових районових Союзів та Робкопів.

Доручити Правлінню намітити, в порозумінні з районовими Союзами, організаційно та економічно здорові сільські кооперативи, які по характеру та обсягу своєї роботи потрібують банківського кредиту й поширити кредитування цих організацій в міру їх потреб.

2) Продовжувати роботу по оздоровленню портфелю Банку, для чого визнати найбільш доцільним та бажаним учот:

а) по лінії районових союзів—покупательських векселів;

б) по лінії ЦРК й Робкопів векселів, що видає кооперація господарчим органам за придбаний крам (векселедательский кредит).

Доручити Правлінню розробити та подати на затвердження Президії Ради пильгові умови користування „векселедательським" кредитом при товарових угодах кооперації між собою.

Вважати за можливе учот соло-векселів низової кооперації, що виникають при товарових угодах, в межах відкритого Українбанкові у Держбанку кредиту по переучоту соло-векселів, вживши заходів до відмовлення взискання комісії по учоту їх.

3) Ухвалити політику Правління що до поширення кратности кредитів по відношенню до паїв і дозволити Правлінню перевести це в життя у першу чергу для тих кооперативних організацій, що тримають в Українбанку свої вільні кошти та переводять через нього свої розрахункові, інкасові та переказові операції.

4) Визнати за необхідне залишити кредитування держорганів та держпромисловости, в звязку з депонуванням в Українбанку коштів Соцстраху.

Доручити Правлінню Українбанку подати на затвердження Президії Ради план кредитування зазначених організацій.

5) Вважаючи, що фінансовий стан Українбанку досить зміцнився, Рада ставить перед Правлінням, як чергове завдання, кардинальне розвязання питання про зниження ставок по учотно-позичкових операціях, приймаючи до уваги дисконтні ставки в инших спеціяльних Банках.

Правлінню Банку вирахувати можливі норми зниження й у порозумінні з Президією Ради та Рев. Комісією перевести в життя з початку IV кварталу 1925 року.

6) Складений Правлінням фінансово-кредитовий план на II-е півріччя 1924/25 року в цілому ухвалити.

Доручити Правлінню прагнути до виконання повністю затвердженого З'їздом пайщиків плану кредитування робітничої кооперації.

Визнати необхідним, щоби кооперативні центри свої розрахунки з низовою периферією по можливости провадили через Українбанк.

ПОСТАНОВИ

Ради й Правління про товарово-комісову роботу н|Банку.

Постанова Ради.

1. Товарово-посередницькі операції Україбанк проваде без вкладення власних коштів з обмеженою номенклатурою, тільки по дорученню своїх членів пайщиків. Президія Ради затверджує як номенклатуру, так і порядок провадження операцій.

2. Україбанк, як хлібо-заготовщик не бере участи в хлібо-заготовчій роботі й не вкладає в цю операцію своїх власних коштів.

3. При мобілізації коштів як з боку держави так і иншими способами на хлібну роботу вважати необхідним розміщення Україбанком цих коштів виключно для кредитування хлібної роботи кооперативної системи по затвердженню Президії Ради.

4. Хлібокомісові операції Україбанк проваде в формі учоту дублікатів і видачі амбарних позик тільки з райсоюзами й кооперативними центрами. По дорученню Україбанк може реалізувати хліб за рахунок позичальників.

5. Беручи на увагу, що виділена по плану на хлібні операції сума—один з половиною мільйон карбованців була розрахована на ведення хлібних операцій по всій системі й що в п. 4 встановлюється порядок ведення хлібокомісових операцій тільки через райсоюзи й кооперативні центри, доручити Правлінню Україбанку переглянути асигновану на ту ціль суму та внести на затвердження Президії Ради.

6. На випадок, якщо держава відпустить спеціяльні кошти, вважати необхідним участь Україбанку в хлібозалогових операціях.

7. Вважати необхідним участь Україбанку в фінансуванню борошневих кооперативів та реалізації на комісових підставах їхньої продукції.

8. Доручити Правлінню прийняти всі необхідні міри до максимального охвату збуту кооперативного цукру на Україні, для чого утворити спеціяльний фонд—почасти з коштів Банку й почасти з коштів мобілізованих Банком спеціяльно для цієї мети.

Постанова Правління.

Взявши до уваги наведену вище постанову Ради, Правління, на засіданні своєму від 19 червня 1925 р., ухвалило:

1. Ввійти в переговори з центральними кооперативними організаціями, щоби при заключенні ними договорів з райсоюзами на заготовку не заборонялось-би останнім передавати хліб на комісову реалізацію Україбанку.

2. Запропонувати Філіям почати переговори з Союзами про передачу Україбанкові части заготовленого ними хліба на комісову реалізацію, як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку й виробити відповідні умови, згідно прийнятих нарадою директорів положень і постанови Ради Банку, при чому в результатах від реалізації повинні взяти участь первичні кооперативи, які здають свій хліб. Конкретні пропозиції Союзів прислати не пізніш 30 червня для розгляду Правлінням.

3. Вияснити в строчному порядку в відповідних Т-в у якому розмірі передбачається необхідність переведення хлібозалогових операцій на товаровий хліб, прийнятий від членів—продуцентів і відомості ці також надіслати не пізніш 30-VI б. р. на розгляд Правління.

4. Продовжувати добиватись у відповідних установах, щоби всі засоби, які зазначені в п. 3 постанови Ради, були проведені через Україбанк.

5. Рахуючи, що зміна форми хлібо-комісових операцій не змінює першопочаткового наміченого плану, залишити територіяльно й по строках розасигнування 1.500.000 крб. у попередньому вигляді.

Запропонувати н/Товарово-Комісовому Відділу намітити й внести на розгляд Правління номенклатуру краму, для затвердження Президією Ради.

Нарада директорів філій н/Банку.

7—8 червня цього року відбулась у Харкові, при Правлінні нарада директорів філій н/Банку, в якій взяло участь 50 чоловіка: 1) Директорів—32, 2) Членів Ревіз. Ком.—2, 3) від НКФ—1, 4) решта Члени Правління та співробітники Банку.

Правління скликало її для обміркування таких головних питань:

1) товарово-комісова робота н/Банку і

2) загальний напрямок кредитової роботи н/Банку та складення кредитових планів в установах.

Заслухавши доклад по зазначених питаннях на пленарному зібранні, Нарада для розроблення поставлених питань, утворила дві комісії:

1) Фінансово-кредитову;

2) Комісію по товарово-комісовій роботі.

13/VI—25 року постанови комісій були розглянуті й затверджені з деякими змінами Правлінням н/Банку, після чого були передані на розгляд і затвердження Сесії Ради Банку.

З'огляду на те, що ухвали Наради й Правління про товарово-комісову роботу н/Банку підлягали значним змінам на Сесії Ради, ми тут їх не наводимо. Подаємо отже лише ухвали Фінансово-Кредитової Комісії, затверджені Правлінням:

1) Визнаючи, що проблема зросту пайового капіталу для Українбанку, як і для инших кооперативних установ, з'являється актуальною, звернути в IV-му кварталі увагу на збільшення паїв, переважно по лінії здорових і міцних Райспілок та Робкопів, у звязку з наміченим, по кредитовому плану поширенням кредитування зазначених організацій.

Повернення або списання паїв вважати можливим, яко виняток, лише по відношенню до кволих організацій, за попереднім дозвілом Правління й при умові придбання аналогічної кількости паїв здоровими організаціями.

Прийом нових пайщиків, як правило, в IV кварталі слід припинити, припускаючи виняткы лише для цілком здорових і міцних кооперативних організацій, які ще не ввійшли в склад пайщиків Українбанку.

2) Констатуючи, що в останні місяці по деяких філіях помічається слабий зріст депозитів і навіть стабільність останніх, вважати необхідним у IV-му кварталі, виявлення активности з боку установ Українбанку в напрямку:

а) цілковитого зосередження коштів профорганізацій в Українбанку, там де ця робота ще не переведена;

б) заключення умов, з Райсоюзами та Робкопами по зосередженню всіх їхніх коштів, а також переказових, інкасових та, особливо, розрахункових операцій в Українбанку;

в) депонування в установах Українканку частини коштів місцевого бюджету;

г) використання коштів хлібо-заготовчих організацій;

ґ) вивчення проблеми селянських депозитів.

Намічений Правлінням план збільшення депозитів у IV-му кварталі на 12%, з доведенням загальної суми до 14 міл. крб., визнати реальним.

3) Вважати, що намічені по кошторису на 1924-25 операційний рік чисті прибутки повинні бути установами збільшені, в середньому до 50% за рахунок поширення всіх операцій і особливо товарово-комісійних.

4) Як загальне правило, визнати достатнім для установ Банку касовий резерв у розмірі 10% загальної суми депозитів. Перевищення припускається, як виняток, коли це необхідно для забезпечення безперебойної виплати по переказах. Визнати своєчасним розробку питання про остаточну централізацію каси.

5) Кредитова робота установ в IV-му кварталі повинна бути скерована на поглиблення кредитування здорових і міцних Райспілок та Робкопів під реальне забезпечення. Сільські товариства, в залежности від їх міці, повинні бути розбиті на три категорії, при чому третя категорія, як правило, не кредитується, а ті, що подають надію на оздоровлення—кредитуються лише в формі векселедавства через Районові Спілки.

6) Вважати необхідним негайно приступити до стягнення сумнівних боргів з таким розрахунком, щоби до кінця IV-го кварталу сума таких боргів була доведена до мінімума. Списки сумнівних та безнадійних боргів повинні бути остаточно виявлені й надіслані до Правління до 1-го вересня 1925 року.

7) Відмітити, що розвиток кредитування та загруження коштів по фінансуванню хлібо-комісових операцій, згідно плану, повинно переводитися поступово, по мірі зросту депозитів та инш. ресурсів установи.

8) Визнаючи необхідність строгої плановости в роботі установ, вважати недопустимим порушення встановлених по плану лімітів по кредитуванню товарово-комісових і хлібних операцій та по рахунку Правління без попередньої згоди Правління.

9) Визнати, що складений Правлінням фінансово-кредитовий план по Банку в цілому на IV-й квартал, з'являється цілком реальним і повинен бути Установами повністю виконаний.

10) Запропонувати установам негайно надіслати до Правління свої фінансово-кредитові плани на IV-й квартал з таким разрахунком, щоб до початку IV-го кварталу плани були остаточно розглянені Правлінням.

Фінансово-кредитовий план Українбанку

на II-е півріччя 1924-25 операційного року.

(Доклад Правління Раді).

Досвід минулого 1-го півріччя та кон'юнктура останніх часів викликають необхідність внести деякі корективи в затверджений 3-м З'їздом пайщиків фінансово-кредитовий план на 1924/25 операційний рік (інформаційний бюлетень № 10).

В порівнянні з останнім, оперативний план, складений Правлінням на II півріччя, має такий вигляд в свої й фінансовій частині (див. табл. № 1, стор. 10).

Пайовий капітал.

В II-му півріччі передбачається збільшити пайовий капітал на 305 тис. карб., або на 15%, за рахунок поглиблення роботи переважно з міцними й здоровими Райспілками та Робкоопами, при чому ріжниця між затвердженою 3-м З'їздом пайщиків сумою пайового капіталу на 1/X—(3.500 тис. карб.) і наміченою Правлінням сумою (3.200 тис. карб.), має структурний характер

і пояснюється передбачаємим списанням взаємної підписки на паї між Всекобанком та Українбанком на суму 250 тис карб., що одночасно відіб'ється й на сумі малорухливих активів у бік їх зменшення на зазначену суму.

Табл. № 1.

(В тисячах карб.).

	На 1-е квітня 1925 р.			На 1-е жовтня 1925 р.		
	Передб. по плану	Факт. виконан.	% виконан.	Затвер. Заг. Зб.	Передб. Правл.	Різниця (5—4)
	1	2	3	4	5	6
Пасив:						
1) Пайовий капітал . . .	3.000	2.895	96,5	3 500	3.200	300
2) Вклади та б/рах. . . .	10.650	11.955	112,2	12.000	14.000	2.000
3) Кредити в Держбанку:						
а) Вексельний (звичайн.)	3.000	2.263	75,4	4.000	3.700	300
б) Цільовий	503	170	33,7	830	100	730
4) Кред. в инш. установах.	—	50	—	—	—	—
5) Чисті прибутки	—	362	—	—	700	700
РАЗОМ .	17.153	17.695	103%	20.330	21.700	1.370
Актив:						
1) Кредитування:						
а) Звичайне	13.295	11.568	87	15.806	17.271	—
б) Цільове	277	127	46	277	—	128
в) На хлібо-залогові та тов.-посер. опер. . .	1.203	587	48	1.660	600	—
2) Борг Югосталі по Соцстраху	—	817	—	—	—	—
3) Касовий резерв	1.600	1.507	94	1.800	2.100	300
4) Вал.-фондові та закордонні кореспонд. опер. .	—	384	—	—	400	400
5) Суми в дорозі по міжконтор. розрахунках . .	—	1.883	—	—	900	900
6) Малорухл. активи . . .	778	641	82	787	429	358
7) Інші активи	—	181	—	—	—	—
РАЗОМ .	17.153	17.695	103%	20.330	21.700	1.370

Вклади та біжучі рахунки:

В II-му півріччі передбачається зріст депозитів на 2.045 тис. карб., або на 17%. Збільшення має бути, головним чином, в IV-му кварталі в звязку зі сприятливими видами на врожай, що викличе накупчення коштів у держпромисловости та у хлібо-заготовачів.

До кінця року депозити передбачається довести до 14 міл. карб., тоб-то більше на 2 міл. карб. проти суми затвердженої з'їздом пайщиків, з огляду на те, що за одне лише перше півріччя, фактична сумма депозитів перевищила планові передбачення на 1.350 тис. карбованців.

Кредит в Держбанку:

Не зважаючи на настійні домагання Правління, Держбанк весь час стриманно збільшує вексельний кредит Українбанку й накінець 1-го півріччя останній виносив лише 2.450 тис. карб. (використано було 2.263 тис. карб.) замість 3.000 карб., які передбачалися по плану. В II-му півріччі Держбанк

погодився збільшити кредит на 1.250 тис. карб., що дасть недобір проти плану, затвердженого З'їздом пайщиків, на 300 тис. карб. (4.000 тис. карб.—3.700 тис. карб.).

Спеціяльний кредит на хлібні операції, який раніш передбачався в сумі 830 тис. карб., в оперативний план на II-е півріччя не вноситься, бо справа знаходиться поки що в стадії балачок і конкретних кредитів ще не асигновано.

Натомість, у плані фігурують непередбачені раніш 100 тис. карб., одержаних від Держбанку, для видачі позик кустарно-промисловій Кооперації голодаючих районів.

Чисті прибутки.

В плані, затвердженому З'їздом пайщиків, ця стаття не була зазначена Поскільки прибутки досягають значної суми й у більшости своїй з'являються робочою частиною ресурсів Банку, Правління включило їх у оперативний план на II е півріччя. Сума в 700 тис. карб. виведена по орієнтовочному кошторису, затвердженому президією Ради й знаходе підтвердження своїй реальності наслідками I-го півріччя, який дав чистого прибутку 362 тис. карбов.

Намічені в IV кварталі широкі хлібно-комісійні операції дають підстави гадати, що прибутків буде одержано більше, ніж передбачається по плану.

Загалом, оперативний план на II-е півріччя, складений Правлінням, дає перевищення проти плану, затвердженого З'їздом пайщиків, на 1.370 тисяч карб. (7%), головним чином, за рахунок депозитів.

Касовий резерв.

По плану, затвердженому З'їздом пайщиків, касовий резерв передбачається в сумі 1.800 тысяч карб., або 15% (при депозитах 12 міл. карб.). Поскільки загальна сума депозитів намічається в 14 міл. карб.—касовий резерв при тій-же нормі 15% буде виносити 2.100 тисяч карб. Резерв, по прикладу I-го півріччя, буде складатися з 10% готівки та біж. рахунків у Держбанку, 2% центрального касового резерву, 3% вільного кредиту в Держбанку.

Валютно-фондові та кореспондентські операції.

По цій статті передбачається в II-му півріччі, по прикладу I-го півріччя, до 400 тисяч карб., із яких до 250 тис. карб. на операції з н/закордонними представництвами та кореспондентами для забезпечення нормальної закордонної роботи, яка в останні часи поширюється в звязку з фінансуванням Українбанком експортно-імпортних операцій Кооперативних Центрів. Решта 150 тисяч карб. піде на фондові операції, в звязку з поширенням Державою своїх кредитових операцій і участю Українбанку в реалізації державних позик.

Міжконторні розрахунки.

На протязі I-го півріччя активне сальдо по розрахунках Правління з установами досягло в середньому 1.500 тисяч карб. Складалося воно, головним чином із сум в дорозі, які переводяться в покриття або підкрепу.

Різниця по балансу пояснюється невідповідністю термінів проводок

При наявности поширеної мережи установ різниця по міжконторних розрахунках повинна бути, але Правління вважає великими ті різниці, які були до цього часу й нині вживаються заходи до можливого зниження сум в дорозі, причому до 1/X—1925 року передбачається довести їх до 900 тисяч карбованців.

Малорухливі активи.

В II-му півріччі передбачається знизити цю статтю до 429 тис. карб. за рахунок списання паїв Всекобанку на 250 тис. карб., після чого вона буде складатись із:

паїв в инших установах . . . . . 260 тис. карб.
рухомого майна . . . . . 169 тис. карб.

Кредитування.

По фінансовому плану, затвердженому З'їздом пайщиків, загальна сума кредитування до кінця року передбачалася в сумі 17.743 тисяч. карб. і повинна була складатися з кредитування:

а) звичайного . . . . . 15.806 тис. карб.
б) цільового . . . . . 277 тис. карб.
в) на хлібо-залог. та товаро-посередн. опер. . . . . 1.660 тис. карб.

17.743 тис. карб.

причому в кредитовий план ввійшли лише перші дві суми.

По плану, який складено Правлінням на II півріччя, в кредитування намічається загрузити—17.271 тис. карб. і на товарово-комісові операції 600 тис. карб., а всього—17.871 тис. карб., т.-т. на 128 тис. карб. більше ніж затверджено З'їздом пайщиків.

Із загальної суми кредитування 17.271 тис. карб. припадає на фінансування кооперативних центрів по їх експортно-імпортних та цукрових операціях—1.300 тис. карб. і на фінансування низової та середньої кооперації по їх хлібозаготовчих операціях—1.500 тис. карб.

Товарово-комісові операції з фабрикатами (махорка, цукор, залізо, мануфактура то-що) будуть переводитися, переважно, з Райспілками та Робкопами.

Зазначені в плані 600 тис. карб. виділяються для видачі авансів при прийомі доручень на збут і для короткотермінового кредитування при постачанні.

Переходячи до наміченого Правлінням розподілу кредитів між окремими галузями та ступнями кооперації й, порівнюючи його з кредитовим планом, затвердженим З'їздом пайщиків, ми бачимо таку картину (стор. 14).

Як видно з вищезазначеної таблиці з загальної суми кредитування 1.000 тис. карб. виділяється для кредитування держорганів, в які було загружено на I/IV—857 тис. карб. і які по плану, затвердженому З'їздом пайщиків зовсім не передбачалися.

На кредитування держорганів Українбанк примушений піти, з одного боку за силою договору з Головсоцстрахом, по якому Українбанк зобов'язався учитувати короткотермінові векселі трестів тяжкої індустрії в уплату страхвнесків, які зараховуються на біж. рах. Головсоцстраху в Українбанкові, а з другого—необхідністю міцніш звязатися з держорганами для поширення їх депозитних, інкасових та переказових операцій через Держбанк.

Що торкається кредитування кооперації, то тут не могла не відбитися зміна загального стану кооперації. Коли в січні б./р., під час розгляду плану З'їздом пайщиків, стан райспілок у цілому був тяжкий і тому вся увага зосереджувалась на низовій кооперації, то оздоровлення та зміцнення Райспілок, яке почувається нині, диктує необхідність, відповідним чином, змінити кредитову політику Українбанку в бік усилення кредитування Райспілок.

Крім того, в процесі практичної роботи, Правління визнало доцільним фінансування експортно-імпортних операцій Кооперативних Центрів в сумі 500 тис. карб., а також цукрових операцій в сумі, до 800 тис. карб., залишаючи стабільним звичайне кредитування кооперативних центрів.

В останньому план, який був затверджений З'їздом пайщиків, залишається майже без змін.

В порівнянні з фактичною заборгованністю на I/IV—25 р., в II-му півріччі передбачається збільшити кредитування на карб. 5576 тис. карб., або на 48%. Поширення кредитування буде йти поступово в міру збільшення ресурсів Банку.

Переходячи до окремих галузів та ступнів кооперації необхідно відмітити слідуюче (див. стор. 14):

По споживчій кооперації.

Збільшення кредитування передбачається в сумі 3077 тис. карб., або 45%, що пояснюється з одного боку поширеним попитом Споживч. кооперації на кредит у IV-му кварталі для усиленої заготовки краму підчас реалізації врожаю, а з другого—слабим кредитуванням до останнього часу робітничої кооперації. З вищезазначеної суми 600 тис. карб. призначається для фінансування хлібних операцій Райспілок та СільЕПО.

По сільсько-господарській кооперації.

Збільшення повинно виносити 1658 тис. карб., або 57%, при чому 792 тис. карб. припадає на кооперативні центри й має піти на фінансування експортно-імпортних та цукрових операцій, а решта на фінансування хлібних операцій Райспілок і низової сільсько-господарчої кооперації.

По кустарно-промисловій та інвалідн. кооперації.

Намічається збільшення на 455 тис. карб., або 61%, переважно по лінії кооперативів 1-го ступня, для кредитування інвалідних кооперативів, згідно умови з Наркомсобезом і артілів безробітних, згідно умови з ЦК Борьбеза кредитування цих організацій частково гарантується спецфондами або депозитами зазначених організацій.

По кредитовій кооперації.

Збільшення передбачається на 109 тис. карб., або на 45% за рахунок поширення кредитування ощадно-позичкових товариств, для яких Укрaїнбанк повинен стати єдиним фінансовим центром.

По видавничій та житловій кооперації.

Збільшення на 134 тис. карб. намічається, головним чином, за рахунок Книгоспілки (94 тис. карб.), яка в останні часи, концентруючи в Укрaїнбанку всі свої фінансові операції, вимагає фінансування її імпортних операцій. Решта 40 тис. карб. піде на задоволення потреб у короткотерміновому кредит житлової кооперації.

Нарешті, по держорганах збільшення по плану виносе 143 тис. карб., або 17%. Коли-ж до заборгованности держорганів по учотно-позичкових операціях додати борг Югостали в сумі—817 тис. карб., які значаться по рахунку різних осіб та установ, то в II-му півріччі матимемо зменшення заборгованности держорганів на 674 тис. карб. (857+817=1.000).

Як видно з надрукованого вище протоколу сесії Ради, вміщений тут фінансово-кредитовий план затверджено Радою н/Банку без змін.

Кредитовий план Українбанку
на II-е півріччя 1924/25 року
В тисячах карбованців

Назва галузів та ступнів кооперації	На 1/IV—1925 р.				На 1/X—1925 р.				Збільшення за II-е півріччя (4—2)	
	По плану		Фактично		Затверджено з'їздом пайщиків	% %	Передбачається Правлінням	% %		
	Сума	% %	Сума	% %					Сума	% %
	1		2		3		4		5	
Споживча:										
Заг. гром.:										
а) Центри . .	200	1.5	444	3,8	200	1.2	500	2,9	56	13
б) Райспіл. .	1400	10,3	1649	14,1	1500	9,4	2036	11,8	387	24
в) СільЕПО . .	1700	12,6	1291	11,0	2100	13,1	1502	8,7	211	17
Разом. .	3300	24,4	3384	28,9	3800	23,7	4038	23,4	654	19
Робітнича:										
а) Центри . .	80	0,6	231	2,0	80	0,5	374	2,2	143	62
б) Робкопи та ГорЕПО . .	5200	38,1	3241	27,7	6300	39,1	5521	32,0	2280	70
Разом. .	5280	38,7	3472	29,7	6380	39,6	5895	34,2	2423	69
Разом по спож. коопер. . .	8580	63,1	6056	58,6	10180	63,3	9933	57,6	3077	45
Сільсько-господ.:										
а) Центри . .	450	3,3	508	4,3	450	2,7	1300	7,5	792	156
б) Райспіл. . .	1200	8,9	1000	8,7	1300	8,1	1517	8,8	517	52
в) Кооп. I ст. .	1700	12,6	1378	11,8	2100	13,1	1727	10,0	349	26
Разом. ,	3350	24,8	2886	24,8	3850	23,9	4544	26,3	1658	57
Куст.-пром. та інвалідн.:										
а) Центри . .	270	2,0	113	1,0	240	1,5	185	1,1	72	54
б) Райспіл. . .	150	1,1	344	2,9	170	1,1	411	2,3	67	20
в) Кооп. I ст. .	400	2,9	284	2,4	700	4,4	600	3,5	316	111
Разом. .	820	6,0	741	6,3	1110	7,0	1196	6,9	455	61
Кредитова:	350	2,6	242	2,1	500	3,1	351	2,0	109	45
Інші:										
а) Центри (видав). . .	40	0,3	86	0,7	50	0,3	180	1,0	94	110
б) кооп. I і II от. (вид та житл.) . .	432	3,2	27	0,2	393	2 ,4	67	0,4	40	148
Разом. .	472	3,5	113	0,9	443	2,7	247	1,4	134	119
Всього по кооперації	13572	100	10838	92,7	16083	100	16271	94,2	5433	50
Держорг. по соцстр. і инш. операц.	—	—	857	7,3	—	—	1000	5,8	143	17
Всього. .	13572	100	11695	100	16083	100	17271	100	5576	48

ПОСТАНОВИ ПРАВЛІННЯ

про роботу Катеринославської, Житомірської й Криворізької філій н/Банку.

В звязку з переведеними Інспекцією н/Банку ревізіями в Катеринославській, Житомірській і Криворізькій філіях, Правління всебічно обміркувало становище йі роботу цих філій і винесло на засіданні від 12/VI-1925 р. такі постанови:

1. По Катеринославській філії.

1. а) Констатувати, що депозитні, переказові та інкасові операції філії мають здоровий зріст, а також і перспективи на дальніше їх поширення.

б) Пропонувати філії переводити кредитування кооперації строго в межах встановленого ліміту, заборонивши видачу позик зверх відкритих кредитів, а особливо без відкритих кредитів.

в) Пропонувати філії переводити кредитування більш здорових організацій за рахунок зменшення кредитування слабих кооперативів.

2. а) Звернути увагу філії на те, що бухгалтерія товарово-комісового відділу не була своєчасно налагоджена, і запропонувати негайно встановити точний учот товарово-комісових операцій.

б) Роботу філії в цілому визнати задовольняючою.

в) Твердий штат філії встановити в 24 особи.

г) Запропонувати філії ліквідувати Ново-Московську Робітничу Касу.

д) Звернути увагу філії, що роботу в других районах можна вести в погодженню з відповідною філією.

2. По Житомірській філії.

1. Визнати роботу філії незадовольняючою.

2. Констатувати, що, за виключенням сум Соцстраху, філія не втягла в депозитні операції ні господарчих установ ні профсоюзних, що кооперація не тримає вільних коштів у філії й зовсім не провадить розрахункових операцій (напр. Житомірський ЦРК) і що взагалі почувається відсутність звязку з широкою клієнтелею по всіх операціях. Звернути увагу філії на це й запропонувати й рішуче виправити роботу в зазначеному напрямку, та втягти найширшу клієнтелю в депозитні та инші операції.

3. Розвиток операцій Шепетівської Робкаси, значний обсяг роботи та рентабельність її, в значній мірі залежить від організаційної форми та певних прав у переведенні операцій тому залишити в Шепетівці агентство н/Банку з окремим балансом та підпорядкуванням тимчасово н/Житомірській філії.

4. Через економічне тяжіння Коростенського району до Київа, а також на підставі виявленого бажання Райсоюзу Споживчих Товариств, Коростенську Робкасу, з окремим балансом, підпорядкувати н/Київській філії, перевівши туди відповідну частину пайщиків.

5. З'огляду на те, що в кредитовій роботі філії помічені значні дефекти, а саме:

а) систематичне перевищення лімітів і кредитування не в межах фінансово-кредитового плану;

б) кредитування зверх відкритого кредиту, в перебільшеній кратности до паїв, протестованих і неплатежездатних установ;

в) систематична пролонгація й переписка векселів;

г) відсутність здорового вексельного портфеля та нормального забезпечення;

д) неправильна дисконтна політика та

е) відсутність в звязку з господарчими установами по кредитуванню векселедавців кооперативних установ; запропонувати філії рішуче виправити зазначені хиби, суворо додержуючись кредитового плану, відкритих кредитів і правил н/Банку із з'окрема:

а) налагодити векселедательський кредит кооперативних установ по предявництву господарчих та державних організацій;

б) оздоровити вексельний портфель через кредитування лише міцних кооперативних установ і забезпечення підтоварних позик належним чином в нормальному розмірі;

в) ліквідувати заборгованність протестованих і некредитоздатних установ через судове стягнення боргів та иншими шляхами;

г) дисконтову політику проводити точно, згідно розпоряджень Правління;

д) фінансування хмільових операцій переводити на підставі розпоряджень Правління, виправивши попередню умову, складену з Хмільсоюзом;

е) припинити кредитування в скритій формі по рахунку різних осіб та установ під інкасові документи та инше.

6. Констатуючи відсутність у Житомірському районі міцної торговельної установи, як кооперативної, так і державної, запропонувати філії звернути увагу на комісові операції, головним чином з махоркою, цукром та хмелем.

7. Поскільки біжучі видатки філії перевищують кошторис, категорично запропонувати філії економічно й господарчо провадити витрати, додержуючись асигнувань Правління.

8. Штати філії довести до встановленої Правлінням кількости 17 співробітників та 2-х тимчасових робітників по бухгалтерії.

9. Бухгалтерію філії поставити на належну височину, виправивши всі помилки й пропуски.

10. Бухгалтера гр. Шалгінова, з'огляду на допущені ним хиби в роботі, звільнити, а інспектору кооперативного кредиту запропонувати більш акуратно відноситись до своїх обов'язків і не затримувати справ пайщиків без руху довгий час.

11. Новгород-Волинську Робкасу ліквідувати.

12. Утримати з платні в. директора тов. Дунаєва одержані ним, у червні 1924 р., карб. 132 за „інтенсивну працю" без дозвілу Правління.

13. Ствердити технічні зауваження, зроблені інспектором.

14. Ліквідувати в Житомирській філії посаду віце-директора.

3. По Криворізькій філії.

1. Констатувати, що депозитні операції, а також переказові та інкасові операції розвинуті слабо й по розвитку їх філією далеко не використані всі можливости.

2. Констатувати, що філія переводила операції, головним чином, за рахунок заборгованности Правлінню по кореспондентських розрахунках, що негативно вплинуло на її рентабельність.

3. Констатувати, що кредитова політика філії була хибною; кредити розподілялись нерівномірно, при чому кредитування кооперації систематично перевищувало встановлений Правлінням ліміт по кредитуванню; відзначити недисциплінованість філії, що до виконання розпоряджень Правління по виправленню кредитової політики.

4. Констатувати, що товарово-комісові операції філії розвинуті слабо, що пояснюється невиявленням керівниками філії відповідної енергії до переведення цих операцій, в наслідок чого товарово-комісова робота філії не дала належного ефекту.

5. Констатувати, що апарат Філії надто слабої кваліфікації, в наслідок чого бухгалтерія й справи інспекції при Філії перебувають у недопустимому стані.

6. Констатувати надто низку рентабельність Філії, що виявляється на 1/V б. р. лише в сумі карб. 416—12 коп. прибутку.

Визнати роботу Філії незадовольняючою.

7. Пропонувати Філії звернути пильну увагу на розвиток депозитних переказових та інкасових операцій.

8. Рішуче вимагати від Філії переведення кредитування в межах установленого ліміту, не допускаючи видачи позик зверх затвердженого кредиту.

9. Пропонувати Філії виправити свою кредитову політику в напрямку правильного розподілу кредитів по галузях і ступенях кооперації.

10. Пропонувати Філії вжити заходів до більшої ув'язки роботи філії з кооперативними організаціями та трестами по переведенню товарокомісових операцій.

11. Рішуче вимагати від Дирекції скорочення всіх видатків, щоб до кінця року не було перевитрат у загальній сумі проти затвердженого кошторису.

12. Посаду Віце-Директора Філії скоротити.

13. Головного бухгалтера Філії гр. Константинопольського з посади звільнити.

14. Інспектора кооперативного кредиту гром. Чикийдовського з посади звільнити.

15. Пропонувати Дирекції перевести скорочення штату бухгалтерії на 2 особи.

16. Твердий штат Філії встановити в 10 осіб, а саме:

Директор.	1
Інспектор.	1
Бухгалтерія	4
Агент-товаров.	1
Секретаріят.	1
Каса	1
Сторож.	1
Разом.	10

Про вивчення периферії н/Банку.

(*В порядку обговорення*).

В роботі н/Банку важливе місце займає справа вивчення периферії н/Банку яку (справу) піднімає в ч. 11 Інформаційного Бюлетеню т. Махно. Про потребу та вчасність вивчення периферії н/Банку багацько говорити не доводиться—вона очевидна. Можна лише говорити про систему та методи вивчення, на чому ми й дозволимо собі зупинитися. На думку т. Махна, ця система мусить бути „масова", „сквозна", „критична, своєчасна й планова", а „приймаючи на увагу, що пересічно на 1 Філію н/Банку приходиться 160—200 пайщиків", він вважає, „безумовно можливим для інспекції Філії перевести зазначену роботу без збільшення штату". Отже виходить, що вивчення периферії н/Банку не переведено лише через те, що інспектори, немов-би не розуміли потреби й ваги цієї справи, чи забули про неї. В дійсности справа стоїть не так. Мусимо подати коротеньку справку. В наказі інспекторам кооперативного кредиту в п. 7, де з'ясовуються обов'язки інспектора, під літ. „в" сказано: „Обслідування та вияснення становища кооперативів-пайщиків анкетним і експедиційним шляхом" і під літ. „к":—„Вивчення економічно-кооперативного становища району діяльности уста-

нови й фінансових потреб району". Про цей обов'язок інспекторів дуже часто нагадувало Правління зауваженнями в окремих листах і спеціяльними обіжниками. Інспектори розуміли вагу справи й пам'ятали про неї й все-ж справа не рушилась із місця. І т. Махно справедливо констатує, що до вивчення периферії ми ще не приступали. Чому-ж? От про це й слід було-б. т. Махно сказати декілька слів, тоді-б він не обмежився в своїх висновках абстрактною схемою, яка, як ми вже вище показали, давно стоїть перед інспекторами кооперативного кредиту й не виконується,—а пошукав-би шляхів—аби хоч повільно приступити до переведення цієї колосального значіння й не менших труднощів—роботи.

Ми вже не будемо тут зупинятись на правовому становищі інспектора кооперативного кредиту при Філіях та на покладених на нього обов'язках. Нагадаємо лише коротенько зміст циркуляру, виданого вже після „наказу" інспекторам. Циркуляр констатує, що інспектори коопер. кредиту виконують такі обов'язки: „Секретар, завгосп., діловод, машиніст, і т. и." І дійсно, інспектор мусить виконувати ту роботу, яку покладає на нього Дирекція Філії. А в результаті, щоб підготовити матеріял до учотно-позичкового к-ту, інспектор мусить не спати ночі. Та не про це річ. Звернемось до аритметики. Припустимо, що Філія має 150 пайщиків, отже треба зробити детальний аналіз 150 балансів, на що треба потратити одній людині мінімум 10 день; а консультації, що займають увесь операційний час дня, а відчитність, а обслідування, а инша робота, що виходить за межі „наказу". Ми-ж маємо лише 30 днів на місяць.

А тому, учитуючи неможливість для н/Банку збільшення штату в даний момент, ми рахуємо запропоновану т. Махно схему бажанимідеалом, здійснення якого в сучасних умовах неможливе.

На нашу думку, схема вивчення периферії н/Банку на перший час мусить бути значно простіша, приблизно така:

1) — інспектори кооперативного кредиту заповнюють щомісячно відомость по одержаних балансах пайщиків по такій формі:

Назва кооперативів	Місяць (назва)				
	Загальна сума балансу	Ліквідна част. реал. активу	Строчні зобов'язання	Ліквідний лишок	Платіжний дефіцит

й по ній стежать за розвитком діяльности пайщика;

2) — за півріччя складається зводка балансів пайщиків з аналізом їх по окремих рахунках: готівка, крам, майно, паї, кредитори, дебітори й т. и. по яких робляться висновки про досягнення кооперації й вплив та значіння кредитування Українбанку;

3) — планове обслідування переводиться лише пайщиків, що одібрані установою для систематичного кредитування, решта пайщиків обслідуються спорадично в міру потреби;

4) — вивчення стану низової кооперації переводиться лише при Філіях, причому треба звільнити Філії від надсилки балансів центрові в 2-х примірниках;

5) — використання матеріялів обслідування та дослідів над роботою кооперації інструкторських відділів кооперативних спілок.

Переведення зазначеної схеми, до кінця операційного року, буде значним досягненням у справі вивчення стану периферії н/Банку, яке потім можна буде поволі поглиблювати й удосконалювати.

Але виконання й цієї маленької схеми для Філій, що мають по-над 200 пайщиків, при одному інспекторові немисливе без звільнення останнього від виконання обов'язків, що йдуть поза межі „наказу".

м. Полтава.

І. Вирва.

ЮРИДИЧНИЙ ВІДДІЛ.

До питання про позичкові операції під заставу товарів.

З огляду на гостроту питання про форми забезпечення позик, які видає Банк під заставу товарів, Юридичний Відділ вважає потрібним висловити деякі свої міркування з цього приводу.

Банківській практиці відомі три основних форми забезпечення позик товарами й майном.

1) Перша з них точно определілюється самим законом (арт. 85-105 Цивільного Кодексу), встановлюючим, як загальне правило, що заставне право виникає тільки при умові, коли заставне майно *вилучається із володіння боргівника.*

Для встановлення застави необхідні:—складення писаного договору (або підписання боргівником по прийнятій у нас формі зобов'язання), передання заставленого майна кредиторові-Банку, або залишення його у боргівника-Організації, але під замком і печатками кредитора, зі складенням опису й оцінки майна, яке дається під заставу (див. додаток ч. 1).

2) Виняток з цього загального правила закон допускає тільки для випадків, коли правилами кредитового установлення передбачається инший порядок застави: це дає можливість Банку встановлювати инші форми застави, як виняток із загального правила.

Звідци виникає друга форма заключення з боргівником-Організацією договору застави (або підписання нею по встановленій формі забов'язання) і залишення на її відповідальній охороні заставного майна без накладення на нього печаток Банку та инших видимих ознаків застави, з відібранням від неї тільки (зверх договору застави) охоронної розписки та з відповідними записами в книгах Організації про заставу товарів.

3) Нарешті, третя форма застави заключається в слідуючому: складається особливий договір застави, умови котрого не вкладаються в форму заяви-забов'язання яка, практикується у нас, (див. прикладений до цього зразок типового договору № 2) і встановлюється ніби спільне володіння заставним майном в особі кредитора й боргівника, а саме боргівнику надається доступ до товарів тільки при помочі ключів Банку, що схороняються у його артільника, а продаж заставлених товарів провадиться боргівником виключно в присутності цього артільника проти передаваємої останньому виручки або з поповненням проданих товарів новими (застава товарів в обороті).

Перелічені форми застави не в однаковій мірі забезпечують Банк переважним, перед иншими кредиторами, правом задоволення з заставленого майна.

А) Максимальну для Банку гарантію представляє перша з указаних форм застави, яка зводиться до вилучення заставленого майна з розпорядження боргівника-Організації. На жаль, ця форма застави найменш відповідає інтересам сучасного обороту, стискуючи боргівника в оборотних засобах і цим

віднімаючи від нього можливість і джерело (иноді єдине) для покриття одержаної позики.

Б) Ці стиснення й незручности для клієнта відходять у тих випадках, коли Банк вважає його заслуговуючим довір'я й погоджується залишати заставлені товари на відповідальній схороні клієнта, з відібранням від нього охоронної розписки й з наданням йому можливости продавати товари під відомим контролем Банку в особі його представників, при умові поступового й часткового покриття позики, або поповнення проданих товарів новими.

Одначе, ця форма криє в собі ряд погроз інтересам Банку як з боку самого боргівника, так і з боку його кредиторів.

З боку боргівника—через те, що зазначений контроль Банку при відсутности, одначе, постійного артільника в торговельному помешканні боргівника не може гарантувати Банк від можливости несподіваного *вивозу або підміни* заставленних товарів Організацією або 3-ми особами та й при тому в умовах, при котрих з боргівника була-б знята навіть кримінальна відповідальність за розтрату.

З боку кредиторів—через те, що відсутність на заставленому майні печаток і замків Банку нерідко служить для других кредиторів причиною до порушення судових спорів проти дійсности застави. Справа в тому, що одною з самих істотних вимог застави майна, яке перебуває у боргівника з'являється так звана явність або публичність його в формі накладення печаток заставодержавця, або инших видимих ознак застави. Бо відсутність їх утворює для инших кредиторів уявлення про кращий фінансовий стан боргівника, чим той, який є в дійсності.

До цього часу твердо встановленої судової практики по цьому питанню не утворилося—частково через те, що такого роду застава під охоронні розписки не оформлювалася Банком досить старанно (не проводилися по книгах і т. п.). Таким чином, у Банка є відсутня гарантія про розрішення цих спорів на його користь, тим більше, що при даній формі застави, яка має на увазі продаж заставлених товарів та поповнення їх новими, вносяться постійні зміни в самий склад заставленого майна, який вказується початково при встановленні застави.

Зазначені дефекти описаної форми застави з відібранням охоронної розписки определюють собою й крайне звужені межі примінення її в банківській практиці. Тільки при умові кредитоспроможности Організації й повного довір'я до неї, при можливости здійснення з боку Банку дійсного контролю над оборотами клієнта й його заборгованости кредиторам—можливо вживати цієї форми застави й при тому у всякому разі з оговоркою в заставному зобов'язанні про те, що Банкові надається право по своєму поглядові в любий момент змінити форму забезпечення. Правда, подібні зміни форми забезпечення по більшості не вдаються через те, що нерідко необхідність в цьому наочно виявляється тільки тоді, коли вже товари заарештовуються й описуються иншими кредиторами. Але все-ж иноді цією оговіркою можна скористуватися.

В) Третя форма застави також диктується нагальними потребами торговельного обороту,—це перебування заставленого товару, як товару в обороті, в спільному володінні Банку й клієнта:

а) товари залишаються в помешканні клієнта, але з закріпленою зовні таблицею про заставу товарів Українбанкові;

б) ключі від замків з печатками перебувають у артільника Банку й у клієнта (щоби уникнути перекладення останнім на першого відповідальности за цілість майна) з тим, що один без другого не мають доступу до товару;

в) продаж товарів переводиться Організацією, але виключно в присутності артільника Банку, і притому не инакше, як проти готівки, яка передається артільнику;

г) прибуваючі в помешкання нові товари поступають автоматично в заставу Банку на тих-же умовах.

Остання форма забезпечення має в собі по суті тільки одне відступлення від установлених законом загальних правил про заставу: відсутність твердого опису й оцінки заставленого майна, через безперервну зміну складу його.

Коректівом до цього відступлення можуть бути періодичні, по можливості більш частіші, представлення підписаних клієнтом і артільником відомостів про відпуски й про поступлення товарів, які дають можливість в кожен даний момент мати точний опис і оцінку заставленого товару (див. типовий договір, що до цього додається).

Друга практична незручність—збільшення видатків по заставній операції утриманням артільника—усовується заміною одного з співробітників клієнта (касира або завскладом) артільником Банку.

Проти звичайних стремлінь клієнта визволитись від тої чи иншої передбаченої типовим договором формальности (прикріплення таблички з надписом про заставу, заміщення посади співробітника Організації—артільником Банку; представлення відомостів про рух товарів і т. д.) належить завсігди боротись з міркувань загрозливої небезпеки оспорювання з боку инших кредиторів дійсности застави. Відступлення повинні допускатися в самих виключних випадках, встановлених у кожному окремому випадкові тільки Правлінням, після старанного обговорення конкретної обстановки, при якій переводиться операція й при наочности всіх тих умов, котрі вище вказані для випадків допустимости застави під охоронні розписки.

Що торкається застави під будівлі, то її, як міру забезпечення позичкової операції, належить, як загальне правило, откинути, бо вона сполучена не тільки з дуже складною процедурою (обов'язкове оформлення в нотаря й Комун. Відділі), але й з надзвичайно високими нотаріяльними й гербовими видатками (4-6% суми застави), а до того-ж проводить до імобілізації коштів Банку.

Резюмуючи сказане, необхідно прийти до висновку, що за виключенням першої з розглянутих форм застави, останні форми її забезпечують інтереси Банку в більшій або меншій мірі, при наявности основної умови-кредитоздатности клієнта й довір'я до нього Банку, що обґрунтовані на вповні солідних даних.

Як застава під охоронну розписку, так і застава товарів в обороті—припускаються при наявности не тільки вищеприведених умов допустимости їх, але й надзвичайно пильного догляду, з боку Банку, за фінансовим станом справ клієнта на протязі всього періоду ділових з ним зносин. Із цих 2-х форм безумовно більш придатною для нас є форма застави товарів у обороті під безперервним і безпосереднім контролем цього обороту з боку артільника Банку.

В заключення належить відмітити, що незалежно від форми застави, перед претензіями Банку, як заставодержавця, ідуть по закону претензії по держподатках, заробітній платні й Соцстраху; з огляду на це необхідно постійно і пільно доглядати з боку Банку за станом заборгованости Організації по цих претензіях.

Додаток 1.

ДОГОВІР №.....

Київ, 1925 року....." " дня. Ми, що нижчепідписалися .....Філія Всеукраїнського Кооперативного Банку, що нище буде зватись „Українбанк" з одного боку й.....

.....

.....

з другого боку склали цього договора в нижчезазначеному:

1. .....

повин ..... Україбанкові по позиці ..... карб.

..... яку суму

повин ..... виплатити Україбанкові

.....

.....

.....

2. В забезпечення своєчасної й справної виплати боргу, зазначеного в п. I цього договору, з відсотками й видатками по правіжу.....

закладає Україбанкові.....що зазнач .....в прикладеному до цього договору описові, який являється неодмінною й невіддільною його частиною

..... оцінено в сумі.....

.....

3. Зазнач .....в п. 2 цього договору.....

з моменту підписання цього договора, поступають в заставу (залог) Україбанкові й залишаються в помешканнях.....

.....

під замками та печаткою Україбанку з прикріпою на крамниці, зовні, таблиці з написом про заставу краму Україбанкові.

4.....повин.....представити Україбанкові копію орендного договору на помешкання склепу (крамниці), де перебувають заставлені товари, й виплачувати оренду з таким розрахунком, щоб всяк час вона була заплачена за місяць вперед, причому засвідчені копії відповідних розписок про орендну платню..... повин ..... передавати Україбанкові не пізніше трьох день зо дня оплати оренди.

5. Для догляду за заставленим крамом Україбанк призначає свого представника, який повинен також тримати в себе ключ Україбанку від помешкань, де знаходиться заставлений крам.

6. Заставлен .....повин .....бути застрахований

..... в сумі не нище .....

На страховому документі повинна бути зроблена помітка страхової організації про заставу краму Україбанкові й про видачу нею, в разі страхового випадку, страхової винагороди безпосередньо Україбанкові на погашення боргу. Страховий поліс..... повин .....передати Україбанкові негайно при підписанні цього договора.

7. Всі видатки по оренді й утриманню помешкання з заставленим крамом а також і представника Україбанку, в тім числі нарахування Соцстраху й т. инш. й патент для представника, відносяться виключно на рахунок..... без усякої в них участи Україбанку.

8. В разі невиплати.....боргу, в строки, призначені в п. I цього договору Україбанк має право пред'явити цей договір до правіжу для одержання належних йому сум з заставленого майна.

9. В разі коли-б від продажу заставлених товарів не була виручена вся сума боргу..... Україбанк має право решту боргу справити з иншого майна Товариства..... де-б воно не знаходилось і з чого-б не складалось. або покрити шляхом затримання відповідних краму та сум з коштів, які будуть в-той час-лічитись в Україбанкові на біжучих рахунках..... чи находитись у Банку на инших підставах.

10. В разі порушення ..... якого-небудь пункта цього договору, а також, в разі коли на заставлені товари буде звернуто справлення иншими його кредиторами, або в разі ліквідації.....

Українбанк має право пред'явити цей договір до правіжу негайно до закінчення строку, призначеного в п. I цього договору.

11. Заставлені, згідно цього договору, товари, не продані не заставлені і з приводу них не сперечуються.

12. Всі спори й непорозуміння, що можуть виникнути з цього договору, підлягають розгляду в судових установах .....

13. Всі видатки по складанню цього договору виплачуються .....

14. Адреси сторін обов'бзкові для них: Українбанк м. .....

15. Оригінал цього договору одержує Українбанк, а копію його .....

Всеукраїнський Кооперативний Банк.

Додаток № 2.

ДОГОВІР №.....

Київ, 1925 року ....." " дня. Ми, що вижчепідписалися, ...Філія Всеукраїнського Кооперативного Банку, що нижче буде зватись „Українбанк" з одного боку й .....

з другого боку, склали цього договора в нижчезазначеному:

1. ..... винен „Українбанкові" по позиці ..... карб. ..... на яку суму ..... винен ..... виплатити Українбанкові ..... не пізніш. .....

2. В забезпечення своєчасної і справної виплати боргу, зазначеного в п. I цього договору, з відсотками й видатками по правіжу ..... закладає Українбанкові ..... що зазначен ..... в прикладному до цього договору описові, який являється неодмінною і неьід-дільною його частиною ..... оцінено в сумі .....

3. Зазнач. в п. 2 цього договору ..... і з моменту підписання цього договора поступають в заставу (залог) Українбанков й залишаються в помешканнях .....

під замками та печаткою Українбанку і під замком позичальника з прикріпою на крамниці зовні таблиці з написом про заставу краму Українбанкові.

4. ..... повинен ..... представити Українбанкові копію орендного договору на помешкання склепу (крамниці), де перебувають заставлені товари й виплачувати оренду з таким розрахунком, щоб усяк час вона була заплачена за місяць наперед, причому засвідчені копії відповідних розписок про орендну платню ..... повин ..... передавати Українбанкові не пізніше трьох день зо дня оплати оренди.

5. Для догляду за заставленим крамом Українбанк призначає свого представника, що повинен також тримати в себе ключ Українбанку від помешкання, де знаходиться заставлений крам.

6. Продаж заставленого краму в кредит, відправка його в инші місця, заміна заставленого иншим крамом, а також залог його иншим особам може переводитись (заставодавцем) не инакше, як з писаного дозволу Українбанку. При уплаті-ж заставодавцем вищезгаданому в п. ..... артільнику Українбанка готівки за частини краму по цінах не нижче зазначених в прикладеному до цього договору опису, артільник видає оплачений крам .....

.....

або особам по вказівкам останнього, без окремого дозволу Українбанку.

7. Вся готівка, а також, в разі писаного дозволу Українбанку, покупательські векселі, що поступають від продажу краму, одержуються безпосередньо артільником і передаються негайно Українбанкові: готівка на погашення боргу по цьому договору, а векселі на інкасо.

8. Всьому крамові, як тому, що поступає на склеп (в крамницю), так і тому, що відпускається зі склепу (із крамниці) з дозволу Українбанку

.....

зобов'язується вести точний учот і що-тижня передавати Українбанкові описи відпущеного і придбаного за минулий тиждень краму з оцінкою його по собівартости. Крам, що поступає на склеп (в крамницю) ..... лічиться заставленим Українбанкові на підставах цього договору в забезпечення виданих .....позик.

9. Всі збитки, які можуть виникнути для Українбанку, в звязку з переведенням операцій по цьому договору чи порушенням його заставодавцем, а також псуванням краму, чи його загибели від непереможної сили або неодержання страхової винагороди падають виключно на..... й Українбанку надається право покрити їх шляхом затримання відповідних сум та краму із коштів....., які будуть лічиться в Українбанкові в той час на біжучих рахунках..... чи находитись в Українбанкові по инших підставах.

10. Заставлен..... повин.....бути застрахований..... в сумі не нижче ..... На страховому документові повинна бути зроблена одмітка страхової організації про заставу краму Українбанкові й про видачу нею, в разі страхового випадку, страхової винагороди, безпосередньо Українбанкові на погашення боргу. Страховий поліс..... повин.....передати Українбанкові негайно при підписанні цього договору.

11. Всі видатки по оренді і утриманню помешкань з заставленим крамом, а також представника Українбанку в тім числі нарахування Соцстраху і т. инш. і патент для представника відносяться на рахунок..... без усякої в них участи Українбанку.

12. В разі невиплати.....боргу в строки призначені в п. 1 цього договору Українбанк має право пред'явити цей договір до правіжу для одержання належних йому сум з заставленого майна.

13. В разі, коли-б від продажу заставлених товарів не була виручена сума боргу.....Українбанк має право решту боргу справити з иншого майна.....деб воно не знаходилось і з чого-б не складалось, або покрити шляхом затримання відповідних краму та сум з коштів, які будуть в той час лічитись в Українбанкові на біжучих рахунках.....чи находитись у Банку на инших підставах.

14. В разі порушення.....якого-небудь пакта цього договора, а також в разі, коли на заставлені товари буде звернуто правіж иншими його кредиторами, або в разі ліквідації .....

Українбанк має право пред'явити цей договір до правіжу негайно до закінчення строку, призначеного п. 1 цього договору.

15. Заставлені згідно цього договору товари не продані, не заставлені і з приводу них не сперечуються.

16. Всі спорі й непорозуміння, що можуть виникнути з цього договору, підлягають розгляду в судових установах.....

17. Всі видатки по складанню цього договору виплачуються.....

.....

18. Адреси сторін для них обов'язкові: Українбанка,—м.....

.....

.....

19. Оригінал цього договору одержує Українбанк, а копію його.....

.....

Всеукраїнський Кооперативний Банк.

Преса про Українбанк

(за час з 1/V--10/VII—1925 р.).

1.	Вісти	№ 98	від	3/V	—Загальний баланс Українбанку на 1/IV°—1925 р.
2.	»	№ 111	»	19/V	—Міжкооперативний музей.
3.	»	№ 115	»	23/V	—Генеральний договор Головсоцстраху з Українбанком та Промбанком.
4.	»	№ 119	»	28/V	—Оголошення про Українбанк.
5.	»	№ 121	»	30/V	—Про гарантійну кооперативну позику.
6.	»	№ 124	»	3/VI	—Оздоровлення райсоюзів та Українбанк—ст. П. Височанського.
7.	»	№ 125	»	4/VI	—Загальний баланс .Українбанку на I/V°—1925 р.
8.	»	№ 133	»	14/VI	—До Сесії Ради Українбанку.
9.	»	№ 138	»	20/VI	—Сесія Ради Українбанку.
10.	»	№ 144	»	27/VI	—Участь Українбанку в хлібній роботі.
11.	»	№ 150	»	4/VII	—Оголошення про хлібні операції Українбанку.
12.	»	№ »	»	»	—Загальний баланс Українбанку на I/VI—1925 р.
13.	»	№ 152	»	»	—Закордонна робота Українбанку — стаття Ю. Ясницького.
14.	Украинский Эконом.	№ 100	від	6/V	—Украинбанк в истекшем полугодии—стаття П. Христюка.
15.	» »	№ 107	»	14/V	—Кредит кустарю и Союзбанк—ст. Рабиновича
16.	» »	№ 108	»	15/V	—Украинбанк и Профсоюзы—стаття П. Христюка.
17.	» »	№ 109	»	16/V	—Кредитование кооперации в Украинбанке.
18.	» »	№ 110	»	17/V	—Банки и Потребительская кооперация — Украинбанк.
19.	» »	№ 114	»	22/V	—Прибыли украинских банков.
20.	» »	№ 115	»	23/V	—Неверный шаг—ст. О. Полоцкого.
21.	» »	№ «	»	»	—Соло вексельное кредитование низовой рабочей кооперации.
22.	» »	№ 119	»	28/V	—Неправильное понимание (ответ т. Полоцкому на его статью: «Неверный шаг»)—ст. М. Бляхера.
23.	» »	№ 120	»	29/V	—Здоровый учет экономики, а не «неверный шаг»—ст. Ф. Иванова.
24.	» »	№ 120	»	»	—Сбыт промышленной продукции через банки.
25.	» »	№ 121	»	30/V	—Проблема паевого капитала в Украинбанке - ст. Неустроева.

26.	Украинский Эконом.	№ 121	від	30-V	– Оценка работы Украинбанка.
27.	» »	№ 123	»	2-VI	– Пасынки кооперации—ст. Полоцкого.
28.	» »	№ 123	»	»	— Кредитование потребительской кооперации Украибанком.
29.	» »	№ 128	»	7-VI	— К с'езду Директоров-филиалов Украинбанка.
30.	» »	№ 129	»	10-VI	Всеукраинский С'езд Директоров-филиалов Украинбанка.
31.	» »	№ 131	»	12-VI	— Госплан. Деятельность Украинбанка.
32.	» »	№ 135	»	17-VI	– Сессия Совета Украинбанка.
33.	» »	№ 136	»	18-VI	— Сессия Совета Украинбанка.
34.	» »	№ 150	»	4-VII	— Украинбанк за три года—статья П. Христюка.
35.	» »	№ »	»	4-VII	— Украинбанк и реализация урожая—стаття П. Герасименка.
36.	» »	№ »	»	»	— Достижения за год и перспективы Украинбанка—ст. Ф. Иванова.
37.	» »	№ »	»	»	— Оголошення про хлібні операції Українбанку.
38.	» »	№ 152	»	7-VI	— Рост операций кредитных учреждений.
39.	Знання	№ 18	»	11-V	– Українбанк—фінансовий центр української кооперації—ст. Христюка.
40.	Нова Громада	№ 9	»	15-V	— Праця Українбанку за півріччя—ст. П. Христюка.
41.	«	№ 10	»	30-V	— Не всякий кредит допомагає.
42.	Кооперативный путь	№ 117	»	24-V	— Задача Кооперативного Банка.
43.	Червоний Хлібороб	№ 19	»	20-V	— В отделении Украинбанка.
44.	Коммунист	№ 122	»	31-V	– Оголошення про Українбанк.
45.	»	№ 123	»	2-VI	– Ревизия в Украинбанке.
46.	»	№ 125	»	4-VI	— Ближайшие задачи Кооперативного Банка на Украине—ст. М. Бляхера.
47.	»	№ 140	»	23-VI	– Удешевить кредит кооперации.
48.	»	№ 150	»	4-VII	— Оголошення про хлібні операції Українбанку.
49.	»	№ 154	»	9-VII	— Кредитная кооперация на Украине (беседа с зам. пред. правления Украинбанка тов. Ф. Я. Ивановым).
50.	Торгово-Промышленная Газета	№ 119	»	27-V	— Загальний баланс на 1- квітня 1925 р.
51.	Календарь-справочн. «Вся Україна в адресах» на 1925 рік	—		—	Оголошення про Українбанк.
52.	»	—		—	Українбанк – фінансовий центр української кооперації - ст. П. Христюка.
53.	«Селянська Правда»	№ 889	»	5-7-VII	Українбанк і сільська кооперація—стаття М Кротенка.

Видає—**„Українбанк“.** Редактор—***Д. Є. Кудря.***

Перевірено 1948 р.

На правах рукопису.

К.П.У

[332.1 (47.71)]

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ „УКРАЇНБАНКУ“

№ 15 ВИДАННЯ ПЕРІОДИЧНЕ № 15

ЗМІСТ:

1. Наші ближчі завдання.
2. Перша нарада інспекторів кооперативного кредиту н/Банку (матеріяли).
3. Нарада інспекторів кооперативного кредиту Українбанку (стаття).
4. Попередні підсумки спроби вивчення кооперативної периферії Українбанку.
5. Друга нарада бухгалтерів Українбанку.
6. Фін.-кред. плани Українбанку на 1925-26 р. та на 1 кв. 1925-26 р.
7. Важливіші постанови Правління н/Банку.
8. Юридичний відділ.
9. Позиційна відомість.
10. Преса про Українбанк.

330 01

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖ. БІБЛІОТЕКА ім. В. Г. Короленка

ЖОВТЕНЬ

ХАРКІВ 1925 р.

Укрголовліт № 16.601. Харків.
Зак. № 111. Тир. 500.
Літ.-друкарня
КНИГОСПІЛКИ.
Харків, Нете-
ченська
набер.,
№ 14.

Наші ближчі завдання.

Українбанк в минулому році невпинно йшов по шляху провадження планового господарства, учитуючи свої кошти й можливості. Від обережних перших кроків, він поступово прийшов, в III-му кварталі, до єдиного плану по всьому Банкові. Перед керовниками Банку стояла низка особливо складних завдань. Основними з цих завдань були такі:

1) Збільшити ліквідність активу Банку та всього балансу в цілому;
2) Підняти рентабельність Банку
3) Вирівняти практику кредитової роботи.
4) Вивчити периферію Банку в цілому,
5) Виробити та вдосконалити техніку регулювання коштів,
6) Утворити єдину касу Банку.

На протязі минулого року Українбанкові удалось всі зазначені питання, в основних рисах виявити, установити певні правила, визначити певні мірки і провадити роботу, по наміченому раніше планові, в життя. Вся ця робота вимагала витриманости як у центрі, так і на місцях. Штат Банку пізнав себе і свій Банк, органічно зрісся з ним, удосконалив техніку банківської роботи, зараз певен в собі і в своїй роботі. Коли ми перевіримо все пророблене Банком до цього часу, то треба визнати, що підготовчу роботу, до повного планового ведення банківського господарства уже проведено.

Поставивши як слід свою роботу з боку фінансової техніки й намітивши дальшу роботу по вдосконаленню її в напрямку виявлення ще більшої читкости та упрощення, наш Банк ставить на черзі завдання бути не тільки добре організованим комерційним Банком, але й Банком кооперативним. Тому дальніша планова робота повинна йти по закріпленню спеціялізації н/Банку, як всеукраїнського кредитового фінансово-розрахункового осередку Кооперації, шляхом зміцнення зв'язку, що існує між Українбанком та його пайщиками.

Практично кооперативний характер нашого Банку (при його комерційній роботі) має виявлятися:

1) В погодженні планової роботи між нашим Банком і нашими пайщиками.

2) В додержанні форм кредитування зручних і можливих для наших пайщиків.

3) В'осередженні розрахунків кооперації, як поміж собою, так і з третіми установами й особами, тільки через Українбанк.

В цьому повинна виявлятись наша кооперативна й планова організованість.

Для здійснення поставлених завдань, в основу роботи слід покласти, вивчення наших пайщиків та виявлення їхніх потреб у банківському кредиті, щоб Українбанк міг з більшою певністю пристосувати свій кредитово-оперативний план до фінансово торговельного плану своїх пайщиків. Вивчення, як індивідуальне так і масове пайщиків, практично розроблене нарадою інспекторів кооперативного кредиту. Ця робота в підготовчій своїй частині уже пророблена.

Погодження планів Українбанку з планами своїх пайщиків, практично, повинно привести до того, щоб Українбанк зміг гарантувати своїм пайщикам необхідний їм банківський кредит, що дасть можливість пайщикам без перебоїв переводити свою торговельно-господарчу роботу.

Українбанк же, будучи знайомим з розгорнутим планом свого клієнта, переводитиме свою роботу, гарантуючи себе від всяких випадковостей. Таким чином погодження планів буде мати реальні вигоди для обох сторін. Тому, не дивлячись на деякі практичні труднощі, маємо певні підстави для переведення його в життя.

Крім погодження планів, найближче практичне завдання полягає в зосередженні в Українбанкові всіх розрахунків і касових лишків кооперації. Тут ми повинні зазначити, що Українбанк, при теперішній постановці його роботи та при його балансі, гарантує кооперації чіткість і своєчасність в виконанні всіх прийнятих від неї доручень, а ув'язка дасть можливість Українбанкові поширити свою роботу й виконати ті завдання, що він поставив перед собою, тоб-то як найбільше повно задовольнити кооперативні організації шляхом організованого використання як касових лишків кооперації, так і накоплення грошей на біжучих рахунках трестів, бо в результаті збільшення розрахунків через Українбанк між кооперацією й трестами зростали й депозити трестів.

Найбільш складним питанням є пристосування форм кредитування до потреб кооперації, зокрема питання про соло вексельний кредит. На соло-вексельний кредит Українбанк зможе піти, виходячи з потреб у ньому кооперативних установ, лише при одній обов'язковій умові-наявності певної гарантії платежів Українбанкові. Такою гарантією може бути тільки одно—погодження кооперативних організацій з Українбанком їх планової роботи і контроль Українбанку над виконанням цих планів, які найбільш еластично переводяться шляхом зосередження всіх розрахунків через Українбанк, а також вміщення всіх касових лишків кооперативних організацій в касі Українбанку.

Таким чином і тут ми приходимо до прямої потреби в погодженні планів і найтіснішого звязку в роботі між Українбанком і кооперативними організаціями.

Практичне переведення наміченої роботи Банку потрібує від Дирекції Українбанку та інспекторів кооперативного кредиту напруженої, упертої систематичної роботи.

Переведення роботи минулого 1924/1925 операційного року дає повну надію, що Українбанк виконає і це завдання.

А. Плюто.

ПЕРША НАРАДА

інспекторів кооперативного кредиту Українбанку.

(19-22—вересня-1925 р.)

Склад наради. В нараді брали участь т. т.:

Бляхер М. Г. (Голова Правління Українбанку), *Височанський П. Ф.* (Член Правління), *Герасименко. П. М.* (Член Правл.), *Іванов Ф. Я.* (Член Правл.), *Колчинський З. І.* (Член Правл.). *Плюто А. Д.* (Директор Інспекції), *Неустроїв О. І.* (Головн. Інспектор), *Бібіч Я. К.* (Інспектор), *Ворожко Я. Ф.* (Інспек.), *Зірка І. Д.* (Інсп), *Кириченко П. І.* (Пом. Інспектора), *Кротенко М. С.* (Ст. Інспект), *Магін Д. П.* (Інсп.), *Махно Г. Д.* (Інсп.), *Пелашенко П. М.* (Пом. Інсп.), *Петрівський Я. Л.* (Інспект.), *Скорик С. П.* (Ст. Інсп) *Тантлевський В. Г.* (Інспек.), *Таціївський В. Ю.* (Інспект.) *Теплов П. А.* (Інсп.), *Трохимовський О. І.* (Інсп.), *Тульчинський В. Л.* (Інсп.) *Убоженко Г. М.* (Ст. Інсп.), *Ярмоленко М. Ф.* (Інспект.)

Інспектори кооперативного кредиту філій:

Андрієнко. (Старобільська ф.), *Архангельський М. В.* (Запорізька ф.), *Безпалько.* (Херсонська ф.), *Білінський* (Проскурівське аг-во), *Ботвиновський М. Н.* (Київська ф.), *Бурлій* (Катеринославська ф.), *Буряківська.* (Цент. К-ра), *Вирва І. Д.* (Полтавська ф.). *Войцехівський І. В.* (Вінницька ф.), *Галай Д. М.* (Миколаївська ф.), *Горбань* (Чернигівська ф.), *Діденко.* (Одеська ф.), *Дикусар.* (Молдавська ф.), *Котеленець* (Роменське аг-во), *Крючків* (Одеська ф.), *Ларюшкин.* (Сумська ф.) *Марушевський.* (Центральна К-ра), *Марюха* (Ізюмська ф.), *Микитюк* (Черкаська ф.), *Недужий.* (Кам'янецьке аг-во), *Озерний* (Зінов'ївська ф.) *Полоз.* (Луганська ф.), *Пономаренко* (Куп'янське аг-во), *Пошкульський* (Бердянська ф). *Розводов.* (Маріупольська ф.), *Романців.* (Мелітопольська ф.), *Соловьов.* (Сталінська ф.), *Файнлейб* (Центр. К-ра), *Цешківський* (Житомирська ф.) *Чайківський І. П.* (Криворізька ф.), *Шкарлатовський* (Уманська ф.), *Яковлів.* (Артемівська ф.)

Директори Філії:

Годзієвський (Катеринославська ф.), *Скрипниченко* (Кремінчуцька ф.),

Представник Вукопспілки:

Маркин - Конкин.

Разом брало участь в нараді 59 осіб. Головував підчас наради — т. *Височанський*, секретарями було обрано т. т. *Махна*, *Архангельського* та *Пелашенко.*

Програм наради: 1. Фінансово - кредитова політика Банку. (доп. *П. Ф. Височанського*).

2. Фінансово кредитовий план на 1925-26 рік. (доп *А. Д. Плюто*).

3. Поділ кооперативів по категоріях і крамообіг кооперації (доп. *Я. К. Бабіча*).

4. Форми кредитування та вексельна дисципліна. (доп. *М. С. Кротенко*).

5. Прийом і виключення пайщиків Банку. (доп. *М. С. Кротенка*).

6. Порядок складання та виконання фінансово - кредитових планів установ Банку. (доп. *В. Г. Тантлевського*).

7. Відчитність і діловодство інспекторів кооперативного кредиту. (доп. *Я. Ф. Ворожка*).

8. Обслідування кооперативних організацій (план методи, схеми). (доп. *І. Д. Зірки*).

9. Біжучі справи.

Вступне слово т, Бляхера.

Нарада інспекторів кооперативного кредиту повинна мати колосальне значіння в роботі н/Банку. Здійснення завдань, що зараз стоять перед нами на місцях, покладається цілком на інспекторів. Від умілого підходу інспекторів до кооперації, залежить стан н/філії і до певної міри того району що його н/філія обслуговує.

Завдання н/інспекторів відрізняються від завдань інспекторів инших банків. Через те, що н/Банк є кооперативний, наші інспектори повинні виходити не тільки з стану балансу того чи иншого клієнта; їм доводиться вивчати цілу низку об'єктивних умов при відкритті кредиту кооперативу. Тому в інспекторів повинно бути певне знання периферії того району, де вони працюють; вони повинні цілком орієнтуватися в тій обстановці, в якій провадять роботу.

Отже зрозуміло, що цій Нараді, Правління надає велике значіння. В цьому році кооперація досягла великих успіхів, закріпила своє становище, і ті відомості, що маються в нашому розпорядженні, говорять за те, що ці успіхи будуть розвиватися далі все більше й більше.

Не підлягає сумніву, що наш Банк буде все більше зміцнюватися, поскільки кооперація буде займати в системі нашого Банку все більше місця. Через те нашому інспекторському апаратові ми надаємо величезне значіння, але т. т. необхідно, щоб наш інспекторський апарат на місцях стояв на належній височині, і в тому разі, коли кооперація приходитиме до нашого Банку, до наших філій за вирішенням накипілих болючих питань, що виникають в їхній фінансово-кредитовій роботі, наші інспектори повинні дати потрібну відповідь.

Ми стоїмо на порододні нового господарчого року. Через деякий час ми зможемо підвести підсумки, як ми закінчили старий господарчий рік, и інспекторам слід учитати всі помилки й досягнення, які були в минулому господарчому році, для того, щоб в майбутньому році виступити з необхідним багажом, для того, щоб ми могли охопити цілком нашу кооперацію. Звичайно, тут треба розвязати питання про поділ клієнтели по групах, форми кредитування й інші всі ці питання надзвичайно важливі, і без правильного вирішення їх, ми не зможемо провадити як слід нашу банківську роботу, банку кооперативного. Ми не сумніваємося в тому, що в майбутньому наша Інспекція в цьому відношенню проробить велику роботу. Ми маємо досить одзивів про те, що наша Інспекція досить кваліфікована, щоби справитися з цією роботою.

Яко мога більше звязку між низами та інспекторським апаратом. Тоді наша робота буде цілком успішною.

Фінансово-кредитова політика банку.

(доповідь т. Височанського).

Ті т. т., які працювали в н/Банкові з самого початку його існування напевне помічали, що в своїй кредитовій роботі Банк пройшов декілька фаз.

Слід рахувати, що в нашій роботі було три фази: перша—з часу утворення нашого Банку, друга—період переведення грошевої реформи, і нарешті третя,—що в неї ми вступили нині і підчас якої скликаємо нашу інспекторську Нараду.

Ви, товариші, пам'ятаєте, що підход до нашої кредитової роботи, до нашої кредитової політики також відрізняється від тих вимог, що ми ставимо зараз, бо в минулі роки ми переживали добу екстенсивного кредитування. Це пояснювалось об'єктивною обстановкою, бо Банк був тоді молодим і переживав період наростання.

Ви, пам ятаєте, що раніш ми ставили директорам вимоги слідкувати за тим скільки Банк втянув пайщиків, *скільки* розмістив грошей, а не як їх розмістив.

Зараз ми робимо не так, і встановлюємо ліміти так по кредитуванню, як і по притягненню пайщиків. Тепер ми свою кредитову політику будуємо відповідно до вимог того часу, в умовах якого ми перебуваємо.

Скликаючи цю нараду ми не збирались давати вам постійних правил раз на завжди. Ми хочемо скорше, аби ви поділилися з нами своїм досвідом. Але й на цей досвід не треба дивитись, як на щось стале, як на вічні встановлені закони, а як на те, що потрібно тільки для цього моменту. Може потім прийдеться ці правила змінити, а також змінити методи відповідно до обставин.

В нашій роботі, доводиться завжди перебувати в процесі творчої діяльности і до всіх вказівок слід ставитися з погляду зміни реальної обстановки.

Які зараз вимоги ми ставимо до наших інспекторів і чим характеризується остання фаза нашої кредитової політики?

Останню фазу нашої кредитової політики ми можемо характеризувати як інтенсивну, як "централізовану децентралізацію". Це не є беззвязна гра слів. Зараз ми свою кредитову політику прибрали до рук, тоді як у часи падаючої валюти трудно було давати тверді директиви з центру що до кредитової політики. Потім була доба жорстокої централізації, і тоді ви відчули певний „зажим". Цей централізм залишився і на зараз, але ми його доповнюємо коректівами нашого спільного досвіду. Ми даємо із центру загальні директиви, а ви повинні ці директиви прикладати в вашій життьовій дійсності.

Різниця в роботі нашого банку, порівнюючи з роботою дореволюційних банків, почувається досить значна. В чому вона виявляється?

Наша кредитова політика має характер не тільки централізований, але й плановий. Деякі товариші сумнівалися, що в такій тонкій і живій справі можна дотримуватися плановости. Як можно всю кредитову роботу вкласти в план, казали деякі товариші. Але, все ж таки ми в цей план вкладаємось і не тільки через те, що від нас вимагають плановости, а тому, що все господарство в цілому будується зараз по принципу плановости, і ця плановість є характерною ознакою нашої роботи.

Плановість це є передбачення („предвидение"), це як-раз те, на чому не базувалася банківська практика минулого часу.

При переведенні вашої роботи необхідно, аби ви не тільки стежили за життям вашої місцевої кооперативної периферії, але були в курсі всього економічного життя Республіки, а рівно й економічного життя району. Отже наша кредитова робота мусить бути міцно ув'язана з кон'юнктурними особливостями економічного життя Республіки і тому момент плановости й передбачення відограє в нашій роботі значну ролю.

Другою характерною особливістю в роботі нашого Банку є те, що ми зараз називаємо капіталоутворенням нашого Банку.

Капіталоутворення нашого Банку провадиться инакше, ніж раніш. Старі банки збирали вклади, мали певну суму грошей, яку вони розподіляли між клієнтурою. Чим більше набереться грошей, тим кращий був актив; таким чином завжди *актив банку определявся його пасивом.* Тепер ви бачите, що в наших умовах капітал утворюється не так. Таких вкладчиків, які-б мали *абсолютно вільні гроші*, банк не має. Зараз ми маємо тільки *касові лишки* і одначе ми находимо можливість не тільки провадити на ті лишки короткотермінові операції, але почасти й довготермінові. В нашому банкові вклади затримуються тільки біля 14-ти день. Маємо відомості, що у Всекобанкові вклади затримуються пересічно біля 11 день. Здається, на перший погляд, що така „біжучість" вкладів не дає можливости базувати на них нашу роботу, але все-ж таки, втягуючи нашу клієнтуру в провадження своїх розрахунків через Банк, нам удавалося поширювати свою кредитову роботу і навіть давати иноді довготермінові позики.

Для успіху, надалі, нашої роботи необхідно притягти всю клієнтуру, щоб вона не провадила між собою ніяких розрахунків помимо нашого Банку.

Цілковите зосередження цих розрахунків і буде головним фактором капіталоутворення нашого Банку. Звідсіль ми бачимо, наскільки велике значіння зараз має притягнення клієнтели й цілком ясно, що зараз *актив утворює пасив.*

Якого саме пайщика слід втягти—це питання инше, про нього буде балачка окремо.

Це друга особливість, з якою нам доводиться зустрічатись. Нарешті специфічною умовою цього моменту і особливо в роботі нашого Банку, як Банк,

кооперативного, являється те, що ми завжди залежимо від становища нашої кооперації. Тепер кооперація вийшла зі стану перманентних криз. Ми маємо певну стабільність кооперативного господарства, що вимагає від нас сталого підходу до клієнтури. Ця сталість підходу полягає в тому, що нам необхідно завжди бути в курсі *конкретного становища і потреб кожного нашого пайщика* і встановити певний метод для визначення цих потреб і їх задоволення. Коли ми візьмемо схему, яку ми встановили для розподілу пайщиків на розряди,—ми побачимо, що нами ще не все зроблено. В першому розряді клієнтуру охоплено лише на 39%, в другому—на 39%, в третьому--на 22%.

З цього розподілу ясно, що перед нами ще дуже багато роботи, що до одбору і задоволення потреб нашого здорового пайщика.

Ми свого пайщика першого розряду не цілком ще охопили, але повинні цілковито втягти його в сферу наших операцій. Ми ще не цілком проробили цю роботу і не являємося головним фактором в господарстві нашого здорового пайщика.

Вам доводилося не раз чути від ваших клієнтів, що ніби-то Банк мусить існувати з метою *допомоги слабим організаціям*, і що це є наше головне завдання. Отже в цьому відношенню треба підкреслити, що Банк не може задовольняти кредитом *слабих* пайщиків.

Банк має на меті *не допомогу, а вигідне вміщення коштів, що мають повернутися з прибутком.*

Відповідно до завдань нашої кредитової політики, надзвичайно виростає й набуває відповідальности робота інспекторів. Я не хочу сказати, що до цього часу ми не вважали інспекторів відповідальними, але я хочу підкреслити, що для цього моменту інспекція має найбільше значіння для нас на місцях і це є не випадковим, а характерним явищем сучасного періоду нашої роботи.

Деякі поодинокі факти свідчать, що не завжди інспектори відчувають на собі цю відповідальність. Такий висновок ми робили на підставі підсумків роботи деяких наших філій. Наслідком роботи цих філій були не прибутки, а втрати, і ці „хвости" говорять не на користь дирекції і інспекторів цих філій. Цифри втрат що маються в наших зводках, повинні бути для нас застороrою і ми повинні більш суворо ставитися до своїх обов'язків. Наша ставка на інспекторів де в чому інспекторів і обов'язує. Ми вимагаємо, щоб ви слідкували за кожним внеском, за кожною копійкою, щоб ви дивились на виданий кредит, ніби на свої власні гроші і відчували завше повну відповідальність у вашій роботі; тоді ми сподіваємося мати менш несподіванок, що тепер мають місце в нашій практиці.

ПОСТАНОВИ НАРАДИ.

Фінансово-кредитовий план на 1925-26 р.

(Доповідь т. Плюто).

Українбанк в наступному операційному році кредитуватиме лише здорові кредитоздатні та платіжездатні кооперативні організації.

І. Кредитування споживчої кооперації.

1. В 1925/26 р. Українбанк кредитуватиме центр спож. кооперації — ВУКС — як і раніше — а) в порядку звичайного кредитування лише частково в невеликих розмірах і б) експортно-імпортні операції — в значній мірі.

2. В 1925/26 році Укрaїнбанк матиме можливість задовольнити потребу першоступневих кооперативів у банківському кредиті повністю.

3. В справі кредитування Союзів, Укрaїнбанк вживе всіх заходів що до задоволення потреби в банківському кредиті Союзів 1 групи на 100%, II-ї — до 60% і III-ї до 20%.

4. Потреби робітничої кооперації, н/Банк до кінця року ставить завданням задовольнити на 100%.

II. Кредитування сільсько-господарської кооперації.

1. Укрaїнбанк не веде роботи по обслуговуванню сільсько-господарських кооперативів довготерміновими кредитами на операції, що по самій своїй суті вимагають таких кредитів (меліорація, постачання машин, кредитування господарств членів); Банк також не входить у кредитування продукційних об'єднань у сільському господарстві (колгоспів, артілів, комун).

2. Основним завданням Банку, в допомозі цій галузі кооперації, з'являється кредитування короткотермінового товарового обороту сільсько-господарських кооперативів, як по постачанню, так і по збуту.

3. В справі постачання Укрaїнбанк кредитуватиме лише операції по постачанню дрібного інвентаря, матеріялів і инших товарів продукційного призначення, що мають короткий термін обігу.

4. Потреби низової с.-г. кооперації в короткотерміновому кредиті н/Банк має задовольнити повністю. Потреби с.-г. союзів задовольнятимуться в залежності від їхнього фінансового стану, в тому-ж розмірі, як і союзів споживчих.

5. В справі організованого фінансування збуту н/Банк ув'язує свою роботу з роботою кооперативних центрів по збуту пеньки, махорки, хмілю, молочних продуктів, м'яса. На фінансування цих операцій виділяються необхідні кошти в сумі до 2.450 тис. крб. Крім цього, Укрaїнбанк кредитуватиме кооперативні осередки цукрової промисловости (Укрaїнцукр, Укрсельцукр) в сумі до 2.500 тис. крб.

По збуту хліба Банк провадитиме лише комісійно-збутові операції, виділивши на них 1.500 тис. крб.

III. Кредитування кустарно-промислової кооперації.

1. Виходячи з природи кустарно-промислових кооперативів, як об'єднань продуцентів, Укрaїнбанк кредитує, погоджуючи терміни кредитів з термінами обігу продукції (до 6 міс.) їхні операції по постачанню членам сировини і по збуту виробів кооперативів і їх членів.

Кредитування кустарно-промислової кооперації має провадитися по певному планові для кожної галузі промисловости, при відповідальному контролі з боку наших філій що до доцільности цього плану.

2. Кредитування кооперативів інвалідів провадитиметься на однакових підвалинах з кустарно промисловими кооперативами.

IV. Кредитування ощадно-позичкових товариств.

1. Укрaїнбанк визнає за необхідне кредитувати ощадно-позичкові т-ва, як з метою збільшення їхніх основних капіталів (по одержанні спеціяльних коштів Н.К.Ф.), так і оборотних коштів призначених для кредитування кустарів, ремісників і дрібних кустарно-промислових кооперативів.

2. Разом з тим, Банк провадить кредитування їхньої роботи торговельно-посередницької (по постачанню своїх членів сировиною та збутові виробів

членів), відмовляючись від кредитуваннння операцій ощадно-позичкових т-в по торговлі речами споживання та відмовляючи в кредитах товариствам, що таку торговлю провадять.

V. Кредитування житлової кооперації.

1. Зважаючи на те, що житлова кооперація вимагає по своїй природі довготермінового кредиту і потрібує короткотермінового кредиту лише по окремих операціях, кредитування Українбанком цієї галузи мусить обмежитися цими окремими операціями короткотермінового характеру.

Прийняти перспективний кредитовий план без змін і визнати необхідним керуватись ним, як контрольним матеріялом, при складанні планів по філіях.

Форми кредитування в Українбанку на 25-26 операційний рік.

(Допов. т. Кротенка).

1. Кредитування кооперації переводиться так під вексельне забезпечення, як і під забезпечення крамом, а також крамовими документами і цінними паперами і в поодиноких випадках, — під заклад майна.

Примітка: Кредитування під заклад майна переводиться лише в тих випадках, коли організація закредитована і не має инших засобів забезпечення боргу.

I. Вексельне кредитування.

2. Вексельне кредитування переводиться в формі: а) учоту векселів, б) спец. біж. рахунку під векселі та в формі соло-векселів.

3. Найбільш доцільною формою кредитування вважається вексельна форма.

4. Вексельне кредитування в формі учоту векселів та спец. біж. рахунків під векселі переводиться виключно під покупательські векселі, і лише відносно міцних і цілком платіжездатних організацій.

5. При кредитуванні під векселі необхідно звертати увагу на солідність, як пред'явників векселів, так і векселедавців.

6. Валюта векселів повинна відповідати фінансово-економічній міці векселедавців і не перевищувати їх кредитоздатности.

II. Учот векселів.

7. Переважною формою вексельного кредитування визнається учот векселів. Розмір кредитування по учоту векселів по всьому Банку визначається від 70 до 75% загального кредитування Банком кооперації.

8. Кредитом в формі учоту векселів користуються центральні організації, союзи і кооперативи I ступня всіх галузів і лише ті з них, які уявляють з себе організації міцні та життєздатні.

9. Кооперативи I-го ст. продукційні — сільсько-господарські, кустарно-промислові, а також кредитові та ощадно-позичкові, кредитуються в формі учоту векселів, під векселі инших кооперативних та господарчих організацій, з якими вони мають ділові стосунки. Можливо допускати кредитування ощадно позичкових товариств під векселі їх членів — позичальників, а також це допускається в виняткових випадках і по кредитуванню с.-г. кооперативів.

III. Спец. біж. рах. під векселі.

10. Спеціяльним біжучим рахунком „on-Call“ під векселі (в розмірі 25 — 30% загального кредитування по всьому Банку) користуються кооперативні організації всіх галузів і ступнів і лише ті з них, які мають можливість по характеру своєї роботи і по свойому місцеперебуванню користуватись спеціяльним біж. рахунком в повній відповідальності природі цього рахунку.

IV. Соло-вексельний кредит.

11. Соло-вексельний кредит переводиться в формі учоту векселів по звичайному та цільовому кредитуванню пайщиків Банку.

12. Соло-вексельним кредитом мають право користуватись Робкоопи, ЦРК і Горпо та селянські кооперативи.

13. Із кооперативів I го ступня кредитом під соло-векселі користуються лише міцні та цілком платіжездатні організації, причому кредитування під соло-векселі сільських кооперативів I-го ступня можливе лише при умові кредитування їх виключно в Українбанку.

14. Розмір соло-векселього кредиту для кожного кооперативу не може перевищувати 3-х разового співвідношення до набутих паїв.

15. Робкоопи, що ув'язали свою господарчу роботу з установами Банку, регулярно надсилають до Банку свої торговельно-фінансові плани, погоджені з установами Банку, та переводять всі свої розрахунки через Українбанк, — можливо кредитувати під соло-векселі в міру їх дійсної потреби в цьому кредиті.

16. Загальна сума соло-векселього кредитування не може бути більше суми пайового капіталу Банку.

V. Кредит по векселедавству.

17. Найбільш доцільною формою кредитування першоступневої кооперації на торговельні операції, вважається кредитування по векселедавству.

18. Кредитування в формі векселедавства переводиться через Союзи й инші кооперативні установи та через держоргани (синдикати, трести).

Примітка: По векселедавському кредиту можливо переводити кредитування цілком міцних і кредитоздатних організацій.

VI. Підтоварний кредит.

19. Підтоварним кредитом можуть користуватися переважно центральні організації, ЦРК і Робкоопи з центральними складами, а також районові Союзи. З инших кооперативів цією формою кредиту можуть користуватися ті організації, для яких ця форма кредитування, по характеру їх роботи, з'являється необхідною й можливою (ощадно позичкові т-ва, кустарно-промислові та збутово-сировинні т-ва). Селянські кооперативи, крім перелічених вище, не можуть користуватися цією формою кредиту.

20. Кредитування в формі підтоварного кредиту переводяться: а) в формі строкових позик під заклад краму позичальника. б) в формі спеціяльного біж. рахунку під крам. В обох зазначених формах підтоварного кредитування вимагається додатково забезпечення соло-векселями.

21. В виключних випадках, як крайня міра, коли організація перебуває в тяжкому становищі і не має можливости забезпечити своїх боргів ні векселями, ні закладом краму, можливо, з дозволу Правління Банку, допускати забезпечення боргів кооперативними організаціями закладом їх майна. В таких випадках, в заклад можливо приймати лише устаткування, реманент і продукційні підприємства, з оформленням цієї справи належним чином.

VII. Фінансування та авансування кооперації на цільові операції.

22. Фінансування кооперації, як цільове кредитування, переводиться відносно продукційних закладів організації всіх галузів і ступнів кооперації,—на виробництво борошна, крупи, цукру, масла і т. ин. при умові переведення її збутових операцій через Укрaїнбанк.

23. На ці операції позики видаються під заклад сировини (зерна, насіння, плантацій) на відповідальній охороні н/артільника з додатковим забезпеченням соло-векселів та договорів. Після переробки сировини в продукцію, ця остання переходе в забезпечення боргу Банку замість переробленої сировини.

24. Фінансування цукрових операцій переводиться під заклад цукрових плантацій з додатковим забезпеченням соло-векселів та договорів; при переробці буряків у цукор, останній до остаточного розрахунку по кредитуванню передається на відповідальну охорону артільника Банку.

25. Фінансування операцій з хмілем і иншими промисловими культурами переводиться: а) під векселі продуцентів, б) під соло-векселі та договори кооперативів.

Вексельна політика.

1. Стежити за тим, щоб векселі, які пред'являються кооперативними організаціями до учоту, або в забезпечення спеціяльних біжучих рахунків, з зовнішнього боку відповідали всім формальним вимогам закону.

2. Рішуче відмовитись од прийому від кооперативних організацій векселів дружних, фінансових, зустрічних, бронзових.

3. Строк кредитування необхідно координувати зі строками товарообороту кооперативних організацій та господарчої роботи їх членів.

4. Кредитувати в формі спец. біж. рахунку лише ті організації, які користуються цим рахунком не як по строкових позиках, а як дійсно біжучим, більш менш рухливим рахунком, відповідаючим його природі.

5. Кредитувати, в формі учоту векселів ті організації, які по характеру своїх операцій повинні користуватись позиками лише на певні строки.

6. Сурово стежити за тим аби векселі покривались кооперативами своєчасно, в зазначені в векселях строки.

7. Ніяких пролонгацій, відстрочок і переписок векселів без дозволу Правління не допускається.

8. Організації, які протестувались і не зняли протесту з векселів, зовсім не кредитувати.

9. Прострочені векселі негайно посилати до Нотаря, а протестовані — до судового виконавця.

10. Не допускати покриття прострочених векселів новими векселями.

11. При кредитуванні організацій по векселепред'явництву звертати увагу на кредитоздатність та платіжездатність векселедавців.

12. Стежити за тим, щоб векселі оплачувались векселедавцями, а не пред'явниками.

13. Коли виникає сумнів відносно товарового походження векселів вимагати від пред'явників доказів товарового походження цих векселів.

14. Не приймати векселів від дрібних кооперативів на великі суми.

Звернути пильну увагу установ Укрaїнбанку на форму векселедавчого кредиту і необхідність поширення її так в межах місцевого ринку, як і особливо на иногородніх ринках (великих). Вивчити досвід в цьому напрямкові н/Банку і розробити директивні вказівки філіям що до засобів переведення і поширення кредитування по векселедавству.

По доповіді т. Тантлєвського „Порядок складання й виконання фін-кредитових планів установ Українбанку“ ухвалено інструкцію, що її буде видруковано в окремому циркулярі.

Діловодство та відчитність інспекторів кооперативного кредиту.

(Допов. т. Ворожка).

1. Інспекція кооперативного кредиту при установах н/Банку являється неодмінною частиною єдиного апарату — філії, і тому, заведення окремої системи діловодства для інспекції, являється недоцільним і навіть неможливим.

2. Основні завдання, що покладаються на інспекторів кооперативного кредиту при установах н/Банку, вимагають повної розгрузки інспекторів від паперової роботи і направлення роботи інспекторів на шлях живої ув'язки в роботі з кооперативною периферією.

3. Виходячи з основних завдань інспекторів кооперативного кредиту, зазначених в циркулярі № 404, в обсяг діловодства інспекторів кооперативного кредиту при філії входять:

а) особиста справа пайщика,
б) основна картка учоту пайщика,
в) журнали засідань Учотно-Позичкового К-ту філії,
г) справа різних листувань.

4. Особиста справа пайщика заводиться з дня вступу організації до складу пайщиків н/Банку, і всі матеріяли та листування з пайщиком підкладаються до особистої справи.

5. Особиста справа переховується в Інспекції, в окремій шафі, технічне виконання лежить на секретаріяті філії під доглядом інспекторів кооперативного кредиту.

6. Основна картка учоту пайщика ведеться з метою стеження за роботою та динамікою розвитку пайщика. Регулярне та своєчасне ведення картки вирішає питання вивчення периферії та дає можливість хутко орієнтуватись в фінансовому стані пайщика.

7. На підставі, одержаної відчитности пайщика інспектор провадить аналіз її, і наслідки заносить на картку що місяця.

8. Картки переховуються в Інспекції, в окремій скринці і підкладаються в алфавитному порядкові (техніка ведення основної картки передбачається окремою інструкцією).

9. Журнал засідань Учотно-Позичкового Комітету філії ведеться інспектором філії, який по положенню являється секретарем Учотно-Позичкового Комітету.

10. Всі матеріяли, які інспектор одержує до Учотно-Позичкового Комітету підкладаються в окрему справу, а після розгляду в УПК—до особистих справ пайщиків.

11. Для тих, що відмовлено в прийомі, необхідно ведення окремої справи, яка переховується також в Інспекції.

12. Під кінець кварталу, на 1/X, 1/I, 1/IV та 1/VII інспектор складає відчит про свою роботу і надсилає до Правління Банку не пізніше місяця з дня закінчення останнього кварталу.

13. До відчитности інспектора стосується:

а) кредитовий план (по зразку Правління),
б) відчит про роботу Учотно-Позичкового Комітету філії (зразок),

в) відчит про виїзди на периферію (зразок) з прикладенням актів ревізій та обслідувань, та списку обревізованих організацій,

г) загальний доклад (по схемі, наведеній в циркулярі № 404).

14. Кредитовій план надсилається вкупі з фінансовим планом філії, решта відчитности може бути надіслана окремо, але в строк вищезазначений.

15. Два рази на рік: на 1/IV—та на 1/X—інспектор надсилає збірні відомості про стан периферії району.

16. В порядку відчитности інспектор дбає про своєчасну надсилку до Правління що місяця відчитних матеріялів Райспілок, Робкоопів, Ц.Р.К. організацій, що їм відкрито більше 10.000 крб. кредиту.

Тези, доповіді та проєкт картки пайщика, затверджені комісією, з постанови пленуму було передано до Інспекції Банку для дальнішої розробки та остаточного рішення.

Поділ кооперації на групи та її крамообіг.

(Доповідь т. Бібіча).

1. Масове вивчення стану й роботи н/пайщиків із поділом пайщиків на групи має на меті:

а) виявляти дійсний стан і фінансову міць різних груп кооперативних організацій, що кредитуються в н/Банкові;

б) установлювати на підставі певних відомостей, потребу цих груп в короткотерміновому банківському кредиті.

2. Визнаючи, що робота по зібранню й розробленню матеріялів на 1/VI—б/р. про пайщиків н/Банку в значній мірі здійснила поставлені перед нею завдання треба констатувати наявність у ній деяких пробілів і необхідність при дальшому переведенні такої роботи, внести до неї певні корективи.

3. В основу поділу кооперативів кожної галузи, на групи, треба покласти розмір їхніх оборотів і фінансову міць.

По розміру середніх місячних оборотів кооперативи поділяються на 3 групи: *)

В кожній групі основною частиною являється цілком здорові, платіжездатні, рентабельні організації, з активним і працездатним Правлінням. Організації з порушенням цих вимог, але такі, що мають підстави до оздоровлення, виділяються по кожній групі окремо в підгрупу а).

Всі організації, що перебувають у важкому стані і мають бути виключені зі складу клієнтели н/Банку, відносяться незалежно від розміру їх оборотів, до IV групи.

4. Цифрові відомості про кооперативи всіх галузей в частині характеристики їхнього загального стану, треба поповнити відомостями про число членів; суму вартости нерухомого майна (з розподілом її на вартість будинків і власних підприємств); пайовий капітал; власні капітали; капітали утворені за рахунок довготермінових позик; зобов'язання треба росподілити на довготермінові й короткотермінові, а ці останні, в свою чергу, на кредити крамові й грошові.

5. Що до виявлення господарської роботи кооперативів і їхньої потреби в короткотерміновому банківському кредиті, існуюча схема запитань являється цілком задовольняючою для характеристики кооперації споживчої. Для з'ясування цих моментів по инших галузях кооперації, треба додати питання про

---

*) Норми місячних оборотів по продажу, що ними треба керуватися при поділі кооперативів ріжних галузів і ступнів на групи, будуть надіслані н/установам при окремій інструкції.

форми роботи, властиві кожній із них (операції по постачанню, збуту, кредитуванню членів). Необхідними також являються питання про термін обігу коштів та потребу в короткотерміновому банківському кредиті, бо відповіді на ці питання, виходячи з місцевих умов і при індивідуальному підході до кожної організації будуть найбільш відповідати дійсності.

6. Картка пайщика, що являється основним матеріялом для індивідуального вивчення стану й роботи кожного пайщика, повинна вміщати в собі всі моменти, зазначені в попередніх тезах.

7. Перші збірні відомості повинні по новій формі бути складені до 20/X ц/р. лише по матеріялах на 1/IX п/р. Доцільно скласти ці матеріяли на I/X, відстрочивши термін надсилки їх до 20-IX 25 р.

8. Визнати бажаним, щоб у центрі було виготовлено бланки збірних відомостей (таблиць) і розіслано по філіях.

План, методи і схеми ревізійного обслідування кооперативних організацій.

(Доповідь т. Зірки).

1. Здорова постановка роботи Банку вимагає в першу чергу досконального вивчення його клієнтели. Стан і розвиток Укрaїбанку на сьогодняшній день питання вивчення його периферії, ставить в усю широчінь.

Ревізійне обслідування є один із засобів практичного здійснення виявлення стану пайщиків н/Банку.

2. Українбанк, як кооперативна організація, метою своїх обслідувань, окрім указаної, тоб-то мовити, вузько-спеціяльної цілн ставить ще й цілі загально кооперативні—*допомога шляхом інспектування в процесі вивчення стану організації правильному налагодженню постановки* її *роботи.*

3. Ревізійні обслідування можуть бути планові та надзвичайні

4. Плановому обслідуванню підлягають організації II ступня і ЦРК, що їх наш Банк прагне задовольнити повністю потреби їх, в банківському кредиті. Список цих організацій затверджується Правлінням Банку.

5. Планові ревізійні обслідування переводяться в період часу Травень—Серпень і повинні охоплювати роботу установи від початку операційного року по день обслідування; крім того, в кінці року інспектор повинен ще раз одвідати організацію і перевести додаткове коротке обслідування, в якому вже зазначаються лише ті зміни, що трапилися за цей час. Матеріяльно-фінансовий стан організації мусить бути освітлений повно.

6. Надзвичайні обслідування переводяться:

а) по спеціяльному завданню Правління Банку чи Дирекції філії (встановлення нормальних взаємовідносин з пайщиком, виявлення стану вексельного портфелю організації, вивчення окремих операцій то-що) і б) коли стан організації в тій чи иншій мірі загрожує інтересам н/Банку. Надзвичайному обслідуванню може підлягати кожен н/пайщик.

7. Ревізійне обслідування мусить дати малюнок реального економічно-організаційного положення кооперативної установи на певний термін, зокрема потрібно:

а) Освітити статику та динаміку матеріяльно-фінансового стану і господарчої роботи організації.

б) Піддати критичній оцінці і напрямок господарчої роботи кооперативу з погляду економічної доцільности та відповідности її кооперативним принципам.

в) З'ясувати, як кооператив виконує свої зобов'язання перед третіми особами.

г) Вияснити стан забезпечення інтересів н/Банку.

д) Встановити перспективи розвитку організації на підставі вивчення соціяльно-економічних умов району її діяльности.

8. Про обслідування інспектор складає відповідний акт.

9. План акту.—Схематично він поділяється на 2 частини: формальну та аналітичну. Формальна частина акту містить в собі фактичний матеріял, а саме—таблиці статики та динаміки організації, результати перевірки документів і бухгалтерських записів та матеріяльних цінностей відповідн. органами, визначні факти в роботі адміністративно-контрольних органів установи. Аналітична частина—оцінка інспектором стану та роботи організації і його висновки.

В загальних рисах зміст акту мусить полягати в слідуючому:

а) Заголовок.

б) Загальні відомості (в розділі цьому зазначаються моменти формального порядку та инші звідомлення).

в) Адмін. контрольн. органи—(Загальні Збори чи Збори уповноважених, Правління, Рев. Комісія, Контр. Рада),—характеристика їх.

г) Апарат (організаційна структура, технічний персонал, характеристика апарату).

д) Постановка бухгалтерії та відчитности.

є) Економічний стан організації—аналіз балансу: особлива увага звертається на виявлення рах. товарів, дебеторів, підприємств і перехідних сум з боку їх реальности та ліквідности. Чужі кошти слід підрозділяти на короткотермінові (спеціяльні) з визначенням їх (по можливості) по відповідних рахунках активу.

ж) Фінансова діяльність та оборотні засоби, постановка роботи, план та виконання його. Капітали: пайовий (спеціяльні), дебітори по групах кредитори по групах, кредит товаровий та банковий, роля останнього в оборотніх *засобах* організації. Виконання зобов'язань, вексельний портфель, економічна природа векселя, зокрема, чи були випадки що організація оперувала векселями недоброї якости (дружними), фінансовими, бронзовими (чи трапляється це зараз, відношення органів керування до векселю). Протести, чергові виплати, обертаємість засобів. Потреба в банківському кредиті.

з) Торговельно-заготовча діяльність—постановка роботи. Обороти, приход та росход товарів, сортамент краму, приход та росход фабрикатів по роду поставників та покупців (теж сільсько-господарських продуктів), обертаємість товарів. Торговельні умови та виконання їх.

і) Сільсько-господарська діяльність—характер та обсяг.

к) Промислова робота—промислові підприємства, їх продукція, результати.

л) Наслідки господарчої діяльности—видатки по групах, доходи по групах.

м) організаційна робота, кількість інструкторів, ув'язка роботи відділу з периферією.

н) периферія—кількість товариств—членів, середня кількість, пайщиків на 1 товариство, % кооперування (дворів, членів Профспілок), сума зведеного балансу на 1 т-во, загальна сума обороту (приход та продаж краму на час обслідування) пересічна сума обороту на 1 тво: участь Союзу в господарчій роботі периферії.

10. В аналітичній частині акту слід виявити і конкретизувати у висновках такі моменти (статика і динаміка):

а) Погодженість в роботі окремих членів Правління та їх працездатність.

б) Економічна доцільність організаційної структури апарату, працездатність апарату та ув'язка його в роботі з Правлінням.

в) Матеріяльно-фінансова стійкість організації.

г) Стан фінансової роботи з погляду доцільности постановки її та використання фінансових можливостей.

д) Виконання зобов'язань перед третіми особами.

є) Добротність вексельного матеріялу організації.

ж) Постановка торговельної роботи з точки зору ув'язки її з господарчою роботою кооперативних та державних організацій і задоволення потреб своїх членів, рентабельність роботи.

11. Акт мусить бути складений коротко, стисло й ясно.

12. Матеріял по указаному вище програму інспектор добуває від організацій, причому матеріял цей, інспектор мусить перевірити—і старанно вивчити.

13. Ревізійне обслідування повинно відбуватися в товариських оточеннях. Інспектору слід всіма засобама уникати сухої офіційности та формалізму. Необхідно, аби в переведенні обслідування взяли активну участь Правління та Ревізійна Комісія кооперативу.

14. Аналіз і оцінку положення організації слід переводити об'єктивно виходячи з міркувань економічної доцільности та громадсько-кооперативних інтересів.

15. Акт обслідування складається в 3-х примірниках (один примірник залишається в справах організації, другий—при н/районовій установі, третій—надсилається Правлінню н/Банка і зачитується в засіданні Правління та відповідальних співробітників. Всі заперечення що до акту фіксуються в протоколі.

16. Акт підписується інспектором і Правлінням установи.

Прийом в пайщики Укрїнбанку та виключення зі складу пайщиків кооперативних установ

(Доповідь т. Кротенка).

1. До складу пайщиків н/Банку приймаються виключно міцні та життєздатні кооперативні організації.

2. Від обслуговування слабих і нежиттєздатних організацій Банк одмовляється.

3. Вважаючи, що по деяких районах діяльности н/Банку, союзні організації уже вийшли з скрутного фінансово-економічного становища, можливо змінити напрямок нашої політики в бік найбільшого звязку з Союзними Об'єднаннями і обслуговування через них першоступневої периферії.

4. З кооперативів 1 ступня в склад пайщиків н/Банку увіходять і ним безпосередньо обслуговуються: Робкоопи, ЦРК, Горпо, а також ті кооперативи—селянські та міські, які широко розвинули свою господарчу роботу обслуговують не менш як 100 фізічних членів, мають зверх 1.500—2 тис. крб. що місяця обороту в головних галузях своєї роботи (продаж краму, позичкові операції), мають власного пайового капіталу не менш 300 крб., в середньому по 3 крб. на 1 члена.

Для куст. пром. та інвалідн. кооперації норма кількости пайщиків може бути понижена.

5. Ощадно-позичкові т-ва безпосередньо вступають в пайщики н/Банку і кредитуються в ньому на загальних умовах.

Примітка: Артілі безробітних, як організації некооперативні, в склад пайщиків н/Банку не входять і кредитуються в н/Банкові на загальних умовах. Замість паїв, артілі безробітних вносять на свій б/р. вільні кошти, з тим розрахунком, аби сума їх була не менш суми пайових внесків, яку необхідно було-б внести кооперативним орган.

Передача паїв.

1. Поскільки паї н/Банку іменні, передача паїв пайщиками н/Банку иншим організаціям допускається лише з попереднього дозволу Правління н/Банку.

2. Списання паїв допускається лише відносно тих організацій, які ліквідуються. Коли за цими організаціями лічиться борг, сума боргу покривається вартістю паїв, а решта, згідно статуту, передається другим організаціям.

3. Паї, які належать слабим і нежиттєздатним організаціям і яким закрито кредит, не списуються, а по заяві цих останніх передаються другим кооперативним організаціям.

4. Організації, які набули в н/Банкові паїв, зверх своєї кредитоздатности і які бажають зменшити кількість належних їм паїв, повинні найти таку організацію, яка-б згодилась взяти на себе частину її паїв, після чого переводиться переписка паїв з одної організації на другу, згідно статуту.

5. Підписка на паї переводиться лише за готівку. Розстрочка оплати паїв не допускається, за виключенням кооперативів інвалідів I-го ступня.

6. Як виняток, можливо допускати оплату паїв шляхом утримання суми вартости цих паїв з видаваємої цим організаціям позики. Оплата паїв векселями не допускається.

Останнє слово т. Іванова.

Той факт, що нараду інспекторів кооперативного кредиту було скликано саме тепер, характеризує певний етап у розвиткові нашого Банку. В минулому, напр., у 1923 р., центр ваги нашої роботи полягав не в тому, в чому він полягає тепер. Тоді головну увагу було звернуто на притягнення депозитів, утворення пайового капіталу, поширення пасивів взагалі, а активна робота стояла на другому плані. 1924—25 рік був перехідним до нового плану роботи, а слідуючий рік буде значно відрізнятися від попереднього. За основу роботи ближчого періоду ми беремо активні операції, а з цього, т. т., виникає необхідність розвинути здатність нашого інспекторського апарату підходити до вирішення своїх завдань, виникають ті серйозні обов'язки, що покладаються на наших інспекторів кооперативного кредиту.

В цім році ми повинні остаточно закінчити з „хвостами", гріхами минулого, що можливо протягом цілого року будуть відбиватися на нашому балансі та вимагатимуть списання багатьох тисяч безнадійних боргів. Коли ці борги утворювалися в 1922—23 і навіть у 1924 р., це мало певні підстави. Тепер же таких боргів не повинно бути, і їх треба звести до мінімума, бо економічна ситуація, що складається тепер, не терпить зайвих витрат.

Для Банка перспективи в цім році більш сприяючі, ніж у минулому. Банк набуває все більшої удільної ваги. В нашій банківській роботі досягнено певної чіткости. Але, не дивлячися на це, і поруч із поліпшенням перспектив для загальної банківської роботи, перед інспекторами Банку повставатимуть все більші й більші труднощі, в звязку з нашим планом охоплення повністю здорової кооперації. А це не так легко: кредитувати, напр., робітничу кооперацію це не значить кредитувати якийсь трест або синдикат. Тут вимагається від нас не формальний аналіз балансу, а загальний догляд, що виявить стан і роботу організації по суті.

Тому. Правління якраз на інспекторський апарат, в цім році, звертає особливу увагу і ставить його на належну височінь. Робота інспекторів кооперативного кредиту набирає особливо відповідального характеру, і ви, т. т., повинні поставити роботу н/філій так, щоб ви в ній заняли відповідне місце, виконуючи покладені на вас Правлінням завдання.

Я не говоритиму тут про різні конкретні питання. Ми учитуємо й вашу обтяженість роботою й необхідність для більшої читкости в цій роботі бути вільнішими від виконання тієї сили чорної роботи, що ви її виконуєте; учитуємо також і необхідність поліпшення вашого матеріяльного становища. Всі ці конкретні питання так чи инакше доведеться вирішити Правлінню. Треба тільки, т. т., мати на увазі, що на цім шляху ми, можливо, не зразу досягнемо бажаних вам наслідків

Ми маємо на увазі й ті конкретні питання практичної роботи, що виникають на місцях, напр., необхідність зниження дисконтового відсотка, необхідність конкуренції з иншими Банками. Все це вимагатиме напружености, і ми, як Банк кооперативний, не завжди зможемо цілком побороти ці труднощі. Але я думаю, що Правління не помилиться, коли висловить надію, що передова частина апарату нашого Банку—Інспекція буде завжди на височині свого становища та вестиме за собою величезну машину нашого Банку по шляху виконання тих завдань, що стоять перед ним.

Нарада
інспекторів кооперативного кредиту Українбанку.

19—22 вересня б/р. відбулася перша, за часи існування Українбанку, нарада інспекторів кооперативного кредиту, в якій прийняли участь майже всі інспектори кооперативного кредиту філіялів Банку.

В короткий час, нарада освітила в дискусіях важливіші питання кредитової роботи Банку і в робочих комісіях технічно обробила й сформульовала ті положення, що повинні бути загальними плановими директивами в роботі інспекторів кооперативного кредиту на весь наступний 1925/1926 – операційний рік.

В доповідях і дискусіях було підкреслено, що Українбанк зараз вступає в нову фазу своєї роботи, фазу широкого охоплення здорової клієнтели, укрупнення роботи й цілковитої плановости. Необхідність одбора клієнтели було ухвалено ще зборами пайщиків Банку в січні б/р., але на перешкоді переведенню в життя цього положення ставало недостатнє вивчення клієнтели Українбанком, кредитування кволих організацій в минулому періоді й незакінчення розрахунків з цією частиною периферії.

Крім того, актуальному здійсненню принципа одбору перешкоджало також недостатнє засвоєння цієї лінії філіялами Банку і недостатність по деяких установах Банку впливу інспекторів кооперативного кредиту на кредитову практику філій.

Отже, після підготовчого періоду тільки-що закінченого року, переведення в життя принципу одбора, в наступному році мусить бути цілком закінчено, і накреслений Правлінням напрямок кредитової роботи мусить бути засвоєний і актуально переведений у щоденній практиці філіялів Банку.

Загострення цього правила, що кладеться за підставу всієї кредитової роботи Банку, вимагає відповідної напруженої й читкої роботи й від Інспекції кооперативного кредиту.

Прийнятий нарадою контрольний фінансово кредитовий план Банку на 1925/1926—операційний рік виходить із припущення значного розвитку операцій Банку так в пасивній, як і в активній частинах. Планом передбачається зріст балансу Банку за рік на 77%. В звязку з цим, перед інспекторами кооперативного кредиту повстають нові завдання роботи в наступному році:

а) сприяти розвиткові депозитних операцій Банку та зосередженню в Банкові розрахунків кооперації (аби Банк став в пасивній частині його роботи не тільки депозитним, але й розрахунковим Банком кооперації);

б) організувати активну частину роботи Банку так, щоб ця робота була цілком здоровою, рентабельною, плановою й у достатній мірі гнучкою.

Ці вимоги потрібують належної читкости, системи й удосконалення роботи інспекторів.

В дискусіях підкреслювалася необхідність утворення з інституту Інспекції кооперативного кредиту на місцях свого роду „Кредит-Бюро", які-б мали завше вичерпуючі дані про стан клієнтели й стали-б необхідним звеном в кредитовій роботі установ Банку.

Нарадою відмічено, що об'єктом кредитової роботи Банку з'являється крамовий оборот кооперативів, і що сфера роботи Банку обмежується короткотерміновим кредитуванням. Звідси виникає й обмеження роботи Банку в частині кредитування ним сільсько-господарської кооперації. Цю галузь Банк кредитуватиме лише в части задоволення повністю її потреби в короткотерміновому кредиті, тоб-то в частині її операцій по постачанню дрібного інвентарю, матеріялів, а також по збуту.

Отже, констатуючи відходження частини здорової сільсько-господарської кооперації до системи сельбанківського кредиту, нарада підкреслила, що Україбанк має досить значну сферу діяльности по кредитуванню тих операцій сільсько-господарської кооперації, що мають швидкий темп обігу.

Що-до кредитування ощадно-позичкових товариств,—нарада визнала за необхідне відмовитися від кредитування операцій цих товариств по їх торговлі речами споживання і обмежити роботу Україбанку сферою їх кредитової діяльности, а також посередницькими операціями.

Кредитування кустарно-промислових кооперативів, а також артілів інвалідів має переводитися, на думку наради, по певному планові для кожної галузи промисловости, причому терміни кредитів мусять бути погоджені з термінами обігу продукції і тому неминуче—бути довшими ніж терміни кредитування торговельного обороту споживчої кооперації, (принаймні до 6 місяців).

По кредитуванню житлової кооперації Україбанк, на думку інспекторської наради, мусить обмежити свою роботу лише кредитуванням окремих операцій короткотермінового характеру, бо більшість потреб житлової кооперації в кредиті вимагає довготермінового кредитування.

По доповіді про форми кредитування, нарадою визнано, що головною формою кредитування кооперації Україбанком, є учот векселів товарового походження.

Визнано нормальним, щоб дисконтові операції виносили 70—75% загальної суми кредитування кооперації, а решта приходилася на інші форми, причому зафіксовано, що користування „on-Call"-ем. обмежується лише сферою тих кооперативів, які по характеру їх роботи мають змогу користуватися цим рахунком згідно його природі.

Нарадою, так в робочій комісії, як і на пленумі, багато часу уділено було справі соло-вексельного кредитування. Визнано, що вживати цю форму для установ н/Банку є необхідним, за для того, щоб система кредиту Банку була більш гнучкою й цілком пристосованою до особливостей організацій, які не можуть користуватися иншими формами кредиту в повній мірі їх потреби в банківському кредиті. Тому, соло-вексельна форма кредитування повинна, на думку наради, зайняти відповідне місце в системі кредиту н/Банку і вживатися при кредитуванні тих організацій, які по самій їх природі не мають змоги представити векселів з двома підписами і стан яких, дозволяє це кредитування.

Визнавши необхідність вживати цю форму кредитування, нарада разом з тим підкреслила потребу більшого банківського контролю відносно організацій, що користуються соло-вексельним кредитом і обмеження розміру цього кредитування для кожної окремої організації сумою трьохразового співвідношення

до паїв, набутих в Банку, з тим, що поширення кредитування зверх цієї норми можливо лише в „ограничительному“ порядкові, а саме при кредитуванні міцних Робкопів, які ув'язали свою роботу з установами Банку, переводять всі свої розрахунки через Українбанк і подають до установ Банку, свої торговельно-фінансові плани, для ув'язки й погодження.

В справі векселедавського кредиту, нарадою підкреслено доцільність цієї форми для кредитування першоступневої кооперації й визнано бажаним її поширення та вивчення практики Банку по вживанню цієї форми кредитування. Нарадою визнано, також, за необхідне поширити цільовое кредитування кооперативів всіх галузів і ступнів при умові переведення й збутових операцій їх через Українбанк. Що-до кредитування під залог краму, нарадою підкреслено, що ця форма з'являється лише допомічною та має переводитися у випадках неможливости здобути достатнє вексельне забезпечення; необхідно також, аби залог був оформлений юридично, причому охоронні розписки не можуть рахуватися юридичною формою забезпечення.

Крім фінансово-кредитових питань нарадою освітлено також методологічні й технічні питання вивчення клієнтели, поділ периферії на категорії, форму й метод обслідування кооперативних організацій.

Ці питання були розглянуті нарадою „під знаком“ плановости, читкости й удосконалення інспекторської роботи і її максимального пристосування до практичних потреб кредитової роботи Банку.

Підводячи підсумки наради, необхідно констатувати: а) змістовність роботи наради та освітлення нею всіх важливіших питань діяльности Банку в галузі його кредитової роботи, б) відсутність розходжень між Правлінням та робітниками Банку на місцях в уявленні завдань і напрямку роботи Банку.

Нарада виявила, що лінія роботи Банку, взята Правлінням в сучасний мент, цілком відповідає потребам життя і що апарат Банку на місцях — його Інспекція кооперативного кредиту,—цілком підтримує напрямок роботи Банку, накреслений директивами Правління.

Ця одностайність Правління та відповідальних робітників на місцях з'являється запорукою цілковитої спаяности в роботі всього апарату Банку в наступному році.

Тільки при умові повної договорености і спаяности апарату, Банк зможе, в наступному році, перевести остаточно в життя плановість роботи, активний одбор клієнтели й вивчення периферії, що з'являються головними підвалинами роботи Банку в новій фазі його існування і які потрібують від Інспекції кооперативного кредиту повної відповідальности, читкости й гнучкости роботи та її технічного вдосконалення.

Г. Махно.

Попередні підсумки спроби вивчення кооперативної периферії Українбанку.

В міру поступового розвитку й поширення своєї роботи та все глибшого вкорінення в ній елементів плановости, в/Банк все гостріше став відчувати необхідність суцільного вивчення своєї кооперативної клієнтелі. Поруч із щоденним індивідуальним вивченням стану та діяльности кожного пайщика, виявляється потреба вивчення по певному програмові всієї маси пайщиків. Таке вивчення має на меті, по-перше, дати вичерпуючу та певну характеристику кооперативів різних галузів і ступнів; з'ясувати фінансовий стан і розміри торговельної діяльности кооперативів різних груп; установити, на які групи

Банк може опіратися в своїй роботі та які організації кредитувати зовсім недоцільно, чи то з погляду забезпечення своїх інтересів, чи через надто малі розміри необхідних організацій кредитів, що виключають потребу в обслуговуванні її Банком. Порівняння наслідків масового вивчення на різні терміни дасть матеріял для простеження динаміки розвитку кооперативної периферії Банку. По-друге, на підставі торговельних оборотів і суми власних обігових коштів кооперативів різних галузів, ступнів і груп, Українбанкові можна встановити суму потрібних нашій кооперації банківських кредитів.

Виходячи з зазначених цілей, Інспекція н/Банку в червні ц/р. перевела першу планову підготовчу роботу по масовому вивченню кооперативної клієнтели. В програм вивчення увійшли питання, відповіді на які, характеризували-б фінансовий стан кооперативів, їхні стосунки до н/Банку, торговельні обороти та потребу в банківському кредиті.

Разом із тим було дано вказівки що-до поділу пайщиків на три групи в залежності від їхнього фінансового стану.

В серпні відомості на I/VI ц. р., по зазначеному програмові та з поділом пайщиків на групи, було одержано від усіх установ н/Банку, крім однієї. Треба сказати, що значна частина установ надіслала матеріяли неповні, або-ж складені з великими ухилами від даної Інспекцією схеми та з порушенням вказівок що-до поділу кооперативів на групи і з повною відсутністю відомостей про деяких пайщиків навіть I й II груп.

Хоча це й перешкоджало розробленню відомостів, але все-ж таки матеріялів було досить для підведення попередніх підсумків і характеристики низової кооперації. Після розроблення відомостей (перед нарадою інспекторів кооперативного кредиту) ми маємо для освітлення фінансового стану пайщиків Українбанку такі головні цифри, виведені в середньому на 1 організацію. (Таб. 1).

Загальна сума продажу краму нашими пайщиками за місяць складала в тис. карб.:

По спож. т-вах	I гр.	. . . . .	4398
„ „	„ II гр.	. . . . .	1714
„ „	„ I й II гр.	. . . .	6112
„ „	„ III гр.	. . . .	1271
	Разом:	. . . . .	7383
„ с-госп.	т-вах I гр.	. . . . .	1935
„ „	„ II гр.	. . . . .	1368
„ „	I й II гр.	. . . . .	3303
„ „	III гр.	. . . . .	2282
	Разом	. . . . .	5585

По куст.-пром.	т-вах I гр.	. . . . .	474
„ „	„ II гр.	. . . . .	117
„ „	„ I й II гр.	. . . .	591
„ „	„ III гр.	. . . .	269
	Разом	. . . . .	860
„ ощ.-поз.	т-вах I гр.	. . . . .	308
„ „	„ II гр.	. . . . .	116
„ „	„ I й II гр.	. . . . .	424
„ „	„ III гр	. . . . .	137
	Разом:	. . . . .	561

По к-вах інвал.	I гр.	. . . . .	60
„ „	II гр.	. . . . .	22
„ „	I й II гр.	. . . . .	82
„ „	III гр.	. . . . .	24
	Разом	. . . . .	106

Наведені цифри, дають досить правдиву картину стану та розмірів роботи споживчих к-вів. Що-ж до к-вів инших галузів (особливо куст.-пром., інвалідів і ощад.-позичков.) треба зазначити, що через відсутність відомостей по помітній кількости пайщиків довелося вжити методу вчислення. Відомості-ж про господарчу роботу цих кооперативів, безумовно не відбивають дійсности. Досить сказати, що з 106 ощ-поз. т-в відомости про видані позики малися тільки по 20-ти т-вах. Тому підсумки першої спроби масового вивчення кооперативної клієнтелі н/Банку можна вважати лише попередніми.

Повний відбиток дійсности дадуть підсумки дальших розроблень, позбавлених хиб першої спроби. Але й ці попередні підсумки, приводять нас до висновку, що серед низової кооперації н/Банк з певністю може опертися в своїй роботі на здорові організації I й II групи.

Можливо повне задоволення потреб, у банківському кредиті пайщиків цих груп і втягнення в сферу свого впливу, ще не втягнутих організацій I й II груп — ось ближче завдання н/Банку, що являється попереднім висновком вивчення.

Відносно к-вів III групи треба визнати, що н/Банк надалі може обслуговувати лише ті, що стоять на шляху до оздоровлення. Більшість-же з них, в силу їхнього хиткого фінансового стану, має залишитися поза сферою банківського обслуговування.

Про те, в якій мірі Українбанк раніше, в своїй практичній роботі, засвоїв зазначені висновки, говорять такі відсотки:

НАЗВА К-ВІВ	Із загальної суми виданих на I/VI—25 р. н/Банком к-вам I ступня кредитів видано			
	I гр.	II гр.	Разом	Инш. к-вам
	(У відсотках).			
Сільскі спож. т-ва	46,4	23,1	69,5	30,5
Робкопи	30,5	55,4	85,9	14,1
С.-г. т-ва	29,2	24,5	53,7	47,3
Куст.-пром. т-ва	70,4	13,1	83,5	16,5
Ощ.-позичк. т-ва	53,1	17,7	70,8	29,2
К-ви інвалідів	32,4	31,8	64,2	35,8
По всіх к-вах I-го ступня	39,1	39,3	78,4	21,6

Стосунки до нашого Банку характеризуються сумами, виведеними в середньому на 1 організацію. (Див. табл. II.).

Високе відсоткове відношення суми, використаного у н/Банкові, кредиту до суми відкритого—помітно зменшується, коли порівняти загальні суми відкритих і використаних кредитів по групах. Тоді ми матимем по I і II гр., що нас найбільше цікавлять, таке відношення:

Спож. т-ва 60%
С.-г. т-ва 75%
Куст.-пром т-ва 88%
Ощ. позичкові т-ва 74%
К-ви інвалідів 40%

На підставі відомостей про торговельні обороти кооперативів різних галузів і груп, швидкости обігу коштів по галузях (взятих у статвідділах кооперативних центрів) і з норми потрібних для кожної галузі банківського кредиту (вміщених у н/бюлетені ч. 9), було виведено потребу низової кооперації в короткотерміновому банківському кредиті. Із розмірів цієї потреби й виходило Правління Банку, затверджуючи попередній перспективний кредитовий план на 1925—26 р.

Перша спроба масового вивчення низової кооперації, звязаної в своїй роботі з Українбанком, звичайно, не могла дати вичерпуючих матеріялів для характеристики пайщиків н/Банку та точного виявлення їхньої потреби в банківському кредиті. Але вона дала необхідні попередні цифри, на підставі яких можна було зробити деякі висновки що-до обслуговування Банком низової кооперації; поклала початок дальшому плановому вивченню кооперативної клієнтели Банку; виявила моменти, що їх обов'язково треба внести в програм вивчення як масового, так і індивідуального.

Табл. I.

Фінансовий стан і торговельні обо

НАЗВА КООПЕРАТИВІВ	Число організацій	Сума балансу	Реальний актив	% до заг. суми балансу	Легко ліквідний актив
Споживчі Т-ва I гр.	611	12200	9800	80	7400
II „	613	5900	5900	100	4000
Разом по I і II гр.	1224	9100	7800	85	5500
III „	660	5200	4300	85	2900
Разом по трьох гр.	1884	7200	6500	90	4700
С.-госп. кред. т-ва I гр.	331	38000	28000	74	22700
II „	386	27100	17300	64	12800
Разом по I і II гр.	717	32100	22200	70	17300
III „	706	23800	18000	76	11600
Разом по трьох гр.	1423	28000	20100	72	14700
Куст.-пром. т-ва I гр.	64	30000	23100	77	20300
II „	58	8500	6700	80	5600
Разом по I і II гр.	122	19400	15400	79	13200
III „	67	10200	6700	65	4200
Разом по трьох гр.	189	16300	12800	79	10500
Ощадно-поз. т-ва I гр.	46	44800	39900	89	37200
II „	18	21300	23300	109	22200
Разом по I і II гр.	64	38200	35200	92	33000
III „	42	10300	8900	86	1800
Разом по трьох гр.	106	27200	25700	94	16200
Коопер. Інвалід. I гр.	12	11100	6800	61	3900
II „	19	5800	4400	76	2500
Разом по I і II гр.	31	7800	5200	66	3500
III „	21	6600	2700	41	700
Разом по трьох групах.	52	7300	4200	57	2300

*) Робкопи та коопсоюзи не ввійшли до цієї збірки через те,

роти к-вів I ступня на 1—VI 1925-го року *).

% до суми реального активу	Сума зобов'язань	Запас краму	% до суми зобов'язань	% власних капіталів серед коштів в обігу	Кредитоздатність	Платіжездатність	% до суми зобов'язань	Рентабельність	% протестованих організацій	Середній місячн. оборот по продажу за місяць	% відношення оборотів по продажу до запасу краму
74	4900	7100	145	34	4900	2500	51	2400	10	7200	101
70	3100	3000	92	23	2800	900	32	800	30	2800	107
72	4000	5100	128	31	3800	1700	43	1600	16	5000	98
68	3400	2600	79	—	900	500	15	100	49	1900	80
72	3700	4200	114	20	2800	1000	27	1100	29	3900	107
81	20600	6100	30	9	7400	2100	9	2200	36	5800	95
74	13100	4400	33	—	4200	300	2	400	33	3600	82
80	16500	5100	31	5	5700	800	5	1200	34	4600	90
64	15000	3500	23	—	3000	3400	25	1600	50	3200	110
73	15700	4400	28	—	4400	1000	6	200	41	3800	90
88	14400	6100	43	28	9100	5800	40	3500	н. в.	7400	121
83	4900	700	13	13	1800	700	13	800	н. в.	2000	286
85	9800	3500	35	25	5600	3400	34	2300	н. в.	4800	139
63	6000	900	15	—	700	1800	30	100	28	4000	444
82	8900	2500	28	15	3900	1600	18	1400	н. в.	4600	180
93	31700	2700	9	15	8200	5500	17	1300	н. в.	6700	248
104	21600	10100	46	3	1700	600	3	800	3	6500	64
94	28900	4800	18	12	6300	4100	15	1100	7	6000	140
20	5500	1000	18	—	4300	3700	67	5700	70	3200	320
67	19700	3300	17	—	6000	3500	18	600	27	5300	160
58	2400	2700	112	40	4400	1500	63	1500	н. в.	5100	190
57	2400	1800	75	2	2000	100	4	600	н. в.	1200	67
67	2400	2200	93	30	2800	1100	46	900	н. в.	2700	121
26	2300	1400	61	—	400	1600	70	—	70	1200	89
55	2300	2300	100	—	1900	—	—	600	н. в.	2100	91

що вони були об'єктом спеціяльного розроблення.

Стосунки к-вів І ступня до Українбанку по відомостях на 1/VI—25 р.

Табл. II.

Назви кооперативів	Вартість паїв, внесених до н/Банку.	Відкрито кредитів н/Банком.	Відношення сми відкритих кредит. до вартости паїв.	Заборгованість н/Банкові.	% до суми зобов'язань.	% до суми відкритого кредиту	% організ., що корист. гарант. кредитом.
Споживч. Т-ва I гр.	200	1300	6,5	1100	22	85	7
II гр.	120	600	5	500	16	83	3
Разом по I і II гр.	150	900	6	800	20	88	5
III гр.	135	600	4,4	700	20	116	5
Разом по трьох гр.	145	800	5,4	800	22	100	5
С.-Госп. кред. Т-ва I гр. . . .	200	1400	7	1300	6	108	15
II гр. . . .	160	900	5,6	900	7	100	7
Разом по I і II гр.	175	1100	6,7	1100	7	100	10
III гр.	185	800	4,3	1000	7	125	7
Разом по трьох гр.	180	900	5	1000	7	111	8
Куст-Пром. Т-ва I гр.	430	3000	7	3400	24	113	9
II гр.	135	1000	7,3	800	16	80	5
Разом по I і II гр.	280	2100	8,6	2100	22	100	7
III гр.	180	1000	5,5	1000	16	100	7
Разом по трьох гр.	245	1800	7,3	1900	20	105	7
Ощадно-Поз. Т-ва I гр.	625	3700	6	3000	9	81	8
II гр.	300	1300	4,3	2300	11	179	20
Разом по I і II гр.	500	3100	6,2	2800	10	90	12
III гр.	300	1300	4,3	1900	34	150	6
Разом по трьох гр.	450	2400	5,3	2400	13	100	9
Кооперат. інвалід. I гр.	280	1700	6,1	800	33	46	н. в.
II гр.	130	600	5	700	30	117	11
Разом по I і II гр.	175	1100	4,6	700	30	64	н. в.
III гр.	125	600	4,1	800	33	133	н. в.
Разом по трьох гр.	150	1000	6,7	700	30	70	н. в.

Основною хибою цієї спроби була відсутність освітлення торговельної роботи сільсько-господарської й кустарно-промислової кооперації. Даючи можливість повністю охопити роботу споживчої кооперації, зібрані матеріяли не освітили найважливіших моментів що-до характеристики инших галузів кооперації.

Між тим вивчення їх, і в першу чергу кооперації сільсько-господарської, для нашого Банку являється невідкладним завданням. Будучи кооперативним Банком всіх галузів кооперації, Україбанк повинен чітко та яскраво уявляти суть роботи численних сільсько-господарських кооперативів. Йому треба точно знати, в якій мірі с.-г. кооперативи допомагають поліпшенню селянського господарства, збуваючи ті або инші його продукти, бо проблема інтенсифікації нашого сільського господарства упірається в проблему збуту. Раз Україбанк кредитує товарові обороти кооперації, він повинен по лінії кооперації сільсько-господарської кредитувати як-раз ті обороти, що в певному районі підносять селянське господарство на вищий ступінь. На допомогу нашого Банку може розраховувати лише кооператив, що ув'язує свою роботу з загальним планом розвитку сільського господарства в районі, збуваючи товари масової продукції цього району. Кооператив, занятий торговельною роботою з продуктами, не типовими для району, може торгувати дуже добре, але з погляду правильної господарчої політики, в умовах планового господарства, на допомогу кооперативного банку він не заслуговує.

Вивчення цього питаня являється надзвичайно складним і вимагає спеціяльного підходу. Воно зустріне багато труднощів, але ми ці труднощі побороти повинні, щоб знати як слід роботу дуже важливої в наших умовах галузи кооперації і повести в певному напрямкові роботу по обслуговуванні цієї галузи. *)

Я. Бібіч.

Друга нарада бухгалтерів Україбанку.

Перту нараду бухгалтерів н/Банку було скликано Правлінням в липні 1923 р. Це був перший операційний рік роботи Банку, коли в часи падаючої валюти, в часи буйного організаційного та операційного розвитку, без певної попередньої практики, з використовуванням лише методів техніки до військових часів,—неможна було налагодити й встановити сталу, одноманітну форму рахівництва Банку.

Тому перша нарада бухгалтерів проходила під гаслом вироблення можливо еластичного та ясного учоту операцій, що проводились в ненормальних умовах, та налагодження різноманітних відчитів, що вимагалися тоді майже всіма господарчими установами.

В 24 році з часу введення сталої валюти видно було, що наше рахівництво відстає, що своєю громоздкістю воно вимагає прибільшеного штату, а це все зле відбивається так на директивно-операційній роботі Банку, як і на його бюджеті. Тому основні форми рахівництва треба було перебудувати в строчному порядкові. Але скликати другу нараду бухгалтерів у 1924 році Правління цілком доцільно визнало передчасним. Тверда валюта, що дала змогу встановити й „тверде рахівництво“, ще тільки вводилася, і необхідно було практично випробувати техніку його, пристосовуючись до вимог часу, та особливостів н/Банку.

---

*) Ми не зупиняємося тут на куст.-пром. кооперації, бо вивчення її уже розпочато й провадиться одночасно з роботою инших державних органів і кооперативних організацій.

Таким чином 24-25 операційний рік був періодом спроб, вивчення і з'ясування різних методів та деталів рахівництва з метою введення найдоцільніших та найраціональніших його форм.

Через те, що н/Банк не зміг виділити окремо двох-трьох робітників-теоретиків і практиків для поглибленого та детального вивчення цієї справи, робота провадилася всім колективом Інспекції Банку та товаришів, що працюють в установах і тому, як це й виявилося на II-й нараді бухгалтерів, не всі деталі було пророблено науково, не все будувалося з додержанням вимог НОП-у.

Але все-ж колективна робота протягом 24-25 опер. року дала надзвичайно багато матеріялів, 2 га нарада бухгалтерів н/Банку, що відбулася 15-20 липня ц. р., використавши їх, дала цінні наслідки.

Ще в січні 25 р. Правління запропонувало всім установам надіслати свої міркування що до введення раціональних змін в рахівництві та в конкретних зразках його форм.

Але, очевидно через перегрузку, (бо Банк ввесь час росте й поширює свої операції), далеко не всі установи мали змогу надіслати вказані матеріяли.

В червні, Правлінням було організовано спеціяльну технічну комісію в складі трьох інспекторів Банку та Головного бухгалтера, завданням комісії було переглянути техніку роботи Банку.

В основу праці комісії лягли існуючі форми книг, техніка бухгалтерських проводок різних операцій, місячна та річна відчитність, номенклатура рахунків балансу, конторис Банку та оперативні інструкції, що були вироблені Інспекцією.

Протягом місяця комісія детально розглянула ці матеріяли і, маючи на меті:

а) найбільш можливе раціональне скорочення рахівництва, але без пошкодження його удосконаленню та ясности;

б) введення одноманітного розуміння рахунків номенклатури балансу і

в) введення одноманітного учоту й бухгалтерських проводок та бухгалтерської дисципліни—,

виступила перед нарадою бухгалтерів установ Банку зі слідуючими доповідями:

1. Перегляд форм книг та бланків н/Банку й вирішення звязаних з цим питань про удосконалення та механізацію рахівництва.

2. Перегляд форм місячної та річної відчитности.

3. Характеристика рахунків номенклатури балансу й звязаної з цим одноманітности учоту.

4. Ознайомлення з оперативними інструкціями Банку.

Нарада підійшла до справи дуже уважно: ні одна дрібниця, ні одна деталь не пройшла без належного обговорення, випробування, практичного її примінення та перевірки доцільности.

Дискусії виявили широку ерудицію в своїй спеціяльності всіх товаришів, що були присутні на нараді, багатий практичний досвід та бажання досягти максимума доцільности в вирішенні різноманітних поставлених питань.

Такий підход до роботи, та якосний склад наради робили її цілком авторитетною, й поставлені Правлінням завдання було нарадою виконано повністю.

Перш за все, було розглянуто „Пояснення до номенклатури рахунків балансу Україбанку".

Хоча вироблена союзним НКФ Всереспубліканська номенклатура рахунків балансу й внесла належну, відповідаючу сучасним потребам, деталізацію та ясність в баланс, але точного додаткового роз'яснення не було зроблено, й тому рахунками банки користувалися різноманітно.

Нашими установами також нерідко один і той же рахунок балансу тлумачився по різному. Особливо це стосується таких рахунків, як „ностро", „лоро", „суми в дорозі", „Девізи й трати", „Паї й участь у підприємствах" і инші

Що-ж до рахунків: „Клієнти по товарових операціях", „Комітенти по комісових операціях", то вони тлумачилися різно, не лише н/установами, а й поміж банками не було одноманітности в проводках операцій по цих рахунках. Результативні рахунки також не мали певної ясности і нерідко викликали дискусію в апараті Банку що-до правдивости фіксування тих чи инших сум.

Пояснення до номенклатури рахунків балансу, вироблені комісією та затверджені нарадою і введенні в життя циркуляром № 417, кладуть кінець різним тлумаченням, вносять точність, ясність та одноманітність в бухгалтерські проводки у всіх н/установах, а в звязку з цим, що є головне, баланс Банку уточняється.

Крім того ці пояснення значно полегчать роботу технічного апарату: значно менше буде поступати до центру дрібних запитань з приводу різного роду бухгалтерських проводок, ревізор буде мати можливість звертати свою увагу на більш серйозні сторони діяльности установи, аніж гаяти час на виявлення різних суто-технічних моментів у роботі апарату. Молодші співробітники, маючи під руками ці пояснення, не будуть по всяких дрібних питаннях відривати своїх керовників від їх безпосередніх обов'язків.

Хоча в біжучому операційному році номенклатура рахунків Банку знову Союзним НКФ-м трохи змінена, але все-ж основу ми маємо і тепер уже потрібуються лише ті або другі доповнення та зміни, щоб вести як слід рахівництво і належно освітлювати в балансі позицію Банку.

При обговоренні проводок по рахунку „Правління" Нарада констатувала всю ненормальність та недопустимість несвоєчасних отвітних проводок по цьому рахунку і одноголосно ухвалила: „Нарада Бухгалтерів, констатуючи такі випадки, коли одні філії не роблять проводок у відповідь на проводки других філій, рішуче настоює на тому, щоб надальше таких випадків не було і пропонує всім філіям точно додержуватись встановленого порядку, аби тим самим полегчити роботу Центральної Бухгалтерії і внести ясність в ці операції, якої не було до цього часу".

Точне додержання цієї постанови всіма н/установами, позбавить наш баланс нагрузки протягом довгого часу великих сум на рахункові Правління. Відмічено також недопустимість проводок сум правління по других рахунках.

Другим питанням, на Нараді було поставлено перегляд форм основних та допомічних книг і звязане з ним удосконалення та механізація рахівництва.

Форми книг, що вживалися в Банку до цього часу, було взято з форм старих банків, різних типів. Через це в цілому не було певної системи в книговеденні, що-ж до самих форм книг, їхньої графовки, навіть їхніх розмірів, то наш технічний апарат помічав їх нераціональність, непристосованість, як до вимог сучасного менту, так і до індивідуальних особливостей н/Банку.

Все це прийнято на увагу комісією та нарадою бухгалтерів і нарешті основні книги було максимально механізовано. Так в касовій книзі дозволяється оборот по одинакових операціях, зазначати загальною сумою з коротким змістом; в журналізованім матеріялі меморіяльні ордери записуються складними статтями, пояснюючий текст можливо скорочується, з залишенням лише самих необхідних відомостей; головну книгу механізовано в той спосіб, щоби по робочих рахунках за операційний день було не більше двох записів по дебету й кредиту. В життя ці новели введено циркуляром Правління ч. 426. Необхідно підкреслити, що на такий скорочений та механізований спосіб ведення основних

книг дає також згоду й Укрнаркомфін (лист НКФ УСРР від 10/IX-25 р. № 3031104).

Та-ж ідея можливого скорочення та доцільного вдосконалення, лягла в основу й реорганізацій решти книг допомічного характеру: журналів по окремих операціях ресконтро та инших операційних книг.

Тут не місце описувати всі зміни в книгах, зроблені Комісією та затверджені нарадою бухгалтерів. Бланки нових форм розіслано установам для вживання в їх операційній роботі; тим-же установам, в яких маються запаси старих книг, надіслано альбоми форм, з метою пристосування старих книг, до нових форм.

Не зайвим сказати, що навіть і розмір книг брався на увагу. Майже всі книги тепер доведено до розміру звичайного конторського аркуша. Доцільність цього не потрібує пояснень.

Між иншим слід відмітити, що деякими членами наради висувалися нові закордонні методи книговедення—по карточній системі, але через нашу технічну непристосованість визнано поки що переход на цю систему передчасним. В даному разі нарада підійшла до справи з належною обережністю.

Далі нарадою було розглянуто та ухвалено місячний і річний відчити. В цій галузі рахівництва також було зроблено певні доцільні зміни; хоча вони й не мають радикального характеру, але також внесено певну ясність, точність та доцільність в кожний абзац цих бухгалтерських матеріялів—документів, що підводять підсумки роботи установи.

Нарешті нарадою було розглянуто и ухвалено сім операційних інструкцій по основних операціях Банку та інструкцію, що-до складання, розгляду, затвердженя й виконання прибутково-видаткового кошторису Банку. Останню введено в життя циркуляром Правління ч. № 416.

Оперативні інструкції після затвердження Правлінням і введення деяких змін в номеклатуру балансу будуть надіслані до установ и Банку.

В останньому засіданні з ініціятиви самих бухгалтерів нарадою було порушено й обговорено, разом з Головою Правління, питання про службове та юридичне становище головних бухгалтерів у філіях, а також про їх взаємовідносини з Дирекцією установи та про їх вплив на провадження операцій. Після обміну думками Голова Правління констатував, що безумовно вся відповідальність за належне ведення рахівництва в установах лежить на відповідальності Головних бухгалтерів, що на них також покладається стеження за раціональним веденням видаткової частини бюджету установи, що Головні бухгалтери входять в склад адміністрації установи.

Що-ж торкається до взаємовідносин їх з Дирекцією, до їх впливу на хід операцій в установах, то це питання потрібує детального розроблення та ухвали Правління.

Закінчуючи коротку інформацію про другу нараду бухгалтерів Українбанку треба сказати, що вона проробила величезну роботу якої вимагали змінені умови роботи нашого Банку та необхідність дальшого вдосконалення його техніки.

О. Павловський

Орієнтовочний фінансовий план Українбанку

на 1925/26 операційний рік (в тисячах карбованців).

(Затверджено Правлінням 14-IX-25 р.).

Назва статтів	Передбачається				
	На 1/X-25 р.	На 1/I 26 р.	На 1/IV 26 р.	На 1/VII 26 р.	На 1/X 26 р.
Пасив:					
1. Капітали:					
а) пайовий	4000	4200	4500	4700	5000
б) запасний та инші	200	200	200	200	200
2. Депозити	15000	17250	20250	21750	24750
3. Позики у НКФ.	—	1000	2000	2000	2000
4. Кредит у ДБ	4300	5800	6800	7800	8800
а) вексельний					
б) спец. ціл.	100	100	—	—	—
в) коресп.	200	200	200	200	200
5. Чисті прибутки	—	100	300	550	900
Разом . . .	23800	28850	34250	37200	41850
Актив:					
1. Резерви	2250	2070	2430	2610	2970
2. Паї в инших установах	350	400	400	400	400
3. Уч.-поз. опер.	18900	23780	28420	31990	34780
4. Клієнти та комітенти по товар. операц.	800	1100	1400	1500	2000
5. Вал.-фонд. оп.	500	500	600	600	700
6. Міжконторні розрахунки	1000	1000	1000	1000	1000
Разом . . .	23800	28850	34250	37200	41850

Перспективний кредитовий план Українбанку

на 1925/26 оп. рік (в тис. карб.).

Назва галузей та ступнів	Заборгованість на 1/VIII-25		Передбачається на 1/X-25 р.		Передбачається на 1/X-26 р.	
	сума	% %	сума	% %	сума	% %
1. Споживча.						
А. Загально-громад.						
Центри	535	3,5	543	2,9	1400	3,6
Райспілки	2058	13,3	2486	13,1	4200	10,9
Сельєст	1330	8,5	1602	8,6	2750	7,1
Б. Робітнича						
Центри	93	0,6	374	2,1	2000	5,2
Робкопи та Горпо	4094	26,6	5425	29,2	12000	31,1
Військова	96	0,6	—	—	—	—
Разом	8206	53,1	10380	56,9	22350	57,9
2. Сільсько-господарська						
Центри	875	5,5	2310	12,4	4950	12,8
Райспілки	1087	6,9	1317	7,1	2200	5,6
Кооп. I ступня	1526	9,8	1727	9,3	2650	6,8
Разом	3488	22,2	5354	28,8	9800	25,2
3. Кустпромислова.						
Центри	150	1,0	170	0,9	200	0,5
Промспілки	442	2,9	296	1,6	550	1,4
Кооп. I ступня	397	2,6	376	2,0	650	1,7
Разом	989	6,5	842	4,5	1400	3,6
4. Інвалідна.						
Центри	24	0,1	15	0,1	25	0,1
Окріко	52	0,3	115	0,6	125	0,3
Кооп. I ступня	83	0,5	224	1,2	350	0,9
Разом	159	0,9	354	1,9	500	1,3
5. Кредитова.	345	2,2	351	1,9	750	2,0
6. Видавнича.						
Центри	208	1,3	230	1,2	1000	2,5
Кооп. I ст.	22	0,1	11	0,1	150	0,4
Разом	230	1,4	241	1,3	1150	2,9
7. Житлова.						
Центри	—	—	—	—	100	0,3
Спілки	—	—	—	—	—	—
Кооп. I ст.	30	0,2	56	0,3	100	0,3
Разом	30	0,2	56	0,3	200	0,6
Неукраїнськ. кооп.	133	0,8	—	—	—	—
Разом по кооперации	13580	87,3	17578	94,6	36150	93,5
Комборбез	—	—	—	—	500	1,3
Держоргани	1985	12,7	1000	5,4	2000	5,2
Разом по всіх	15665	100,0	18578	100,0	38650	100,0
Невикористан. кред. пересічно до 10%					3865	—
Фактична заборгован.	—	—		—	34785	—

Порівняння

зводки фінансово-кредитових планів установ Українбанку на І квартал 1925-26 операц. року з фактичним станом на 1/X-25 р.

(в тисячах крб.).

№№ п/ч.	Назва статтів	По телеграф. декаді на 1/X-25 р.	Передбач. на 1/I-26 р.	Проти 1 Жовтня 25 р.	
				Більше	Менше
	АКТИВ.				
1.	Касовий резерв	3527	2622	—	905
2.	Учотно-позичкові опер.	20070	24439	5869	—
3.	Хлібні операції		1500		—
4.	Клієнти та комітенти	347	1150	803	—
5.	Валютно-фондові операції та закордонні кореспон.	843	400	—	443
6.	Паї в инш. устан.	352	400	48	—
7.	Міжконторні розрах.	1006	500	—	506
	Разом	26145	31011	6720	1854
				4866	
	ПАСИВ.				
1.	Пайовий капітал	3984	4200	216	—
2.	Депозити:				
	По основн. устан.	18151	18960	809	—
	» підконтр. »	734	950	216	—
3.	Кредит у ДБ.				
	а) Звичайний	2889	4955	2166	—
	б) Спец. куст.-пром. коопер.		100		
4.	Позики в НКФ		1000	1000	—
5.	Кореспонденти	59	200	141	—
6.	Чисті прибутки	—	391	391	—
7.	Інші пасиви	328	255	—	73
	Разом	26145	31011	4939	73
				4866	

Зведений кредитовий план

установ Українбанку на І-й квартал 1925/26 операційного року.

(в тис. карб.).

Назва галузей та ступнів кооперації	Фактично на I/IX-1925 року		По зводці планів на 1/I-1926 р.	
	Сума	%	Сума	%
I. Споживча.				
А. Загально-громадська:				
Центри	588	3,6	1030	4,0
Райспілки	2282	13,6	3308	12,7
Сельєст	1335	8,1	1811	7,0
Разом	4205	25,3	6149	23,7
Б. Робітнича:				
Центри	147	0,9	1050	4,0
Робкопи та Горпо	4010	24,3	7060	27,3
Разом	4157	25,2	8110	31,3
Всього по споживчій	8362	50,5	14259	55,0
II. Сільсько-господ.				
Центри	1151	7,0	3125	12,0
Райспілки	1244	7,5	1984	7,6
Кооперат. I ст.	1629	9,8	1767	6,9
Разом	4024	24,2	6876	26,5
III. Кустарно-промислова.				
Центри	162	1,0	225	0,9
Промспілки	449	2,7	435	1,7
Кооперативи I ст.	470	2,8	912	3,5
Разом	1081	6,5	1572	6,1
IV. Інвалідна:				
Центри	52	0,3	65	0,2
Окріко	51	0,3	38	0,1
Кооперативи I ст.	115	0,7	408	1,6
Разом	218	1,3	511	1,9
V. Кредитова	384	2.3	575	2,2
VI. Видавнича	291	1,7	768	3,0
VII. Житлова	30	0,2	52	0,2
VIII. Неукраїнська коопер.	122	0,7	—	—
Разом по кооперації	14512	87,6	24613	94,9
IX. Комборбез	106	0,6	346	1.3
X. Держоргани	1964	11,8	980	3,8
Разом по всіх	16582	100,0	25939	100,0

Важливіші постанови Правління

1. Про виконання фінансово-кредитового плану за III квартал.

(14/VIII—1925 р.).

Визнати, що виконання фінансово-кредитового плану в III кварталі переведено в цілому відповідно планових передбачень.

Що торкається виконання плану по кожній філії окремо, то слід відмітити слідуюче:

1. У виконанні пасивної частини плану філії: Уманська, Павлоградська, Бердянська, Херсонська та Мелітопільська не виявили відповідної інтенсивности в роботі по притягненню депозитів і в цій частині планових передбачень не виконали.

2. У виконанні пайової кампанії філії: Катеринославська, Миколаївська та Одеська допускали перекредитування проти набутих паїв і тим самим не виконали планових передбачень по пайовій кампанії.

3. Відмітити значне перевищення лімітів по рахунку Правління: Уманською, Зінов'ївською та Херсонською філіями, що вважати явищем ненормальним, особливо прийнявши на увагу нездоровий ухил у кредитовій роботі зазначених філій.

4. Визнати, що у виконанні активної частини плану, філії ще не встигли перевести в життя, а де-які не засвоїли, взятої Правлінням н/Банку лінії на укрупнення кредитової роботи та необхідности одбору для кредитування здорової клієнтури, допускаючи такі нездорові ухили в своїй роботі:

а) перекредитування кволих та дрібних організацій і не повне охоплення здорової частини своєї клієнтури (філії: Мелітопільська, Одеська, Херсонська, Кременчуцька, Павлоградська та Полтавська);

б) видача гарантій за кволі організації та визначення гарантійного кредиту кооперативам I-го ступня (філії: Миколаївска, Мелітопільська, Запорізька, Зінов'ївська та Полтавська);

в) перевищення встановлених норм соло-векселього кредиту (філії: Житомірська, Миколаївська, Винницька та Артемівська).

На підставі зазначеного запропонувати філіям:

1. Виправити вказані в цьому хиби й при виконанні плану в цілому дотримуватись планових передбачень.

2. Вжити рішучих заходів до окрупнення та поліпшення кредитової роботи й прискорити закінчення розрахунків з організаціями кволими.

3. Ліквідувати перевищення встановлених норм соло-векселього кредитування й поступово поширювати кредитування в формі векселедавства (за рахунок зменшення соло-векселього кредиту).

Про гарантійний кредит.

(14/VIII—1925 р.).

1. Гарантійним кредитом можуть користуватись переважно центральні кооперативні організації й для гарантії за них перед урядовими установами (гарантії за своєчасність виплати акцизу за цукор, тютюн то що), або за їх експортно-імпортові операції. Зазначені гарантії видаються виключно Правлінням Банку.

2. У виключних випадках і тільки здоровим організаціям II ступня (районовим спілкам 1-ої категорії), а також великим Церабкоопам і Робкоопам Донбасу, що ведуть всі свої розрахунки через установи н/Банку і користуються

банківським кредитом переважно в н/Банкові гарантійний кредит може бути відкритий. Сільським-же кооп. організаціям І-го ступня гарантійні кредити не відкриваються без особої постанови Правління.

Доручити Інспекції розробити інструкцію про товар. кредит, форму та порядок користування цим кредитом.

Зміни в проєкті нового статуту Банку, згідно відношення НКФ УСРР

від 9/IX—1925 р. № 303204 (14/IX 1925 р.).

В проєкті нового статуту Українбанку, згідно відношення НКФ УСРР від 9/IX—1925 р. № 303204 прийняті слідуючі зміни:

1. Замість § 21-го проєкта статуту і 3-х приміток до нього викласти § 21 в такій редакції: „пайовий капітал Банку складає 4.000.000 карб. золотом і поділяється на 80.000 паїв по 50 кар. золотом кожний пай. Зріст пайового капіталу залежить від дальшого збільшення кількости паїв.

2. § 18 проєкта статуту скасувати.

3. В літері „і“ § 25-го викреслити слова: „при умові, що на такі операції буде витрачено не більш половини основного капіталу Банку“.

В літері „к“ того-ж арт. викреслити слова: „при умові, що-б витрати й відповідальність по цих справах не перевищували зазначеного під літ. „і“ цього § 25 розміру“.

Додати до літ. „к“ примітку такого змісту: „операції, зазначені в літ. „і“ та „к“ цього §, Банк може переводити при умові, що на зазначені операції буде витрачено разом не більше половини основного капіталу“.

4. В примітці до § 25-го викреслити на кінці слова „та особами“.

5. В § 29-му на кінці після слів „комісією та инш.“ додати: „за винятком претензій робітників та службовців, що випливають із колективних та трудових договорів, а також винагороди за смерть, сталу чи тимчасову втрату працездатности й на покриття недоплати по податку і збору так державних, як і місцевих, що безпосередньо припадають на заставлене майно (акциз, поденна плата, митний збір, податок з будівель і инш.), які користуються переважністю перед претензіями Українбанку, якщо иншого майна неспроможного винуватця або ліквідованого підприємства не досить.

6. До § 70-го додати примітку слідуючого змісту: „Українбанк підлягає публічній відчитності на підставі існуючих законоположень“.

7. Що торкається до пропозиції Наркомфіну скасувати літ. „б“ § 25-го про видачу позик першоступневій кооперації під соло-векселі, то вважаючи, що наочність цієї літери в статуті Банку з‘являється надзвичайно необхідною по мотивах зазначених в пояснюючій записці до статуту—не погоджуватись з вимогою НКФ і настоювати перед УЕН на залишенні в нашому статуті літ „б“ § 25-го про видачу позик першоступневій кооперації під соло-векселі.

Розподіл установ н/Банку по розрядах.

(14/IX 1925 р.).

Розподілити установи н/Банку на 5 розрядів і віднести:

До I розряду—4 установи:

У Київі, Катеринославі, Одесі й Москві.

До II розряду—6 установ:

В Артемівську, Запоріжжі, Миколаїві, Полтаві, Сталіні й Херсоні.

До III розряду—9 установ:

У Винниці, Житомірі, Зінов'ївську, Ізюмі, Кременчуці, Луганську, Мелітополі, Гумані та Маріуполі.

До IV розряду—8 установ:

У Бердянську, Кривому Розі, Куп'янську, Павлограді, Сумах, Старобільську, Чернигові й Балті (Всемолдавська Ф).

До V розряду—5 установ:

У Красноградi, Кам'янець-Подільську, Проскурові, Ромні та Черкасах.

Чинність цього розподілу встановити з 1 жовтня 1925 року на 1 півріччя 1925/1926 операц. року, зміни провадити лише в звязку з розвитком операцій тої чи иншої установи.

Фінансово-кредитовий план

на 1 квартал 1925/26 р. (9/X—25 р.) *).

1. Затвердити зведений фінансово-кредитовий план установ і Центр. Контори на 1 квартал 1925/26 опер. року в загальній сумі 31.011.000 крб.

2. Визнати, що передбачений по плану зріст учотно-позичкових операцій (включаючи позики під хліб) із 20.070 т. на 1/X—1925 р. до 25.939 т. на 1/I—1926 р., або на 29% відповідає передбаченому в 1-му кварталі розвитку товарообороту й повинен бути повністю виконаний.

Юридичний відділ.

Запитання: Чи може бути підпис на векселях зроблений німецькою, або єврейською мовою?

Відповідь: Підпис на векселях, коли векселедавець не володіє иншою мовою, може бути зроблений на німецькій, еврейській, або иншій мові, незалежно від того, на якій мові написано зміст векселя. Це може бути обгрунтовано тим, що п. „б" ст. 2 Полож. про векселі говорить про мову, на якій *написано* зобов'язання, а не про мову, на якій це зобов'язання *підписано*.

Запитання: Чи з'являється правильною видача векселя, наказу не самої організації, а її філіялу?

Відповідь: Контрагентом по вексельному зобов'язанню, як і по всяких инших зобов'язаннях і договорах, можуть бути лише організації в цілому, що з'являються юридичними особами, але не їх філіяли, які функціонують тільки на підставі уповноважень і від імени даної організації. Тому векселі, писані наказу філій, можуть прийматись лише в виключних випадках, і в такому разі вони вважаються виданими наказу організації в цілому.

---

*) Постанови про перспективний план на 1925—26 р. від 14—IX—15 р. не вміщено тут через те, що її було покладено в основу доповіди інспект. нараді про фінансово-кредитову політику Банку (див. вище).

Запитання: В разі видачі векселя по дорученню, або уповноваженню якої небудь організації, чи обов'язково зазначати в підпису на векселі місце, дату, й число засвідчення довірености?

Відповідь: В разі порушення питання про недійсність векселя, як виданого з перевищенням обсягу уповноважень, установи та організації, що зацікавлені в визнанні векселя дійсним, мусять забезпечити собі можливість доказувати правильність видачі векселя, шляхом одержання відповідної довідки від установи, яка засвідчила спірну довіреність. При відсутності зазначених даних про засвідчення довірености одержання такої довідки було-б майже неможливим. Отже, практика вексельного обороту, вимагає обов'язкового зазначення (перед підписом уповноваженої особи на векселі) місця, дати й числа засвідчення уповноваження, наприклад в такій формі: „По довірености Таращанського Сільсько-Господарського Товариства засвідченій в Київській Державній Нотаріяльній Конторі № 2 26-го вересня 1925 року за № 285 (підпис)".

Запитання: Ким повинна бути завірена довіреність на видачу векселів?

Відповідь: Довіреність на видачу векселів повинна бути засвідчена нотаріяльним порядком (ст. 255 Цив. Код. і ст. 5 Полож. про Державний Нотаріят).

У місцевостях, *де немає* нотарів, засвідчення довіреностей покладається на Народніх суддів, а де *немає* народніх суддів—на районові виконавчі комітети (постанова ВУЦВК і РНК УСРР від 13/III 1925 р. Збірн. Узак. 1925 р. ч. 11).

Довірености від імени Держустанови, або Держпідприємств можуть видаватись без участи нотаря. Такі довірености видаються за підписом відповідального керуючого або, при відсутности останнього, його заступником з прикладенням печатки установи або підприємства.

Запитання: Чи має право округова прокуратура вимагати від установи н/Банку регулярної надсилки копій всіх циркулярних і инших розпоряджень, що одержуються установою від Правління Банку?

Відповідь: Зазначене питання виникло в звязку з відповідною вимогою одного із окрпрокурорів, з приводу якої Правління звернулось за поясненням до Прокурора Республіки. В наслідок цього запитання Прокурор Республіки надіслав вищезгаданому Окрпрокурору листа, від 31/VIII—ц. р. за № 9405/21029 (копія до Українбанку) слідуючого змісту:

„Прокуратура Республіки по адміністративному догляду сповіщае, що Вам належить одержувати тільки обіжники та розпорядження Округових Установ, а коли буде потреба—вимагати в *кожному окремому випадку* обіжники центральних установ".

Преса про Україбанк

(за час з 10/VII—30/IX—1925.).

1.	Вісти	№ 155	від 10/VII	—Перспективи Україбанку—ст. С. Фесенко.
2.	»	№ 163	» 19/VII	—Допомога Україбанкові.
3.	»	№ 166	» 23/VII	Здешевлення Кооперативного Кредиту.
4.	»	№ 194	» 27/VIII	—Загальний баланс Україбанку на 1/VIII-25 р.
5.	»	№ 221	» 27/IX	— » » » на 1/IX-25 р.
6.	Украинский Эконом.	№ 183	» 13/VIII	—Загальний баланс Україбанку на 1/VII-25 р.
7.	» »	№ 184	» 14/VIII	—Основные операции Украинбанка.
8.	» »	№ 187	» 19/VIII	—Средний срок и средняя валюта учтенного векселя—ст. В. Копняева.
9.	» »	№ 196	» 29/VIII	—Кредитование маломощной низовой кооперации—ст. П. Височанского.
10.	» »	№ 197	» 30/VIII	—Загальний баланс Україбанку на 1/VIII-25 р.
11.	» »	№ 216	» 22/IX	Всеукраинское совещание инспекторов
12.	» »	№ 218	» 24/IX	—Украинбанка.
13.	» »	№ 219	» 25/IX	—Кредитные планы банков—Украинбанк.
14.	Коммунист	№ 197	» 30/VIII	—Загальний баланс Україбанку на 1/VIII-25 р.
15	Харьк. Пролетарий	№ 164	» 20/VIII	—Усиление капитала Украинбанка.
16.	Финансовая Газета	№ 206	» 11/IX	—Кредитный план и операции киевских банков,—ст. Л. Владимирова.
17.	Т р у д	№ 167	» 24/VII	—Крупная растрата в Донбассе
18.	Наша Правда (Маріупіль)	№ 7	» 22/VII	—Три года Украинбанка
19.	Д у м к а (Мелітопіль).	№ 175	» 4/VIII	—Про кооперативну роботу в хлібозаготовці. —ст. М. Луговського.

Видає—**Україбанк** Редактор—**Ф. Я. Іванов**

Перевірено 1948 р.

На правах рукопису.

[332.1 (47.71)]

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ „УКРАЇНБАНКУ“

№ 16 ВИДАННЯ ПЕРІОДИЧНЕ № 16

ЗМІСТ:

1. Попередній огляд роботи Українбанку за 1924 — 25 рік.
2. Орієнтовочний фінансовий план на 1925 — 26 р.
3. Депозитні операції Українбанку.
4. До питання про вартість кредиту в Українбанку.
5. Збільшення пайового капіталу Українбанку.
6. Попередній баланс на 1/X 1925 р.
7. Позиційна відомість.

Харківська держ. бібліотека ім. В. І. Леніна

330

ЛИСТОПАД

ХАРКІВ 1925 р.

Укрголовліт № 16.953. Харків.
Зак. № 365. Тир. 3000.
Літ.-друкарня
КНИГОСПІЛКИ.
Харків, Нетеченська
набер.,
№ 14.

ПОПЕРЕДНІЙ ОГЛЯД РОБОТИ УКРАЇНБАНКУ

за 1924—1925 рік.

(за відомостями Економбюро Банку).

Динаміка балансу.

Протягом 1924 — 25 р. баланс Українбанку явив таку динаміку:

Дата	Центр. К-ра	% до заг. суми	% дина-міки	Філіяли	% до заг. суми	% дин.	Разом	% статики	% дин.
I/X—24	8237532	37,4	100	13797074	62,6	100	22034606	100	100
I/I—25	8824611	35,1	107	16322490	64,9	118	25147101	100	114
I/IV— „	7904531	31,5	91	17153106	68,5	124	25057637	100	113,7
I/VII— „	9366473	32,4	113	19559863	67,6	141	28926336	100	131,3
I/X— „	12572872	32,9	152,6	25627577	67,1	185,7	38200449	100	173,4

Отже за першу половину року баланс виріс всього на 3023.031 карб. або на 13.7% в той час, коли друга половина року дала зріст на 13.142.812 крб., або на 59,7%.

Загалом за операційний рік баланс виріс на 73,4% що проти зросту за 1923—1924 операц. рік (93,0%) дає де-яке зменшення динаміки.

Розвиток балансу філіялів (85,7%) ішов більш інтенсивно від балансу Центральної Контори (52,6%). Цьому до де-якої міри спричинилась політика н/Банку, скерована на збільшення уваги до периферії, а також структурні моменти — розчистка рахунків Центральної К-ри, списання заборгованости Центральних Кооперативних Установ за паї і за золоту позику та н/заборгованости НКФ за золоту позику.

Абсолютні зміни в окремих статтях балансу за 1924/1925 рік характеризуються такими цифрами:

	Суми (в тисячах)		Динаміка			
			Збільшення		Зменшення	
	На I/X 1924 р.	На I/X 1925	Сума	%	Сума	%
АКТИВ						
Резерви	1591	3678	2087	131,2	—	—
Крам власний	1002	115	—	—	887	88,5
Диск.-позич. операц.	9701	20702	11001	113,4	—	—
Товар. коміс. операц.	3397	1150	—	—	2247	66,1
Міжконторні розрах.	3794	4194	400	10,5	—	—
Видатки	93—	3537	3444	—	—	—
Інші активи (ріжні особи й установи, кореспон., паї в установах і инш.	2457	4824	2367	96,2	—	—
Разом	22035	38200	19299	—	3134	—
			16165	73,4	—	—
ПАСИВ						
Капітали	3194	4616	1422	44,4	—	—
Позики	3214	3070	—	—	144	4,5
Депозити	8796	19180	10384	118,0	—	—
Тов.-ком. операц.	1329	349	—	—	980	73,7
Міжконторні розрах.	3573	3717	144	4,0	—	—
Прибутки	38	4408	4370	—	—	—
Інші пасиви (різні особи й установи, кореспонденти не виплачені перекази)	1891	2860	969	51,3	—	—
РАЗОМ	22035	38200	17269	—	1124	—
			16165	73,4	—	—

Таким чином баланс виріс головно за рахунок зросту дисконтно-позичкових операцій в активі й депозитів в пасиві, а також за рахунок натурального зросту видатків і прибутків.

Структурна динаміка зведеного балансу бруто виказується такими цифрами:

Номенклатура	I/X—1924	I/I—25 р.	I/IV—25 р.	I/VII—25 р.	I/X—1925 р.
АКТИВ					
1. Резерви	7,3%	6,4%	6,%	5%	9,6%
2. Крам власний	4,6%	3,9%	1,2%	0,7%	0,3%
3. Дисконтно-поз. оп. . .	44,0%	45,7%	46,0%	51,6%	54,5%
4. Тов.-коміс. операц. . .	15,4%	12,6%	6,9%	7,2%	3,0%
5. Міжконторні розрах. .	17,2%	14,5%	18,6%	15%	11,0%
6. Видатки	0,4%	3,7%	6,8%	8,9%	9,3%
7. Інші активи (різні особи та установи, кореспонденти, паї в установах та инш. . . .	11,1%	13,2%	14,5%	11,6%	12,3%
РАЗОМ .	100%	100%	100%	100%	100,0%
ПАСИВ					
1. Капітали	14,5%	17,1%	13,7%	12,8%	12,1%
2. Позики	14,6%	10%	9,9%	8,9%	8,0%
3. Депозити.	39,9%	42%	47,7%	45%	50,2%
4. Товар.-ком. операц. .	6,1%	9,8%	4,5%	4,1%	0,9%
5. Міжконторні розрах. .	16,2%	10,6%	11,1%	10,7%	9,7%
6. Прибутки	0,2%	3,5%	8,2%	11,2%	11,5%
7. Інші пасиви (різні особи і устан., кореспон. не виплачені перекази).	8,5%	6%	4,9%	7,3%	7,6%
	100%	100%	100%	100%	100,0%

Властива вага краму власного з 4,6 % знизилась до 0,3%. Продуктивні активи що далі все більше зростають і з 44,0% становлять на I/X—54,5% балансу.

Товаро-комісійні операції з 15,4% дійшли до 3,0%, що пояснюється товаровим голодом, несприятливою кон'юнктурою що до хлібних заготовок та значною розчисткою рахунків.

В пасиві відносне значіння власних капіталів трохи знизилось: з 14,5% до 12,1%, абсолютно ж вони виросли на 45%. Роля депозитів загалом зросла з 39,9% до 50,2%, давши де-яке хитання в третьому кварталі (45%); абсолютно-ж за минулий рік депозити виросли з 8.796000 до 19.180000, тоб-то на 118%. Натомісць роля позик упала з 14,6% до 8,0%. Значіння товаро-комісійних операцій, завдяки причинам вказаним вище, впала з 9,4% до 0,9%.

Коли ми порівняємо баланс Українбанку з балансом инших банків України, то одержимо таку картину:

Баланси в тас. карб.	На I/X—924 р.	На I/IV—25 р.	На I/X—1925 р.	Динаміка за рік
Держбанк (Всеукр. К-ра)	133860 68,1	215204 75,4	294708 72,5	220,0%
Промбанк (Всеукр. К-ра)	40623 20,7	45100 15,8	73570 18,1	181,1
Українбанк . . .	22034 11,2	25058 8,8	38200 9,4	173,4
	196517 100,0	285362 100,0	406478 100,0	206,8

Таким чином, коли рівняти зі зростом балансів Держбанку і Промбанку, то баланс Українбанку розвивався найменш інтенсивно, причім за першу половину року це привело до значного зменшення властивої ваги Українбанку в порівнянні з иншими Банками. В другій же половині року Українбанк

в своєму зрості навіть перегнав зріст балансу Держбанку (у другій половині року динаміка балансу Українбанку 152%, Держбанку—137%) і збільшив свій структурний відсоток, що мав на I/IV—1925 року (з 8,8% до 9,4%).

Порівнюючи повільний зріст балансу Українбанку пояснюється недостатніми оборотними коштами, а також умовами роботи Банку, як Банку спеціяльно кооперативного, отже з клієнтурою, що перебувала на протязі звітного року в досить несприятливому становищі.

До цього ж спричинився також момент ліквідації де-кількох установ Банку (Таганрог і Шахти в звязку з відходом цих округ від УСРР, Біла-Церква, Гадяч, Тираспіль в звязку з відповідними постановами Держплану), а також мережі Робкас, що не могло не відбитися на розвиткові Банку в цілому. І зрештою зазначені вище моменти структурного значіння що до розрахунків і розчистки рахунків по Центральній К-рі також грають у цьому певну ролю.

Пасиви Банку.

Головніші пасиви Українбанку розвивались поквартально так:

ДАТА	Капітали			Депозити		
	Сума	% до заг. суми	% динаміки	Сума	% до заг. суми	% динаміки
I-X—24	3193732	21,1	100	8795727	57,8	100
I-X—25	3389361	19,5	106,1	10554952	60,8	120
I-IV— „	3429476	19,2	107,4	11954742	66,9	135
I-VII— „	3709435	19,2	116,2	13026446	67,5	148,1
I-X— „	4615925	17,2	144,4	19180080	71,4	218,0

ДАТА	Позики			Разом		
	Сума	% до заг. суми	% динаміки	Сума	% до заг. суми	% динаміки
I-X—24	3213512	21,1	100	15202971	100	100
I-X—25	3424472	19,7	106.6	17368785	100	114
I-IV— „	92483194	13,9	77,2	17867412	100	117,5
I-VII— „	2572383	13,3	80,0	19308264	100	127,0
I-X— „	3070344	11,4	95,5	26866349	100	176,7

Ми бачимо, що капітали зросли на протязі звітного періоду на 44,3%, депозити—на 118,% і позики зменшились на 11,4%; загальне збільшення пасивів маємо на 76,7%.

Питома вага депозитів зросла з 57,8% до 71,4% до загальної суми головніших пасивів, натомість відносне значіння капіталів знизилось з 21,1% до 17,2% і позик—з 21,1% до 11,4%.

Таким чином депозити у складі наших пасивів на протязі минулого року значно зросли так абсолютно, як і відносно, досягнувши більш ніж 50 % до балансу—бруто на I/X—ц/р.

Капітали Банку розподіляються на такі складові частини:

1. Пайовий капітал . . 3949 тис. карб. (виріс на 1246 т. крб. або 46%).
2. Запасний „ . . 37000 карб. (виріс на 14 т. крб. або 64,1%). Це чистий зиск 1923—(24 оп. р.).
3. Спеціяльні капітали. . . . . 448 тис. карб. (виріс на 52 т. крб. або 12,8%. Це різниця між номіналом і купівельною вартістю придбаних акцій Моснарбанка).
4. Фонд організ. видат. 182 тис карб. (виріс на 100 тис. карб. або на 155%).

Пайовий капітал.

Зріст пайщиків і паїв в операційному році поквартально характеризується такою таблицею:

Дата	Кількість пайщиків	% зросту	Число паїв	% росту
I-X—1924 р.	4100	100,0%	54063	100 %
I-I—1925 р.	4568	111,4%	57760	106,8%
I-IV— „	4857	118,4%	57902	107,1%
I-VII— „	5025	122,5%	62278	115,2%
I-X— „	5159	126,0%	78988	146,1%

Таким чином кількість пайщиків за рік зросла на 1059 організацій, або на 26% (1923—1924 р. на 2409 організацій, або на 227%), а кількість паїв—на 24925, або на 46,1% (1923—24 р.—на 39205, або на 150%).

Росподіл і динаміку паїв за ступнями кооперації показує така таблиця:

	Центри кооперації				Райспілки			
	Пайщик	Паїв	Статика паїв	Динаміка паїв	Пайщик.	Паїв	Статика паїв	Динаміка
на I-X—24 р.	10	15779	29,2	100,0	156	10174	18,8	100,0
на I-I—25 р.	12	16091	27,9	102,0	162	10732	18,5	105,5
на I-IV—25 р.	13	4367	7,5	27,7	161	11106	19,1	109,2
на I-VII—25 р.	12	5451	8,7	34,5	163	11374	18,2	111,8
на I-X—25 р.	16	5735	7,3	36,3	165	12224	15,5	120,1

	I-ше ступнева кооперація				Всекобанк		Н.К.Ф		НКЗС і инш.	
	Пайщик	Паїв	Статика паїв	Динаміка паїв	Паїв	Статика паїв	Паїв	Статика паїв	Паїв	Статика
на I-X—24 р.	3933	22310	41,2	100,0	5800	10,7	—	—	—	—
на I-I—25 р.	4393	25137	43,5	112,7	5800	10,0	—	—	—	—
на I-IV—25 р.	4681	27195	46,9	121,9	5800	10,0	9434	16,3	—	—
на I-VII—25 р.	4845	28204	45,2	126,4	5800	9,3	9434	15,1	2015	3,3
на I-X—25 р.	4947	29898	37,8	134,0	814	1,0	28302	35,8	2015	2,6

Таким чином ми бачимо, що:

1) Кількість паїв центрів зменшилась на 1044, або на 63,7%. Це виникло через списання неоплоченних готівкою паїв Сільського Господаря в кількости 4235, Вукопспілки--4934 в покриття вексельної заборгованности за них і Українкустарспілки—1673 пая. Завдяки цьому значіння пайових внесків кооперативних центрів у складі паєвого капіталу на протязі року упало з 29,2% загальної кількости паїв до 7,3%.

2) Загальна кількість паїв середнього ступня кооперації збільшилась на 2050 або на 20,1%, а структурний % їх до загальної кількости паїв знизився до 15,5%. Це останнє завдячується значній переконструкції паєвого капіталу в звязку з набуттям паїв Наркомфіном і Наркомсоцзабезом.

3) Кількість пайщиків первісних кооперативів збільшилась на 1014, або на 26,0%. Кількість їх паїв збільшилась на 7588, або на 34%. Структурне відношення до суми пайового капіталу зменшилося з 41,2% до 37,8%. Це завдячується тій же причині, що й зменшення структурного % кооперації другого ступня.

4) Після двох набувань паїв Наркомфіном, останній мав 28302 паїв, або 35,8% до всієї кількости паїв. Крім того, Наркомсоцзабез придбав 2000 паїв, що на 1/X—1925 р. займає 2,6%.

5) Паї Всекобанку в сумі обмінених паїв списано, отже останній замість 10,7% в структурі н/пайового капіталу на 1/X—1924 року має нині всього 1,0% (814 паїв).

Розподіл і динаміка паїв пайщиків за галузями кооперації

характеризується такою таблицею:

	1 жовтня 1924 р.			1 січня 1925 р.			1 квітня 1925 р.			1 липня 1925 р.			1 жовтня 1925 р.			Загальна кількість паїв на 1 пайщика
	Кількість паїв пайщик.	% стат.	% дин.	Кількість паїв пайщик.	% стат.	% дин.	Кількість паїв пайщик.	% стат.	% дин.	Кількість паїв пайщик.	% стат.	% дин.	Кількість паїв пайщик.	% стат.	% дин.	
Спож. загальна . .	[1] 1948	33,7	100	2141	32,7	103,7	2269	23,6	74,8	2309	23,9	81,7	2293	19,8	86,0	6,8
	18196			18878			13618			14872			15647			
Спож. робітнича .	227	19,1	100	229	19,4	108,3	236	20,8	116,2	235	19,8	119,5	232	16,2	123,8	55,0
	10321			11181			11993			12330			12770			
Інвалідна	30	0,6	100	47	0,7	128,1	52	0,7	140,2	56	0,8	164,4	166	1,1	280,2	5,1
	303			388			425			498			849			
Сільсько - госп. . .	1586	28,1	100	1778	29,0	110,2	1887	22,6	86,0	1940	21,3	87,4	1945	17,5	91,2	7,1
	15200			16748			13079			13284			13850			
Кустарно - промисл.	163	5,1	100	211	5,5	113,3	241	2,9	60,8	305	3,7	82,2	292	3,1	87,9	8,4
	2783			890			1692			2287			2445			
Кредитова . . .	106	1,4	100	113	1,5	115,6	118	1,8	136,6	122	1,6	131,2	135	1,7	180,3	10,3
	770			890			1052			1010			1388			
Инша	39	1,3	100	48	1,2	104,5	52	1,3	107,1	53	1,2	108,4	65	1,2	131,6	14,0
	690			721			739			748			908			
Всекобанк . . .	1	10,7	100	1	10,0	100,0	1	10,0	100,--	1	9,3	100,--	1	1,0	14,0	—
	5800			5800			5800			5800			814			
НКФ	—	—	100	—	--	—	1	16,3	100,--	1	15,1	100,-	1	35,8	300,0	—
							9434			9434			28302			
НКЗС	—	—	100	—	—	—	—	—	—	3	3,3	100,--	3	2,6	100,0	—
										2015			2015			
	4100	100	100	4568	100	106,8	4837	100	107,1	5025	100	115,2	5133	100,0	146,1	15,4
	54063			57760			57902			62278			78988			

[1]) Верхня цифра показує число пайщиків, нижня — число набутих ними паїв.

Таким чином ми бачимо, що споживча загально-громадська, а також і сільсько-господарська й кустарно-промислова кооперація зменшили свої паї. Це виникло зазначеному вже вище списанню паїв ВУКС, Сільського Господаря і Українкустарспілки, отже воно торкнулося лише центрів кооперації.

Натомісць придбали паї Наркомфін і Наркомсоцзабез, що головним чином і дали зріст загальної кількости паїв. Найбільший зріст дали інвалідна (280,2%) й кредитов (180,3%) кооперація.

Робітнича кооперація збільшила свої паї на 23,8%).

Кільлість паїв, що припадає на одного пайщика (Райспілки і низові Кооперативи), характеризується такою табличкою:

Назва установ	На 1/X—1924 р.	На 1/I—1925 р.	На 1/IV—1925 р.	На 1/VII—1925 р.	На 1/X—1925 р.
Споживча:					
Спілки . . .	104,5	101,1	103,6	100,4	105,1
К-ви I-го ступня .	3,4	3,4	3,3	3,4	3,6
Робітнича:					
К-ви I-го ступня .	40,1	43,6	45,5	46,4	48,9
Інвалідна:					
Спілки	9,2	10,8	10,9	12,7	11,8
К-ви I-го ступня .	2,0	1,7	2,3	2,3	3,1
Сільсько-господарська:					
Спілки . . .	57,1	63,9	68,9	70,4	78,9
С.-г. т-ва . . .	3,6	3,7	3,8	3,8	3,9
Куст.-промислова:					
Спілки . . .	32,1	37,9	39,1	52,9	63,7
Куст.-пром. т-ва .	3,9	3,9	4,5	4,9	5,2
Кредитова:					
Товариства . .	7,3	7,9	8,9	8,3	10,3

Таким чином ми бачимо, що по споживчій кооперації (загально-громадській) Спілки протягом останнього року залишили майже стабільною кількість паїв на одну організацію з досить помітними хитаннями по кварталах. Товариства протягом року були майже стабільні, але в кінці року дали наростання кількости паїв (з 3,4 до 3,6 пая на одну організацію.)

Робітничі кооперативи збільшили число паїв на одну організацію з 40,1% до 48,9%.

По сільсько-господарський кооперації Спілки збільшили паї на одну організацію з 57,1 до 78,9, товариства—з 3,6 до 3,9.

Велике збільшення паїв на одну організацію дає куст.-промислова кооперація: Спілки з 32,1 до 63,7, товариства—з 3,9 до 5,2.

Також збільшення дає кредитова кооперація—з 7,3 до 10,3, а також і інвалідна: Спілки з 9,2 до 11,8 і товариства з 2,0 до 3,1.

Таким чином Райспілки й товариства всіх видів кооперації збільшили кількість своїх паїв на одну організацію.

Значіння української кооперації в складі пайового капіталу Українбанку видно з такої таблиції

Дата	Кількість пайщиків	% зросту	Кількість паїв	% зросту	% до заг. кільк. паїв
1-X—24 р.	4009	100	48263	100	89,2
1-I—25 р.	4567	111,4	51960	107,7	89,9
1-IV—25 р.	4855	118,4	42668	88,4	73,6
1-VII—25 р.	5020	122,5	45029	93,3	72,3
1-X—25 р.	5128	125,1	47857	99,2	60,6

Кількість кооперативних пайщиків збільшилась з 4099 до 5128 на 1029 пайщиків, (25,1% зросту, кількість паїв зменшилась з 48263 паїв до 47.857 отже на 406, або на 0,8% кількости паїв кооперації.

Значіння української кооперації в складі всіх паїв Українбанку упало з 89,2% до 60,6%. З решти паїв належать: Всекобанкові 814 паїв, або 1,0%, Наркомфіну 28302 пая, або 35,0%, Наркомсобезу 2000 або 2,6%.

Закінчуючи розгляд пайового капіталу Банка, необхідно підкреслити що в відрізнення від минулих років Українбанк входить у новий операційний рік, маючи на балансі пайовий капітал цілком оплаченим.

Позики.

Динаміка позик у кредитових установах характеризується так:

	Держбанк	Наркомфін	Інші кредитові установи	РАЗОМ Сума	% до балансу	% динаміки
1-X—24 р. . .	2865486	221982	126044	3213512	14,6%	100,0%
1-I—25 р. . .	3114129	221982	88361	3424472	13,6 „	106,2 »
1-IV—25 р. . .	2433035	1349	48810	2483194	9,9 „	77,3 „
1-VII—25 р. . .	2537934	1349	33099	2572383	8,9 „	80,0 „
1-X—25 р. . .	3045666	1349	23329	3070344	8,0 „	95,5 „

Роля позик протягом цілого року з кварталу в квартал все більше падає, доходячи на 1 жовтня 1925 року до 8%. Абсолютно сума позик зменшилась за рік на 4,5%. Зменшення суми й значіння позик у балансі Банку не свідчить про те, що Банк усе більше звільняється від потреби в позиках; цей факт свідчить про те, що Українбанк не зустрічає з боку Держбанку повного задоволення своїх потреб. На Держбанк припадає з загальної суми позик на 1 жовтня 1925 року 99,0%.

Позики в Держбанку розподілялись так:

	Спеціяльні кредити	% динаміки	Переучот векселів	% динаміки	Спец. біж. рах.
1-X-24 р. . . .	777932	100	423552	100	1664061
1-I—25 р. . . .	685747	88,1	279997	70,4	2096316
1-IV—25 р . . .	85777	11	393491	92,9	2058666
1-VII—25 р. . .	169723	21,8	297159	70,2	1961762
1-X—25 р. . . .	136835	17,6	697746	164,7	2211035

	% динаміки	Інші кредити	% динаміки	Разом	% динаміки
1-X—24 р. . . .	100	—	—	2865486	100
1-I—25 р. . .	126	34069	—	3114129	106,6
1-IV—25 р. . . .	123,9	—	—	2433035	84.9
1-VII—25 р. . .	117,9	4391	—	2537434	88,5
1-X—25 р. . . .	132,6	—	—	3045666	106,3

Таким чином пизики в Держбанку зросли досить незначно (на 6,3%) але форми їх відмінились, а саме: спеціяльні позики складають лише 17,6% до суми на 1/X—24 р. Переучот векселів розвинувся лише в останньому кварталі.

Головною формою кредитування весь час було кредитування по онколю під векселі.

Депозити.

Депозити в нашому Банкові грають весь час ролю головніших пасивів. Розвиток депозитної операції характеризується такою таблицею:

	На 1-X—1924 р.			На 1-I—1925 р.			На 1-IV—1925 р.		
	Сума	% Стат.	% Дин.	Сума	% Стат.	% Дин.	Сума	% Стат.	% Дин.
Кооперація . . .	864379	9,8	100	1375307	13,0	159,1	1524254	12,7	176,3
Профорганіз. . .	1921817	21,9	100	2303671	21	114,6	2697269	22,6	140,3
Соцстрах	2320503	26,4	100	2843011	27	122,5	2910769	24,3	125,4
Держоргани й трести	2924980	33,2	100	3286015	31	112,3	3741723	31,3	127,9
Інші	764048	8,7	100	846948	8,0	110,7	1080727	9,1	141,3
Разом . .	8795727	100	100	10554952	100	120	11954742	100	135,9

	На 1-V—1925 р.			На 1-X—1925 р.		
	Сума	% Стат.	% Дин.	Сума	% Стат.	% Дин.
Кооперація . . .	2176708	16,7	251,8	4152699	21,7	480,4
Профорганіз. . .	2686005	21,6	139,8	3660655	19,1	190,5
Соцстрах	2113942	16,2	91,1	2611838	13,6	112,5
Держоргани й трести	4299767	33	147	5955913	31,1	203,6
Інші	1750024	13,5	229,1	2798975	14,5	366,4
Разом . .	13026446	100	148,1	19180080	100	218

На підставі наведених цифр бачимо такі тенденції динаміки: найбільший відносний зріст дають кооперативні установи, що збільшили свої депозити на 3288 тис. крб., або на 380,4% і структурно збільшили свою вагу що до загальної суми депозитів з 9,8 на 1/X—1924 р. до 21,7% на 1/X—1925 р. Це свідчить про те, що Українбанк в своїй роботі що раз більше увязується з кооперативною своєю клієнтурою, маючи в цьому певні досягнення.

Вдвічи (на 103,6%) збільшили свої депозити держоргани та трести причім абсолютне збільшення їх виносить крб. 3031 тис. а структурне значіння проте трохи впало (з 33,2% до 31,1%).

Профорганізації збільшили свої депозити на 1739 тис. крб., або на 90,5%, все ж таки відставши від загальної динаміки всієї депозитної операції, давши через те зниження структурної ваги своїх депозитів (з 21,9% до 19,1%). Це однак має сезонний літній характер.

Соцстрах дуже небагато збільшив свої депозити (на 291 тис. крб. або на 12,5%), структурно упавши з 26,4% до 13,6%, перейшовши по своєму значінню з другого місця структури депозитів Банку на останнє. Друге місце після держорганів і трестів заняла кооперація, що раніш була на четвертому місці, випередивши отже і Соцстрах і профоргани. По Соцстраху причини зменшення також сезонні—сезон лікування і відпусків.

Інші депоненти, куди між иншим входять кредитові й комунальні установи, а також приватні особи, збільшили свої депозити на 2035 тис. крб., або на 266,4%.

Текучість депозитів н/Банку по окремих категорія депонентів така:

Категорія депонентів:	Вклад перебуває в Банкові
Кооперація	5,2 дні
Профоргани	45,7 „
Соцстрах	19,1 „
Держоргани й трести . .	14,6 „
Інші	26,7 „
Всі депозити .	13,3 дні

Таким чином найбільшу текучість мають вклади кооперації, найменшу— профорганів.

Наростання депозитів окремо по центру й окремо по філіялах характеризується такими цифрами:

	Центральна контора			Філіяли		
	Сума	Стат.	Динам.	Сума	Стат.	Динам.
На 1/X—24 р. . .	1686680	19,2	100,0	7109046	80,8	100,0
На 1/IV—25 р. .	2688383	22,5	159,9	9266355	77,5	135,9
На 1/X—25 р. . .	4206689	21,9	249,0	14973391	78,1	218,0

Таким чином депозити по центру наростали швидче, аніж депозити по філіялах і питома вага Центральної Контори що до депозитів протягом року трохи піднеслася (з 19,2 до 21,9%) за рахунок філіялів.

Серед головніших банків України що до збору депозитів н/Банк займає таке місце на 1 жовтня 1925 року;

Банки	Зібрано депозитів		% до заг. суми		
	На 1/IV-25 р.	На 1/X-25 р.	На 1/IV-25 р.	На 1/X-25 р.	Динаміка проти 1/IV
Держбанк .	51772 тис.	63215 тис.	62,0%	56,9%	122,1%
Промбанк .	19700 „	28881 „	23,6 „	25,9 „	146,6 „
Українбанк	11955 „	19180 „	14,4 „	17,2 „	160,4 „
Разор . .	83427 тис.	111276 тис.	100,0%	100,0%	132,2%

Таким чином, хоча депозити, зібрані Українбанком, загалом і становлять порівняно невелику частину їх, але темп збірання депозитів Українбанк має найбільший (160,4% за пів-року, проти 122,1% Держбанку і 146,6% Промбанку). А тому й % депозитів, зібраних Українбанком, збільшується (з 14,4 на 1/IV до 17,2 на 1/X).

Кредитування.

Кредитування на протязі 1924 — 25 р. зростало так:

Д А Т А	Сума кредиту	% зросту
1/X — 24 р.	9700528	100
1/I — 25 р.	11481516	118,3
1/IV — 25 р.	11685155	120,5
1/VII — 25 р.	14939222	154
1/X — 25 р.	20702457	213,4

Найбільший зріст кредитування по сільско-господарській кооперації з'ясовується тим. що значні суми нами видано для фінансування спеціяльних відмін с.-г. кооперації, головним чином Українцукру (на 1/X—25 біля 1.400 тис. крб.). Крім виробництва цукру, фінансувався Кооптах, бурякові й хмільові операції й инш. Кредитування споживчої (загально-громадскої та робітничої) кооперації розвивались трохи більш затримано. Це пояснюється тим, що брак фабрикатів на ринку, що відносно деяких з них набрав майже характеру товарового голоду, затримує нормальний розвиток операцій цих галузів кооперації і тимчасово обмежує гостру потребу їх у кредитах. За це свідчить зріст депозитів, як раз споживчої кооперації (на 1/X—25 р. 2.440 тис. крб.), що неможна з'ясувати виключно авансами хлібозаготовачів. Досить інтенсивний розвиток кредитування спеціяльних галузів кооперації (видавнича, інвалідна, кредитова) пояснюється тим, що раніш вони не були в достатній мірі обслуговані кредитом.

Сума кредитування на один пай (див. табл. розподілу й динаміки кредитування) на 1-X дає досить строкату картину, але зазначені цифри потрібно піддати певній виправці. Річ у тому, що до звичайного кредитування додано тут і кредитування нерегулярне, власне фінансування. Такі виправки треба внести передовсім до суми кредитування сільсько-господарської кооперації, а саме треба відкинути:

фінансування виробництва Українцукру . . . 1416 тис.
" бурякових і хмільових операцій
Сільського Господаря . . . . . 445 "
" хлібних заготовок біля . . . . 1100 "

Разом . . . 2961 тис.

Розподіл і динаміка кредитування що до окремих груп клієнтури за галузями кооперації дає таку картину: *)

Галузі кооперації	На 1 жовтня 1924 р.				На 1 квітня 1925 р.				На 1 жовтня 1925 р.				Відкрито кредитів	%% виданого кредиту проти відкритого
	Сума	% статики	% динамики	Заборгован. на 1 п. в крб.	Сума	% статики	% динамики	Заборгован. на 1 п. в крб.	Сума	% статики	% динамики	Заборгован. на 1 п. в крб.		
Спожив. загально-громадська . .	3165	32,6	100.0	174	3284	28,1	103,8	241	4846	23,4	153,1	310	4642	104,4
Робітнича . .	3018	31,1	100,0	292	3472	29,7	115,0	290	4396	21,3	145,6	344	5580	78,8
С.-господарська .	2464	25,4	100,0	162	2807	24,0	114,0	215	6026	29,1	244,5	435	3053	197,4
Куст.-промислова .	602	6,2	100 0	216	646	5,5	107,3	368	1248	6,0	207,4	510	715	174,5
Інвалідна . . .	46	0,5	100,0	—	95	0.8	208,0	—	231	1,1	502,0	272	154	150,0
Кредитова . .	136	1,4	100,0	175	242	2,1	177,0	230	438	2,1	322,0	315	429	102,1
Видавнича . .	42	0,4	100,0	390	94	0,8	227,0	152	461	2,3	1100,0	555	172	268,0
Житлова . . .	25	0,3	100,0	—	18	0,2	71,6	—	43	0,2	172,0	—	48	90,0
Неукр. й некооп. .	—	—	—	—	180	1,6	—	—	149	0,7	—	—	—	—
Инші . . .	203	2,1	100,0	—	847	7,2	417,0	—	2864	13,8	1410,0	—	—	—
РАЗОМ .	9701	100,0	100,0	—	11686	100,0	120,5	—	20702	100,0	213,4	—	14793	119,5
По ступнях кооперації.														
Центри . . .	1893	19,5	100,0	120	1382	11,8	73,0	316	4409	21,3	232,9	769	—	—
Спілки . . .	2247	23,2	100,0	221	2918	25,0	130,0	263	4472	21,6	199,0	366	—	—
Товариства . .	5358	55,2	100,0	240	6359	54,5	118'8	234	8808	32,6	164,4	295	—	—

*) Суми взято в тис. карб.

Після чого загальна сума виданого звичайнего кредитування зменшиться до 3.065 тис. крб, тоб-то рівнятиметься сумі відкритого кредиту, а на один пай припаде того кредитування не 435 крб., а 221 крб.

По споживчій заг. громадській кооперації слід відкинути фінансування імпортних операцій ВУКС в сумі крб. 318 тис., після чого сума звичайного використаного кредиту визначиться в крб. 4528 тис., або в 97,6% відкритого кредиту, а на 1 пай буде не 310, а 290 крб.

Треба про інвалідну кооперацію зауважити, що вона кредитується ще на підставі паїв НКСЗ, після чого, коли прийняти на увагу зазначені корективи, сума кредитування інвалідної кооперації на 1 пай зменшиться до 81 крб.

По видавничій і кустарно-промисловій кооперації також значні суми видано, як фінансування їхніх товарних, почасти імпортних, операцій під заставу краму, що також відповідно зменшить їх звичайну заборгованість так абсолютно, як і на 1 пай.

Оці всі корективи треба внести також і до цифри кредитування по ступнях, при чім тут виправка стосується головним чином центрів кооперації. Загальна сума звичайного кредитування центрів при цьому зменшиться на 2413 тис. крб., отже до 1996 тис. крб. і заборгованість центрів на 1 пай зменшиться таким чином з 769 крб. до 348 крб.

Що стосується розвитку кредитування кооперації по ступнях, то центри, давши значні зменшення кредитування за першу половину року, з огляду на списання заборгованности за паї і за золоту позику в другій половині року підвищили його майже втричі, причім збільшення визначається в сумі 2516 тис. крб., або 132,9%. Структурно кредитування центрів підвищилось з 19,5% до 21,3% до загальної суми кредитування.

На один пай кредитування центрів підвищилось з 120 карбованц. на 1 жовтня 1924 року до 769 карбованців на 1 жовтня 1925 року. Це з'ясовується двома причинами:

1. Списанням неоплачених паїв, що цілком натурально зараз уже дало велику динаміку зросту кредитування на один пай з тих, що залишились (на 1-X—24 р.—120, а на 1-IV—25 р.—316).

2. Фінансуванням виробництва Українцукру, операцій Кооптаха і т. п., що має цілком визначений цілевий сезонний характер і в найбільшій своїй частині відноситься до с.-г. кооперації, а також фінансування імпортних і експортних операцій кооперативних центрів (ВУКС, Книгоспілка, Сільський Господар).

Кредитування Райспілок збільшилось на 2125 тис. крб., або на 99,0%, давши однак де-яке структурне зменшення (з 32,2 до 21,6%). Це останне стоїть у звязку з значним побільшенням структурного відсотку некооперативних установ. Кредитування ж на один пай дає збільшення з 221 крб. до 366 крб. на 1-X—25 р,, що й характеризує розвиток кредитування цього ступня кооперації.

Кооперативам 1-го ступня збільшено кредитування на 3450 тис. крб., або на 64,4%. Значна абсолютна сума збільшення кредитування низової кооперації з'ясовується тим, що тут головну ролю грають робкоопи, що дають головне збільшення кредитування. Загальний структурний відсоток кредитування низової кооперації знизився (з 55,2% до 42,9%). На один пай кредитування по низовій кооперації збільшилось в 240 крб. на 1-X—24 р. до 295 крб. на 1-X—25 р.

Розподіл кредитування окремих ступнів кооперації в межах галузів її на 1-X—1925 року показує така таблиця:

	Центри	Спілки	Товариства	Разом	% статистики
Споживча . . .	1049677	2440560	1355466	4845703	23,4
Робітнича . . .	290166	—	4105500	4395666	21,4
С.-господар. . .	2420534	1440464	2161845	6026842	29,1
Куст.-пром. . .	198321	499 '08	549071	1248340	6,0
Інвалідна . . .	55744	60395	114544	230683	1,1
Кредитова . . .	—	—	438373	438373	2,1
Житлова . . .	—	31299	11570	42869	0,2
Видавнича . . .	393599	—	67339	460930	2,3
Неукраїнськ. . .	—	—	—	149175	0,7
Некооп. орган. .	—	—	—	2863772	12,8
	4409581	4472126	8807708	20702457	100,0

Цікаво порівняти роботу по кредитуванню української кооперації з иншими банками України (цифри по Промбанку орієнтаційні на 1-IX, по Українбанку з поправкою):

	Держбанк		Промбанк		Українбанк		Разом	%
	Сума	%	Сума	%	Сума	%		
На 1-IV—25 р. .	15674	53,8	1787	6,1	11686	40,1	29147	100,0
На 1-X—25 р. .	23531	54,9	1645	3,8	17689	41,3	42865	100,0
Динаміка . . .	151,3%	—	92,1%	—	151,4%	—	147,1%	—

Таким чином загальне становище що до кредитування кооперації ріжними банками майже залишилося без змін, за винятком лише зменшення кредитування кооперації Промбанком. Все-ж таки Держбанк дає трохи меншу динаміку зросту того кредитування, аніж Українбанк. Кредитування центрів кооперації Держбанком і Українбанком на 1 жовтня виявляється в таких сумах:

Держбанк . . . . . 11.461 тис. крб.
Українбанк . . . . . 4.409 „ „

Таким чином половина всього кредитування кооперації Держбанком припадає на кооперативні центри, в Українбанку ж воно займає всього біля 21%, рахуючи й фінансування Українцукру. Отже коли виключити Центри, то в кредитуванні райспілок і низової кооперації Українбанк займає перше місце (13.280 тис. проти 12.070 тис. Держбанку).

Таким чином у кредитуванні кооперації Українбанк стоїть на Україні на другому місці після Держбанку. В загальній сумі кредитування Держбанку кооперація займає на 1-X—18,3%.

Значні досягнення має Українбанк і в царині форми кредитування. Це показує табличка про структурну динаміку кредитування за формами його:

	На 1-X—24 р.		На 1-I—25 р		На 1-IV—25 р.	
	Сума	%	Сума	%	Сума	%
1. Дисконт. векс. .	2977656	30,7	4328942	37,7	5625803	48,1
2. Диск. борг. зоб.	—	—	225846	2,0	321526	2,8
3. Онколь п/векс.	4745280	48,9	4399636	38,2	3047486	26,1
4. „ п/поз., п/крам і кр. документи . .	795969	8,2	1360393	11,8	2398357	20,5
5. Довготерм. цілеві і инші .	1181623	12,2	1019887	8,9	130892	1,1
6. Протест. векс. .	—	—	146810	1,4	162091	1,4
	9700528	100	11481516	100	11686155	100

	На 1/VII—25 р.		На 1/X—25 р.		Динаміка проти 1/X—24 р.
	Сума	%	Сума	%	
1. Дисконт. век. .	8981934	60,1	12312182	59,5	413,5%
2. Диск. борг. зоб.	229247	1,5	242916	1,2	107,6%
3. Онколь п/векс.	3011301	20,2	2611239	12,6	55,0%
4. „ п/поз., п/крам і кр. документи . .	2425900	16,3	—	—	688,6%
5. Довготерм. цілеві і инші .	71084	0,5	—	—	4,7%
6. Протест. векс. .	219706	1,4	—	—	—
	14939222	100	20702457	100	213,4%

Отже дисконт векселів абсолютно виріс за рік на 9.334.525 крб. або 313,5%, структурно з 30,7% до 59,5 себ-то на 28,8%. Це йшло, так за рахунок абсолютного зросту кредитування, як і за рахунок зменшення по онколю під векселі. Останній упав як абсолютно на 2.134.041 крб., або 45%, так і структурно з 47,9% до 12,6% і досяг майже нормального місця. Онколь і позики під крам і крамові документи далі значний зріст: абсолютно на 4.684.860 крб. або на 688,6% і структурно з 8,2% до 26,4%. Треба зауважити, що тут проходить як раз фінансування Українцукру, а також бурякових і хмільових операцій. Довготермінові позики і цільові зазнали значного зниження абсолютно на 1.126.332 крб., або на 95,3% і структурно з 12,2% до 0,3%. Сума протестованих векселів займала розмірно невелике місце (на 1 жовтня—98.482 крб., або менш ніж 0,5% до загальної суми кредитування. Цю суму з кредитування на 1-X—1925 р. виключено).

Зазначене явище переважного зросту дисконта під векселі й зменшення онколю явилось наслідком принятого Правлінням Банку курсу що до кредитової політики в напрямку до відшукання найбільш доцільної форми кредитування, вигідної для пайщиків (використовується вся валюта векселя) а такої, що забезпечує інтереси Банку (текучість кредитування, ліквідність). В інтересах же пайщиків—низових кооперативів, Банком звернуто особливу увагу на розвиток соло-вексельного кредитування (головним чином що до робітничої кооперації), а також векселедавчого кредиту. На 1/IX 1925 року соло-вексельного кредиту видано—2.161 тис. карб., в тім числі робітничій кооперації—1.091 тис. карб.

На протязі року було значно зменшено відсотки й комісію за дисконт, а також і по инших формах кредитування.

Таке зменшення було зроблено в лютому й липні 1925 року і доведено по дисконту до 11% (терміном до 2-х місяців), до 14% (поверх 4-х місяців) і по онколю до 14% плюс 1/4% комісії (по онколю п/крам до 15% плюс 1/2% комісії). Зменшення вартости кредиту для клієнтів н/Банку являється результатом планової роботи в цьому напрямкові.

Термін обігу коштів по кредитуванню являє собою таку картину:

	Центральна К-ра	Філіяли	Разом
Всього кредитування	58.7 днів	50,0 дн.	51,4 дн.
В тім числі дисконт. векс.	54,2 »	57,0 »	56,6 »
Онколь п/векселі	54.2 »	45,0 »	47,6 »

Ці цифри взято по оборотах за 3 й квартал, оскільки данні за першу половину року при иншій цілком структурі кредитування (недостатній розвиток дисконту векселів, ненормальний розвиток онколю) являють собою нехарактерну для теперішнього стану Банку картину, а данні за 4-й квартал ще не розроблено.

З цих цифр видно, що термін кредитування по дисконту і онколю в Центральній К-рі однаковий, по філіях же термін обігу по онколю значно рухливіший, а ніж термін обігу кредитування по дисконту. Це явище, звичайно,

цілком нормальне і свідчить про рухливість онколю, отже бачимо певне оздоровлення й у цій галузі кредитування. Це виявляється тим яскравіш, коли зауважити, що терміновість векселів, забезпечена по онколю в тому ж кварталі, рівняється 69 дням, отже суми по онкольним рахункам виплачуються раніш наступлення терміну забезпечення, що й підтверджує висновок про значне наростання текучости онколю.

Разом із тим помічається певний процес росту терміновости векселів протягом минулого року: в першій половині року вексель загалом мав термін 57 день. а в III кварталі—66-69 день.

Гарантійне кредитування протягом року було цілком урегульовано. Динаміку його дає така таблиця:

	Сума	Динаміка
На 1/X-24 р.	8.484.606	100
» 1/I-25 р.	4 076.927	48,1
» 1/IV-25 р.	2.291.251	27
» 1/VII-25 р.	2.296.700	27,1
» 1/X-25 р.	4.392 878	51,8

(в тому числі на 1/X-1925 р. закордонних 1.832.675).

Таке рішуче зменшення суми гарантійного кредитування виникло як наслідок цілком свідомої політики н/Банку в напрямку доведення гарантійного кредитування до можливо мінімальних розмірів.

Гарантійне кредитування по галузях на 1 жовтня розподіляється так:

			В тому ч. закордонних
Загально-громадська спож.	2.690.626	61,3	1.253.825
Робітнича	335.516	7,6	—
Сільсько-господ.	1.016.934	23,2	553.329
Куст.-пром.	106.196	2,4	5.538
Інвалідна	18.336	0,4	—
Кредитова.	44.034	1,0	—
Житлова	13.607	0,3	—
Видавнича	118.618	2,7	19.983
Инші	49 011	1,1	—
	4.392.878	100,0%	1.832.675

ПО СТУПНЯХ.

Центри	3.056.570	69,6%	1.832.675
Райспілки	755.178	17,2%	—
I ступня	532.119	12,1%	—
Инші	49.011	1,1%	—
	4.392.878	100,0%	—

Таким чином гарантійним кредитом, коли рахувати й закордонний, найбільше користувалася споживча кооперація загально-громадська—(на 61,3%) та сільсько господарська—(23,2%).

Що стасується ступнів, то відсоток кредитування центрів становить 69,6%. Райспілки й т ва користувалися гарантійним кредитом майже в одній мірі. Надалі однак гарантійне кредитування низової кооперації має бути зведено до можливого мінімума.

Товарні та товаро-комісійні операції.

Власне товарових операцій (за власні кошти) на протязі звітного року Українбанк не провадив. Хоча на балансі його були суми по рахунку краму власного, але ці суми залишалися ще з минулого року з огляду на неперевedені розрахунки з Держбанком по хлібних операціях. З поступовим переведенням цих розрахунків суми по цьому рахункові зменшувались, дійшовши

зрештою з 1.002 тис. карб. (4,5% до балансу) на 1/X-24 р. до 170 тис. карб.— 0,5% до балансу на 1/IX-1925 р., при чім з останньої суми біля 100 тис. становить вартість мішків.

Що стосується товарно-комісійних операцій, то вони розвивалися досить успішно, гальмуючися загальними умовами—та недостача фабрикатів і та кон'юнктура хлібного ринку, що мали місце на протязі минулого року.

Товарно-комісійні операції за перші три квартали року характеризуються такою таблицею (за 4-й квартал ще немає відомостей).

НАЗВА ТОВАРІВ	Сума обороту (в тисячах карбованців) По Центр. К-рі		По Філіялах		Разом	
	Сума	%	Сума	%	Сума	%
Хлібне збіжжа	1.610	34,7	3.700	39,1	5.310	37,7
Цукор	2.575	55,5	2.351	24,8	4.926	34,9
Махорка	128	2,8	1.488	15,8	1.616	11,5
Будівельні матеріяли	150	3.2	397	4,2	547	3,9
Мануфактура	126	2,7	344	3,6	470	3,3
Олія	—	—	139	1,5	139	1,0
Инші	50	1,1	1.035	11,0	1.085	7,7
Разом . .	4.639	100,0	9.454	100,0	14.093	100.0

Таким чином найбільші обороти дало хлібне збіжжа й цукор.

З инших найбільший оборот дала махорка (11,5%). Махорки, а також будівельного матеріялу і мануфактури взагалі на ринку бракувало, що й обмежило розвиток комісійних операцій з ними. Загалом за 9 місяців оборот досяг 14.093 тис. карб., з них фабрикатів 8.783 тис. крб. По Центр. К-рі реалізовано фабрикатів на суму 3.029 тис. карб. в той час, коли в 1923-24 році за цілий рік реалізовано Центр. Товар. Відділом всього фабрикатів на суму 2,196 тис. карб. Таким чином обороти звітного року по Центр. Товар. Відділу за 9 місяців перевищують обороти всього попереднього року в 1,5 рази.

Робота з закордоном.

Робота з закордоном провадилось через два наших закордонних заступництва—в *Лондоні* та *Берліні* й через закордонних кореспондентів. Останніх на початок року було 12, а на кінець—13. На протязі року деякі кореспонденти вибули (наприклад, Людовий Данцігський і Варшавський банки в Польщі, за збанкротуванням їх), а натомість укладено кореспондентські договори з иншими. Робота загалом характеризується такими даними:

а) Загальний оборот:

По Лоро . . .	Дебет	996.836 карб.	Кредит	363.704 карб.
„ Ностро . .	„	2.851.555 „	„	2.955.551 „

В тому числі оборот з н/заступництвами:

	ДЕБЕТ			КРЕДИТ		
	Лоро	Ностро	Разом	Лоро	Ностро	Разом
Берлін . . .	204.591	887.284	1.091.875	170.683	801.707	972.390
Лондон . .	696.121	1.609.145	2.305.266	187.736	1.685.483	1.873.219
Разом .	900.712	2.496.429	3.397.141	358.419	2.487.190	2 845.609

Таким чином 92,5% всього обороту з закордоном по Лоро й 85,5% по Ностро перепроваджено через наші заступництва.

б) Видано нами переказів за кордон:

	Приватних	Комерційних	Разом
В 1-му кварталі	71.416	20.643	91.879
„ II-му „	65.468	444.338	509.806
„ III-му „	64.783	632.078	696.861
„ IV-му „	55.834	661.206	717.040
	257.501	1.758.085	2.015.586

(В 1923-24 р. сума переказів за кордон рівнялась всього—101.335 карб.).

в) Оплачено занордоних припоручень:

В I кварталі	37.594
„ II „	257.249
„ III „	107.184
„ IV „	76.563=478.590 карб.

(В 1923-1924 році сума оплачених нами переказів з закордоном рівнялась 151.439 карб.).

Окрім того, ми провадили де-які операції по кредитуванню та фінансуванню закордонної торговлі кооперативних центрів (ВУКС, Сільський Господар, Книгоспілка), так грошовому, як і гарантійному. На протязі року Українбанком видано таких грошевих кредитів на суму:

По імпортних операціях	393.514 карб.
„ експортних „	408.556 „
Разом	802.070 карб.

Що ж до кредитування гарантійного, то його характеризує решта того кредитування на 1/IX-25 року, а саме—684.899 карб.

Мережа установ Українбанку.

Рух мережі установ Українбанку характеризується такими цифрами:

	З 1-X-23—1-IV-25			З 1-IV—1-VII-25 р.			З 1-VII—1-X-25 р.			
	На 1/X-24 р.	Відкрито	Закрито	На 1/4 25 р.	Відкрито	Закрито	На 1/7-25 р.	Відкрито	Закрито	На 1/X-25 р.
Центральна К-ра . . .	1	—	—	1	—	—	1	—	—	1
Філіяли [1])	26	—	3	23	3	—	26	—	—	26
Агентства і Комісіонерства [2])	16	1	6	11	—	3	8	3	—	11
Робкаси [3])	105	8	81	32	—	3	29	—	29	—
Підконтр. Аг-ва перетворені з Робкас . .	—	—	—	—	—	—	—	15	—	15
Закордоні заступн. . .	2	—	—	2	—	—	2	—	—	2
Разом . .	150	9	90	69	3	6	66	18	29	56

[1]) Філіяли: З закритих у першій половині року Таганрог і Шахти закрито в ввязку з відходом згаданих округ від УСРР, а Черкаси перетворено в агенство.

З відкритих у III кварталі Старобільск і Павлоград перетворено з комісіонерств, а Молдавську утворено наново.

[2]) Агенства й комісіонерства. З відкритих Черкаське перетворено з філії, а Гришино, Шепетівка й Ніжин із Робкас.

З затритих Конотоп перетворено в робкасу, Київ, Т. П. О. З. злито з робкасою, Біла Церква, Київське, Тираспіль, Одеське і Гадяч—закриті а Павлоград і Старобільск—перетворено в філії.

Всі комісіонерства перетворено в агенства.

[3]) Робкаси. Зі всіх 113 Робкас (найбільша кількість, що існувала одночасно) З робкаси перетворено в самостійні Аг-ва (Гришино, Ніжен і Шепетівка), 15—в підконтрольні А-ва, а решта частиною злита з установами н/Банку, частиною зліквідована.

Закриті установи мали на момент ліквідації до 700 тис. крб. депозитів.

Кількість і навантаження співробітників Українбанку

характеризується такою таблицею:

	На 1 жовтня 1924 р.	На 1 квітня 1925 р.	На 1 вер. 1925 р.	Динаміка за 11 міс.
Кількість співробітників	910 [1])	803 [2])	835 [3])	91,7
Решта кредитування:				
Загальна сума	9700528	11686155	16565179	—
На одного співробітника	10659	14553	19838	186,1
Середній місячн. оборот кредит:				
Загальна сума	5247573	7405361	9634551	—
На одного співробітника	5766	9222	11538	200,1

Таким чином загальну кількість співробітників Українбанку за 11 місяців зменшено на 8,3%. Кількість роботи, що виконувалась одним співробітником, зросла, коли рахувати на суму решток кредитування, на 86,1%, а коли рахувати на оборот кредитування—(по дебету), то на 100,1%. Отже в першому випадкові майже вдвічи, а в другому рівно вдвічи.

Ліквідність балансу.

Одно з найбільш значних досягнень протягом минулого року має н/Банк в питанні ліквідности балансу і забезпечення чужих коштів достатньо ліквідними активами. Досить порівняти, реальний баланс на 1 жовтня 1924 року попередній на 1 жовтня 1925 року, як зазначене досягнення буде яскраво видно. В сумових данних становище обох балансів відзначається такими цифрами (до реального балансу):

а) Розподіл коштів.

	На 1-е жовтня 1924 р. Сума	% %	На 1-е жовтня 1925 р. Сума	% %
Короткотермін. чужі кошти	10744 тис.	60,5	23467 тис.	78,1
Довготермінові	4179 „	23,5	1430 „	4,8
Власні кошти	2849 „	16,0	5135 „	17,1
	17772 тис.	100	30032 тис.	100

б) Ліквіднісшь активів.

Легколіквідні цін	8385 тис.	47,2	24771 тис.	82,5
Середнелікв. „	6959 „	39,1	3280 „	10,9
Трудно-ліквід. „	2428 „	13,7	1981 „	6,6
	1772 тис.	100	30032 „	100

в) Перекриття чужих коштів ліквідними активами.

Короткотермін. чужих коштів легколіквідними активами недопокрито	2359 тис.	22,0	1304 тис.	5,5
Довготермінових чужих коштів середньо-ліквідними активами перепокрито	2780 „	66,5	1850 „	129,4
Загалом чужих коштів ліквідними активами перепокрито	421 „	2,8	3154 „	12,7

г) Власні кошти в обороті.

До загальної суми власних коштів складали:

на 1 жовтня 1924 року—14,8%
на 1 жовтня 1925 року—61,4%

---

[1]) В т. ч. 59 в підконтрольних установах.
[2]) „ „ „ 40 „ „
[3]) „ „ „ 30 „ „

Таким чином хоча в розподілі коштів ми маємо наростання короткотермінових чужих коштів за рахунок довготермінових (що завдячується переважному зростові депозитів), ми маємо такі досягнення:

а) Ліквідність активів надзвичайно зросла, а саме: леколіквідні активи виросли з 47,2% до балансу до 82,5% зрісши так за рахунок середньо-ліквідних активів, як і за рахунок трудно ліквідних активів. Останні впали з 13,7% до 6,6%. Головним чином тут є превалірність зросту дисконту векселів супроти онколю, що в умовах початку операційного року не вважається досить ліквідним, а також оздоровлення инших статів активу.

б) Перекриття чужих коштів ліквідними активами завдяки тому і не зважаючи на зріст короткотермінових коштів, також надзвичайно зросло, а саме; загалом всі чужі кошти перекривались ліквідними активами на 1/X 1924 р. на 2,8%, а на 1/X 1925 р. таке перекриття вже виносить 12,7%. Але мало того: на 1/X 1924 р. короткотермінові чужі кошти не допокривались легколіквідними активами на 2359 тис. карб., або на 22,0%, а на 1 X 1925 року вони вже перекридались тими легколіквідними активами на 1304 тис. крб. або на 5,5%.

в) Участь власного капіталу в обороті, тоб то загруження його в ліквідні цінности рівнобіжно зо всім тим також зросло в високій мірі і визначалось на 1-X 1924 року в 14,8% до суми власних капіталів, а на 1-X 1925 року вже в 61,4%.

Отже зазначені досягнення треба вважати досить значними.

Орієнтовочний фінансовий план Всеукраїнського Кооперативного Банку.

на 1925/26 операційний рік [1]).

(в тис. крб.).

Назва статтів	Фактично на 1/X 25 р. по попередн. данних	Передбачається на 1/X 26 р.
ПАСИВ		
1. Пайовий капітал	3949	5000
2. Депозити	19180	27200
3. Позики у НКФ	138	2000
4. Кредит у ДБ:		
а) вексельний	2932 [2])	8000
б) спец. ціл.	100	100
5. Кореспонденти СССР	—	200
6. Чисті прибутки	870	600
7. Инши пасиви	—	300
Разом	27169	43400
АКТИВ		
1. Резерви	3626	3535
2. Паї в инш. устан.	375	400
3. Уч. поз. опер.	20800	37415
4. Клієн. та ком. по тов. опер.	1125	1150
5. Вал. фон. оп. та закорд. кор.	612	400
6. Міжконторні розрахунки	477	500
7. Инші активи	154	—
Разом	27169	43400

---

[1]) Складено на підставі відомостів на 1/X 1925 р.
[2]) При відкритому кредиті в сумі 4300.

Депозитні операції Украінбанку.

Зріст депозитів Украінбанку по окремих операційних роках має такий вигляд:

Назва клієнтелі	На 1/X 1923 р. Сума	% % стат.	% % длин.	На 1/X 1924 р. Сума	% % стат.	% % дин.	На 1/X 1925 р. Сума	% % стат.	% % дин.
Кооперація	200172	11,2	100	864379	9,8	432	4152699	21,7	2075
Профорган.	572784	32,1	100	1921817	21,9	741	3660655	19,1	1095
Соцстрах				2320503	26,4		2611838	13,6	
Держоргани	89743	50,3	100	2924950	33,2	326	5955913	31,1	664
Инші	113060	6,4	100	764077	8,7	676	2798975	14,5	2475
Разом .	1783448	100	100	89795726	100	493	19180080	100	170
% % до зведеного балансу		15,6%			9,9%			50,2%	

Тяким чином, ми бачимо, що з кінця першого операційного року, 1/X-1923 року, депозити Украінбанку зросли в 10,75 раза і набувають все більшої удільної ваги в балансі Банку. В той час, коли на 1/X 1923 року депозити складали лише 15,6% % пасивної частини балансу, на 1/X-1925 року вони складають 50,2% % балансу (74,5% робочого актиту Банку).

По окремій клієнтелі найбільший зріст дали депозити кооперації, що збільшилися в 20,7 раза; друге місце по зросту займають кошти профорганів і соцстраху, що збільшились в 11 раз, а останнє місце займають кошту держорганів, що зросли в 6,6 раза.

Значне збільшення коштів групи иншої клієнтелі (в 24,7 раз) не є характеррим, поскільки окремих клієнтів, що їх у 1923 р. було віднесено до держорганів, в 1923-1924 і 1924-1925 операційних роках, при більшій диференціації, було перенесено до групи инших клієнтів.

Вартість депозитів обходиться Банкові дешевше вартости позик в Держбанкові. Крім того, Банк має можливість використувати ці кошти більш вільно ніж позики в Держбанкові, поскільки при використанні позик Банк зв'язаний вимогами що до форми кредитів, встановлених Держбанком.

Тому розвиток депозитних операцій сприяє зменшенню дисконтового відсотка Украінбанку та дає Банкові можливість вживати найбільш зручних для пайщиків форм кредитування.

При значному зрості депозитів (на 118% протягом 1924-1925 — операційного року), особливу увагу звертає на себе зріст депозитів кооперативних організацій, що дають найбільший відносний зріст — на 380,4%. Це пояснюється не тільки зміцненням господарчо-фінансового стану кооперації, а головним чином зміцненням зв'язку і ділових стосунків між Украінбанком та його пайщиками. Зокрема цьому в значній мірі сприяло переведення окремими пайщиками всіх своїх розрахункових операцій через Украінбанк.

В 1923/1924 операційному році розвиткові депозитних операцій з держорганами сприяв розвиток гарантійних операцій Банку. В 1924-1925 році ліміт по гарантійних операціях Банку для внутрішнього ринку досить обмежений, і все-ж таки кошти держорганів в депозитах Украінбанку збільшились на 104,7% і виносять в депозитах Банку 31,5% на 1/X-1925 року, проти 33,2% на 1/X-1924 року. Цьому в значній мірі сприяло переведення пайщиками Банку своїх розрахункових і інкасових операцій через Украінбанк, бо воно дало Банкові можливість міцніше звязатися з держустановами.

В біжучому 1925-1926 операційному році не можна передбачати такого інтенсивного зросту депозитів в Украінбанку, як в 1924/1925 році, бо досвід минулого показав, що зріст депозитів Украінбанку й инших Банків іде майже

поруч з зростом грошевої маси і загального кредитування народнього господарства.

1924/1925 операційний рік почався при наявности незначної суми грошевих знаків. Чому, з метою задоволення потреби в грошевих знаках, поширення грошевого й товарового обігу народнього господарства, що відроджувалось досить інтенсивно, держава примушена була поширить емісію, а також інтенсивно збільшувати кредитування народнього господарства.

При сучасній кон'юнктурі і порівнюючи сталому стані народнього господарства не можна передбачати такого інтенсивного зросту емісії й кредитування в 1925/1926 році.

Згідно з зауваженнями НКФ СРСР і Держбанку по контрольних цифрах Держплану СРСР, в 1925/1926 році передбачається збільшення емісії і загального кредитування народнього господарства, приблизно на 40—50%. Тому можно передбачати, що на протязі 1925/1926 року депозити Українбанку зростуть примірно на 42%.

По окремих кварталах в порівнянні з 1924/1925 операційним роком зріст депозитів передбачається в такому вигляді:

	Було в 1924/1925 операційному році.		Передбачається в 1925/1926 операційному році.	
	Сума	%%	Сума	%%
На 1-жовтня	8.795.727	100	19.180.080	100
На 1-січня	10.554.952	120	20.300.000	106
На 1-квітня	11.954.742	135,9	22.800.000	119
На 1-липня	13.026.446	148,1	24 300.000	127
На 1-жовтня	19.180.080	218,—	27.200.000	142

В першому кварталі 1925/1926 року передбачається зріз депозитів тільки на 6% проти 20% зросту за той же період 1924/1925.

Таке передбачення ми обгрунтовуємо тим, що кошти на переведення минулої хлібо-заготовчої кампанії було видано заготовувачам лише в першому кварталі з 1924/1925 операційного року і в цьому ж кварталі відбилися на рості депозитів, тоді як для біжучої хлібної кампанії кошти було відпущено ще в четвертому кварталі минулого операційного року, коли це й відбилося на зрості депозитів.

Тому, а також в звязку зі скороченням загально-державного кредитового плану в біжучому кварталі і виявленою потребою торговельних організацій в коштах, в звязку з розвитком торговлі, в біжучому кварталі на значне збільшення депозитів сподіватися не можна.

В другому кварталі передбачається зріст депозитів на 13% проти 15,9% в минулому році, а в третьому, як періоді торговельного затишя на 8% проти 12,2% за той же період минулого року.

В четвертому кварталі 1925/1926 року передбачається зріст депозитів на 15% проти 69,9% за той же період минулого року. Хоча в четвертому кварталі 1925/1926 року і передбачається значне грошове оживлення, але при більш сталому стані народнього господарства і значній сумі депозитів на той період, не можна сподіватися на такий інтенсивний зріст депозитів, як у четвертому кварталі 1924/1925 року.

По окремій клієнтелі розвиток депозитів передбачається в такому вигляді:

Назва клієнтелі	На 1/X-1925 р.			На 1/I-1926 р.		
	Сума	% стат.	% дин.	Сума	% стат.	% дин.
Кооперація	4152.699	27,7	100	3800.000	18,2	92
Профоргани	3660.655	19,1	100	4200.000	20,7	115
Соцстрах	2611.838	13,6	100	3500.000	17,2	134
Держоргани	5955.913	31,1	100	6200.000	30,5	104
Інші	2798.975	14,5	100	2600.000	12,9	93
Разом	19180.080	100	100	20300.000	100	106

Назва клієнтелі	На 1/IV - 1926 р. Сума	% стат.	% дин.	На 1/VII - 1926 р. Сума	% стат.	% дин.	На 1/X - 1926 р. Сума	% стат.	% дин.
Кооперація . .	4500.000	19,7	108	5400.0000	22,2	130	6400.000	23,5	154
Профоргани . .	4800.000	21,0	131	4800.0000	19,7	131	5200.000	19,1	142
Соцстрах . . .	4200.000	18,4	161	3500.0000	14,4	134	4000.000	14,7	153
Держоргани . .	6500.000	28,5	109	7500.0000	30,9	126	8400.000	30,9	143
Інші	2800.000	12,4	100	3100.0000	12,8	111	3200.000	11,8	114
Разом .	22800.000	100	119	24300.000	100	127	27200.000	100	142

Одним із основних завдань Українбанка в роботі по притягненню депозитів є концентрація у себе всіх вільних коштів кооперації. При сучасному фінансовому стані кооперації не можна сподіватися на те, що в найблизчі часи кошти кооперації будуть грати домінуючу ролю в депозитах Українбанку. Але, безпосередній обов'язок Українбанку, як спеціяльного Банку, призначеного для обслуговування кооперації, полягає в з'осередженні у себе вільних коштів кооперації.

Не вважаючи на значні досягнення в цьому напрямку (зріст ролі коштів кооперації в депозитах Українбанку до 21,7% на 1/X - 1925 року проти 9,8% на 1/X - 1924 року), все ж таки можна констатувати, що не всі філії в однаковій мірі вживали заходів до притягнення коштів кооперації.

В той час, коли по де-яких філіях (Сталінський, Артемівській) кошти кооперації в депозитах досягають 30 - 33%, у нас маються ще такі філії, де кошти кооперації складають лише 6 - 8% депозитів. Пояснюється це тим, що Сталінська філія скупчила у себе майже всі розрахункові операції великих пайщиків, які вносять їй всю свою виручку і вільні кошти, а філія на підставі одержаних заздалегідь від цих вкладчиків відомостей, переводить за них всі платіжі. Це дуже зручно для пайщиків, поскільки сама філія стежинь за їхніми платіжами і вони гарантовані від випадкових протестів. В той же час ці операції збільшують депозити філії. Проте в більшості філій в напрямку скупчення розрахункових операцій пайщиків зроблено досі замало.

Не вважаючи на найбільш хуткий обіг депозитів кооперації (один раз на протязі 5,2 дня) досвід показав, що по значній кількости філій вони складають досить сталу решту вкладок, що повертається на кредитові операції.

В розвиткові депозитних операцій з кооперацією, значну ролю відограє також переведення філіями інкасування виручки в їхніх магазинах. По Одеській філії, не зважаючи на те, що виручка затримується у філії не більш одного дня, ця робота дала можливість до мінімуму зменшити касовий резерв і всі більш-менш сталі кошти повернути на кредитові операції.

Отже ми і вважаємо, що при певній еластичності апарату, філії Банку можуть добитися, значних успіхів в справі збільшення депозитів кооперації і їх ролі в депозитах Банку. — Від цього також залежить розвиток і инших комерційних депозитів Банку.

За четвертий квартал минулого року депозити кооперації зросли майже на 100%. Цьому сприяло одержання кооперацією значних коштів на перевезення хлібо-заготовчих операцій і довготермінових кредитів з фондів санірування та зміцнення, а також відсутність відповідної кількости фабрикатів на ринкові.

В першому кварталі, в звязку зі значним скороченням кредитів кооперації на хлібо-заготовчі операції і збільшенням закупки фабрикатів, ми передбачаємо зменшення решти депозитів кооперації на 8% проти решти на 1/X.

В другому кварталі кооперація також буде в напруженому стані, чому ми передбачаємо зріст її депозитів лише на 8% проти 1/X - 1925 року. — Збільшення депозитів кооперації ми передбачаємо на 22% у третьому кварталі

і на 24% у четвертому кварталі, коли кооперація мобілізуватиме кошти для переведення хлібозаготовчої кампанії й заготовку фабрикатів на осінній період.

За 1924/1925 операційний рік установами Українбанку переведено значну роботу по притягненню депозитів професійних організацій. Кошти профорганів в депозитах зросли на 90,5%. Все ж таки Банк поки що втягнув не більше 60% вкладок і біжучих рахунків профорганів, не вважаючи на загальну лінію ВУРПС в напрямку концентрування профорганізаціями всіх своїх вільних коштів в Українбанкові.

Це пояснюється тим, що, по-перше, значна кількість професійних організацій ще досі безпосередньо кредитує робітничі кооперативи шляхом внесення до них вкладок а, по-друге, де-які профспілки скупчують свої кошти в инших банках.

Безпосереднє кредитування профспілками робкопів негативно відбивається на роботі останніх, поскільки суми цих вкладок не учитуються банками при складанні кредитових планів, не контролюються плановими організаціями і часто приводять робкоп до „затоварювання". Профспілкам майже ніколи не удається одержати свої кошти від робкопів, і було вже де-кількі випадків, коли при ліквідації робкопів вони не покривали свої борги профорганам. Ясно, що для профспілок доцільно уникати безпосереднього внесення своїх коштів до робкопів, щоб дати можливість робкопам у плановому порядкові користуватися грошевим кредитом лише в установах свого кооперативного Банку. Відціля висновок: *Профспілки повинні всі свої вільні кошти з'осереджувати в Українбанкові і тим допомогати збільшенню кредитування робітничої кооперації.*

Поскільки не по всіх філіях всі вільні кошти профспілок з'осереджуються в н/Банкові, необхідно, щоб установи Українбанку як найширше використали інструкцію ВУРПС, виявили вільні кошти профорганізацій і вжили б заходів до скупчення їх у себс. Для цього необхідно виявити певну гнучкість і дати профорганам найбільше зручности в їхній роботі з Українбанком.

Виходячи з зазначенного, а також із того. що кошти профорганів повинні зростати в 1925/1926 році в звязку з загальним збільшенням зарплатні, можна передбачити зріст депозитів профспілок на 42%, при чому основний зріст передбачається в першому й другому кварталі. В третьому квартал' і першій частині четвертого, в з'вязку з курортною кампанією, передбачається стабільність цих депозитів і продовження зросту їх у кінці четвертого кварталу.

Виходячи з фінансового плану Головсоцстраху на 1925/1926 рік, який передбачає зріст поступлення страхвнесків біля — 60%, ми передбачаємо зріст депозитів Соцстраху на 53%. Основний зріст передбачається в першому і другому кварталах. На протязі третього і перших двох місяців четвертого кварталу, в звязку з курортною кампанією. передбачається зменшення депозитів Соцстраху і зріст їх в останньому місяці четвертого кварталу, коли курортна кампанія закінчиться.

В зв'язку з законом про єдину касу держбюджетових організацій можна передбачати стабільність, а можливо й зменшення в Українбанкові некомерційних депозитів держорганів. Тому установи Банку повинні звернути особливу увагу на збільшення комерційних депозитів держорганів. В звязку з цим необхідно ті обмежені ліміти по гарантійному кредитуванню, що встановлюються для кожної установи Банку використовувати в напрямку депозитних операцій, даючи гарантійні кредити в першу чергу тим пайщикам, що переводять свої розрахункові операції через н/Банк і видавати гарантії виключно тим держорганам, що переводять через нього пасивні операції.

Крім того для зрісту комерційних депозитів необхідно використати розрахункові операції кооперації, переведення по біжучих рахунках всіх розрахунків по товарово комісійних операціях, а також кредитування пайщиків в формі векселедавства.

Установам Банку слід звернути увагу ще на одно джерело депозитів притягнення селянських вільних коштів.

Українбанк, як Банк, що найблизче звязаний з селянськими кооперативними організаціями, а через них і з селянством, повинен поставити перед собою й цю проблему. Безумовно, справа притягнення селянських депозитів в першу чергу стоїть так перед кредитовими товариствами, як і перед державними ощадними касами, але дореволюційний досвід показує, що не зважаючи на досить широку мережу кредитових кооперативів та ощадних кас на селі, значну суму більших вкладок селянства було зосереджено в земських касах дрібного кредиту та союзбанках.

Поскільки тепер мережа кредитових т-в ще не досить розгалужена, тим більше можна передбачити, що селяне вноситимуть вільні до центральних банків, в тому числі й до Українбанку. В звязку зі значним врожаєм та порівнюючи високими цінами на хліб у окремих селян, що переводять інтенсивне господарство (буряківництво, хмілевництво, тютюнове господарство то що) вільні кошти є. І, поскільки збут продукції інтенсивних культур проходить переважно через кооперацію, остання при розрахунках з селянами змогла б замісць готівки видавати чеки на Українбанк. Отже, селяне, ознайомившись з Банком і принявшись довіррям до нього, стали б залишати в ньому вільні кошти в формі вкладок.

Установи Українбанку, обслуговуючи клієнтів-селян, повинні особливо уважно відноситися до них, надаючи їм всі можливі переваги, прагнучи наблизити їх до Банку.

Отже ми вважаємо, *що розвиток депозитів Банку залежить в значній мірі від еластичности його апарату, від умілого комерційного підходу, а також від збільшення зацікавленості в розвиткові депозитних операцій з боку самих пайщиків.*

В разі додержання цих умов, успіх розвитку депозитів буде забезпечено, і це дасть можливість н/Банкові в близькому майбутньому цілком охопити кредитування кооперації.

В. Тульчинський.

До питання про вартість кредиту в Українбанку.

Розмір відсотків по активних операціях встановлюється банками в залежности від цілої низки причин. Коли на грошовому ринкові помічається недостача капіталів та великий попит на кредит, відсотки по активних операціях в банках звичайно піднімаються. Навпаки, коли грошовий ринок перенасичено грішми, й потреба в оборотніх коштах відносно зменшується.—зменшуються й відсотки по кредитових операціях банків. Це основний закон, що існує в галузі фінансового господарства кожної держави і який може підлягати впливу лише змін економики народнього господарства.

Хоча ми живемо в умовах регулювання державою всіх галузів народнього господарства, в тому числі й господарства фінансового, і держава звичайно впливає на дисконтову політику банків, але регулювання банківської дисконтової политики не може йти далі тих меж, що їх поставлево економікою фінансового господарства в певний мент.

Тут як раз ми і підходимо до тих причин встановлення певного розміру відсотків по активних операціях, що залежать від самих Банків.

Діскотова політика банків определюється вартістю оборотних коштів, здобутих банком на грошовому ринкові, вартістю його робітничого апарату та витратами на адміністративно-господарчі потреби.

Ці моменти й визначають собівартість кредиту для самих банків.

Цілком зрозуміло, що для нормальної діяльности банку необхідно, щоб він у своїй роботі за певний період повернув всі витрати, зроблені за цей період. А для рентабельности й дальшого успішного його розвитку, банк мусить встановити якийсь певний відсоток на можливі збитки по кредитуванню клієнтелі (страховий відсоток) та якийсь певний відсоток нормального прибутку.

Страховий відсоток установлюється в залежности від платіжоздатности клієнтелі та кон'юнктури на її дальший розвиток, а нормальний прибуток определяється політикою банку в напрямку збільшення власного капіталу для зміцнення свого економично-фінансового стану.

Собівартість коштів плюс страховий відсоток та нормальний прибуток являються тими елементами, з яких складається вартість кредиту в банках для іхньої клієнтелі

Коли ми візьмемо наш Банк за другий операційний рік (1923—1924) в порівняємо з иншими банками, та побачимо, що так як і в инших банках, в структурі прибутків за цей рік н/Банку переважне місце займали відсотки та комісія одержані, а в структурі видатків—перше місце займали біжучі видатки (утримання апарату та адміністративно-господарчі витрати) і друге місце—операційні видатки (% та комісія виплачені).

Характерно, що з розвитком операцій банків, структура іхніх видатків міняється. Так по даним на 1/IV-б. р. в структурі видатків н/Банку перше місце вже займають не біжучі видатки, як то було раніш, а видатки операційні, себ-то відсоток та комісія виплачені. Видатки по утриманню персоналу, адміністративно-господарчі витрати займають друге місце. Можна сподіватися що при дальшому розвиткові опсрацій, удільна вага біжучих видатків в н/Банку буде поступово зменшуватись.

На протязі трьохрічного існування Банку відссоткові ставки в н/Банку, в залежности від об'єктивних умов, мінялися де кілька разів.

При відкритті операцій Банку в серпні 1922 року було встановлено такі ставки:

Для кооперативів	I ступня	.	3%	місяшних і	6%	комісії.
„ „	II „	.	3 „	„	5%	„
„ „	III „	.	3 „	„	5%	„

Відсоток комісії встановлювався за весь термін користування кредитом. Середній строк кредиту був 1½—2 місяця.

З 15-го лютого 1923 року ставки було змінено в такий спосіб:

Для кооперативів	I ступня	.	2 %	місяшних,	1%	комісії.
„ „	II „	.	1½ „	„	1 „	„
„ „	III „	.	1½ „	„	½ „	„

Комісія нараховувалась за весь термін користування кредитом. Середній строк кредиту був 2 місяці.

При встановленні ріжних відсотків і комісії для ріжних ступнів кооперації, Банк виходив з тих міркувань, що кооперативи I-го та II-го ступнів, як організації більш слабі в фіцансово-економічну відношенню в порівнянні з центральними організаціями, могли бути неакуратними платниками і побільшений відсоток міг служити страховим відсотком від збитків.

З огляду на те, що це побоювання не справдилось, з 15 січня 1924 р. при встановленні нових ставок, розмір відсотків та комісії було встановлено однаковий для всіх ступнів кооперації, а саме: 1½% місячних та 1% оборотн. комісії за весь термін користування кредитом.

Після введення твердої валюти з 1/IV-1924 р. було введено нові ставки з розподілом на форми кредитування, та строки; розмір ставок за рік був такий:

	По Центру	По філіялах
Учот векселів до 2-х міеяців	$13^1/_2$% ком.	$14^3/_4$% ком.
„ „ „ 4-х „	$14^1/_2$ „ „	$15^3/_4$ „ „
„ „ „ 6-тй „	$15^3/_4$ „ „	$15^3/_4$ „ „
Спец. яіж. раз. п/векселі . .	$14^1/_2$ „ „	$15^1/_2$ „ „
„ „ п/крам	$15^1/_2$ „ „	$16^1/_2$ „ „

По н/філіялах розмір %% було збільшено на 1%, поскільки Держбанком теж було встановлено на 1% більше для його філіялів проти Всеукраїнської Контори.

З 13 лютого 1925-го року ставки по активних операціях ще зменшуються і встановлюються однакові як для—центру, так і для периферії:

Учот векселів до 2-х міс.	ричних	13	$^1/_2$% коміс.
„ „ „ 3-х „	„	15	$^1/_2$ „ „
„ „ „ 2-х „	„	16	$^1/_2$ „ „
Спец. біж. рах. п/векселі . .		15	$^1/_4$ „ „
„ „ „ п/крам . . .		15—$18^1/_2$	„ „

Останні ставки, що існують в сучасний мент, було встановлено 13 липня 1925 р. і мають такий вигляд:

Учет векселів до 2-х місяців .	11%	річних	$^1/_4$% коміс.
„ „ „ 3-х „ .	13 „	„	$^1/_4$ „ „
„ „ „ 4-х „ .	14 »	„	$^1/_2$ „ „
Страх ві позики п/крам . . .	14 „	„	$^1/_2$ „ „
Спец. біж рах. ц/вексезі . .	14 „	„	$^1/_2$ „ „

Таким чином, на протязі трьохрічного свого існування н/Банк 6 раз зменшував ставки по активніх операціях, в сучасний мент вони досягли такого розміру, який в сучасних умовах можна визнати нормальним.

По відомостях за останнє число ми маємо по банках України такі ставки:

	Держбанк (Всеукр. к-ра)		Промбанк (Всрукр. к-ра)		Українбанк	
	Центр.	Періфер.	Центр.	Періфер.	Центр.	Періфер.
Учет векселів до 1 міс.	—	—	9	11	—	—
„ „ „ 2 „	9	10	10	11—12	11+$^1/_4$	ком.
„ „ „ 3-4 „	10	11	11	12—13	13+$^1/_4$	„
Спец. біж. рах. п/векселі	10	11	—	12	14+$^1/_4$	„
				$^1/_8$—$^1/_4$ к.		

Таким чином в середньому, порівнюючи зі ставками Держбанку, ставки н/Банку по учоту векселів перевищують його ставки на 2—$2^1/_2$% по спец. біж. рах. п/векселі на 3—4%. а в порівнянні з Промбанком на $1^1/_2$—2%.

Цілком зрозуміло, що ставки спеціяльних банків, в тому числі й н/Банку, не можуть бути однакові зі ставками Держбанку, що являється Банком банків.

Що до Промбанку, то його клієнтеля крупніше н/клієнтелі, велика та міцна, по зобов'язаннях своїх платить акуратно, ліквідується, що й дає йому можливість встановлювати невеликий відсоток по активних операціях. Що до н/Банку, то, як показав досвід минулого, на ньому тяжко відбизається економічно-фінансове становище кооперації. Протести векселів, ліквідація цілої низки організацій дають н/Банкові великі збитки й не дають йому змоги зменшити страховий відсоток по кредитових операціям.

На розмір відсотків по активних операціях н/Банку великий вплив має ще один момент.

В той час, коли Держбанк та инші некооперативні спецбанки мають ділові стасунки з крупною клієнтелею і переводять з ними операції в великих розмірах, н/Банк, як Банк кооперативний, обслуговує (і не може не обслуговувати) надто численну клієнтелю. Переважна частина цієї клієнтелі по розмірах своєї роботи являється дрібною й загружає н/Банк дрібними операціями. Це вимагає більшого апарату, а значнть і збільшує витратн на нього.

Коли до цього додати, що н/апаратові доводиться часто роз'ясняти клієнтам, як треба писати векселі та заповнювати реєстри учтених векселів, ясно стане, яка ріжниця в праці н/Банку в порівнянні з иншими банками. Отже й із цих причин ставки н/Банку не можуть бути однакові з ставками инших Банків.

М. Кротенко.

Збільшення пайового капіталу Українбанку.

Українбанк за три роки свого існування зібрав пайового капіталу на 1/X - 25 р. — 3.953 тис. крб. Протягом 1924 - 25 р. пайовий капітал зріс на 46,2% (в 1923-1924 р. на 150%), кількість пайщиків—на 26%; в той час, як баланс Банку збільшився на 61,3%, депозити—на 118% і учотно-позичкові операції—на 110,8%.

Властива вага пайового капіталу упала (до загальної суми балансу) за рік з 12,2% до 11,1%, а всіх капіталів—з 14,5% до 12,1%. Між тим вага учотно-позичкових операцій збільшилася з 44% до 57,5%, а депозитів—з 39,9% до 53,7%.

Наведені цифри доводять, що темп зросту пайового капіталу в 1924-25 відстав від розвитку балансу, депозитів і учотно-позичкових операцій.

Простеживши рух пайового капіталу по роках, ми матимемо таку картину.

На 1 жовтня 1922 р. состояло пайщиками 78 кооперативних организацій з 4.208 паями, при чому це були виключно кооперативні центри та Райсоюзи.

	На 1-X-23 р.				На 1-X-24 р.				На 1-X-25 р.			
	Число організацій	Число паїв	% %	Сума кредитування 1 пай	Число організацій	Число паїв	% %	Сума кредитування 1 пай	Число організацій	Число паїв	% %	Сума кредитування 1 пай
Центри . .	8	10345	51	173	10	15779	29,2	120	16	5735	7,3	769
Райсоюз. . .	140	4627	23	441	156	10174	18,8	221	165	12224	15,4	366
К-ви 1-ступ.	911	4407	22	212	3933	22310	41,3	240	4947	29898	38	295
Всекобанк .	1	800	4	—	1	5800	10,7	—	1	814	1	—
НКФ . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	28302	35,0	—
НКСЗ . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2015	2,5	—
	1060	16179	100%	—	4100	54063	100%	—	5133	78988	100%	—

Отже на 1 жовтня 23 року перше місце по кількости паїв займали кооперативні центри, друге —райсоюзи і третє—кооперативи 1-го ступня; на 1/X-24 перше місце по кількости паїв заняли вже кооперативи 1-го ступня.

На 1/X-25 р. кооперативи 1-го ступня залишились на першому місці райсоюзи перейшли на третє. Друге місце заняв Наркомфін, по кількости паїв майже наблизившися до кооперативів 1 ступня.

Уже один той факт, що паї Н. К. Ф. займають таке значне місце пайовому капіталі н/Банку, примушує нас поставити на порядок денний

нашої роботи питання про збільшення пайового капіталу за рахунок паїв кооперативних організацій.

По статутах дореволюційних банків зазначено, що, „загальна сума принятих банком сум на вкладки строкові, безстрокові і на біжучий рахунок, виданих зобов'язань, асігновок, трат і переучтених векселів, а також всяких инших паперів не може ні в якому разі перевишувати більше ніж у 10 раз власні капітали Банку, запасний і складочний (дійсно зібраний). „Банки мали право приймати" вкладки безстрокові, на певні строки і біжучий рахунок з тим, що загальна сума таких вкладок ніколи б не перевишувала-б більш як в 5 раз складочного і запасного капіталів".

Ці норми складочного, запасного і власного капіталів в відношенню до депозитів і инших зобов'язань були необхідні для забезпечення міцности банків. Через це старі норми банків комерційних до революції ми можемо прийняти орієнтовочно й для Українбанку, як банку комерційного. Ці норми в Українбанку наближаються до краю, і дальший розвиток пасивних операціл Банку вимагає збільшення його власних коштів і, в першу чергу, пайового капіталу.

Збільшення пайового капіталу Українбанку повинно йти шляхом поглиблення роботи, шляхом найтіснішого звязку з старими пайщиками. Прийом і задоволення потреб нових пайщиків матимуть місце по мірі задоволення тих організацій, що вже взяли участь в утворенні пайового капіталу Банку та звязалися з Банком у своїй роботі.

На 1-VII ц. р. в склад пайщиків Українбанку входили всі кооперативні центри, кооперативні союзи (в т. ч. 42 Окріко), та 4845 кооперативів першого (29,3% загального їх числа).

За відомостями на 1/X-25 р. на один кооперативний центр припадало 358 паїв Українбанку, на один районовий союз—74 паї і на кооператив 1-го ступня—6 паїв.

В звязку з тим, що Українбанк через неможливість повністю задовольнити потреби кооперативних центрів фінансує їхні окремі операції, задовольняючи цілковито лише Книгоспілку, не можна сподіватися значного збільшення паїв од центральних кооперативних організацій, крім Книгоспілки.

Отже пайовий капітал н/Банку має збільшитися шляхом одержання паїв від кооперативів другого та першого ступня.

Коли за останніми відомостями один Райспоживсоюз в середньому вніс до Українбанку 74 паї, то при семикратному розмірі кредитування він має кредиту 26 тис. крб. Для одержання потрібної йому суми в 58 тис. крб. при тій же кратности, він повинен довнести ще 92 паї. Припустимо, що з усіх Райсоюзів лише 30 зможуть довнести таку кількість паїв, і тоді все-ж таки число паїв може зрости на 2760 паїв.

Переходячи до міцних спож. кооперативів 1-го ступня (к-ви I та II гр.), ми побачими, що вніс ши до и-Банку в середньому 3 паї, міцне споживче т-во має відкритого кредиту 900 карб. Потреба ж такого т-ва в банківському кредиті складає 1500 карб. Щоб одержати цей кредит повністю, т-во має довнести при сучасному співвідношенні ще по 2 паї. Всього по 1224 т-вах, однесених до I й II груп, це дасть 2448 паїв.

Що до міцних Робкопів, то при восьмикратному розмірі кредитування вони повинні мати пересічно по 250 паїв замість 72, що їх вони мають тепер. Отже кождий із них повинен довнести ще 178 паїв, а по 20 міцних робкопах це дасть 3560 паїв. Припустивши, що по инших робкопах матимемо таке-ж збільшення числа паїв, як і в 24-25 р. (коло 25%), одержимо ще додаткових 300 паїв. Таким чином, група робкоопів може дати ще до 4000 паїв.

Отже виходить, що сама споживча кооперація першого й другого ступнів має дати збільшення приблизно до 10000 паїв. Шляхом подібних вираховань,

приходимо до висновку, що приблизно таке-ж збільшення повинні дати й кооперативи инших галузів.

Тут повстає питання, чи зможе наша кооперація виділити кошти для внесення нових паїв до Укрaїнбанку. За останніми відомостями один Райсоюз в середньому вніс до н-Банку 17,9% свого пайового капіталу, Робкооп— 13,6%. Величина наведених відсотків говорить за те, що навіть при сучасних розмірах пайових капіталів, кооперативні організації могли би збільшити свої пайові внески до Укрaїнбанку. Між тим треба мати на увазі, що 1925-26 рік, рік господарчого відновлення, має дати кооперації значне збільшення як пайового так і инших власних капіталів. Коли в 24-25 р. без проведення спеціяльної пайової кампанії, число паїв української кооперації I й II ступнів зросло на 29% то за 25-26 рік при певній роботі в цім напрямкові воно може й повинно зрости на 48% (на 20000 паїв).

Прагнучи до найкращого задоволення потреб своїх пайщиків, Укрaїнбанк поволі збільшуватиме кратність суми відкритого кредиту до суми внесених паїв, і це безумовно зменьшить виведені нами вище норми додаткових паїв для кооперативів.

Проте це зменшення компенсується зростом оборотів кооперації й відповідним збільшенням потреби її в банківських кредитах.

Отже норма зросту пайового капіталу накреслена Правлінням Банку в плані на 25-26 рік, відповідає вимогам розвитку Банку, являється житьово необхідною й реально здійснимою. Тому наші установи й наші пайщики, що зацікавлені в розвиткові центрального кооперативного Банку України, повинні вжити всіх заводів до здійснення цієї норми.

В. Таціївський.

Видає—**Укрaїнбанк** Редактор—**М. Г. Бляхер**

ПОПЕРЕДНІЙ БАЛАНС

На 1 жовтня 1925 р.

ПОПЕРЕДНІЙ

АКТИВ **Всеукраїнського Кооперативного**

№№ рах.	Номенклатура рахунків	Правління	Філіяли	Разом
1	Каса	318888 59	1583964 34	1902852 93
2	Біж рах. в Д. Б. і Фінвід.:			
	а) в карбованцях	648747 49	703098 46	1351845 92
	б) в чуж. валюті	26999 27	25160 64	52159 91
3	Біж, рах. в инш. кред. установах:			
	а) в карбованцях	138992 68	232635 06	371627 74
	б) в чуж. валюті	— —	1 93	1 93
4	Чужоземна валюта	2845 43	5297 19	8142 62
5	Девізи і трати	100385 79	— —	100385 79
6	Цінні папери належні Банку	95098 03	36864 12	131962 15
7	Паї і участь в підприємствах	374546 81	— —	374546 81
8	Крам належний Банку	86937 28	27951 69	114888 97
9	Учтенні векселі	2007680 55	10304501 60	12312182 15
10	Учтенні боргові зобов.	— -	242915 58	242915 58
11	Спец. біж. рах. п/векселі	616193 66	1995045 57	2611239 23
12	Позики строкові п/крам	— —	306711 38	306711 38
13	Спец. біж. рах. п/крам	732994 91	1477964 58	2210959 49
14	Позики стр. п/крам документи . . .	25254 45	536962 68	562217 05
15	Спец. біж. рах. п/крам документи . .	1581375 49	747929 30	2329304 79
16	Товарові акредитиви	—	71636 66	71636 66
17	Позики строкові п/цінні папери . . .	— —	5866 62	5866 52
18	Спец. біж. рах. п/цінні папери . . .	— —	7355 50	7355 58
19	Позики довготермінові:			
	а) Цільові	— —	42069 47	42069 47
20	Кореспонденти ЛОРО:			
	а) в СРСР	125095 06	— —	125095 06
	б) закордоном	631612 93	— —	631612 93
21	Клієнти по товаров. операціях . . .	305669 44	402825 35	708494 79
22	Комітенти по коміс. операціях . . .	— --	441685 72	441685 72
23	Ріжні особи та установи:			
	а) авансом й підвідч суми . .	13912 94	130381 59	144294 53
	б) ріжні видачі	2014248 09	183111 50	2197359 59
24	Рахунок з Правлінням	— —	2294844 81	2294844 81
25	Рахунок з Філіялами	939661 60	— —	939661 60
26	Рах. філіял. по їх взаєм. розрах. .	173379 53	786021 82	959401 35
27	Майно Банку: а) рухоме	51403 96	131001 47	182405 49
	б) нерухоме	392683 32	-- —	392683 32
28	%% належні до одержання	31958 66	22795 77	54754 43
29	Комісія належна до одержання . .	5663 46	8967 94	14631 40
30	%% виплач. і нарахов. за б/рік . .	-- —	1061 51	1061 51
31	Довгострочна оренда	— —	24681 92	24681 92
32	Видатки належні до повернення . . .	40599 06	12521 02	53120 08
33	Видатки будучого року	— —	31131 81	31431 81
34	Організац. видатки	22613 03	40496 90	63109 93
35	Біжучі видатки	536008 83	1188103 66	1724112 49
36	Податки і збори	61062 01	79023 64	140085 65
37	%% виплачені	428474 05	1031864 —	1460338 05
38	Комісія виплачена	28695 58	163704 65	192400 23
39	Протестовані векселі	5250 —	93232 04	98482 04
40	Борги під сумнівом	7940 57	185486 60	193427 17
41	Курсові ріжниці	— —	20056 16	20056 16
42	Податки і збори буд. року	— —	344 80	344 50
	БАЛАНС. . . .	12572872 52	25627576 65	38200449 17

ЗАБАЛАНСОВІ

1. Видані гарантії	4323547—68
2. Забезп. по видан. гарантіях	4514143—61
3. Векселі та документи на інкас.	4286076—27
4. Цінності на комісії	212924—16

БАЛАНС

Банку на 1-ше жовтня 1925 року — **ПАСИВ**

№№ рах.	Номенклатура рахунків	Правління	Філіяли	Разом
	Капітали:			
1	Основний капітал	3949400 —	— —	3949400 —
2	Запасний	36645 53	— —	36645—53 —
3	Спеціяльні капітали	448188 76	— —	448188 76
4	Фонд організ. вид.	181690 51	— —	181690 51
5	Спец. кошти особл. призначення			
	а) Н. К. Ф.	1349 —	— —	1349 —
	б) Держбанку	136834 61	— -	136834 61
6	Вклади строкові: а) в карб.	25680 —	225063 88	250743 88
7	Вклади безстрокові в карб.	— —	12601 07	12601 07
8	Біж. рах. звичайні:			
	а) в карбованцях	4136055 37	14337666 17	18473721 54
	б) в чуж. валюті	— —	577 66	577 66
9	Біж. рах. умовні:			
	а) в карбованцях	42365 81	397481 06	439847 77
	б) в чуж. валюті	2587 60	— —	2587 60
10	Переучот векселів:			
	а) в Держбанку	200000 —	497746 43	697746 43
	б) в ин. кред. устан.	— —	23329 14	23329 14
11	Спец. біж. рах. забезп. векселями			
	а) в Держбанку	304038 50	1903123 78	2207162 28
12	Спец. біж. рах. заб. цін. папер. :			
	а) в Держбанку	— —	2000 —	2000 —
13	Спец. біж. рах. заб. крам. док.:			
	а) в Держбанку	— —	1922 52	1922 52
14	Кореспонденти НОСТРО:			
	а) СРСР	96854 53	— —	96854 53
	б) закордоном	311210 —	— —	311210 -
	Невиплачені суми:			
15	Перекази СРСР . . . . ! . . .	390904 14	266497 20	657401 34
16	Перекази закордонні	2065 10	3771 69	5836 79
17	Акцептовані чеки	— —	95589 17	95589 17
18	Акредитиви видані Банком	— —	1434 39	1434 39
19	Клієнти по товар. операції	— —	25574 61	25574 61
20	Комітенти по коміс. операц. . . .	157318 39	166579 44	323897 83
21	Комітенти по інкасо	66884 08	58335 58	125219 66
22	Ріжні особи та установи	874514 33	311086 58	1185600 91
23	Рахунок з Правлінням	— —	2943359 83	2943359 83
24	Рах. філіял. по їх вз. розрах. . . .	— —	773436 87	773436 87
25	%% належні до виплати	52539 93	168926 50	221466 43
26	%% одержані за рах. буд. року . ,	29375 01	130028 49	159403 50
27	%% одержані	679772 12	1874654 25	2554526 37
28	Комісія одержана	380953 54	1381387 63	1762341 17
29	Ріжні прибутки	9381 15	21650 06	31031 21
30	Курсові ріжниці	56264 51	3752 35	60016 86
	БАЛАНС	12572872 52	25627576 65	38200449 17

РАХУНКИ:

5. Цінності на схороні	561294—65
6. Перехідні цінности , ...	6123256—35
7. Забезп. по сп. біж. рах. і ин. позич. операц. .	15881135—03
Разом . . .	35903277—85

ПРАВЛІННЯ.

Зведена позиційна телеграфна відо

НАЗВА УСТАНОВ	Готівка		Кредитування	
	21/X	1/XI	21/X	1/XI
Харківська група.				
1. Артемівськ . . .	106	80	1073	1027
2. Ізюм	55	31	209	202
3. Катеринослав . . .	78	129	1335	1318
4. Куп'янськ	16	24	265	255
5. Луганськ	20	28	340	422
6. Маріупіль	34	65	345	362
7. Павлоград	6	8	217	232
8. Сталін	183	137	880	820
9. Старобільськ . . .	30	31	170	196
10. Суми	28	47	136	136
11. Гришино	26	9	38	51
Разом . . .	583	589	5008	5021
Київська група.				
1. Житомир	22	7	1218	1345
2. Київ	67	68	1490	1245
3 Красноград	11	1	114	117
4. Кременчук . . .	20	24	552	517
5. Полтава	72	59	704	792
6. Ромни	12	14	170	158
7. Умань	64	29	429	390
8. Черкаси	7	6	106	93
9 Чернигів	31	42	177	145
10. Шепетівка	17	13	152	154
11. Ніжень	14	17	39	31
12. Коростень	—	10	—	68
Разом . . .	337	291	4851	5055
Одеська група.				
1. Бердянськ	17	25	245	260
2. Вінниця	22	18	319	299
3. Запоріжжя	29	46	461	427
4. Зінов'ївськ . . .	22	42	345	331
5, Кам'янець-Цод. . .	10	11	132	151
6. Кривий Ріг . . .	4	33	180	229
7. Мелітопіль	30	9	577	538
8. Миколаїв	47	27	900	1038
9. Одеса	44	129	1900	2046
10. Проскурів	10	7	98	107
11. Херсон	98	46	550	587
12. Молдавська ср. . .	8	15	447	486
13. Першотравенськ . .	24	20	312	319
14. Нікопіль	7	16	29	24
Разом . . .	372	444	6495	6842
Москва.	133	665	781	897
Загальна зводка.				
Цо філіях	1424	1989	17135	17815
По центр. конторі . .	362	733	5424	5022
Разом по банку.	1787	2722	22559	22837

мість установ в Українбанку (в тис. крб).

Вклады		Позики		Баланс	
21/X	1/XI	21/X	1/XI	21/X	1/XI
597	713	208	189	1207	1147
385	355	30	29	519	469
1003	1065	332	358	1778	1669
39	46	16	15	291	290
372	397	—	66	444	443
501	505	59	97	604	648
115	126	71	48	380	407
738	690	298	222	1205	1147
148	153	—	—	204	234
183	240	650	1	256	299
166	176	—	—	181	180
4247	4467	1014	1024	7069	6933
257	273	91	7	1417	1448
1032	1090	270	231	1672	1682
40	31	28	44	137	128
234	293	132	164	637	614
529	592	156	217	931	1007
109	114	37	55	236	208
226	318	56	49	590	553
81	86	49	29	183	142
130	132	21	21	323	298
207	180	—	—	222	211
128	109	—	—	129	112
—	67	—	—	—	81
2973	3285	840	817	6477	6484
148	132	48	55	379	312
191	215	78	56	551	530
373	279	125	181	685	513
198	248	65	71	491	433
58	54	15	21	169	172
16	167	18	22	361	329
279	359	132	36	725	673
367	406	140	183	1262	1183
1507	1444	311	300	2464	2682
85	111	19	22	124	149
582	515	44	34	835	856
181	225	54	41	481	527
312	285	13	—	392	367
76	72	—	—	79	84
4526	4514	1052	972	8999	8810
1501	1708	235	364	2345	2840
13247	13974	3142	3177	24860	25067
4070	3998	1165	834	12387	12750
17317	17972	4307	4011	37277	37817

Перевірено 1948 р.